Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Kringelbach, G. N.; af G. N. Kringelbach ; udg. af Rigsarkivet.
Titel | Title:	Den civile Centraladministration 1848-1893
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : i Kommission hos C. A. Reitzel, 1894
Fysiske størrelse | Physical extent:	xiv, 274 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DEN CIVILE

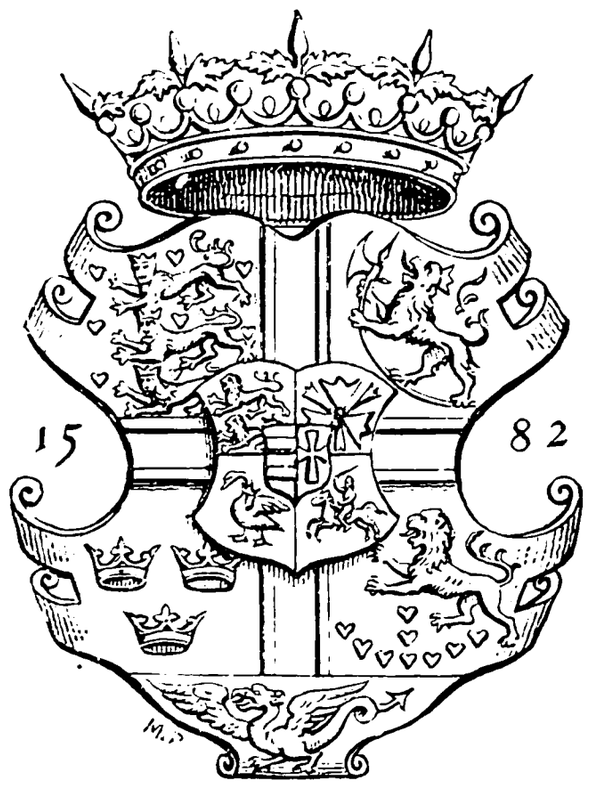
CENTRALADMINISTRATION

1848—1893.

AF

G. N. KRINGELBACH.

UDGIVET AF RIGSARKIVET.

KJØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.

1894.

DEN CIVILE

CENTRALADMINISTRATION

1848—1893.

AF

G. N. KRINGELBACH.

UDGIVET AF RIGSARKIVET.

KJØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS C. A. REITZEL.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.

1894.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FORORD.

Rigsarkivets i 1886 paabegyndte Udgivelse af veiledende Registraturer over de tidligere civile Kollegiers Arkivalier og af tilsvarende Embedsetater fra 1660—1848 har ganske naturligt fremkaldt Ønsket om, at der allerede nu maatte blive udarbeidet en Veiledning ogsaa for den følgende Tid. For dennes Vedkommende har nemlig Umuligheden af strax ved Overgangen fra Kollegier til Ministerier at faa alle Sager henførte til deres naturlige Plads, saavelsom den senere af politiske Grunde tilveiebragte Sondring imellem Monarkiets og de særskilte Statsdeles Anliggender, samt endvidere Begivenhederne i 1864 medført en enestaaende Rigdom af Fluktuationer i Forretningernes Fordeling indenfor Centraladministrationens Ramme. Der er saaledes al Anledning til at frygte for, at man om faa Aar, naar den sidste Rest af Tradition om hin Gjæringsperiode, der satte sine dybe Spor endnu i Halvfjerdserne, er forsvunden, i mangfoldige Tilfælde vil komme til at staa tvivlraadig og vaklende overfor eventuelle Spørgsmaal om, hvor denne eller hin Sag er bleven behandlet, og hvor dens Akter altsaa skulle søges. Den derefter følgende mere stabile Tid kunde man vel uden Fare foreløbig lade ligge; men praktiske Hensyn syntes dog at tale for, at Veiledningen, naar den overhovedet skulde gives, blev ført saa langt frem til Nutiden som muligt.

Fornuftigvis kunde der dog ikke blive Spørgsmaal om at offentliggjøre Registraturer for den her omhandlede Tid, alle-

rede af den Grund, at Afleveringerne til Rigsarkivet fra Regjeringskontorerne af Arkivalier, der ere yngre end 1848, ere meget uensartede og kun ganske undtagelsesvis ere gjennemførte saaledes, at alle Protokoller og alle Sager ere afgivne indtil samme Tidsgrændse, for ikke at tale om, at enkelte Kontorer endnu ikke have afgivet nogetsomhelst, der hidrører fra denne Tid, til Opbevaring i Arkivet. Skulde der altsaa udarbeides en Veiledning, maatte man søge at oplyse Forholdene ved saa udtømmende, som det maatte ansees formaalstjenligt, at angive, dels hvad der i 1848 henlagdes under hvert Ministerium og dets forskjellige Afdelinger, dels hvad der senere overførtes fra eet Ministerium, Departement, Kontor o. s. v. til et andet, dels endelig hvad der efterhaanden enten udgik fra eller inddroges under Centraladministrationen, og til disse Oplysninger knytte Etater over de Mænd, som havde Ledelsen paa de forskjellige Omraader. Det er da ogsaa den Fremgangsmaade, som her er fulgt.

Uagtet man ved Hjælp af Indholdsfortegnelsen, Navne- og Sagregistret*) i det Hele let vil kunne finde sig tilrette i Bogen, ville nedenstaaende orienterende Bemærkninger dog formentlig ikke være overflødige.

Medens der under den kronologiske Fortegnelse over Stats- og Geheimestatsraadets Medlemmer er gjort Rede for, hvilke Ministeriers Interesser de forskjellige Medlemmer af Raadet til enhver Tid særlig havde at varetage, selv hvor Talen kun var om at vikariere for Kolleger, maa de tilsvarende Dispensationer søges ved de senere meddelte specielle Ministeretater. Bl. A. af Hensyn hertil er der som »Tillæg« optaget saadanne Etater ogsaa over Krigs- og Marineministrene.

De almindelige Oversigter over Fagministeriernes vexlende Forretningsomraader, der indlede Omtalen af ethvert af dem, maa sammenholdes ikke blot med de specielle Redegjørelser for de Fluktuationer, som dets Departementer, Generaldirektorater og

---

*) Disse Registre ere affattede af Hr. Arkivskriver J. Bidstrup.

andre Hovedafdelinger vare underkastede, men tillige med de detaillerede Oplysninger, der som Regel ved ethvert af Kontorerne gives om de Anliggender, der oprindelig tildeltes det eller i Tidens Løb dels udgik derfra, dels henlagdes dertil.

Det vilde for Oversigtens Skyld have været ønskeligt, om Opstillingen indenfor Ministerierne havde kunnet gjennemføres saaledes, at Kontorerne altid fulgte umiddelbart efter ethvert af deres Departementer, Generaldirektorater eller andre Hovedafdelinger. Dette har dog kun hensigtsmæssigt kunnet ske ved Ministerierne for Monarkiets fælles indre Anliggender og for Hertugdømmet Slesvig, hvor alle Kontorerne bestandig hørte til de samme Hovedafdelinger. Derimod har man, for at undgaa altfor mange Gjentagelser, ved de øvrige Ministerier, af hvis Kontorer adskillige snart hørte til en, snart til en anden af Hovedafdelingerne, først anført alle disse og derpaa ladet Kontorerne følge efter.

Forsaavidt en Hoved- eller Underafdeling, efter først at have sorteret under eet Ministerium, senere definitivt overgik til et andet, er der ved hvert af disse Ministerier næsten overalt gjennemført en tilsvarende Sondring i Behandlingen af vedkommende Afdeling. Blev Afdelingen derimod vel for en Tid henlagt under et andet Ministerium end det, hvortil den oprindelig hørte, men den derefter paany vendte tilbage til dette, ere alle detaillerede Oplysninger samlede her, medens der ved det midlertidige Hjemsted kun findes de nødvendige Henvisninger.

Ved Etaterne er der i en Parenthes foran Udnævnelsesdagen — med Forbigaaelse af alle ikke medfødte Titler — anført den sidste Stilling, Vedkommende indtog, forinden han fik det paagjældende Embede, i en anden, efter Afgangsdagen, den Virksomhed, han derefter eventuelt tiltraadte. Herfra er der dog gjort en Undtagelse ved de specielle Ministeretater, da disse Oplysninger i Forveien ere meddelte under Stats- og Geheimestatsraadet.

At jeg under Udarbeidelsen oftere har lagt Beslag paa den Viden, mine Kolleger i Arkivet raade over, er en Selvfølge; men

jeg har ikke kunnet indskrænke mig hertil. Som alt berørt ere nemlig langtfra alle Arkivalier for det Tidsrum, Arbeidet spænder over, afleverede fra Kontorerne; jeg har derfor i flere af disse maattet anstille omfattende Undersøgelser og ofte maattet rette Forespørgsler til de der ansatte Embeds- og Bestillingsmænd, ligesom jeg ogsaa af og til har maattet henvende mig til Mænd, der tidligere have været ansatte i Centraladministrationen. Alle, der have staaet mig bi med Oplysninger, bringer jeg herved min bedste Tak. Særlig henvender jeg dog denne til Konseilspræsidentens Sekretær, Hr. Kontorchef P. C. Feddersen, til Chefen for Finantsministeriets Sekretariat, Hr. A. C. Schlichtkrull og til fhv. Fuldmægtig og Expeditionssekretær i 2. Postsekretariat, Hr. cand. polit. Fr. Schiøtt for den Utrættelighed, hvormed de have honoreret de store Vexler, jeg har trukket paa deres Velvillie.

30. April 1894.

G. N. Kringelbach.

Indholdsfortegnelse.

Stats- og Geheimestatsraadet 1848—93.

	Side
Indledning	1
Kronologisk Fortegnelse over Raadets Medlemmer	2
Stats- og Geheimestatsraadets Sekretærer	20
Alfabetisk Oversigt over Stats- og Geheimetatsraadets Medlemmer	21
De vexlende Ministeriers Sammensætning	25

Konseilspræsidiet 1848—93.

Oversigt over dets Forretninger	32
Premierministre og Konseilspræsidenter	33
Sekretærer	34

Finantsministeriet 1848—93.

Oversigt over dets Forretninger	36
Ministre 1848—93	40
Direktør for Ministeriet 1864	41
Departementet for Finantssager i Almindelighed 1848—59, 1. Departement 1859—64 og 1870—93	41
Departementet for Assignationsvæsenet, Mønten og Skattesager 1848—59, 2. Departement 1859—64, Departementet for Anvisningsvæsenet og Statsbogholderiet 1864—72, paany 2. Departement 1872—93	42
Departementet for Statsaktiverne 1848—59, 3. Departement 1859—64, Departementet for Statsaktiverne og Domænerne 1864—72	44
Departementet for Statsgjælden 1848—59, 4. Departement 1859—64, Departementet for Statsgjælden og Pensionsvæsenet 1864—70	44
Departementet for Statens udenlandske Betalinger 1848—59	45
Ministeriets Sekretariat 1864—70	46
Statsbogholderiet 1849—64	46

Side

Bestyrelsen af Domænevæsenet 1849—58 47
Bestyrelsen af Toldvæsenet m. v. 1848—54, Generaltolddirektoratet 1855—65, Generaldirektoratet for Skattevæsenet 1865—93 . 49
Bestyrelsen af Post-, Befordrings- og Færgevæsenet samt Telegrafvæsenet 1848—73 52
Koloniernes Centralbestyrelse 1848—93 54
Bestyrelsen for de militære Underklassers Pensionering og for Invalideforsørgelsen 1851—93 55
Direktoratet for den topografiske Tjeneste 1856—64 57
Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1848—60 58
Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—72, 1. Revisionsdepartement 1872—93 60
Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen 1848—81 62
Generaldecisoratet for Postvæsenets Regnskabsvæsen 1852—76, 2. Revisionsdepartement 1876—93 63
Generaldecisoratet for Armeens Revisionsvæsen 1868—71, de militære Ministeriers Revision og Decision 1871—88, 3. Revisionsdepartement 1888—93 65
Generaldecisoratet for Marinens Revisionsvæsen 1868—71 67
Statistisk Bureau 1853—93 67

Sekretariatet 1849—93 69
Kontoret for Pensionssager 1848—93 71
Kontoret for Statsaktiverne 1848—93 73
Expeditionskontoret for Domænesager 1849—93 74
Forst- og Jagtkontoret 1849—66 76
Assignationskontoret 1848—93 76
Statsbogholderikontoret 1849—93 78
Statsgjældskontoret 1848—93 79
Kontoret for de udenlandske Betalinger 1848—93 80
Expeditionskontoret for Skattesager 1849—66, for Skatte- og Stempelsager 1866—93 81
Expeditionskontoret for Stempel- og Lottosager 1849—66 82
1. danske Told- og Konsumtionskontor 1848—52, 1. danske Toldexpeditionskontor 1852—60, danske Toldexpeditionskontor 1860—65, 1. Toldexpeditionskontor 1865—69, Expeditionskontoret for Toldsager 1869—93 83
2. danske Told- og Konsumtionskontor 1848—51, 2. danske Toldexpeditionskontor 1851—60, 2. Toldexpeditionskontor 1865—69 85
Slesvigske Toldexpeditionskontor 1852—65 86
Holsteen-Lauenborgske Toldexpeditionskontor 1852—65 87
Øresunds- og Strømtoldkontor 1848—58 87
Karantænekontoret 1848—52 88
1. Postsekretariat 1848—73 (fra 1866 tillige Bogholderkontor). . . 88
2. Postsekretariat 1848—73. 90

Side

3. Postsekretariat 1851—64 91
Postvæsenets Bogholderkontor 1848—66 (fra 1859—65 tillige Kassererkontor 92
Postvæsenets Kassererkontor 1848—59 93
Kolonialkontoret 1848—93 93
Kontoret under Bestyrelsen for de militære Underklassers Pensionering og for Invalideforsørgelsen 1851—93 95
1. Revisionskontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1848—60 96
2. Revisionskontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1848—60 96
Domænerevisionskontoret 1848—60 97
1. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—72, under 1. Revisionsdepartement 1872—93 98
2. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—72, under 1. Revisionsdepartement 1872—76 99
3. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—70 100
3. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1870—72, under 1. Revisionsdepartement 1872—93 100
4. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—72, 4. (fra 1877 2.) Kontor under 1. Revisionsdepartement 1872—93 101
Finantsministeriets almindelige Revisionskontor under Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen 1860—81, 4. Kontor under 1. Revisionsdepartement 1882—93 103
1. danske Toldrevisionskontor 1848—93 (fra 1848—52 tillige 1. Konsumtionsrevisionskontor) 104
2. danske Toldrevisionskontor 1848—93 (fra 1848—51 tillige 2. Konsumtionsrevisionskontor) 105
Det kjøbenhavnske Toldrevisionskontor 1870—93 106
Slesvigske Toldrevisionskontor 1848—64 107
Holsteen-Lauenborgske Toldrevisionskontor 1852—64 107
Kolonialrevisionskontoret 1848—71 108
Postvæsenets Revisionskontor 1848—93 109
Armeens Revisionsvæsens Kontorer 1868—93 110
Flaadens Revisionskontor 1868—93 111
Kassevæsenet 112
a. Zahlkassen 1848—49, Finantshovedkassen 1849—93 112
b. Statsgjældskassen 1848—49 113
c. Centralkassen for Hertugdømmet Slesvig 1852—64 114
d. Centralkassen for Hertugdømmet Holsteen 1852—64 114
e. Centralkassen for Hertugdømmet Lauenborg 1852—64 114

Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender 1855—58.

Oversigt over dets Forretninger 115
Ministre 1855—58 116

Side

Sekretariatet 1855—58 116
Generalpostdirektoratet og dets Kontorer 1855—58. 117
Domænedirektoratet og dets Kontorer 1855—57, Departementet for Domæneväsenet og dets Kontorer 1857—58. 119
Direktoratet for Koloniernes Centralbestyrelse og dets Kontor 1855—58 120
Generaltolddirektoratet og dets Kontorer 1856—58 120
Generaldecisoratet for Postvæsenets Regnskabsvæsen og dets Kontor 1855—58. 122
Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen og det dertil hørende Domænerevisionskontor 1855—58 122
Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen og dets Kontorer 1856—58 123

Indenrigsministeriet 1848—93.

Oversigt over dets Forretninger 125
Ministre 1848—93 128
Direktører for Ministeriet 1853—54 og 1855—56 130
1. Departement 1848—93. 130
2. Departement 1848—66. 132
3. Departement 1848—66, 2. Departement 1866—93 133
Islandske Departement 1848—55 135
Administrationen af Kongerigets særlige Skattevæsen 1855—56, af Kongerigets Stempelvæsen 1855—62 136
Direktoratet for Koloniernes Centralbestyrelse 1865—70 136
Generalpostdirektoratet 1873, Overbestyrelsen for Postvæsenet 1883—89, Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet 1889—93 137
Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1855—60 138
Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—65. 138
Regjeringens Kontrol med Statsbanernes Regnskabsvæsen 1893 . 139
Statistisk Bureau 1849—53. 140
Indenrigsministeriets Sekretariat 1848—70. 141

Kontoret for Kommune- og Næringssager m. v. 1848—93 143
Landvæsenskontoret 1848—93 145
Matrikulkontoret 1848—93 147
Veikontoret 1848—49, Kontoret for offentlige Arbeider 1850—93 . 148
Domæneexpeditionskontoret 1848—49 150
Forst- og Jagtkontoret 1848—49 151
Islandske Departements Expeditionskontor 1848—55 152
Expeditionskontoret for Skattesager 1855—65 152
Expeditionskontoret for Stempelsager 1855—65 153
Kolonialexpeditionskontoret 1865—70 153

Side

Post- og Telegrafvæsenets Expeditionskontor samt Bogholder- og Materialafdelingen 1874—89 154
Post- og Befordringsvæsenets 1. Expeditionskontor 1889—93 . . . 155
Post- og Befordringsvæsenets 2. Expeditionskontor 1889—93 . . . 156
Bogholder- og Materialkontoret 1889—93 156
Islandske Departements Revisionskontor 1848—55 157
Domænerevisionskontoret 1849 157
Indenrigsministeriets Revisionskontor for Regnskabssager under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1849—55, 3. Revisionskontor under samme Generaldecisorat 1855—60 . 157
1. Revisionskontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1855—60 159
2. Revisionskontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1855—60 159
1. Revisionskontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—65 159
2. Revisionskontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—65 160
3. Revisionskontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—65 160
4. Revisionskontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—65 160
Kolonialrevisionskontoret 1865—70 161
Indenrigsministeriets Kassererkontor 1848—60 161
Kassererkontoret for Kongerigets Ministerier 1860—65 161
Indenrigsministeriets Arkivkontor 1848—61 162
Kongerigets Arkivkontor 1861—69 163

Justitsministeriet 1848—93.

Oversigt over dets Forretninger 164
Ministre 1848—93 166
1. Departement 1848—85, Ministeriets eneste Departement 1885—93 167
2. Departement 1848 168
4. Departement 1848, 3. Departement 1848—54, 2. Departement 1854—85 169
5. Departement 1848, 2. Departement 1848—54 170
Islandske Departement 1855—74 170
1. Departements Expeditionskontor 1848—85, Ministeriets 1. Expeditionskontor 1885—93. 171
2. Departements Expeditionskontor 1848 175
Expeditionskontoret for 4. Departement 1848, for 3. Departement 1848—54, for 2. Departement 1854—85, Ministeriets 2. Expeditionskontor 1885—93. 176
De danske Kjøbstæders og Landbygningers Brandforsikkringskontor 1848—72—75 178

Side

1. Revisionskontor for Umyndiges Midler 1848—60 180
2. Revisionskontor for Umyndiges Midler 1848--60 181
Revisionskontoret for Skifterne og offentlige Stiftelsers Midler 1848—60 181
Udskrivningsvæsenets Revisionskontor 1851—93 183
Islandske Departements Expeditionskontor 1855—74 183
Islandske Departements Revisionskontor 1855—60 184
Fængselskontoret 1861—84 185
Bogholderkontoret 1848—52 186
Kassererkontoret 1848—60 186
Arkivkontoret 1848—61 187

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet 1848—93.

Oversigt over dets Forretninger 189
Ministre 1848—93 190
Direktør for Ministeriet 1858—59 192
1. Departement 1848—72(76) og 18(88)92—93 192
2. Departement 1848—93 (fra 1872(76)—(88)92 Ministeriets eneste Departement) 194
3. Departement 1855—66 195
Ministeriets Sekretariat 1849—59 196

Expeditionskontoret for Kirkevæsenets Sager m. v. 1848—93 . . . 197
Expeditionskontoret for det høiere Undervisningsvæsen m. v. 1848—93 199
Expeditionskontoret for det lavere Undervisningsvæsen m. v. 1848—93 201
Revisionskontoret 1848—70 203
Kongerigets Arkivkontor 1869—89 204

Udenrigsministeriet 1848—93.

Oversigt over dets Forretninger 206
Ministre 1848—93 208
Ministeriets Direktorat 1864—93 209
Departements- og Expeditionssekretærer med Ret til at underskrive paa Ministerens Vegne og Ansvar 1848—56 210
1. Departement 1856—62. 211
2. Departement 1856—62. 211
Departementet for de udenlandske politiske Sager 1862—66 . . . 212
Departementet for Handels- og Konsulatssagerne 1849—66 212

Ministeriets Bureau 1848—56. 213
1. Departements Bureau 1856--62 214

Side

2. Departements Bureau 1856—62 214
Departementssekretærer og Chefen for Expeditionsbureauet under Departementet for de udenlandske politiske Sager 1862—66 214
Arkivet 1856—66 215
Departementssekretærer under Departementet for Handels- og Konsulatssagerne 1849—66. 216
Departementssekretærer under Ministeriets Direktorat 1866—93. . 216
Chefer for Expeditionsbureauet under Ministeriets Direktorat 1866—93 217
Arkivarer under Ministeriets Direktorat 1866—93 217

Ministeriet for Island 1874—93.

Oversigt over dets Forretninger 218
Ministre 1874—93 219
Departementschefer 1874-93. 219
Kontorchefer 1874—93 219

Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig 1851—64.

Oversigt over dets Forretninger 220
Ministre 1851—64 224
Ministeriets Direktorat 1859—60 225
Ministeriets Sekretariat 1851—64 225
Sekretariatets Expeditionsbureau 1852—64 226
Det fhv. slesvig-holsteen-lauenborgske Kancellis Arkivbureau 1852—64 227
Bureauet for det tidligere Rentekammerarkivs tydske Afdeling 1862—64 228
1. Departement 1851—64. 228
Departementets 1. Expeditionsbureau 1851—64 229
Departementets 2. Expeditionsbureau 1852—64 230
Brandforsikkringsvæsenets Bureau 1851—64. 231
2. Departement 1851—64. 231
Departementets 1. Expeditionsbureau 1851—64 232
Departementets 2. Expeditionsbureau 1852—64 232
Revisionsbureauet for det direkte Skattevæsen 1851 233
3. Departement 1851—52. 233
Departementets Toldbureau 1851—52 234
Departementets Finantsbureau 1851—52. 235
Departementets Postbureau 1851 235
Revisionsbureauet for det indirekte Skattevæsen 1851—52 . 235
3. Departement 1852—64. 235
Departementets Expeditionsbureau 1852—64. 236
Generaldecisoratet for Ministeriets Regnskabsvæsen 1851—64 . . 236
Den slesvigske Centralkasse 1851—52 238

Side

Ministeriet for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg 1852—64.

Oversigt over dets Forretninger 239
Ministre 1852—64 241
1. Departement 1852—62 242
2. Departement 1852—62 242
3. Departement 1852—62 243
4. Departement 1852—62 244
Sekretariatet 1852—62 og 1862—64 med dets 2 Afdelinger 245
Kontoret for geistlige- og Undervisningsanliggender m. v. 1852—62 248
Kontoret for den kommunale Administration samt for Handels-, Laugs- og Næringsvæsenet 1852—62 248
Kontoret for 1. Departements Revisionsvæsen og for Brandforsikkringsvæsenet 1852—62 249
Kontoret for Justitssager m. v. 1852—62 250
Kontoret for Politi- og Fattigsager m. v. 1852—62. 250
Kontoret for Udskrivningsvæsenet m. v. 1852—62 251
Kontoret for de offentlige Arbeider m. v. 1852—62 252
Domæne-, Forst- og Jagtkontoret 1852—62 252
Kontoret for Landvæsens- og Skattesager 1852—62 253
1. og fra 1858 eneste Kontor for Revisionen af direkte Skatter og Domæneindtægter m. v. 1852—62. 254
2. Kontor for Revisionen af direkte Skatter og Domæneindtægter m. v. 1852—58 254
Kontoret for Revisionen af de holsteenske Kommunalregnskaber 1856—62. 255

Tillæg.

A. Krigsministre 1848—93 256
B. Marineministre 1848—93 258

Tilføielser og Rettelser 260
Navneregister 261
Sagregister 268

DEN CIVILE

CENTRALADMINISTRATION

1848—1893.

Statsraadet 1848—55.
Geheimestatsraadet 1852—66.
Statsraadet 1866—93.

Efterat Kongen i det konstituerende Statsraad, der afholdtes umiddelbart efter Martsministeriets Dannelse 22. Marts 1848, havde erklæret, at han fra nu af betragtede Enevoldsmagten som ophørt og sig selv som konstitutionel Konge, og at han gjorde Statsraadet ansvarligt for Regjeringens Førelse, tilføiede han, at han herefter kun vilde føre Forsædet i Statsraadet, naar dette ønskede hans Nærværelse, men at Forsædet ellers skulde føres af Premierministeren. Ved Reskr. af 29. Marts s. A. suppleredes denne mundtlige Udtalelse bl. A. med en Tilkjendegivelse af, at Kongen endvidere selv vilde føre Forsædet i Statsraadet, naar han ved de til Foretagelse berammede Sagers Beskaffenhed, ved forefaldende extraordinære Omstændigheder eller af andre Grunde maatte finde sig foranlediget til at overvære Forhandlingerne. Og for at han kunde vide, hvilke Sager der skulde foretages i Statsraadet, skulde dettes Præsident forinden hvert Statsraadsmøde levere ham de af de forskjellige Ministre indgivne Fortegnelser over, hvad der agtedes foredraget i Raadet.

Ifølge Junigrundlovens § 21 skulde Ministrene i Forening udgjøre Statsraadet, og Forsædet i dette skulde føres af den, som Kongen havde udnævnt til Premierminister. Dette Statsraad hævedes ved kgl. Kundgjørelse af 2. Oktbr. 1855, jfr. Grundlovsbestemmelsen af 29. Aug. s. A., men absorberedes i Virkeligheden allerede 28. Januar 1852 af Geheime-

statsraadet, som man nu i Henhold til kgl. Resol. af 27. s. M. paany lod træde i Virksomhed, efterat det ikke havde fungeret siden 21. Marts 1848. Kongen førte Forsædet, og Arveprindsen tog Del i dette Geheimestatsraad, som bestod af samtlige Ministre, indtil 1864 inklusive Ministeren for Hertugdømmet Slesvig, der fra 11. Marts 1851 havde havt Sæde i Statsraadet, og Ministeren for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg, der for første Gang var udnævnt 27. Januar 1852.

Ved Frd. 26. Juli 1854 fastsloges dels den myndige Tronfølgers ubetingede Adgang til at tage Sæde i Geheimestatsraadet, dels Kongens Ret til at give andre kgl. Prindser Sæde i samme, og disse Bestemmelser gjentoges i Forfatningslovene af 2. Oktbr. 1855 og 18. Novbr. 1863, men bibeholdtes i Grundloven af 28. Juli 1866 kun for Tronfølgerens Vedkommende.

Ved Forfatningslov af 2. Oktbr. 1855 forandredes Benævnelsen for Ministeriets Chef fra »Premierminister« til »Konseilspræsident«. Denne skulde vel i Almindelighed kun føre Forsædet i de Ministerkonferencer eller Ministerraad, som efter den nævnte og de senere Forfatningslove kunde blive at afholde, men kunde dog ogsaa undtagelsesvis (se Forfl. 2. Okt. 1855 § 5, Grl. 28. Juli 1866 § 7 og § 8, Lov 11. Febr. 1871 § 4) komme til at præsidere i Geheimestatsraadet eller, som dette fra 28. Juli 1866 kaldtes, Statsraadet.

Ds. Maj. Kong Frederik VII og Kong Christian IX.

1848—52. **Adam Vilhelm Moltke** (til Grevskabet Bregentved, Geheimestatsminister, Finantsminister og Præsident i Rentekammeret), Premierminister 22. Marts 1848—27. Jan. 1852 (afskediget), tillige Finantsminister med Forpligtelse til indtil videre at forestaa Rentekammeret, Finantsdeputationen samt Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond 22. Marts—15. Novbr. 1848, desuden

Marineminister »indtil nærmere allerhøieste Ordre« 22. Marts—6. April 1848, Udenrigsminister *ad interim* 16. Novbr. 1848—6. Aug. 1850; overtog 16. Novbr. 1848—2. Sept. 1849 tillige Bestyrelsen af de under det Slesvig-Holsteen-Lauenborgske Kancelli hørende Sager.

1848—52. **Carl Emil Bardenfleth** (Geheimestatsminister uden Portefeuille, Stiftamtmand over Fyens Stift og Amtmand over Odense Amt), Justitsminister med Forpligtelse til indtil videre at forestaa det danske Kancelli 22. Marts 1848—13. Juli 1851, Minister for Slesvig 13. Juli 1851—27. Januar 1852 (afskediget).

1848. **Christian Albrecht Bluhme** (Præsident i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet), Handelsminister med Forpligtelse til indtil videre at forestaa det nævnte Kollegium 22. Marts—15. Novbr. 1848 (afskediget; indtraadte paany 1851).

1848. **Frederik Marcus Knuth** (Greve, Amtmand over Sorø Amt, Overdirektør ved Sorø Akademi og Medlem af Direktionen for Universitetet og de lærde' Skoler), Minister for de udenlandske Anliggender 22. Marts, Udenrigsminister 8. Aug.—15. Novbr. 1848. Varetog tillige de under det Slesvig-Holsten-Lauenborgske Kancelli hørende Sager 24. Marts—15. Novbr. 1848 (afskediget).

1848. **Ditlev Gothard Monrad** (Sognepræst i Vester-Ulslev, Stænderdeputeret, Mag. art.), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Forpligtelse til indtil videre at forestaa Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler 22. Marts—15. Novbr. 1848 (afskediget; Biskop over Laaland-Falsters Stift 13. Febr. 1849; indtraadte paany 1859).

1848. **Anton Frederik Tscherning** (afskediget Kaptain), Krigsminister 22. Marts—15. Novbr. 1848 (afskediget).

1848. **Laurits Nicolai Hvidt** (Stænderdeputeret, Nationalbankdirektør, Formand for Kjøbenhavns Borgerrepræsentation og for Grosserersocietetets Komité), Minister uden

Portefeuille 22. Marts—1. Novbr. (Res. 23. Septbr.) 1848 (afskediget).

1848. **Peter Martin Orla Lehmann** (Høiesteretsadvokat, Stænderdeputeret), Minister uden Portefeuille 22. Marts —15. Novbr. 1848; (afskediget; Amtmand over Veile Amt 8. Decbr. 1848; indtraadte paany 1861).

1848. **Carl August Theodor Plessen** (Baron, Deputeret i Rentekammeret), provisorisk Minister for Hertugdømmerne 22. Marts—24. Marts 1848, da han trak sig tilbage, forinden Bestallingen for ham var udfærdiget.

1848—50. **Christian Christopher Zahrtmann** (Deputeret i Admiralitets- og Kommissariatskollegiet, Kommandørkaptain), Marineminister 6. April—15. Novbr. 1848, derefter Marineminister *ad interim* 16. Novbr. 1848—10. Aug. 1850 (afskediget).

1848—49. **Peter Georg Bang** (Amtmand over Holbæk Amt og konst. Direktør over Departementet for det Indre, Dr. juris), Indenrigsminister 16. Novbr. 1848—21. Sept. 1849 (afskediget; Domænedirektør fra 23. Sept. s. A.; indtraadte paany 1851).

1848—51. **Henrik Nicolai Clausen** (Professor ved Kjøbenhavns Universitet, Dr. theol. & philos.), Minister uden Portefeuille, dog uden at opgive sit Professorat, 16. Novbr. 1848—13. Juli 1851 (afskediget).

1848—51. **Christian Frederik Hansen** (Generalintendant og Chef for Armeens Intendantur, Generalmajor), Krigsminister 16. Novbr. 1848—13. Juli 1851 (afskediget; indtraadte paany 1852).

1848—51. **Johan Nicolai Madvig** (Professor ved Kjøbenhavns Universitet, Inspektør over Undervisningen i de lærde Skoler, Dr. philos.), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 16. Novbr. 1848—7. Dcbr. 1851 (afskediget; Professor og Undervisningsinspektør paany 23. Dcbr. 1851).

1848—54. **Vilhelm Carl Eppingen Sponneck** (Greve, Deputeret i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet), Finantsminister 16. Novbr. 1848—12. Dcbr. 1854 (afskediget),

overtog tillige Ledelsen af Rigsraadets almindelige Anliggender 15. Oktbr.—12. Dcbr. 1854. Fungerede ikke 10. Jan.—17. Febr. 1851 (Generaltolddirektør 29. Dcbr. 1854).

1849—51. **Matthias Hans Rosenørn** (Stiftamtmand over Island og Amtmand i Islands Sønder-Amt), Indenrigsminister 21. Septbr. 1849—13. Juli 1851 (afskediget).

1850—51. **Holger Christian Reedtz** (Landsthingsmand), Udenrigsminister 6. Aug. 1850—18. Okt. 1851 (afskediget).

1850. **Carl Ludvig Christian Irminger** (Generaladjutant for Søetaten, Jagtkaptain, Kaptain i Marinen), Marineminister *ad interim* 10. Aug.—25. Novbr. 1850 (tiltraadte sine tidligere Embeder).

1850—52. **Charles Edouard van Dockum** (Kaptain i Marinen), Marineminister 25. Novbr. 1850—13. Juli 1851, derefter Marineminister *ad interim* til 27. Jan. 1852 (overtog atter sin Stilling i Flaaden; indtraadte paany 1866).

1851. **Peter Georg Bang** (se 1848), forestod Finantsministeriet og tog »Sæde og Stemme i Statsraadet som Finantsminister« 10. Januar—17. Februar 1851 under Sponnecks Fraværelse i kongeligt Ærinde (indtraadte paany senere s. A.).

1851—52. **Frederik Ferdinand Tillisch** (overordentlig Regjeringskommissær for den civile Styrelse af Hertugdømmet Slesvig), Minister for Hertugdømmet Slesvig 5. Marts 1851 (men først Sæde og Stemme i Statsraadet 11. Marts s. A.) —13. Juli 1851, Indenrigsminister 13. Juli 1851—27. Januar 1852 (afskediget; indtraadte paany 1854).

1851—55. **Anton Vilhelm Scheel** (Generalauditør for Landetaten, Dr. juris), Justitsminister 13. Juli 1851—15. Januar 1855 (afskediget). Fungerede ikke fra 10. Mai 1854.

1851. **Jacob Scavenius Fibiger** (Oberst i Artilleriet), Krigsminister 13. Juli—18. Oktbr. 1851 (Generalmajor i Artilleriet).

1851. **Carl Moltke** (til Nütschau, Greve, fhv. Medlem af

Geheimestatsraadet), Minister uden Portefeuille 13. Juli—18. Oktbr. 1851 (afskediget; indtraadte paany 1852).

1851—52. **Carl Julius Flensborg** (Generalmajor), Krigsminister 18. Oktbr. 1851—27. Januar 1852 (afskediget).

1851—54. **Christian Albrecht Bluhme** (se 1848, Direktør for Øresunds Toldkammer), Udenrigsminister *ad interim* 18. Oktbr. 1851—12. Dcbr. 1854 (tiltraadte paany sit tidligere Embede), tillige Premierminister *ad interim* for Kongeriget 27. Januar 1852—21. April 1853 (indtraadte paany 1864).

1851—53. **Peter Georg Bang** (se tidligere i 1851), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet *ad interim* 7. Dcbr. 1851—3. Juni 1852, tillige Indenrigsminister *ad interim* 27. Januar 1852, definitivt udnævnt 17. April s. A.—21. April 1853 (Domænedirektør; indtraadte paany 1854).

1852—63. **Frederik Ferdinand**, Arveprinds til Danmark, Ret til »ligesom forhen« at »tage Del« i Geheimestatsraadet 27. Januar 1852— † 29. Juni 1863.

1852—54. **Christian Frederik Hansen** (se 1848), Krigsminister 27. Jan. 1852—12. Dcbr. 1854 (afskediget; indtraadte paany 1864).

1852—54. **Steen Andersen Bille** (Kommandør-Kaptain i Marinen), Marineminister 27. Jan. 1852—12. Dcbr. 1854 (Kommandør i Flaaden; indtraadte paany 1860).

1852—54. **Carl Moltke** (til Nütschau, se 1851), Minister for Hertugdømmet Slesvig 27. Januar 1852—12. Dcbr. 1854 (afskediget; indtraadte paany 1864).

1852—54. **Heinrich Anna Reventlow-Criminil** (Greve, fhv. Medlem af Geheimestatsraadet), Minister for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg 27. Jan. 1852—12. Dcbr. 1854 (afskediget).

1852—53. **Carl Frederik Simony** (Departementschef i Indenrigsministeriet), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 3. Juni 1852—21. April 1853 (afskediget; Direktør for Indenrigsministeriet 26. Mai 1853; indtraadte paany 1854).

1853—54. **Anders Sandøe Ørsted** (fhv. Medlem af Geheimestatsraadet, Dr. juris), Premierminister for Kongeriget Danmark og Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 21. April 1853—12. Dcbr. 1854 (afskediget); tillige Indenrigsminister 21. April 1853—29. April 1854.

Vikarierede som Justitsminister 10. Mai—12. Dcbr. 1854.

1854. **Frederik Ferdinand Tillisch** (se 1851), Indenrigsminister 29. April—12. Dcbr. 1854 (afskediget; indtraadte paany 1864).

1854—56. **Peter Georg Bang** (se 1851), Premierminister *ad interim* 12. Dcbr. 1854, definitivt udnævnt 15. Jan.—12. Oktbr. 1855, derefter Konseilspræsident 12. Oktbr. 1855—18. Oktbr. 1856, Indenrigsminister 12. Dcbr. 1854—16. Oktbr. 1855, Indenrigsminister *ad interim* 16. Oktbr. 1855—18. Febr. 1856, foreløbig Bestyrer af Ministeriet for Slesvig 12.—13. Dcbr. 1854, Minister for Monarkiets fælles indre Anliggender 16. Oktbr. 1855—18. Oktbr. 1856 (afskediget; Justitiarius i Høiesteret 21. Novbr. s. A. fra 1. Jan. 1857).

1854—57. **Ludvig Nicolaus Scheele** (Landdrost i Pinneberg), Minister for Holsteen og Lauenborg *ad interim* 12. Dcbr. 1854—13. April 1857, tillige Udenrigsminister *ad interim* 15. Jan. 1855—13. April 1857. Varetog derefter 13.—17. April 1857 »de løbende Forretninger« i begge Ministerier (paany Landdrost i Pinneberg).

Vikarierede som Udenrigsminister 12. Dcbr. 1854—15. Jan. 1855, som Premierminister ifølge Res. 13. Juni 1855 fra 24. Juni s. A. i 6 Uger, som Konseilspræsident ifølge Res. 11. Juli 1856 i 6 Uger.

1854—55. Wulff Heinrich Bernhard Scheel-Plessen (Gesandt i Stockholm), Udenrigsminister *ad interim* 12. Dcbr. 1854—15. Jan. 1855 (tiltraadte ikke, men forblev paa sin Post i Stockholm).

1854—56. **Matthias Lüttichau** (Oberst i Artilleriet), Krigsminister 12. Dcbr. 1854—25. Mai 1856 (afskediget; Generalmajor à la suite 29. Mai s. A.).

1854—59. **Ove Vilhelm Michelsen** (Kommandør i Søetaten. Søtøimester), Marineminister *ad interim* 12. Dcbr. 1854, definitivt udnævnt 15. Jan. 1855—2. Dcbr. 1859 (afskediget); varetog tillige »de løbende Forretninger« i Udenrigsministeriet 17. April—13. Mai 1857, Udenrigsminister *ad interim* 13. Mai 1857—10. Juli 1858.

1854—58. **Carl Christopher Georg Andræ** (Oberstløitnant), Finantsminister 12. Dcbr. 1854—10 Juli 1858 (afskediget), tillige Konseilspræsident 18. Oktbr. 1856—13 Mai 1857. Varetog desuden Rigsraadets alm. Anliggender 28. Dcbr. 1854—16. Oktbr. 1855, da disse Sager henlagdes under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender.

1854—59. **Carl Christian Hall** (extr. Docent ved Kjøbenhavns Universitet, Lic. juris), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 12. Dcbr. 1854—6 Mai 1859, overtog tillige Bestyrelsen af Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig *ad interim* 18. Febr.—18. Juni 1856, Konseilspræsident 13. Mai 1857—2. Dcbr. 1859, Udenrigsminister *ad interim* 10. Juli 1858, definitivt udnævnt 6. Mai 1859—2. Dcbr. s. A. (afskediget; indtraadte paany 1860).

1854—59. **Carl Frederik Simony** (se 1852), Bestyrer *ad interim* af Justitsministeriet med Sæde i Statsraadet 12. Dcbr. 1854—15. Jan. 1855, Justitsminister 15. Jan. 1855—2. Dcbr. 1859 (afskediget; Stiftamtmand over Sjællands Stift 8. Dcbr. s. A. fra 1. Jan. 1860), overtog tillige foreløbig Bestyrelsen af Indenrigsministeriet 18. Febr.—4. Juni 1856 (indtraadte paany 1863).

Vikarierede som Indenrigsminister fra 24. Juni 1855 i 6 Uger og fra 6. Juni 1856 i 14 Dage, som Minister for Monarkiets fælles indre Anliggender fra 11. Juli 1856 i 6 Uger.

1854—56. **Harald Iver Andreas Raasløff** (Departementschef i det slesvigske Ministerium), Minister for Hertugdømmet Slesvig *ad interim* 13. Dcbr. 1854, definitivt udnævnt 15. Jan. 1855—18. Febr. 1856 (afskediget; indtraadte paany 1860).

1856—59. **Christian Carl Lundbye** (Direktør for Armeens Materiel, Major à la suite i Artilleriet), Krigsminister *ad interim* 25. Mai 1856, definitivt udnævnt 18. Oktbr. 1856—2. Dcbr. 1859 (afskediget; Oberst à la suite i Generalstaben). Varetog tillige »de løbende Forretninger« i Ministeriet for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg 17. April—13. Mai 1857 (indtraadte paany 1863).

1856—59. **Iver Johan Unsgaard** (Stiftamtmand over Fyens Stift og Amtmand over Odense Amt), Indenrigsminister 4. Juni—18. Oktbr. 1856 og 1. Aug. 1858—6. Mai 1859, Minister for Monarkiets fælles indre Anliggender 18. Oktbr. 1856—1. Aug. 1858, Minister for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg *ad interim* 13. Mai 1857—2 Dcbr. 1859 (afskediget; paany Stiftamtmand i Fyens Stift 21. Dcbr. 1859 fra 1. Jan. 1860).

1856—59. **Frederik Herman Wolfhagen** (Amtmand over Flensborg Amt), Minister for Hertugdømmet Slesvig 8. Juni (fra 18. Juni) 1856—2. Dcbr. 1859 (afskediget og overtog atter sit Amtmandsembede; indtraadte paany 1860).

1856—-59. **Andreas Frederik Krieger** (Departementschef og Chef for Sekretariatet under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig, Lic. juris), Indenrigsminister 18. Oktbr. 1856—1. Aug. 1858 og 6. Mai—2. Dcbr. 1859 (afskediget), Finantsminister *ad interim* 10. Juli 1858, definitivt udnævnt 26. Juli (fra 1. Aug.) 1858—6. Mai 1859 (indtraadte paany 1870).

1856—63. **Christian, Prinds til Danmark** fik Sæde i Geheimestatsraadet 23. Oktbr. 1856.

1859. **Ditlev Gothard Monrad** (se 1848; fung. Direktør for Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Chef for sammes 3. Dept. og Overdirektør for Borger- og Almueskolevæsenet samt Skolelærerseminarierne, Dr. phil.), Minister for Kirke- og Undervisningsvæ-

senet 6. Mai 1859—2. Dcbr. s. A. (afskediget; indtraadte paany 1860).

1859. **Carl Emil Fenger** (Direktør for Veterinær- og Landbohøiskolen, Professor ved Kjøbenhavns Universitet, Dr. med.), Finantsminister 6. Mai 1859—2. Dcbr. s. A. (afskediget; overtog igjen sine tidligere Embeder; indtraadte paany 1860).

1859—60. **Carl Edvard Rotwitt** (Amtmand over Frederiksborg Amt), Konseilspræsident og Justitsminister samt *ad interim* Minister for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg 2. Dcbr. 1859— † 8. Febr. 1860.

1859—63. **Hans Nicolai Thestrup** (Generalinspektør over Infanteriet, Medlem af den raadgivende Komitee under Krigsministeriet, Generalmajor), Krigsminister 2. Dcbr. 1859—13. Aug. 1863 (afskediget, Generallieutenant 16. Aug. s. A.), Marineminister *ad interim* 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860.

1859—60. **Johan Christian Jessen** (Borgmester og Byfoged samt By- og Raadstueskriver i Horsens), Indenrigsminister 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860, fungerende Justitsminister 9.—24. Febr. 1860 (afskediget; tiltraadte sit tidligere Embede).

1859—60. **Regnar Westenholz** (Eier af Mattrup Hovedgaard), Finantsminister 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860 (fungerende Minister for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg 9.—24. Febr. 1860 (afskediget).

1859—60. **Carl Frederik Axel Bror Blixen-Finecke** (Baron, Stamhusbesidder), Udenrigsminister og *ad interim* Minister for Hertugdømmet Slesvig 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860. Fungerende Konseilspræsident 9.—24. Febr. 1860 (afskediget).

1859—60. **Vilhelm August Borgen** (Skoledirektør i Kjøbenhavn), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860 (afskediget).

1860—63. **Carl Christian Hall** (se 1859), Konseilspræsident og Udenrigsminister 24. Febr. 1860—31. Dcbr.

1863, Minister *ad interim* for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg 30. Marts 1861—31. Dcbr. 1863 (afskediget; indtraadte paany 1870).

Vikarierende Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 4.—19. April 1860.

1860—63. **Steen Andersen Bille** (se 1852; Kontreadmiral, Chef for Søofficerskorpset, Flaadeinspektør), Marineminister 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863 (afskediget; paany Chef for Søofficerskorpset).

1860—63. **Frederik Herman Wolfhagen** (se 1856), Minister for Hertugdømmerne Slesvig 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863 (afskediget).

1860—61. **Harald Iver Andreas Raasløff** (se 1854), Minister for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg 24. Febr. 1860—30. Marts 1861 (afskediget).

1860—64. **Ditlev Gothard Monrad** (se 1859), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863, tillige Indenrigsminister *ad interim* 24. Febr. 1860—15. Septbr. 1861, Konseilspræsident, Finantsminister og *ad interim* Bestyrer af Ministeriet for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg 31. Dcbr. 1863—11. Juli 1864 (afskediget). Overtog desuden Bestyrelsen af Udenrigsministeriet 31. Dcbr. 1863—8. Januar 1864.

Vikarierede som Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 24. Marts—11. Juli 1864, som Udenrigsminister 3. April—6. Juli 1864.

1860—64. **Andreas Lorenz Casse** (Justitiarius i Landsoversamt Hof- og Stadsretten, extr. Assessor i Høiesteret, Dr. juris), Justitsminister 24. Febr. 1860—11. Juli 1864 (afskediget).

Vikarierende Indenrigsminister 4.—19. April 1860.

1860—63. **Carl Emil Fenger** (se 1859), Finantsminister 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863 (afskediget; Direktør for det samlede Finantsministerium 8. Jan. 1864; indtraadte paany 1870).

Vikarierende Minister for Slesvig 24. Febr.—2. Marts 1860.

1861—63. **Peter Martin Orla Lehmann** (se 1848), Indenrigsminister 15. Sept. 1861—31. Dcbr. 1863 (afskediget).

1863—64. **Christian Carl Lundbye** (se 1856), Krigsminister 13. August 1863—18. Mai 1864 (afskediget).

1863— . **Christian Frederik Vilhelm Carl**, Kronprinds, indførtes i Geheimestatsraadet 4. Dcbr. 1863.

1863—64. **Carl Frederik Simony** (se 1854), Minister for Hertugdømmet Slesvig »indtil den endelige Ordning af det samlede Ministerium« 31. Dcbr. 1863—24. Jan. 1864 (afskediget; tiltraadte sit tidligere Embede som Stiftamtmand over Sjællands Stift).

1863—65. **Otto Hans Lütken** (Orlogskaptain), Marineminister 31. Dcbr. 1863—6. Novbr. 1865 (afskediget).

1863—64. **Christian Thorning Engelstoft** (Biskop over Fyens Stift, Dr. theol.), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 31. Dcbr. 1863—11. Juli 1864 (afskediget; tiltraadte paany Embedet som Biskop).

1863—64. **Carl Ludvig Vilhelm Rømer Nutzhorn** (Chef for Indenrigsministeriets 2. Dept.), Indenrigsminister 31. Dcbr. 1863—10. Mai 1864 (afskediget; overtog atter sit Departementschefsembede 14. Mai 1864; indtraadte paany 1868).

1864—65. **George Joachim Quaade** (overordentlig Gesandt og befuldmægtiget. Minister ved det preussiske Hof), Udenrigsminister 8. Jan.—11. Juli 1864, Minister uden Portefeuille 11. Juli 1864—13. Mai 1865 (afskediget; tiltraadte paany sin Gesandtskabspost). Varetog Bestyrelsen af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet og af Justitsministeriet 30. Marts—7. April 1865.

1864. **Christian Gottfried Vilhelm Johannsen** (Amtmand over Husum og Bredsted Amter samt Overstaller og Overdiggreve i Landskaberne Eidersted og Pelworm), Minister for Hertugdømmet Slesvig *ad interim* 24. Januar, definitivt udnævnt 11. Juli 1864—18 Novbr. s. A. (afskediget).

1864. **Hans Rasmussen Carlsen** (Stamhusbesidder), Indenrigsminister 10 Mai—11. Juli 1864 (afskediget).

1864. **Christian Emilius Reich** (Chef for den militære Høiskole, Oberstlieutenant), Krigsminister *ad interim* 18. Mai—11. Juli 1864 (afskediget; tiltraadte paany sit Embede paa Høiskolen).

1864—65. **Christian Albrecht Bluhme** (se 1851), Konseilspræsident og Udenrigsminister 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865 (afskediget); overtog tillige »indtil videre« Bestyrelsen af Ministeriet for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg 11. Juli—16. Novbr. 1864.

1864—65. **Carl Moltke** (se 1852), Minister uden Portefeuille 11. Juli 1864—5. Juli 1865 (afskediget).

1864—65. **Frederik Ferdinand Tillisch** (se 1854; Chef for det kgl. Theater og Kapel), Indenrigsminister 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865 (afskediget).

Vikarierede som Finantsminister ifølge Res. 26. Mai 1865 fra Begyndelsen af Juni i 8 Uger.

1864—65. **Christian Frederik Hansen** (se 1852), Krigsminister 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865 (afskediget).

1864—65. **Eugenius Sophus Ernst Heltzen** (Amtmand over Aabenraa, Nordborg og Sønderborg Amter), Justitsminister samt »indtil videre« Bestyrer af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet 11. Juli 1864—30. Marts 1865 (afskediget).

1864—65. **Christian Georg Nathan David** (Direktør i Nationalbanken, Chef for det statistiske Bureau. Dr. philos.), Finantsminister 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865 (afskediget; overtog paany sine tidligere Embeder).

1865. **Christian Jacob Cosmus Bræstrup** (Overpræsident i Kjøbenhavn), Justitsminister og »indtil videre« Bestyrer af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet 7. April—6. Novbr. 1865 (afskediget; tiltraadte paany Embedet som Overpræsident).

1865—70. **Christian Emil Krag-Juel-Vind-Frijs** (til Grevskabet Frijsenborg), Konseilspræsident og Udenrigsminister 6. Novbr. 1865—28. Mai 1870. Varetog tillige

Forretningerne som Krigs- og Marineminister 19. April—28. Mai 1870 (afskediget).

Vikarierede som Finantsminister fra 9. Juni 1868 i 6 Uger, som Krigsminister fra 14. Juni 1868 i 6 Uger og 26. Febr.—19. April 1869, som Krigs- og Marineminister fra 23. Septbr. 1869 i »nogle« Uger.

1865—68. **Christian Peder Theodor Rosenørn-Teilmann** (til Stamhuset Nørholm), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 6. Novbr. 1865—4. Sept. 1867 (for Theatersagernes Vedkommende dog til 27. Marts 1868). tillige Bestyrer af Justitsministeriet 21. Juli 1867; definitivt udnævnt til Justitsminister 4. Septbr. 1867 —17. (Res. 10.) Aug. 1868 (afskediget).

Vikarierede som Justitsminister fra 13. April 1866 i en Maaned og fra 10. Dcbr. 1866—21. Juli 1867, som Indenrigsminister ifølge Res. 18. Juni 1868 fra 1. Juli i 6 Uger.

1865—66. **Johan Valdemar Neergaard** (Brigadekommandør, Oberst), Krigsminister 5. Novbr. 1865—1. Oktbr. (Res. 29. Septbr.) 1866 (afskediget).

1865—66. **Hans Herman Steffen Grove** (Orlogskaptain), Marineminister 6. Novbr. 1865— † 17. Aug. 1866.

1865—67. **Carl Peter Gram Leuning** (Departementschef i Justitsministeriet), 6. Novbr. 1865— † 21. Juli 1867. Fungerede ikke fra 10. Dcbr. 1866.

1865—75. **Christen Andreas Fonnesbech** (til Vesterbygaard), Finantsminister 6. Novbr. 1865—28 Mai 1870 og fra 14. Juli 1874—11. Juni 1875, Indenrigsminister 28. Mai 1870—14. Juli 1874, Konseilspræsident 14. Juli 1874—11. Juni 1875 (afskediget). Varetog tillige »de løbende Forretninger« i Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet 6.—15. Marts 1868.

Vikarierede som Konseilspræsident og Udenrigsminister 22. Juli—2. Aug. 1869, som Finantsminister 16. April—8. Mai 1871 og som Justitsminister 21. Juli—23. Aug. 1874.

1865—69. **Jacob Brønnum Scavenius Estrup** (Godseier til Kongsdal og Skafføgaard), Indenrigsminister 6. Novbr. 1865—22. Sept. 1869 (afskediget); fungerende

Marineminister 17. Aug.—17. Sept. 1866. (Indtraadte paany 1875.)

Vikarierende Marineminister 28. Juli—17. Aug. 1866.

1866—67. **Carl Edouard van Dockum** (se 1850, Kontreadmiral, Flaadeinspektør), Marineminister 17. Sept. 1866—1. Novbr. 1867 (afskediget).

1866—70. **Valdemar Rudolph Raasløff** (overordentlig Gesandt og befuldmægtiget Minister ved de forenede Stater i Nordamerika, Generalmajor), Krigsminister 1. Oktbr. (Res. 29. Sept.) 1866—19. April 1870; tillige Marineminister *ad interim* 22. Septbr. 1869—19. April 1870 (afskediget).

1867—68. **Peter Christian Kierkegaard** (Biskop over Aalborg Stift, Dr. philos. & Lic. theol.), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet (dog ikke for Theatersagernes Vedkommende) 4. Septbr. 1867—6. Marts 1868 (afskediget; tiltraadte paany sit Embede som Biskop).

1867—69. **Otto Frederik Suenson** (fhv. Direktør i Marineministeriet), Marineminister 1. Novbr. 1867—22. Sept. 1869 (afskediget).

Vikarierede som Krigsminister 26. Novbr. 1868—26. Febr. 1869.

1868—69. **Aleth Sophus Hansen** (Sognepræst for Ferslev og Vellerup Menighed, Provst), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 15. Marts (for Theatersagernes Vedkommende dog først 27. Marts) 1868—22. Sept. 1869 (afskediget).

1868—70. **Carl Ludvig Vilhelm Romer Nutzhorn** (se 1863, Amtmand over Thisted Amt), Justitsminister 17. (Res. 10.) Aug. 1868—28. Mai 1870 (afskediget; Amtmand over Veile Amt 1. Juni 1870).

Vikarierede som Indenrigsminister 24. Juni—22. Sept. 1869.

1869—72. **Wolfgang Haffner** (til Egholm, Ritmester à la suite), Indenrigsminister 22. Septbr. 1869—28. Mai 1870, Krigsminister og *ad interim* Marineminister 28. Mai 1870—23. Dcbr. 1872 (afskediget; indtraadte paany 1875).

1869—70. **Ernst Emil Rosenørn** (til Voergaard og Østergaard, Direktør for den kgl. Veterinær og Landbohøiskole), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 22. Septbr. 1869—28. Mai 1870 (afskediget; tiltraadte paany sin Direktørstilling).

1870—74. **Ludvig Henrik Carl Herman Holstein** (til Grevskabet Holsteinborg), Konseilspræsident 28. Mai 1870—14. Juli 1874. Varetog Forretningerne som Finantsminister 25. Marts—1. Juli 1872 og 20. Juni—14. Juli 1874.

Vikarierede som Indenrigsminister 17.—29. Juni 1871 og 17. Juni—16. Juli 1873, som Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 3. Juli—5. August 1872, som Finantsminister 4. Juni—23. Juli 1873, som Krigs- og Marineminister fra 1. Juli 1870 i 6 Uger.

1870—74. **Carl Christian Hall** (se 1860), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 28. Mai 1870—14. Juli 1874 (afskediget).

Vikarierede som Justitsminister 19. Juni—12. Juli 1871, 6. Mai—24. Juni 1872 og 19. Aug.—10. Septbr. 1873, som Konseilspræsident 16.—27. Septbr. 1873.

1870—72. **Carl Emil Fenger** (se 1860; Formand i Direktionen for Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842, Livsforsikkringsanstalten og den almindelige Enkekasse, Dr. med.), Finantsminister 28. Mai 1870—25. Marts 1872 (afskediget).

1870—75. **Otto Ditlev Rosenørn-Lehn** (Lehnsbaron til Guldborgland og Lehn), Udenrigsminister 28. Mai 1870—11. Juni 1875 (afskediget; indtraadte paany senere s. A.).

Vikarierede som Krigs- og Marineminister 3. Juni—22. Juli 1872.

1870—74. **Andreas Frederik Krieger** (se 1856, Assessor i Høiesteret, Lic. juris), Justitsminister 28. Mai 1870—1. Juli (Res. 26. Juni) 1872, Finantsminister 1. Juli 1872—20. Juni 1874 (afskediget).

1872—75. **Christian Sophus Klein** (Formand i Sø- og Handelsretten, extr. Assessor i Høiesteret), Justitsminister 1. Juli (Res. 26. Juni) 1872—11. Juni 1875, Mini-

ster for Island 1. Aug. (Res. 16. Juli) 1874—11. Juni 1875 (afskediget).

Vikarierede som Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 15. Juli—18. Aug. 1873.

1872—73. **Christian Albert Frederik Thomsen** (fung. Direktør i Krigsministeriet, Oberst i Generalstaben), Krigsminister 23. Dcbr. 1872—14. Juli 1874 (afskediget; General à la suite 16. Juli 1874) *ad interim* Marineminister 23. Dcbr. 1872—21. Mai 1873.

1873—75. **Niels Frederik Ravn** (Kaptain i Flaaden), Marineminister 21. Mai 1873—11. Juni 1875 (afskediget; Direktør i Marineministeriet 21. Juni s. A.; indtraadte paany 1879). Varetog Bestyrelsen af Krigsministeriet 14. Juli—26. Aug. 1874.

Vikarierede som Krigsminister 26. Aug.—20. Sept. 1874.

1874—75. **Frederik Christian Heinrich Emil Tobiesen** (Generaldirektør for Post- og Telegrafvæsenet samt Statsjernbanedriften, Departementschef i Indenrigsministeriet), Indenrigsminister 14. Juli 1874—11. Juni 1875 (afskediget).

1874—75. **Jens Jacob Asmussen Worsaae** (Direktør for det oldnordiske og det ethnografiske Museum, for de antikvariske Mindesmærkers Bevaring og for de danske Kongers kronologiske Samling), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 14. Juli 1874—11 Juni 1875 (afskediget; tiltraadte sine tidligere Stillinger).

1874—75. **Peter Frederik Steinmann** (kommanderende General i 2. Generalkommando), Krigsminister 26. August 1874—11. Juni 1875 (afskediget).

1875— . **Jacob Brønnum Scavenius Estrup** (se 1865), Konseilspræsident og Finantsminister fra 11. Juni 1875. Varetog Udenrigsministeriets Forretninger 2.—11. Oktbr. 1875.

Vikarierende Justitsminister 1.—6. Mai 1883.

1875. **Frederik Georg Julius Moltke** (Lehnsgreve til Bregentved), Udenrigsminister 11. Juni— † 1. Oktbr. 1875.

1875—77. **Wolfgang Haffner** (se 1869, General à la suite),

Krigs- og Marineminister 11. Juni 1875—28. Juli 1877 (afskediget).

1875—84. **Erik Vilhelm Robert Skeel** (til Dronninglund), Indenrigsminister 11. Juni 1875—29. Aug. 1884 (afskediget).

Vikarierede ifølge Res. 14. Aug. 1875 fra 16. Aug. s. A. som Justitsminister i 18 Dage.

1875— . **Johannes Magnus Valdemar Nellemann** (Professor i Lovkyndighed ved Kjøbenhavns Universitet, extr. Assessor i Høiesteret), Justitsminister og Minister for Island fra 11. Juni 1875; forestod midlertidig Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet 6.—10. Juli 1891 og Udenrigsministeriet 21. Mai—3. Juni 1892.

Vikarierede ifølge efternævnte Resolutioner som Indenrigsminister 24. Juli 1876 i en Maaned, 17. April 1877 i 14 Dage, 11. Juli 1877 i 5 Uger, 15. Juli 1878 i 5 Uger, 11. Juli 1879 i en Maaned, 20. Dcbr. 1879 »i Juletiden«, 10. Juli 1880 i en Maaned, 11. Juli 1881 i »nogle« Uger, 23. Dcbr. 1881 »i Juletiden«, 20. Mai 1882 i 14 Dage, 13. Juli 1882 i »nogle« Uger, 21. Marts 1883 »i Paasken«, 11. Juli 1883 i »nogle« Uger, 7. Mai—29. Aug. 1884, 4. Mai—8. Aug. 1885 og 14. Mai 1887 i »nogle« Uger; som Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 10. Mai 1881 i 1 Uge, 30. April, fra 6. Mai 1883 i 7 Uger, 16. Aug. 1886 i »nogle« Uger, 17. Aug. 1888 i 2 Uger, 17. Juli 1890 i »nogle« Uger og 24. Juni 1892 i »nogle« Uger; som Udenrigsminister 16. Juni, fra 19. Juni 1882 i 2 Maaneder, 15. Sept. 1885 i »nogle« Uger og 18.—21. Mai 1892.

1875—80. **Johan Christian Henrik Fischer** (Statsrevisor), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 11. Juni 1875—24. Aug. 1880 (afskediget).

Vikarierende Justitsminister ifølge Res. 11. Juli 1876 i 3 Uger.

1875—92. **Otto Ditlev Rosenørn-Lehn** (se 1870), Udenrigsminister 11. Oktbr. 1875— † 21. Mai 1892.

Vikarierede som Krigs- og Marineminister ifølge Res. 27. Juni 1876 i 5 Uger og ifølge Res. 7. Juni 1883 i 14 Dage, som Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet ifølge Res. 2. Juli 1884 i »nogle« Uger og ifølge Res. 25 Mai 1887 i »nogle« Uger.

1877—79. **Johan Christopher Frederik Dreyer** (Generalinspektør for Ingeniørtropperne og Chef for Ingeniørkorpsets øvrige Afdelinger), Krigs- og Marineminister 28. Juli 1877—4. Januar 1879 (afskediget).

1879— . **Niels Frederik Ravn** (se 1873, Direktør i Marineministeriet, Kommandør), Marineminister fra 4. Jan. 1879; tillige midlertidig Bestyrer af Krigsministeriet 1. April—20. Oktbr. 1881, Krigsminister 20. Oktbr. 1881—12. Septbr. 1884.

Vikarierede som Krigsminister ifølge Res. 5. Aug. 1880 i 6 Uger, ifølge Res. 3. Mai 1889 og 2. Juni 1893 i »nogle« Uger.

1879—81. **Vilhelm Frederik Ludvig Kauffmann** (General udenfor Nummer), Krigsminister 4. Jan. 1879—1. April 1881 (afskediget; s. D. Generallieutenant og kommanderende General i 1. Generalkommando fra 5. April s. A.).

1880—91. **Jacob Frederik Scavenius** (Godseier til Gjorslev m. m.), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet 24. Aug. 1880—6. Juli 1891 (afskediget).

1884—85. **Søren Hilmar Steindor Finsen** (Overpræsident i Kjøbenhavn), Indenrigsminister 29. August 1884—8. August 1885 (afskediget; paany Overpræsident).

1884— . **Jesper Jespersen Bahnson** (Direktør i Krigsministeriet, Oberst udenfor Nummer i Artilleriet), Krigsminister fra 12. Septbr. 1884.

1885— . **Hans Peter Ingerslev** (Godseier til Marselisborg), Indenrigsminister fra 8. August 1885.

1891— . **August Herman Ferdinand Carl Goos** (Professor i Lovkyndighed ved Kjøbenhavns Universitet, extr. Assessor i Høiesteret, Dr. juris), Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet fra 10. Juli 1891.

1892— . **Kjeld Thor Tage Otto Reedtz-Thott** (Lehnsbaron til Gaunø), Udenrigsminister fra 3. Juni 1892.

Sekretærer.

Ved Reskr. 29. Marts 1848 bestemtes det, at der skulde føres en Protokol over Forhandlingerne i Statsraadet af en dertil beskikket Statssekretær, og at denne tillige senest to Dage efter hvert Statsraadsmøde skulde til Efterretning for Kongen forfatte en summarisk Extrakt over de i Raadet behandlede Sager og tagne Beslutninger. Fra 28. Januar 1852, da det ovennævnte Statsraads Virksomhed faktisk ophørte, førte Statssekretæren Protokollen i Geheimestatsraadet, hvis Navn fra 28. Juli 1866 forandredes til »Statsraadet«. Under Statssekretæren, der ifølge kgl. Resol. 5. Septbr. 1883 fik Navnet »Statsraadssekretær«, sorterede indtil 3. Marts 1854 en Expeditionssekretær, der tillige var Sekretær hos Premierministeren.

1848—53. **Hans Mathias Vilhelm Lunding** (Kabinetssekretær hos Kongen, fra 25. Januar 1848 tillige Statssekretær i Geheimestatsraadet) 29. Marts 1848— † 20. Januar 1853.

1853—83. **Christian Frederik Julius Hegelund Liebe** (Expeditionssekretær under Statssekretariatet og Sekretær hos Premierministeren), fungerende fra 20. Jan. 1853, definitivt udnævnt 3. Marts 1854— † 28. Aug. 1883.

1883— . **Jens Laasbye Rottbøll Koefoed** (fung. Sekretær hos Konseilspræsidenten og Kancellist i Udenrigsministeriet) fra 5. Septbr. 1883.

Alfabetisk Oversigt over Stats- og Geheimestatsraadets Medlemmer 1848—93.

Andræ, C. C. G., ... 12. Dcbr. 1854—10. Juli 1858.
Bahnson, J. J., ... 12. Septbr. 1884—
Bang, P. G., ... 16. Novbr. 1848—21. Sept. 1849.
— — ..... 10. Jan.—17. Febr. 1851.
— — ..... 7. Dcbr. 1851—21. April 1853.
— — ..... 12. Dcbr. 1854—18. Oktbr. 1856.
Bardenfleth, C. E., ... 22. Marts 1848—27. Jan. 1852.
Bille, S. A., ... 27. Jan. 1852—12. Dcbr. 1854.
— — ..... 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863.
Bluhme, C. A., ... 22. Marts—15. Novbr. 1848.
— — ..... 18. Novbr. 1851—12. Dcbr. 1854.
— — ..... 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865.
Blixen-Finecke, C. F. A. B., 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860.
Borgen, V. A., ... 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860.
Bræstrup, C. J. C., ... 7. April—6. Novbr. 1865.
Carlsen, H. R., ... 10. Mai—11. Juli 1864.
Casse, A. L., ... 24. Febr. 1860—11. Juli 1864.
Christian, Prinds til Danmark, 23. Okt. 1856—15. Novbr. 1863.
Clausen, H. N., ... 16. Novbr. 1848—13. Juli 1851.
David, C. G. N., ... 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865.
Dockum, C. E. van, ... 25. Novbr. 1850—27. Jan. 1852.
— — — ..... 17. Sept. 1866—1. Novbr. 1867.
Dreyer, J. C. F., ... 28. Juli 1877—4. Januar 1879.
Engelstoft, C. T., ... 31. Dcbr. 1863—11. Juli 1864.
Estrup, J. B. S., ... 6. Novbr. 1865—22. Sept. 1869.
— — ..... 11. Juli 1875—
Fenger, C. E., ... 6. Mai—2. Dcbr. 1859.
— — ..... 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863.
— — ..... 28. Mai 1870—25. Marts 1872.
Ferdinand, Arveprinds, ... 27. Jan. 1852—29. Juni 1863.
Fibiger, J. S., ... 13. Juli—18. Oktbr. 1851.
Finsen, S. H. S., ... 29. Aug. 1884—8. Aug. 1885.
Fischer, J. C. H., ... 11. Juni 1875—24. Aug. 1880.
Flensborg, C. J., ... 18. Oktbr. 1851—27. Jan. 1852.
Fonnesbech, C. A., ... 6. Novbr. 1865—11. Juni 1875.

Frederik, Kronprinds,..... 15. Novbr. 1863—
Frijs, C. E. K. J. V.,..... 6. Novbr. 1865—28. Mai 1870.
Goos, A. H. F. C.,..... 10. Juli 1891—
Grove, H. H. S.,..... 6. Novbr. 1865—17. Aug. 1866.
Haffner, W.,..... 22. Sept. 1869—23. Dcbr. 1872.
— — ..... 11. Juni 1875—28. Juli 1877.
Hall, C. C.,..... 12. Dcbr. 1854—2. Dcbr. 1859.
— — ..... 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863.
— — ..... 28. Mai 1870—14. Juli 1874.
Hansen, A. S.,..... 15. Marts 1868—22. Sept. 1869.
Hansen, C. F.,..... 16. Novbr. 1848—13. Juli 1851.
— — ..... 27. Jan. 1852—12. Dcbr. 1854.
— — ..... 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865.
Heltzen, E. S. E.,..... 11. Juli 1864—30. Marts 1865.
Holstein, L. H. C. H.,..... 28. Mai 1870—14. Juli 1874.
Hvidt, L. N.,..... 22. Marts—1. Novbr. 1848.
Ingerslev, H. P.,..... 8. Aug. 1885—
Irminger, C. L. C.,..... 10. Aug.—25. Novbr. 1850.
Jessen, J. C.,..... 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860.
Johannsen, C. G. V.,..... 24. Jan.—18. Novbr. 1864.
Kauffmann, V. F. L.,..... 4. Jan. 1879—1. April 1881.
Kierkegaard, P. C.,..... 4. Septbr. 1867—6. Marts 1868.
Klein, C. S.,..... 1. Juli 1872—11. Juni 1875.
Knuth, F. M.,..... 22. Marts—15. Novbr. 1848.
Krieger, A. F.,..... 18. Oktbr. 1856—2. Dcbr. 1859.
— — ..... 28. Mai 1870—20. Juni 1874.
Lehmann, P. M. O.,..... 22. Marts—15. Novbr. 1848.
— — ..... 15. Sept. 1861—31. Dcbr. 1863.
Leuning, C. P. G.,..... 6. Novbr. 1865—21. Juli 1867.
Lundbye, C. C.,..... 25. Mai 1856—2. Dcbr. 1859.
— — ..... 13. Aug. 1863—18. Mai 1864.
Lütken, O. H.,..... 31. Dcbr. 1863—6. Novbr. 1865.
Lüttichau, M.,..... 12. Dcbr. 1854—25. Mai 1856.
Madvig, J. N.,..... 16. Novbr. 1848—7. Dcbr. 1851.
Michelsen. O. V.,..... 12. Dcbr. 1854—2. Dcbr. 1859.
Moltke A. V.,..... 22. Marts 1848—27. Jan. 1852.
Moltke, C.,..... 13. Juli—18. Oktbr. 1851.
— — ..... 27. Jan. 1852—12. Dcbr. 1854.
— — ..... 11. Juli 1864—5. Juli 1865.

Moltke, F. G. J.	11. Juni – 1. Oktbr. 1875.
Monrad, D. G.,	22. Marts—15. Novbr. 1848.
— —	6. Mai—2. Dcbr. 1859.
— —	24. Febr. 1860—11. Juli 1864.
Neergaard, J. V.,	6. Novbr. 1865—1. Oktbr. 1866.
Nellemann, J. M. V.,	11. Juni 1875—
Nutzhorn, C. L. V. R.,	31. Dcbr. 1863—10. Mai 1864.
— —	17. Aug. 1868—28. Mai 1870.
Plessen, C. A. T.,	22. Marts—24. Marts 1848.
Quaade, G. J.,	8. Jan. 1864—13. Mai 1865.
Raasløff, H. J. A.,	13. Dcbr. 1854—18. Febr. 1856.
— —	24. Febr. 1860—30. Marts 1861.
Raasløff, V. R.,	1. Oktbr. 1866—19. April 1870.
Ravn, N. F.,	21. Mai 1873—11. Juni 1875.
— —	4. Jan. 1879—
Reedtz, H. C.,	6. Aug. 1850—18. Oktbr. 1851.
Reedtz-Thott, K. T. T. O.,	3. Juni 1892—
Reich, C. E.,	18. Mai—11. Juli 1864.
Reventlow-Criminil, H. A.,	27. Jan. 1852—12. Dcbr. 1854.
Rosenørn, E. E.,	22. Septbr. 1869—28. Mai 1870.
Rosenørn, M. H.,	21. Septbr. 1849—13. Juli 1851.
Rosenørn-Lehn, O. D.,	28. Mai 1870—11. Juni 1875.
— —	11. Oktbr. 1875—21. Mai 1892.
Rosenørn-Teilmann, C. P. T.,	6. Novbr. 1865—17. Aug. 1868.
Rotwitt, C. E.,	2. Dcbr. 1859—8. Febr. 1860.
Scavenius, J. F.,	24. Aug. 1880—6. Juli 1891.
Scheel, A. V.,	13. Juli 1851—15. Jan. 1855.
Scheele, L. N.,	12. Dcbr. 1854—17. April 1857.
Scheel-Plessen, W. H. B.,	12. Dcbr. 1854—15. Jan. 1855.
Simony, C. F.,	3. Juni 1852—21. April 1853.
— —	12. Dcbr. 1854—2. Dcbr. 1859.
— —	31. Dcbr. 1863—24. Jan. 1864.
Skeel, E. V. R.,	11. Juni 1875—29. Aug. 1884.
Sponneck, V. C. E.,	16. Novbr. 1848—12. Dcbr. 1854.
Steinmann, P. F.,	26. Aug. 1874—11 Juni 1875.
Suenson, O. F.,	1. Novbr. 1867—22. Sept. 1869.
Thestrup, H. N.,	2. Dcbr. 1859—13. Aug. 1863.
Thomsen, C. A. F.,	23. Dcbr. 1872—14. Juli 1874.

Tillisch, F. F., ...	11. Marts 1851—27. Febr. 1852.
— —	29. April—12. Dcbr. 1854.
— —	11. Juli 1864—6. Novbr. 1865.
Tobiesen, F. C. H. E., ...	14. Juli 1874—11. Juni 1875.
Tscherning, A. F., ...	22. Marts—15. Novbr. 1848.
Unsgaard, I. J., ...	4. Juni 1856—2. Dcbr. 1859.
Westenholz, R., ...	2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860.
Wolfhagen, F. H., ...	18. Juni 1856—2. Dcbr. 1859.
— —	24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863.
Worsaae, J. J. A., ...	14. Juli 1874—11. Juni 1875.
Zahrtmann, C. C., ...	6. April 1848—10. Aug. 1850.
Ørsted, A. S., ...	21. April 1853—12. Dcbr. 1854.

Ministerierne.

1848. **A. V. Moltkes 1ste Ministerium**
22. Marts—15. Novbr. 1848.

Udenrigsminister: F. M. Knuth; Finantsminister: A. V. Moltke; Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet: D. G. Monrad; Justitsminister: C. E. Bardenfleth; Handelsminister: C. A. Bluhme; Krigsminister: A. F. Tscherning; Marineministre: A. V. Moltke til 6. April, C. E. Zahrtmann til 15. Novbr.; Provisorisk Minister for Hertugdømmerne: C. A. T. Plessen 22.—24. Marts; derefter fordeltes Forretningerne imellem forskjellige Ministre; Ministre uden Portefeuille: O. Lehmann til 15. Novbr. og L. N. Hvidt til 1. Novbr.

1848—51. **A. V. Moltkes 2det Ministerium**
16. Novbr. 1848—13. Juli 1851.

Udenrigsministre: A. V. Moltke til 6. Aug. 1850, H. C. Reedtz til 13. Juli 1851; Finantsminister: V. C. E. Sponneck (P. G. Bang fungerede 10. Januar—17. Febr. 1851); Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet: J. N. Madvig; Justitsminister: C. E. Bardenfleth; Indenrigsministre: P. G. Bang til 21. Septbr. 1849, M. H. Rosenørn til 13. Juli 1851; Krigsminister: C. F. Hansen; Marineministre: C. E. Zahrtmann til 10. August 1850, C. L. C. Irminger

til 25. Novbr. 1850, C. E. van Dockum til 13. Juli 1851; Minister uden Portefeuille: H. N. Clausen; Minister for Slesvig; F. L. Tillisch fra 5. Marts 1851.

1851—52. **A. V. Moltkes 3die Ministerium**
13. Juli 1851—27. Jan. 1852.

Udenrigsministre: H. C. Reedtz til 18. Oktbr. 1851, C. A. Bluhme til 27. Januar 1852; Finantsminister: V. C. E. Sponneck; Ministre for Kirke- og Undervisningsvæsenet: J. N. Madvig til 7. Dcbr. 1851, P. G. Bang til 27. Januar 1852; Justitsminister: A. V. Scheel; Indenrigsminister: F. F. Tillisch; Krigsministre: J. S. Fibiger til 18. Oktbr. 1851, C. J. Flensborg til 27. Jan. 1852; Marineminister: C. E. van Dockum; Minister for Slesvig: C. E. Bardenfleth; Minister uden Portefeuille: C. Moltke til 18. Oktbr. 1851.

1852—53. **C. A. Bluhmes 1ste Ministerium**
27. Jan. 1852—21. April 1853.

Udenrigsminister: C. A. Bluhme; Finantsminister: V. C. E. Sponneck; Ministre for Kirke- og Undervisningsvæsenet: P. G. Bang til 3. Juni 1852, C. F. Simony til 21. April 1853; Justitsminister: A. V. Scheel; Indenrigsminister: P. G. Bang; Krigsminister: C. F. Hansen; Marineminister: St. A. Bille; Minister for Slesvig: C. Moltke; Minister for Holsteen og Lauenborg: H. A. Reventlow-Criminil.

1853—54. **A. S. Ørsteds Ministerium**
21. April 1853—12. Dcbr. 1854.

Udenrigsminister: C. A. Bluhme; Finantsminister: V. C. E. Sponneck; Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet: A. S. Ørsted; Justitsminister: A. V. Scheel (A. S. Ørsted vikarierede fra 10. Mai til 12. Dcbr. 1854); Indenrigsministre: A. S. Ørsted

til 29. April 1854, F. F. Tillisch til 12. Dcbr. 1854; Krigsminister: C. F. Hansen; Marineminister: St. A. Bille; Minister for Slesvig: C. Moltke; Minister for Holsteen og Lauenborg: H. A. Reventlow-Criminil.

1854—56. **G. P. Bangs Ministerium**

12. Dcbr. 1854—18. Oktbr. 1856.

Udenrigsministre: W. H. B. Scheel-Plessen til 15. Jan. 1855, L. N. Scheele til 18. Oktbr. 1856; Finantsminister: C. C. G. Andræ; Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet: C. C. Hall; Justitsministre: A. V. Scheel til 15. Januar 1855 (C. F. Simony fungerede), C. F. Simony til 18. Oktbr. 1856; Indenrigsministre: P. G. Bang til 18. Febr. 1856, C. F. Simony til 4. Juni 1856, I. J. Unsgaard til 18. Okt. 1856; Minister for Monarkiets fælles indre Anliggender: P. G. Bang fra 16. Oktbr. 1855—18. Oktbr. 1856; Krigsministre: M. Lüttichau til 25. Mai 1856, C. C. Lundbye til 18. Oktbr. 1856; Marineminister: O. V. Michelsen; Ministre for Slesvig: P. G. Bang til 13. Dcbr. 1854, H. J. A. Raasløff til 18. Febr. 1856, C. C. Hall til 18. Juni 1856 og F. H. Wolfhagen til 18. Oktbr. 1856; Minister for Holsteen og Lauenborg: L. N. Scheele.

1856—57. **C. C. G. Andræs Ministerium**

18. Oktbr. 1856—13. Mai 1857.

Udenrigsministre: L. N. Scheele til 17. April 1857, O. V. Michelsen til 13. Mai 1857; Finantsminister: C. C. G. Andræ; Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet: C. C. Hall; Justitsminister: C. F. Simony; Indenrigsminister: A. F. Krieger; Minister for Monarkiets fælles indre Anliggender: J. J. Unsgaard; Krigsminister: C. C. Lundbye; Marineminister: O. V. Michelsen; Minister for Slesvig: F. H. Wolfhagen; Ministre for Holsteen og Lauen-

borg: L. N. Scheele til 17. April 1857, C. C. Lundby til 13. Mai 1857.

1857—59. **C. C. Halls 1ste Ministerium**
13. Mai 1857—2. Dcbr. 1859.

Udenrigsministre: O. V. Michelsen til 10. Juli 1858, C. C. Hall til 2. Dcbr. 1859; Finantsministre: C. C. G. Andræ til 10. Juli 1858, A. F. Krieger til 6. Mai 1859, C. E. Fenger til 2. Dcbr. 1859; Ministre for Kirke- og Undervisningsvæsenet: C. C. Hall til 6. Mai 1859, D. G. Monrad til 2. Dcbr. 1859; Justitsminister: C. F. Simony; Indenrigsministre: A. F. Krieger til 1. Aug. 1858, I. J. Unsgaard til 6. Mai 1859, A. F. Krieger til 2. Dcbr. 1859; Minister for Monarkiets fælles indre Anliggender: I. J. Unsgaard til 1. Aug. 1858; Krigsminister: C. C. Lundby; Marineminister: O. V. Michelsen; Minister for Slesvig: F. H. Wolfhagen; Minister for Holsteen og Lauenborg: I. J. Unsgaard.

1859—60. **C. E. Rotwitts Ministerium**
2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860.

Efter Rotwitts Død 8. Febr. fungerede C. F. A. B. Blixen-Finecke fra 9.—24. Febr. 1860 som Chef.

Udenrigsminister: C. F. A. B. Blixen-Finecke; Finantsminister: R. Westenholz; Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet: V. A. Borgen; Justitsministre: C. E. Rotwitt til 8. Febr., J. C. Jessen til 24. Febr.; Indenrigsminister: J. C. Jessen; Krigsminister: H. N. Thestrup; Marineminister: H. N. Thestrup; Minister for Slesvig: C. F. A. B. Blixen-Finecke; Ministre for Holsteen og Lauenborg: C. E. Rotwitt til 8. Febr. 1860, R. Westenholz til 24. Febr. 1860.

1860—63. **C. C. Halls 2det Ministerium**
24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863.

Udenrigsminister: C. C. Hall; Finantsminister: C. E. Fenger; Minister for Kirke- og Undervisnings-

væsenet: D. G. Monrad; Justitsminister: A. L. Casse; Indenrigsministre: D. G. Monrad til 15. Septbr. 1861, P. M. O. Lehmann til 31. Dcbr. 1863; Krigsministre: H. N. Thestrup til 13. Aug. 1863, C. C. Lundby til 31. Dcbr. 1863; Marineminister: St. A. Bille; Minister for Slesvig: F. H. Wolfhagen; Ministre for Holsteen og Lauenborg: H. J. A. Raasløff til 30. Marts 1861, C. C. Hall til 31. Dcbr. 1863.

1863—64. **D. G. Monrads Ministerium**
31. Dcbr. 1863—11. Juli 1864.

Udenrigsministre: D. G. Monrad til 8. Jan. 1864, G. J. Quaade til 11. Juli 1864 (D. G. Monrad vikarierede 3. April—6. Juli); Finantsminister: D. G. Monrad; Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet: C. T. Engelstoft; Justitsminister: A. L. Casse; Indenrigsministre: C. L. V. R. Nutzhorn til 10 Mai 1864, H. R. Carlsen til 11. Juli 1864; Krigsministre: C. C. Lundby til 18. Mai 1864, C. E. Reich til 11. Juli 1864; Marineminister: O. H. Lütken; Ministre for Slesvig: C. F. Simony til 24. Jan. 1864, C. G. V. Johannsen til 11. Juli 1864; Minister for Holsteen og Lauenborg: D. G. Monrad.

1864—65. **C. A. Bluhmes 2det Ministerium**
11. Juli 1864—6. Novbr. 1865.

Udenrigsminister: C. A. Bluhme; Finantsminister: C. G. N. David; Ministre for Kirke- og Undervisningsvæsenet: E. S. E. Heltzen til 30. Marts 1865, G. J. Quaade til 7. April 1865, C. J. C. Bræstrup til 6. Novbr. 1865; Justitsministre: E. S. E. Heltzen til 30. Marts 1865, G. J. Quaade til 7. April 1865, C. J. C. Bræstrup til 6. Novbr. 1865; Indenrigsminister: F. F. Tillisch; Krigsminister: C. F. Hansen; Marineminister: O. H. Lütken; Minister for Slesvig: C. G. V. Johannsen til 18. Novbr. 1864; Minister for Holsteen og Lauenborg: C. A. Bluhme til 16. Novbr. 1864; Ministre uden Porte-

feuille: G. J. Quaade fra 11. Juli 1864—13. Mai 1865, C. Moltke fra 11. Juli 1864—5. Juli 1865.

1865—70. **C. E. Krag-Juel-Vind-Frijs' Ministerium**
6. Novbr. 1865—28. Mai 1870.

Udenrigsminister: C. E. K. J. V. Frijs; Finantsminister: C. A. Fonnesbech; Ministre for Kirke- og Undervisningsvæsenet; C. P. Th. Rosenørn-Teilmann til 4. Septb. 1867 (for Theatersagerne til 27. Marts 1868), P. C. Kierkegaard til 6. Marts 1868, C. A. Fonnesbech til 15. Marts 1868, A. S. Hansen til 22. Septbr. 1869, E. E. Rosenørn til 28. Mai 1870; Justitsministre: C. P. G. Leuning til 21. Juli 1867 (C. P. Th. Rosenørn-Teilmann vikarierede uafbrudt fra 10. Dcbr. 1866—21. Juli 1867), C. P. Th. Rosenørn-Teilmann til 17. Aug. 1868, C. L. V. R. Nutzhorn til 28. Mai 1870; Indenrigsministre: J. B. S. Estrup til 22. Septbr. 1869, W. Haffner til 28. Mai 1870; Krigsministre: J. V. Neergaard til 1. Oktbr. 1866, V. R. Raasløff til 19. April 1870, C. E. K. J. V. Frijs til 28. Mai 1870; Marineministre: H. H. S. Grove til 17. Aug. 1866, J. B. S. Estrup til 17. Septbr. 1866, C. E. van Dockum til 1. Novbr. 1867, O. F. Suenson til 22. Septbr. 1869, V. R. Raasløff til 19. April 1870, C. E. K. J. V. Frijs til 28. Mai 1870.

1870—74. **L. H. C. H. Holsteins Ministerium**
28. Mai 1870—14. Juli 1874.

Udenrigsminister: O. D. Rosenørn-Lehn; Finantsministre: C. E. Fenger til 25. Marts 1872, L. F. C. H. Holstein til 1. Juli 1872, A. F. Krieger til 20. Juni 1874, L. F. C. H. Holstein til 14. Juli 1874; Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet: C. C. Hall; Justitsministre: A. F. Krieger til 1. Juli 1872, C. S. Klein til 14. Juli 1874; Indenrigsminister: C. A. Fonnesbech; Krigsministre: W. Haffner til 23. Dcbr. 1872, C. A. F. Thomsen til 14. Juli 1874; Marineministre: W. Haffner til 23.

Dcbr. 1872, C. A. F. Thomsen til 21. Mai 1873, N. F. Ravn til 14. Juli 1874.

1874—75. **C. A. Fonnesbechs Ministerium**
14. Juli 1874—11. Juni 1875.

Udenrigsminister: O. D. Rosenørn-Lehn; Finantsminister: C. A. Fonnesbech; Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet: J. J. A. Worsaae; Justitsminister: C. S. Klein; Indenrigsminister: F. C. H. E. Tobiesen; Minister for Island: C. S. Klein fra 1. Aug. 1874—11. Juni 1875; Krigsministre: N. F. Ravn til 26. Aug. 1874, P. F. Steinmann til 11. Juni 1875; Marineminister: N. F. Ravn.

1875— . **J. B. S. Estrups Ministerium**
fra 11. Juni 1875.

Udenrigsministre: F. G. J. Moltke til 1. Oktbr. 1875, J. B. S. Estrup til 11. Oktbr. 1875, O. D. Rosenørn-Lehn til 21. Mai 1892, J. M. V. Nellemann til 3. Juni 1892, K. T. O. Reedtz Thott; Finantsminister: J. B. S. Estrup; Ministre for Kirke- og Undervisningsvæsenet: J. C. H. Fischer til 24. Aug. 1880, J. F. Scavenius til 6. Juli 1891, J. M. V. Nellemann til 10. Juli 1891, A. H. F. C. Goos; Justitsminister: J. M. V. Nellemann; Indenrigsministre: E. V. R. Skeel til 29. Aug. 1884, S. H. S. Finsen til 8. Aug. 1885, H. P. Ingerslev; Minister for Island: J. M. V. Nellemann; Krigsministre: W. Haffner til 28. Juli 1877, J. C. F. Dreyer til 4. Jan. 1879, V. F. L. Kauffmann til 1. April 1881, N. F. Ravn til 12. Septbr. 1884, J. J. Bahnson; Marineministre: W. Haffner til 28. Juli 1877, J. C. F. Dreyer til 4. Jan. 1879, N. F. Ravn.

Konseilspræsidiet.

Forfatningsforholdenes Ordning, kgl. Proklamationer og Udtalelser af politisk Indhold, Foranstaltninger, naar Kongen af en eller anden Grund ikke selv kunde føre Regjeringen, Ministrenes Udnævnelse, Afskedigelse, Orlov m. v. og Forretningernes Fordeling imellem de forskjellige Ministerier betragtedes fra vort konstitutionelle Livs Begyndelse som Anliggender, hvis Varetagelse efter Sagens Natur særlig paahvilede Ministeriets Chef, dels paa egne, dels paa det samlede Ministeriums Vegne. Hertil kom saa, indtil Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig oprettedes 5. Marts 1851, Drøftelsen og Besvarelsen af forskjelligartede Spørgsmaal, som den danske Regjeringskommissær for denne Landsdel indstillede til Regjeringens Afgjørelse. Fremdeles fik Premierministeren Behandlingen af de Sager, som Overtilsynet med Herlufsholm Skole og Gods medførte, efterat denne Stiftelse ved kgl. Resol. af 25. Juli 1851 var henlagt under det samlede Ministerium (Statsraadet). Endvidere bestemtes det ved kgl. Resol. af 26. Marts 1865, at de Rigsraadet vedkommende almindelige Anliggender, navnlig Valgene til dette fra 1. April s. A., skulde henlægges fra Finantsministeriet til Konseilspræsidenten, og at det samme skulde være Tilfældet med de tilsvarende hidtil under Indenrigsministeriet sorterende Sager for Rigsdagens Vedkommende, naar denne ved Forfatningsforholdenes endelige Ordning var bleven Landets eneste repræsentative Forsamling, hvilket skete 28. Juli 1866. Ifølge

kgl. Resol. af 28. Februar 1868 overgik dog atter Sager vedkommende Valgene til Rigsdagen fra 1. April s. A. til Indenrigsministeriet, medens derimod de øvrige Rigsdagens Virksomhed vedrørende almindelige Anliggender (ogsaa kongevalgte Landsthingsmænd) vedbleve at høre under Konseilspræsidenten. Denne overtog desuden efter Emanationen af Lov af 26. Marts 1870 Behandlingen af alle Sager angaaende Rang for Statens Embeds- og Bestillingsmænd. Endnu kan det anføres, at nogle af de for Kongehusets Medlemmer vedtagne Apanagelove o. d. l. ikke bleve forelagte og udfærdigede gjennem Finantsministeriet, men gjennem Konseilspræsidiet. Det Ministeriets Chef paahvilende Præsidium er omtalt ovenfor under Statsraadet og Geheimestatsraadet. — Jfr. Noterne S. 172 og 199 samt S. 221—22.

Premierministre

22. Marts 1848—12. Oktbr. 1855.

1848—52. **Adam Vilhelm Moltke** 22. Marts 1848—27. Januar 1852.

1852—53. **Christian Albrecht Bluhme** 27. Januar 1852—21. April 1853.

1853—54. **Anders Sandoe Ørsted** 21. April 1853—12. Dcbr. 1854.

1854—55. **Peter Georg Bang** *ad interim* 12. Dcbr. 1854, definitivt udnævnt 15. Jan. 1855—12. Oktbr. s. A.

Orlov 24. Juni—4. August 1855, Udenrigsminister L. N. Scheele vikarierede.

Konseilspræsidenter

12. Oktbr. 1855—31. Dcbr. 1893.

1855—56. **Peter Georg Bang** 12. Oktbr. 1855—18. Oktbr. 1856.

Orlov 11. Juli—22. August 1856, Udenrigsminister L. N. Scheele vikarierede.

1856—57. **Carl Christopher Georg Andræ** 18. Oktbr. 1856—13. Mai 1857.

1857—59. **Carl Christian Hall** 13. Mai 1857—2. Dcbr. 1859.

1859—60. **Carl Edvard Rotwitt** 2. Dcbr. 1859— † 8. Febr. 1860.

1860. Carl Frederik Axel Bror Blixen-Finecke fungerende 9.—24. Febr. 1860.

1860—63. **Carl Christian Hall** 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863.

1863—64. **Ditlev Gothard Monrad** 31. Dcbr. 1863—11. Juli 1864.

1864—65. **Christian Albrecht Bluhme** 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865.

1865—70. **Christian Emil Krag-Juel-Vind-Frijs** 6. Novbr. 1865—28. Mai 1870.

Fraværende 22. Juli—2. August 1869, Finantsminister Fonnesbech vikarierede.

1870—74. **Ludvig Henrik Carl Herman Holstein** 28. Mai 1870—14. Juli 1874.

Fraværende 16.—27. Septbr. 1873, Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet Hall vikarierede.

1874—75. **Christen Andreas Fonnesbech** 14. Juli 1874—11. Juni 1875.

1875— . **Jacob Brønnum Scavenius Estrup** fra 11. Juni 1875.

Sekretærer.

Disse havde det Hverv at bistaa Ministeriets Chef ved Bestridelsen af de ham paalagte Forretninger, hvoraf de vigtigste ere anførte ovenfor. Indtil 1859 havde Sekretærerne kgl. Udnævnelse.

1848—54. **Christian Frederik Julius Hegelund Liebe** (Fuldmægtig i danske Kancellis 4. Dept. og Auditør i Armeen) 30. Marts 1848—3. Marts 1854 (Statssekretær).

Vakance, under hvilken Forretningerne varetoges af ovennævnte C. F. J. H. Liebe indtil Midten af Dcbr. 1854, af Indenrigsministerens Sekretær J. T. V. Bauditz indtil Sept. 1855 og af Fuldmægtig i Indenrigsministeriet, senere Sekretær sammesteds J. C. Blichfeldt indtil 3. Febr. 1856.

1856—59. **Hans Egede Schack** (tillige Sekretær i Landsthinget) 3. Febr. 1856— † 20 Juli 1859.

Vakance, under hvilken Forretningerne samtidig varetoges af Forskjellige, deriblandt for de løbende Sagers Vedkommende af Fuldmægtig i Indenrigsministeriets Sekretariat A. C. Hanson.

1860—76. **Just Johan Holten** (tillige Kancellist i Udenrigsministeriet) fungerende 1. Juli 1860—1. Marts 1876 (Medlem af den internationale blandede Domstol i Ægypten).

1876—83. **Jens Laasbye Rottbøll Koefoed** (tillige Kancellist i Udenrigsministeriet) fungerende 1. Marts 1876—5. Septbr. 1883 (Statsraadssekretær).

1883— . **Peter Colbjørn Feddersen** (tillige Assistent, senere Fuldmægtig og Kontorchef i Finantsministeriet) fungerende fra 14. Septbr. 1883.

Finantsministeriet 1848—93.

Udnævnelsen af ansvarlige Ministre i Marts 1848 havde som bekjendt ikke strax til Følge, at alle de gamle Kollegier ophævedes. De fleste af dem bleve foreløbig bestaaende, saaledes Finantsdeputationen, Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond samt Rentekammeret, der alle stilledes under Finantsministerens Overbestyrelse. Først ved kgl. Kundgjørelse af 24. Novbr. 1848 ophævedes de endnu bestaaende gamle Kollegier, og samtidig fastsattes den definitive Fordeling af deres Forretninger mellem de forskjellige Ministerier. Finantsministeriet for sit Vedkommende overtog da, foruden alle hidtil under Finantsdeputationen og Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond sorterende Anliggender, fra Rentekammeret dettes Skattesager, fra Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet — der siden Marts 1848 havde staaet under Handelsministerens Ledelse og derfor jævnlig var bleven benævnet Handelsministeriet — Told- og Konsumtionsvæsenet, Karantænevæsenet (der var bleven henlagt under Handelsministeren ved Karantænekommissionens Ophævelse 21. Juli 1848) og Koloniernes Centralbestyrelse*), fra Tabelkommissionen

*) De øvrige under Handelsministeriet (Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet) hørende Sager fordeltes saaledes, at Konsulatsagerne (derunder Anerkjendelse af fremmede Konsuler, som 21. Juni 1848 vare overgaaede hertil fra Justitsministeriet) samt visse dermed i Forbindelse staaende Handelssager henlagdes under Udenrigsministeriet, de øvrige Handelssager samt Industri-, Fabrik-, Havne-, Vandbygnings- og Kanalsager til Indenrigsministeriet og Fyr- og Vagersager til Marineministeriet.

det statistiske Tabelværk (jfr. Statistisk Bureau) og fra den hidtil som selvstændigt Kollegium bestaaende Generalpostdirektion de under den hørende Sager.

Alle de saaledes under Finantsministeriet henlagte Anliggender — undtagen statistisk Tabelværk — ordnedes derefter ved kgl. Resol. 3. Dcbr. s. A. i 5 Grupper: Finantsernes Centralbestyrelse (tilligemed Statens Kassevæsen), Told-, Konsumtions- samt Karantænevæsenet med Øresunds- og Strømtoldvæsenet, Post-, Befordrings- og Færgevæsenet, Koloniernes Centralbestyrelse og Finantsministeriets Regnskabs-Revision og Decision. Desuden lagdes den almindelige Enkekasse og Livrente- og Forsørgelsesanstalten samt Livsforsikkringsanstalten i Kjøbenhavn under Ministeriet; men disse Institutioner, der staa den egentlige Centraladministration fjernere, ville ikke her blive nærmere omtalte. — Til Finantsministeriet henlagdes endvidere som særlige Afdelinger 1. Oktbr. 1849 Domænevæsenet fra Indenrigsministeriet, ifølge Lov af 9. April 1851 Bestyrelsen for de militære Underklassers Pensionering og Invalideforsørgelsen, og 31. Juli 1853 Statistisk Bureau, der efter sin Oprettelse 1. Jan. 1850 havde sorteret under Indenrigsministeriet, samt ifølge kgl. Resol. af 13. Dcbr. 1856 Direktoratet for den topografiske Tjeneste, der dog 19. Dcbr. 1864 overgik til Krigsministeriet.

Forretningerne i »Finantsernes Centralbestyrelse« deltes ifølge kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 mellem 5 Departementer: 1) for Finantssager i Almindelighed, hvorfra Statsbogholderiet 8. Dcbr. 1855 udsondredes som en selvstændig under Ministeren staaende Afdeling, der 13. Dcbr. 1864 forenedes med Departementet for Anvisningsvæsenet m. v., 2) for Assignationsvæsenet, Mønten og Skattesager, 3) for Statsaktiverne, hvortil Domænevæsenet 1. Aug. 1858 henlagdes, 4) for Statsgjælden og 5) for Statens udenlandske Betalinger.

Ifølge kgl. Resol. af 10. Jan. 1859 reduceredes Departementernes Antal til fire, idet Departementet for udenlandske Betalinger sammensmeltedes med Departementet for Stats-

gjælden, ifølge kgl. Resol. af 13. Dcbr. 1864 til tre, idet Departementet for Finantssager i Almindelighed eller, som det dengang kaldtes, 1. Departement nedlagdes, og dets Expeditionssekretariat omdannedes til et med selvstændigt Referat til Ministeren udrustet Sekretariat, der 22. Oktbr. 1870 sammensmeltedes med det fra 13. Dcbr. 1864 bestaaende Departement »for Statsgjælden og Pensionsvæsenet«, og ifølge kgl. Resol. af 1. Aug. 1872 til to, idet Departementet for Statsaktiverne og Domænerne nedlagdes, og dets Sager fordeltes mellem de resterende Departementer, hvis Forretninger derefter 1. April 1873 omfordeltes paany.

Af de Finantsernes Centralbestyrelse vedrørende Anliggender sorterede: Kongerigets Skatte- og Stempelvæsen fra 1. Novbr. 1855—1. April 1865, Kongerigets særlige Statsgjæld, Assignationsvæsen, Budget og Regnskabsvæsen fra 1. Novbr. 1855—4. Oktbr. 1861, Kongerigets særlige Pensionsvæsen fra 1. Juli 1856—4. Oktbr. 1861 og Kongerigets særlige Reservefond fra 1. April 1857—4. Oktbr. 1861 under Indenrigsministeriet.

Toldvæsenet m. v., der ifølge kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 foreløbig skulde sortere umiddelbart under Finantsministeren, organiseredes først fra 1. Jan. 1855, efterat Karantænevæsenet var udsondret derfra 1. Oktbr. 1852, som et Generaltolddirektorat, der 1. Novbr. 1856 overgik fra Finantsministeriet til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, men atter 1. August 1858 henlagdes under det førstnævnte Ministerium, og fra 1. April 1865 omdannedes og udvidedes til et Generaldirektorat for Skattevæsenet.

Postvæsenet m. v., der organiseredes 3. Dcbr. 1848 som et Generaldirektorat under Ministeriet, overgik fra 8. Novbr. 1855 til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, henlagdes efter dettes Ophævelse 1. Aug. 1858 paany under Finantsministeriet, men afgaves 17. Novbr. 1873 til Indenrigsministeriet, hvortil allerede 1. April 1872 det til Generaldirektoratet knyttede Færgevæsen hovedsagelig var overgaaet.

Koloniernes Centralbestyrelse organiseredes 3.

Dcbr. 1848 som et Direktorat, der ligeledes fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 sorterede under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, og som desuden fra 1. April 1865—3. Juni 1870 var henlagt under Indenrigsministeriet.

Domænevæsenet og det dertil hørende kgl. Forst- og Jagtvæsen, der ved sin Overgang til Finantsministeriet 1. Oktbr. 1849 organiseredes som et Direktorat, henlagdes 8. Novbr. 1855 til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, hvor det 23. Dcbr. 1857 omdannedes til et Departement, der — som alt anført — ved det nævnte Ministeriums Nedlæggelse 1. Aug. 1858 indordnedes under Finantsministeriets Departement for Statsaktiverne.

Ministeriets Regnskabsvæsen, bortset fra Postregnskaberne, der foreløbig decideredes af Generalpostdirektøren, henlagdes ifølge kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 under et Generaldecisorat for det direkte Skattevæsen og et Generaldecisorat for det indirekte Skattevæsen; hertil føiedes ifølge kgl. Resol. 7. Mai 1852 et særligt Generaldecisorat for Postvæsenet samt 1. April 1868 Generaldecisoraterne for Armeens og for Marinens Regnskabsvæsen, der sammensmeltedes 1. April 1871. Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen overgik 1. Novbr. 1855 til Indenrigsministeriet, dog med Undtagelse af de Revisioner, der angik Fællesanliggenderne, hvilke kom til at sortere under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender og 1. Aug. 1858 paany henlagdes under Finantsministeriet. Efterat Generaldecisoratet ifølge kgl. Resol. af 25. Juni 1860 var omdannet og udvidet til et under Indenrigsministeriet sorterende Revisionsdepartement for Kongerigets Ministerier, henlagdes dette 1. April 1865 til Finantsministeriet, og fik 22. Marts 1872 Navnet 1. Revisionsdepartement. Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen, der fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 ligeledes sorterede under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, nedlagdes 1. Jan. 1882. Dets Forretninger fordeltes da mellem 1. Revisionsdepartement og Generaldecisoratet for Postvæsenets Regnskabsvæsen, der fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 havde sorteret under det ofte nævnte Fællesministerium, og

som 24. Juli 1876 havde faaet Navnet 2. Revisionsdepartement. Generaldecisoratet for de militære Ministeriers Regnskabsvæsen fik derimod først ved kgl. Resol. af 19. Juni 1888 Benævnelsen 3. Revisionsdepartement.

Fra 1. August (Res. 29. Juli) 1858 indtraadte Finantsministeren istedetfor Ministeren for Monarkiets fælles indre Anliggender i Bestyrelsen af de danske Kongers kronologiske Samling paa Rosenborg Slot, men afgav 1. April 1865 denne Medbestyrelse til Indenrigsministeren.

Ministre.

1848. **Adam Vilhelm Moltke** 22. Marts 1848—15. Nov. s. A.

1848—54. **Vilhelm Carl Eppingen Sponneck** 16. Nov. 1848—12. Dcbr. 1854.

Dispenseret 10. Januar—17. Febr. 1851; Domænedirektør Peter Georg Bang fungerede.

1854—58. **Carl Christopher Georg Andræ** 12. Dcbr. 1854—10. Juli 1858.

1858—59. **Andreas Frederik Krieger** *ad interim* 10. Juli 1858, definitivt udnævnt 1. Aug. s. A.—6. Mai 1859.

1859. **Carl Emil Fenger** 6. Mai—2. Dcbr. 1859.

1859—60. **Regnar Westenholz** 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860.

1860—63. **Carl Emil Fenger** 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863.

1863—64. **Ditlev Gothard Monrad** 31. Dcbr. 1863—11. Juli 1864.

1864—65. **Christian Georg Nathan David** 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865.

Dispenseret ifølge Res. 26. Mai 1865 i 8 Uger fra Begyndelsen af Juni; Indenrigsminister Tillisch vikarierede.

1865—70. **Christen Andreas Fonnesbech** 6. Novbr. 1865—28. Mai 1870.

Dispenseret i 6. Uger fra 9. Juni 1868; Konseilspræsident Frijs vikarierede.

1870—72. **Carl Emil Fenger** 28. Mai 1870—25. Marts 1872.

Dispenseret 16. April—8. Mai 1871, Indenrigsminister Fonnesbech vikarierede.

1872. **Ludvig Henrik Carl Herman Holstein** (tillige Konseilspræsident) fungerende 25. Marts—1. Juli 1872.

1872—74. **Andreas Frederik Krieger** 1. Juli 1872—20. Juni 1874.

Dispenseret 4. Juni—23. Juli 1873; Konseilspræsident Holstein vikarierede.

1874. **Ludvig Henrik Carl Herman Holstein** (tillige Konseilspræsident) fungerende 20. Juni—14. Juli 1874.

1874—75. **Christen Andreas Fonnesbech** 14. Juli 1874—11. Juni 1875.

1875— . **Jacob Brønnum Scavenius Estrup** fra 11. Juni 1875.

Direktør for Ministeriet 1864.

Denne Stilling, der oprettedes kort efter det Monradske Ministeriums Dannelse, bortfaldt atter faa Dage efter dets Fald. Direktøren skulde bistaa Ministrene ved Ledelsen af Ministeriet.

1864. **Carl Emil Fenger** (fhv. Minister) 8. Januar—22. Juli 1864 (afskediget).

Departementet for Finantssager i Almindelighed 1848—59, I. Departement 1859—64 og 1870—93.

Departementet for Finantssager i Almindelighed oprettedes ved kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848, udvidedes 28. Jan. 1852 til hele Monarkiet, fik 10. Jan. 1859 Navnet 1. Departement og ophævedes i sin daværende Skikkelse 13. Dcbr. 1864. Oprindelig vare dets Forretninger fordelte imellem Expeditionssekretariatet, Pensionskontoret og Statsbogholderiet; men dette sidste udsondredes allerede 8. Dcbr. 1855 som en selvstændig Afdeling, til hvilken ogsaa Behandlingen af de Departementet underlagte, Statsregnskabsvæsenet vedrørende Sager overgik ifølge kgl. Resol. af 14. Dcbr. 1856.

Ved Departementets Nedlæggelse 1864 overgik Pensions-

kontoret til Departementet for Statsgjælden, medens Expeditionssekretariatet under Benævnelsen »Finantsministeriets Sekretariat« organiseredes som en egen, umiddelbart under Ministeren staaende Afdeling. Ifølge kgl. Resol. af 22. Oktbr. 1870 forenedes dette Sekretariat med Departementet for Statsgjælden og Pensionsvæsenet under Benævnelsen »Finantsministeriets 1. Departement«, under hvilket nu fire Kontorer kom til at sortere: Expeditionssekretariatet, Statsgjældskontoret, Kontoret for udenlandske Betalinger og Pensionskontoret. Ifølge kgl. Resolution af 26. Juli 1872 henlagdes fra 1. Aug. s. A. tillige Domænekontoret under dette Departement, og ifølge kgl. Resol. af 21. Marts 1873 fra 1. April s. A. Kontoret for Statsaktiverne, medens derimod Kontoret for udenlandske Betalinger og Statsgjældskontoret overgik til 2. Departement. Departementets Chef var fra 22. Oktbr. 1870—1. April 1873 tillige Statsgjældsdirektør.

Chefer.

1848—64. **Christian Frederik Holm** (Finantsdeputeret) 3. Dcbr. 1848—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

1870—73. **Martin Levy** (Chef for Ministeriets Sekretariat) 22. Oktbr. 1870—31. Marts 1873 (afskediget).

1873— . **Christian Alexander Caroc** (Chef for Pensionskontoret) fra 1. April 1873.

Departementet for Assignationsvæsenet, Mønten og Skattesager 1848—59, 2. Departement 1859—64, Departementet for Anvisningsvæsenet og Statsbogholderiet 1864—72, paany 2. Departement 1872—93.

Departementet for »Assignationsvæsenet, Mønten og Skattesager« organiseredes ved kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848, udvidedes ifølge Kgj. 28. Jan. 1852 til at omfatte hele Monarkiet, og fik 10. Jan. 1859 Navnet 2. Departement. Fra 1. Novbr. 1855

—4, Oktbr. 1861 sorterede Departementet for Kongerigets Assignationsvæsens Vedkommende under Indenrigsministeriet. Endvidere henlagdes 1. Novbr. 1855 Kongerigets Skatte- og Stempelvæsen med Undtagelse af Rangskat- og Lottovæsenet fra Departementet til Indenrigsministeriet. Indtil 19. Novbr. 1856 fungerede dog Chefen for dette Departement som Direktør for Kongerigets Skattesager og indtil 1. Juli 1862 som Direktør for Stempelsagerne. 1. April 1865 udgik Møntvæsenet til Finantsministeriets Sekretariat. — Departementets Forretninger vare oprindelig fordelte imellem 3 Kontorer: Assignationskontoret, Expeditionskontoret for Skattesager og Expeditionskontoret for Stempel- og Lottosager. De to sidstnævnte Kontorer udgik dog allerede paa Grund af den ovennævnte Udsondring 1. Novbr. 1855 til Indenrigsministeriet og vendte ikke mere tilbage til Departementet. Da dette 13. Dcbr. 1864 forenedes med Statsbogholderiet under Navnet: »Departementet for Anvisningsvæsenet og Statsbogholderiet«, fik det Statsbogholderikontoret henlagt under sig; 1. Aug. 1872, da Kontoret for Statsaktiverne overgik til det, fik det paany Navnet »2 Departement« og beholdt denne Benævnelse, efterat det istedetfor det sidstnævnte Kontor, der udgik til 1. Departement 1. April 1873, samtidig havde overtaget Kontoret for de udenlandske Betalinger og Statsgjældskontoret, fra hvilken Tid Departementets Chef tillige fungerede som Statsgjældsdirektør.

Chefer.

1848—64. **Edvard Collin** (Kommitteret i Finantsdeputationen) 3. Dcbr. 1848—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

1864—76. **Einar Theodor Immanuel Schiern** (Overfinantsbogholder) 13. Dcbr 1864— † 21. Septbr. 1876.

1876— . **Rasmus Frederik Andersen** (Chef for de udenlandske Betalingers Kontor) fra 25. Septbr. 1876.

Departementet for Statsaktiverne 1848—59, 3. Departement 1859—64, Departementet for Statsaktiverne og Domænerne 1864—72.

Til Departementet for Statsaktiverne, der organiseredes ved kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 og 28. Jan. 1852 udvidedes til hele Monarkiet, henlagdes 1. Aug. 1858 tillige de Forretninger, som indtil da havde paahvilet det under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender sorterende Departement for Domænevæsenet (derunder det kgl. Forst- og Jagtvæsen) i Danmark og Hertugdømmet Slesvig. 10. Jan. 1859 forandredes dets Navn til »3. Departement« og 13. Dcbr. 1864 til »Departementet for Statsaktiverne og Domænerne«, hvilken Benævnelse det beholdt, indtil det ophævedes 1. Aug. 1872. Dets Domæne-, Forst- og Jagtsager henlagdes da til 1. Departement, Statsaktiverne til Departementet for Anvisningsvæsenet og Statsbogholderiet (2. Dept.). — Under Departementet sorterede indtil 1. Aug. 1858 kun Aktivkontoret, derefter tillige Domæneexpeditionskontoret samt Forst- og Jagtkontoret, som 17. Aug. 1866 sammensmeltedes til et Expeditionskontor for Domænesager.

Chef.

1848—72. **Vilhelm Ferdinand Johnsen** (Medlem af Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond) 3. Dcbr. 1848—1. Aug. (Res. 12. Juli) 1872 (afskediget).

Departementet for Statsgjælden 1848—59, 4. Departement 1859—64, Departementet for Statsgjælden og Pensionsvæsenet 1864—70.

Departementet for Statsgjælden organiseredes ved kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848, udvidedes ifølge Kgj. 28. Jan. 1852 til at omfatte hele Monarkiet, overtog 10. Jan. 1859 tillige de Forretninger, der hidtil havde sorteret under Departementet for de

udenlandske Betalinger, og fik samtidig Navnet »4. Departement«. Fra 1. Novbr. 1855—4. Oktbr. 1861 sorterede Departementet for de Sagers Vedkommende, der vedrørte Kongerigets særlige Statsgjæld, fra 10. Jan. 1859—4. Oktbr. 1861 med Hensyn til Kongerigets Reservefond under Indenrigsministeriet. Da 1. Departement nedlagdes 13. Dcbr. 1864, overtog Departementet tillige Pensionsvæsenet og kaldtes fra nu af »Departementet for Statsgjælden og Pensionsvæsenet«. 22. Oktbr. 1870 sammensmeltedes det med Ministeriets Sekretariat under Benævnelsen »1. Departement« (se S. 43). — For det oprindelige Departement var der kun et Expeditionskontor: Statsgjældskontoret; fra 10. Jan. 1859 føiedes hertil Kontoret for de udenlandske Betalinger og fra 13. Dcbr. 1864 endvidere Kontoret for Pensionssager.

Chefer.

1848—55. **Ludolf Frederik Fog** (Medlem af Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond) 3. Dcbr. 1848— † 15. Mai 1855.

1855—70. **Julius Thorvaldsen Schovelin** (afsk. Kaptain, Folkethingsmand) 25. Mai 1855— † 15. Oktbr. 1870.

Var dispenseret fra 15. Novbr. 1867 i henved $2^1/_2$ Aar, i hvilket Tidsrum fhv. Chef for 1. Departementet Christian Frederik Holm var konstitueret.

Departementet for Statens udenlandske Betalinger 1848—59.

Departementet, der tillige havde Bestyrelsen af Reservefonden, oprettedes ved kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848, udvidedes ifølge Kgj. 28. Jan. 1852 til hele Monarkiet, men lagdes allerede 10. Jan. 1859 ind under Departementet for Statsgjælden. For Kongerigets særlige Reservefonds Vedkommende sorterede det efter 1. April 1857 under Indenrigsministeriet. Departementets Forretninger besørgedes gjennem Kontoret for Statens udenlandske Betalinger.

Chef.

1848—59. **Christian Jørgen Hauch** (Medlem af Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond) 3. Dcbr. 1848—† 3. Jan. 1859.

Ministeriets Sekretariat 1864—70.

Dette Sekretariat, der fra 13. Dcbr. 1864 til 22. Oktbr. 1870 bestod som en selvstændig Afdeling under Ministeriet, vil for Oversigtens Skyld blive omtalt i Forbindelse med det til Departementet for Finantssager i Almindelighed (fra 1859 1. Dept.) hørende Sekretariat blandt Ministeriets Kontorer.

Statsbogholderiet 1849—64.

Ved kgl. Resol. af 15. Dcbr. 1848 bestemtes det, at det Bogholderi over Statens Indtægter og Udgifter, der hidtil var blevet ført paa forskjellige Steder efter de forskjellige Afdelinger af Statskassen, fra 1. Jan. 1849 skulde afløses af et samtlige Statens Indtægter og Udgifter omfattende Statsbogholderi. Dette henlagdes vel fra først af under Ministeriets 1. Departement; men den egentlige Ledelse var faktisk hos en Overfinantsbogholder, der udnævntes samtidig. Ifølge kgl. Resol. af 8. Dcbr. 1855 udsondredes Statsbogholderiet fuldstændig fra det nævnte Departement som en selvstændig, umiddelbart under Ministeren staaende Afdeling med Bemyndigelse til direkte Korrespondance med Ministerierne og Generaldecisoraterne m. v. 14. Dcbr. 1856 overtog Afdelingen tillige Behandlingen af de Ministeriets 1. Dept. underlagte, Statsregnskabsvæsenet vedrørende Sager, der 4. Oktbr. 1861 forøgedes med de »Kongerigets« Statsregnskab vedrørende Forretninger, som fra 1. Novbr. 1855 havde sorteret under Indenrigsministeriets Sekretariat. 13. Dcbr. 1864 sammensmeltedes Statsbogholderiet med Ministeriets 2. Departement under

Benævnelsen »Departementet for Anvisningsvæsenet og Statsbogholderiet«, der, efterat Statsaktivsagerne vare henlagte under det (1. Aug. 1872), fik Navnet 2. Departement. Til Varetagelse af de almindelige Kontorforretninger var der under Overfinantsbogholderen indtil 19. Juni 1856 ansat en Bogholder, til 30. Septbr. 1863 to, men derefter paany kun en.

Overfinantsbogholdere.

1849—53. **Niels Frederik Bernhard Schiern** (Amtsforvalter) 1. Jan. 1849 (Resol. 15. Dcbr. 1848)— † 18. Febr. 1853.

1853—64. **Einar Theodor Immanuel Schiern** (Bogholder) 2. Marts 1853—13. Dcbr. 1864 (Chef for Departementet for Anvisningsvæsenet og Statsbogholderiet).

Bestyrelsen af Domænevæsenet 1849—58.

Ved kgl. Resol. af 21. Septbr. 1849 bestemtes det, at Bestyrelsen af Domænevæsenet samt det kgl. Forst- og Jagtvæsen fra 1. Oktbr. s. A. skulde henlægges fra Indenrigs- til Finantsministeriet. Ved kgl. Resol. af 23. Septbr. s. A. besluttedes det derefter, at der for disse Bestyrelsesgrene skulde oprettes et Domænedirektorat, hvis Chef paa egen Haand — men selvfølgelig under Ansvar for Finantsministeren — afgjorde en Mængde faglige Spørgsmaal. Ligesom dog Afgjørelsen af Besværinger over de af Domænedirektøren trufne Foranstaltninger eller afgivne Resolutioner forbeholdtes Ministeren, saaledes skulde Direktøren skriftlig forelægge denne Sager af almindeligere Betydning og Spørgsmaal af principiel Natur m. v. samt alle Sager, til hvis Afgjørelse kgl. Resol. var fornøden. De Sager, der saaledes indgik til Finantsministeren, behandledes gjennem Departementet for Statsaktiverne, der i saa Henseende fra 8. Novbr. 1855, da Direktoratet henlagdes under Ministeriet

for Monarkiets fælles indre Anliggender, afløstes af dette Ministeriums Sekretariat. Efterat Direktoratet, som fra 4. Jan. 1856 tillige havde overtaget det slesvigske Domæne-, Forst- og Jagtvæsen, 23. Dcbr. 1857 var blevet omdannet til et Departement, forenedes dette ved sin Overgang til Finantsministeriet 1. Aug. 1858 med Departementet for Statsaktiverne. Til at fungere i Domænedirektørens Forfald og iøvrigt bistaa ham var der indtil 1. April 1855 ansat en Kommitteret. — Direktoratets Forretninger vare fordelte imellem Expeditionskontoret for Domænesager og Kontoret for Forst- og Jagtsager.

Domænedirektører.

1849—51. **Peter Georg Bang** (afsk. Indenrigsminister) 23. Septbr. 1849—7. Dcbr. 1851 (Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet).

1851—53. **Jens Olaus Hansen** (tillige Departementschef i Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet), konstitueret 9. Dcbr. 1851—21. April 1853 (Konstitutionen hævedes).

1853—54. **Peter Georg Bang** (afsk. Indenrigsminister) 21. April 1853—12. Dcbr. 1854. (Premierminister og Indenrigsminister).

1854—55. Johan Christian Bille-Brahe (tillige Kommitteret i Direktoratet, Baron) fungerende 12. Dcbr. 1854—9. Marts 1855.

1855—57. **Carl Emil Bardenfleth** (fhv. Justitsminister) 9. Marts 1855— † 3. Septbr. 1857.

Departementschef.

1857—58. Julius Theodor Vilhelm Bauditz (tillige Chef for Sekretariatet under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender) fungerende 23. Dcbr. 1857—1. Aug. 1858 (afskediget).

Kommitterede.

1849—52. **Laurentius Peter Larsen** (tillige Departementschef i Indenrigsministeriet) 23. Septbr. 1849—3. Febr. 1852 (afskediget).

1852—55. **Johan Christian Bille-Brahe** (Kancellist i Kabinetssekretariatet, Baron) 3. Febr. 1852—1. April 1855 (Amtmand i Skanderborg Amt).

Bestyrelsen af Toldvæsenet m. v. 1848—54, Generaltolddirektoratet 1855—65, Generaldirektoratet for Skattevæsenet 1865—93.

Ved kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 bestemtes det, at den paatænkte Henlæggelse af Told- og Konsumtions- samt Karantænevæsenet med Øresunds- og Strømtoldvæsenet under en Generaltolddirektør foreløbig skulde udsættes, og at disse Bestyrelsesgrene — hvis Omraade for Toldsagernes Vedkommende ifølge kgl. Kundgj. af 28. Jan. 1852 udvidedes til hele Monarkiet — indtil videre skulde sortere umiddelbart under Finantsministeren, samt at alle Udfærdigelser skulde ske i hans Navn og underskrives enten af ham selv eller paa hans Vegne af en af de Kommitterede. I Henhold til Lov af 7. Febr. 1851 bortfaldt definitivt Konsumtionsvæsenet delvis fra 15. Febr. s. A., fuldstændig fra 1. April 1852, og ifølge kgl. Resol. af 20. Aug. 1852 henlagdes Karantænevæsenet fra 1. Oktbr. s. A. under Justitsministeriet.

Den midlertidige Ordning bestod indtil 1. Jan. 1855, fra hvilken Tid der ifølge kgl. Resol. af 29. Dcbr. 1854 oprettedes et Generaltolddirektorat, hvis Chef under Ansvar for Ministeren fik en udstrakt Myndighed til paa egne Vegne at afgjøre de ovennævnte Sager. Ligesom dog Afgjørelser af Besværinger over de af Generaldirektoratet trufne Foranstaltninger eller afgivne Resolutioner forbeholdtes Ministeren, saaledes skulde Generaltolddirektøren forelægge denne alle Sager,

der krævede kgl. Resol., fremdeles alle Budgetsager, og hvad der iøvrigt efter Forholdets Natur maatte egne sig dertil. De Sager, der saaledes indgik til Finantsministeren, behandledes fra 1. Jan. 1855—1. Novbr. 1856 og 1. Aug. 1858—13. Dcbr. 1864 igjennem Sekretariatet under det daværende Departement for Finantssager i Almindelighed (1. Dept.), derefter af Ministeriets Sekretariat og fra 22. Oktbr. 1870 paany gjennem 1. Departements Sekretariat. Fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858, da Generaldirektoratet sorterede under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, paahvilede den her nævnte Behandling dette Ministeriums Sekretariat.

Generaldirektoratet fik i Løbet af Aarene 1857—58 sit Forretningsomraade indskrænket i Anledning af Sund- og Belttoldens Ophævelse; men det udvidedes 1. April (Resol. 26. Marts) 1865 til et »Generaldirektorat for Skattevæsenet« derved, at det senest under Indenrigsministeriet sorterende direkte og indirekte Skattevæsen samt Rangskat- og Lottosagerne forenedes med Told- og Brænderiafgiftsvæsenet under en Generaldirektør, hvis Kompetence og Forretningsforhold bleve de samme, som hidtil Generaltolddirektørens havde været.

Fra 3. Dcbr. 1848—16. April 1852 var der ansat to, fra 16. April 1852—28. Oktbr. 1864 tre og fra 28. Oktbr. 1864—6. August 1875 een Kommitteret; derefter bortfaldt denne Stilling. Iøvrigt besørgedes for de danske Toldsagers Vedkommende Forretningerne fra 3. Dcbr. 1848—29. Septbr. 1860 og fra 22. Marts 1865—27. Marts 1869 af to Expeditionskontorer, den øvrige Tid kun af et Expeditionskontor. Desuden var der indtil Hertugdømmernes Tab et Expeditionskontor for slesvigske og et for holsteen-lauenborgske Toldsager, samt indtil 1. Oktbr. 1858 et Kontor for Øresunds- og Strømtoldsagerne. Karantænesagerne besørgedes gjennem et særligt Kontor, der nedlagdes 1. Oktbr. 1852. Fra 1. April 1865 forøgedes Kontorernes Antal med et Expeditionskontor for Skattesager og et Expeditionskontor for Stempelsager, hvilke dog allerede 1. April 1866 sammensmeltedes til et Kontor.

Generaltolddirektører 1855—65, Generaldirektører for Skattevæsenet 1865—93.

1855—63. **Vilhelm Carl Eppingen Sponneck** (afsk. Finantsminister) 1. Januar 1855—1. Aug. (Resol. 30. Juni) 1863 (afskediget).

1863—74. **Frederik Emanuel Ramus** (Chef for 1. Departements Sekretariat) 1. Aug. (Res. 14. Juli) 1863— † 11. Septbr. 1874.

1874—75. Michael Kjær Raffenberg (tillige Kommitteret) fungerende 11. Juli 1874—17. Juli 1875.

1875—88. **Carl Vilhelm Lange** (Chef for 1. Departements Sekretariat) 17. Juli 1875—4. Jan. 1888 (afskediget).

1888— . **Erik Daniel Georg Blechingberg** (Chef for 1. Revisionsdepartement) fra 4. Jan. 1888.

Kommitterede
a. for Kongerigets Toldsager 1848—75.

1848—75. **Michael Kjær Raffenberg** (Kommitteret i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet) 3. Dcbr. 1848—6. Aug. 1875 (afskediget; Stillingen bortfaldt).

b. for slesvigske Toldsager (til 28. Oktbr. 1864) samt Øresunds-, Strømtold- og Karantænesager (henholdsvis til 19. Mai 1854 og 1 Oktbr. 1852).

1848—51. **Alexander Frederik Dahl** (fhv. Medlem af Karantænedirektionen) 3. Dcbr. 1848—5. Mai 1851 (adm. Direktør for Invalideforsørgelsen m. v.).

1851—54. **Christian Marinus Poulsen** (Fabrikdirektør i Altona, Dr. phil.,) 13. Mai 1851—19. Mai 1854 (Generalbefuldmægtiget for den sydslesvigske Jernbane).

1854—64. **Gerhard Colbjørnsen** (tillige Chef for det slesvigske Toldexpeditionskontor) alene for slesvigske Sager 19. Mai 1854—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

c. for holsteen-lauenborgske Toldsager 1852—64.

1852—64. **Johan Joachim Heinrich Christen** (Chef for slesvigske Ministeriums Finantsbureau) konst. 16. April 1852, definitivt ansat 18. Aug. 1853—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Bestyrelsen af Post-, Befordrings- og Færgevæsenet samt Telegrafvæsenet 1848—73.

Som Afløser af »den kgl. Generalpostdirektion« oprettedes der ifølge kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 under Ministeriet en særlig Bestyrelse for Post-, Færge-, Befordrings- og Telegrafvæsenet. Dennes Chef, Generalpostdirektøren, havde en omfattende Myndighed til paa egne Vegne at træffe faglige Afgjørelser, selvfølgelig under Appel til Finantsministeren. Kgl. eller ministeriel Resol. udfordredes dog navnlig til Afgjørelsen af Sager om Embedsmænds Udnævnelse, Forflyttelse eller Afskedigelse, af Budgetsager, Spørgsmaal om Forandringer i, Ophævelse af eller Tillæg til de gjældende Anordninger, samt om nye Postliniers Aabning eller lignende Samfærdselen i Almindelighed vedrørende Anliggender, og disse Sager behandledes, efterat de vare tilstillede Ministeren, indtil 13. Dcbr. 1864 gjennem Sekretariatet under Departementet for Finantssager i Almindelighed (1. Dept.), derefter gjennem Ministeriets Sekretariat og fra 22. Oktbr. 1870 gjennem 1. Departements Sekretariat. Fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858, da Generalpostdirektoratet sorterede under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, paahvilede den her nævnte Behandling dette Ministeriums Sekretariat. Det slesvigske Postvæsen henlagdes 30. Mai 1851 fuldstændig under Generaldirektoratet, hvis Omraade ifølge Kundgj. af 28. Jan. 1852 udvidedes til hele Monarkiet.

Under Generalpostdirektoratet hørte oprindelig dets Regnskabsvæsen; men dette udskiltes fra 1. Juli s. A. ifølge kgl. Resol. af 7. Mai 1852, da der oprettedes et Generaldecisorat

for Postvæsenets Regnskabssäger. Ved kgl. Resol. af 30. Juni 1871 bestemtes det, at de Færgevæsenet vedrørende Sager med Undtagelse af de Staten tilhørende Færgerier fra 1. April 1872 skulde overgaa til Indenrigsministeriet, hvortil selve Generaldirektoratet henlagdes 17. Novbr. 1873, og fra 1. Jan. 1874 indordnedes det under sidstnævnte Ministeriums 2. Departement. (Se S. 133.)

Under Generalpostdirektoratet var der ansat en Kommitteret, der i fornødent Fald skulde fungere paa Chefens Vegne. Forøvrigt vare Forretningerne fordelte imellem 2 Sekretariater, der fra 30. Mai 1851 og indtil Hertugdømmernes Tab vare forøgede til 3, et Revisionskontor, der 7. Febr. 1852 henlagdes under Generaldecisoratet for Postvæsenets Regnskabsvæsen, et Kassererkontor, som 1. Oktbr. 1859 indskrænkedes i sit Forretningsomraade og sammensmeltedes med Bogholderikontoret, der atter 23. Mai 1866 som en særlig Afdeling henlagdes under 1. Sekretariat, efterat Kassevæsenet 1. Juli 1865 var udsondret og henlagt dels under Finantshovedkassen, dels under Overpostmesterembedet. Fra 1. April 1870—31. Dcbr. 1873 varetoges de Telegrafvæsenet vedrørende Sekretariatsforretninger, der hidtil vare blevne expederede gjennem Generaldirektoratets 1. Sekretariat, af Telegrafdirektørens Sekretær, der altsaa forsaavidt sorterede direkte under Generaldirektoratet.

Generalpostdirektør.

1848—73. **Otto Sophus Danneskjold-Samsøe** (Generalpostdirektør under den tidligere Ordning) 3. Dcbr. 1848—31. Dcbr. 1873 (afskediget ifølge Resol. 15. Novbr. 1873). Fra 17. Novbr. 1873 sorterede han under Indenrigsministeriet.

Kommitterede.

1848—57. **Julius Christian Frederik Wedel-Heinen** (Kommitteret i den kgl. Generalpostdirektion) 3. Dcbr. 1848—5. Marts 1857 (Overpostamtdirektør i Hamburg).

1858—67. **Vilhelm Billeskov Hjort** (Postinspektør) 26. April 1857— † 23. Novbr. 1867.

1867—73. **Niels Holm Hostrup Lund** (tillige Chef for 2. Postskeretariat) fungerende 1. April 1868—17. Novbr. 1873 (overgik i den tilsvarende Stilling under Indenrigsministeriet).

Koloniernes Centralbestyrelse 1848—93.

Ved kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 fastsattes det, at Koloniernes Centralbestyrelse, som hidtil havde sorteret under Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet, skulde forestaaes af en for Finantsministeren ansvarlig Kolonialdirektør, der paa egen Haand skulde afgjøre alle løbende Sager og alle saadanne Sager, som havde »deres i Lovgivningen eller Praxis grundede Norm og Form«. Desuden skulde han foreløbig behandle og forberede almindelige Sager. Direktoratet var fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, fra 1. April 1865—3. Juni 1870 under Indenrigsministeriet. Stillingen som Kolonialdirektør nedlagdes 15. Juni 1870; fra den Tid bleve Direktørens Forretninger imod et Honorar varetagne af en af Ministeriets høiere Embedsmænd. Til at vikariere for Kolonialdirektøren var der oprindelig beskikket en Kommitteret; men denne Post bortfaldt allerede 1. Mai 1851. Direktoratets Forretninger besørgedes af et Expeditionskontor, der fra 1. Juli 1871 tillige overtog Koloniernes Regnskabers Revision, samtidig med, at den hidtil under Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen hørende Decision overgik til Chefen for Koloniernes Centralbestyrelse, og det indtil da existerende Kolonialrevisionskontor nedlagdes.

Chefer.

1848—58. **Gottfred Garlieb** (Deputeret i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet, tillige Departementschef i Udenrigsministeriet) 3. Dcbr. 1848—1. Oktbr. (Res. 9. Juni) 1858 (afskediget).

1858—70. **Adolph Skrike** (tillige til 1. Jan. 1860 Departementschef i Udenrigsministeriet) 1. Oktbr. (Res. 26. Juli) 1858—15. Juni 1870 (afskediget).

1870—73. **Martin Levy** (tillige Chef for Finantsministeriets Sekretariat) 15. Juni 1870—31. Marts 1873 (afskediget).

1873—76. **Einar Theodor Immanuel Schiern** (tillige Chef for Finantsministeriets 2. Departement) 1. April 1873— † 21. Septbr. 1876.

1876— . **Christian Alexander Caroc** (tillige Chef for Finantsministeriets 1. Departement) fra 30. Septbr. 1876.

Kommitteret.

1848—51. **Hans Ditmar Frederik Feddersen** (Kommitteret i Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet) 3. Dcbr. 1848—1. Mai 1851 (Guvernør i Vestindien).

Bestyrelsen for de militære Underklassers Pensionering og for Invalideforsørgelsen 1851—93.

Ved Lov af 9. April 1851 om Pensionering af de militære Underklasser og Forsørgelse af Invalider bestemtes det, at Bestyrelsen for disse Sager skulde bestaa af en lønnet administrerende Direktør, en lønnet Læge samt 4 ulønnede Medlemmer, af hvilke Krigs- og Marineministeriet hvert skulde foreslaa et Medlem, Centralkomiteen til Understøttelse af udkommanderede Land- og Søkrigeres Familier, af de Saarede og Kvæstede samt Faldnes Efterladte to Medlemmer, der efter Komiteens Opløsning skulde foreslaaes af Kjøbenhavns Borgerrepræsentation. Denne Bestyrelse skulde sortere under Finantsministeriet, som derfor ogsaa var den Autoritet, der nedlagde Forestilling til Kongen om Udnævnelserne m. v. Bestyrelsen fik iøvrigt under Ansvar for Ministeren en omfattende Myndighed til paa egen Haand at afgjøre Sagerne; men forskjellige Spørgsmaal af almindeligere Betydning eller prin-

cipiel Natur skulde dog indstilles til Ministeren, og disse behandledes da indtil 13. Dcbr. 1864 gjennem 1. Departements Sekretariat, derefter under Ministeriets Sekretariat, fra 1. April 1865 hovedsagelig gjennem det Departement, hvorunder Pensionskontoret hørte.

Ved Lov af 20. Novbr. 1876 fastsattes det, at Bestyrelsen fra 1. April 1877 kun skulde bestaa af den administrerende Direktør og to andre Medlemmer, der foresloges af Krigs- og Marineministeriet. Derimod var Lægen, der for Fremtiden skulde udnævnes af Finantsministeren, fra nu af ikke Medlem af Bestyrelsen, men kun lægekyndig Konsulent for samme. Til de forskjellige Fonds, der ifølge Lov af 9. April 1851 § 34—36 strax henlagdes under Bestyrelsen til Fyldestgjørelsen af de Krav, der stilledes til den, føiedes bl. A. senere i Henhold til kgl. Resol. af 31. Marts 1860 Søkvæst- og Assistentshusets Midler og Eiendele — dog med enkelte Undtagelser — samt selve Assistentshusetablissementet. Til Forretningernes Varetagelse organiseredes der 13. Juli 1851 et Kontor.

Administrerende Direktører.

1851—59. **Alexander Frederik Dahl** (Kommitteret under Centralbestyrelsen af Toldvæsenet) 5. Mai 1851—1. Okt. (Res. 28. Septbr.) 1859 (afskediget).

1859—80. **Knud Christensen** (fhv. Generaldecisor for Armeens Revisionsvæsen) 1. Oktbr. 1859— † 8 Juni 1880.

1880—88. **Johan Christopher Frederik Dreyer** (General) 1. Juli 1880—31. (Resol. 13.) Dcbr. 1888 (afskediget).

1889— **Carl Joseph Julius Bonfils** (Chef for Bestyrelsens Kontor) konst. fra 1. Jan. 1889, definitivt udnævnt 2. Dcbr. s. A.

Bestyrelsens øvrige Medlemmer.

1851—53. **Frederik Vilhelm Carl Caroc**, Oberstlieutenant, 5. Mai 1851—9. Mai 1853 (afskediget).

1851—59. **Christian Carl Paludan,** Kommandør, 5. Mai 1851—† 11 Marts 1859.

1851—67. **Carl August Meyer,** Cand. phil., Kunst- og Papirhandler, 5. Mai 1851—14. April 1867 (afskediget).

1851—77. **Jens Jetsmark,** Kontorchef i Krigsministeriet, 5. Mai 1851—1. April 1877 (afskediget).

1851—77. **Andreas Brünnich Schytz,** Regimentskirurg og Distriktslæge, 25. Juni 1851—1. April 1877 (afskediget).

1853—55. **Henrik August Theodor Kauffmann,** Oberstlieutenant, 9. Mai 1853—25. Juli 1855 (afskediget).

1855—65. **August William Funch,** Pladsmajor i Kjøbenhavns Fæstning, 25. Juli 1855—17. Novbr. 1865 (afskediget).

1859—61. **Johan Frederik Braëm,** Orlogskaptain, 31. Marts 1859—8. Dcbr. 1861 (afskediget).

1861—65. **Frederik Rudolph Edwin Maria Dirckinck-Holmfeld,** Friherre, Orlogskaptain, 8. Dcbr. 1861—2. Jan. 1865 (afskediget).

1865—72. **Johan Ludvig Gottlieb,** Orlogskaptain, 2. Jan. 1865—13. Jan. 1872 (afskediget).

1865—85. **Hans Frederik Martin Olufsen,** Major, 17. Novbr. 1865— † 7. Septbr. 1885.

1867—77. **Frederik Ferdinand Ulrik,** Borgerrepræsentant, Distriktslæge, 21. Mai 1867—1. April 1877 (afskediget).

1872—74. **Frederik Laurentius Fiedler Sommer,** Kommandør, 13. Jan. 1872—25. Septbr. 1874 (afskediget).

1874—78. **Gerhard Frederik Vilhelm Wrisberg,** Kommandør, 25. Septbr. 1874—13. August 1878 (afskediget).

1878— **Hans Jacob Adam Hagen,** Kommandør, fra 13. Aug. 1878.

1885— **Peter Gottfred Ramm,** Kaptain, fra 1. Oktbr. 1885.

Direktoratet for den topografiske Tjeneste 1856—64.

Ved kgl. Resol. af 13. Dcbr. 1856 fastattes det, at Overbestyrelsen af Generalstabens topografiske Virksomhed skulde

overgaa fra Krigs- til Finantsministeriet, og at der under det sidstnævnte Ministerium skulde oprettes et Direktorat for den topografiske Tjeneste. Direktøren, der skulde være en Generalstabsofficer, forestod og ledede under Ansvar for Finantsministeren, efter hvis Indstilling han udnævntes af Kongen, alle de Generalstaben overdragne topografiske Arbejder i Monarkiet. Ordentligvis skulde Direktørens Forslag og Rapporter indgives til Finantsministeriet igjennem Generalstabens Chef, til hvem ligeledes i Regelen Ministeriets Ordrer og Resolutioner til Direktøren skulde stiles. For Finantsministeriets Vedkommende var det Sekretariatet, der havde Expeditionen af disse, Direktoratet vedrørende Sager. Ifølge kgl. Resol. af 19. Dcbr. 1864 henlagdes Overbestyrelsen af Generalstabens topografiske Virksomhed atter til Krigsministeriet.

Direktør.

1857—64. **Frederik Vilhelm Carl Caroc** (tillige Oberst i Generalstaben) 8. Januar 1857—19. Dcbr. 1864 (den topografiske Virksomhed udgik da fra Ministeriet).

Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1848—60.

Ifølge kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 oprettedes der for Decisionen af det Regnskabsvæsen, der hidtil havde sorteret under Rentekammeret, et Generaldecisorat for det direkte Skattevæsen uden Hensyn til, under hvilket Ministerium de paagjældende Sager nu hørte. Generaldecisoratet betragtedes som hørende under, og Generaldecisor selv udnævntes gjennem Finantsministeriet; men Kvittancerne for de af ham deciderede Regnskaber, der angik Institutioner, som henhørte under andre Ministerier, skulde underskrives af vedkommende Ministre. Til disses videre Foranstaltning skulde

ogsaa afgives saavel de befalede aarlige Beretninger, som hvad der ellers maatte være at foredrage Kongen om Revisionen, og Decisionen, derunder indbefattet de under Generaldecisor ansatte kgl. Kontorbetjentes Udnævnelse og Afskedigelse, ligesom hver Minister for sig havde Afgjørelsen af de hans Ressort vedrørende Decisioner, over hvilke der førtes Klage. Ifølge kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 overgik Generaldecisoratet fra 1. Novbr. s. A. til Indenrigsministeriet, dog saaledes, at det med Hensyn til de Revisioner, der angik Fællesanliggenderne, skulde betragtes som hørende til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, hvortil disse sidstnævnte Revisioner 8. Novbr. 1855 henlagdes fra Finantsministeriet, som dog atter overtog dem 1. Aug. 1858. Generaldecisoratet hævedes ifølge kgl. Resol. af 25. Juni 1860 fra 1. Juli s. A., da der oprettedes et Revisonsdepartement for Kongeriget.

Generaldecisoratets Forretninger besørgedes af to, oprindelig under Finantsministeriet sorterende Kontorer, der 1. Novbr. 1855 overgik til Indenrigsministeriet, endvidere af Domænerevisionskontoret, der indtil 1. Oktbr. 1849 sorterede under Indenrigsministeriet, men derefter hørte til Finantsministeriet med Undtagelse af Tiden fra 8. Novbr. 1855 til 1. Aug. 1858, da det var henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, samt af det den 29. Juli 1849 oprettede »Indenrigsministeriets Revisionskontor«, (se S. 157—8) som i hele den nævnte Periode vedblev at sortere under Indenrigsministeriet. Desuden havde Generaldecisoratet Decisionen af forskjellige Regnskaber, der revideredes af særlige Revisorer, ligesom ogsaa Forretningerne vedrørende Berigtigelsen af Kautioner for de Kassebetjente, hvis Regnskaber revideredes gjennem Generaldecisoratet, paahvilede det.

Chef.

1848—60. **Ludvig Christian Brinck-Seidelin** 3. Dcbr. 1848—1. Juli 1860 (Chef for Revisionsdepartementet for Kongerigets Ministerier).

Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—72, I. Revisionsdepartement 1872—93.

Dette Departement betragtedes med Hensyn til Personalets Antagelse og Afskedigelse som sorterende under Indenrigsministeriet fra sin Oprettelse 1. Juli 1860—1. April 1865; dets Forretninger, der fordeltes imellem fire Kontorer, kom til at omfatte ikke alene den Revision, der i de nærmest foregaaende Aar havde været henlagt under Indenrigsministeriet, men tillige den hidtil under Justitsministeriet foretagne Revision af Umyndiges Midler, af Skifternes og de offentlige Stiftelsers samt af islandske, færøiske og grønlandske Regnskaber. Endvidere henlagdes Rednings- og Karantæneregnskaberne samt Havnevæsenets Regnskaber med Undtagelse af de af Toldvæsenet oppebaarne Havnepenge ifølge kgl. Resol. af 24. Aug. 1860 under Departementet fra 1. April 1861, medens derimod de det ophævede Generaldecisorat underlagte, Finantsministeriet vedrørende Regnskaber, og da navnlig Domænevæsenets, overgik til Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen.

Efterat Departementet ifølge kgl. Resol. af 26. Marts 1865 fra 1. April s. A. var stillet i samme Forhold til Finantsministeriet som tidligere til Indenrigsministeriet, forøgedes dets Omraade ifølge kgl. Resol. af 17. Aug. 1870 med den hidtil under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet sorterende Revision; men omtrent samtidig udgik ifølge kgl. Resol. af 30. Septbr. 1870 Revisionen af Umyndiges Midler i Henhold til Lov af 26. Mai 1868, og der skete derfor ved denne Lejlighed ingen Forandring i Kontorernes Antal. Derimod reduceredes disse til tre, da 2. Kontor, efterat Revisionen af de islandske Regnskaber forinden vare udsondrede, ifølge kgl. Resol. af 25. Novbr. 1876 fra 1. Januar 1877 nedlagdes, og de under det endnu sorterende Sager fordeltes imellem to af Departementets øvrige Kontorer. Da Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen ifølge kgl. Resol. af 4. Novbr. 1881 hævedes fra 1. Jan. 1882, steg Kontorernes Antal paany til fire derved, at det under det nævnte Generaldecisorat 24. Aug. 1860 op-

rettede »Finantsministeriets almindelige Revisionskontor« henlagdes under Departementet, hvis Navn ved kgl. Resol. af 22. Marts 1872 var forandret til »1. Revisionsdepartement«.

Desuden overtog Departementet fra Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen eller fik senere Decisionen af forskjellige Regnskaber, der revideredes af særlige Revisorer. Flere af disse Regnskaber bleve dog efterhaanden henlagte under Kontorernes Revision, andre bortfaldt; derimod vedblev bl. A. en særlig Revision at bestaa for de af Kontoret for de udenlandske Betalinger aflagte Regnskaber vedkommende Indtægter, Udgifter og Omsætninger for Statskassen samt Reservefonden, for de vestindiske Overformynderiers Regnskaber og for Bispetienderegnskaberne. Paa den anden Side bleve Havneregnskaberne, uagtet deres Revision fremdeles sorterede under et af Departementets Kontorer, efter Emanationen af Kjøbstadkommunalloven ikke deciderede af Departementschefen, men gjennem Indenrigsministeriets 2. Departement.

Revisionsdepartementet overtog 1. Juli 1860 de det ophævede Generaldecisorat for det direkte Skattevæsen paahvilende Forretninger vedrørende Kassebetjentenes Kautionsberigtigelse. Hertil føiedes fra 11. April 1882 de tilsvarende Forretninger med Hensyn til Skovkassererne, hvis Kautionsforhold hidtil vare blevne ordnede gjennem Domæneexpeditionskontoret. Naar bortses fra Udnævnelsen og Afskedigelsen af Departementets Personale, blev det ovenfor beskrevne Forhold, hvori Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen stod til de forskjellige Ministerier, uforandret overført til Revisionsdepartementet. Der skete heller ikke senere heri nogen anden Forandring end den, at Revisionschefen paa vedkommende Ministres Vegne underskrev Kvittancerne, en Forandring, der for de Finantsministeriet vedkommende Regnskaber var begrundet i en kgl. Resol. af 20. Febr. 1866.

Chefer.

1860—62. **Ludvig Christian Brinck-Seidelin** (Generaldecisor for det direkte Skattevæsen) 1. Juli 1860—1. April 1862 (afskediget).

1862—77. **Julius Peter Tamm Benzon-Buchwald** (Professor i Statsøkonomi ved Kjøbenhavns Universitet) 1. April 1862 — † 28. Febr. 1877.

1877—88. **Erik Daniel Georg Blechingberg** (Chef for Skatte- og Stempelkontoret) 24. Marts 1877—4. Januar 1888 (Generaldirektør for Skattevæsenet).

1888— **Christian Eskild Theodor Hansen** (Chef for Sekretariatet) fra 4. Januar 1888.

Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen 1848—81.

Dette Generaldecisorat oprettedes ifølge kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 for alt det Regnskabsvæsen, der hidtil havde sorteret under Generaltoldkammeret uden Hensyn til, under hvilket Ministerium de paagjældende Sager nu hørte. Generaldecisoratet betragtedes med Undtagelse af Tiden fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858, da det sorterede under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, som hørende til Finantsministeriet, og Generaldecisor udnævntes gjennem dette Ministerium; men Kvittancerne for de af ham deciderede Regnskaber, der angik Institutioner, som sorterede under andre Ministerier, skulde underskrives af vedkommende Ministre. Til disses videre Foranstaltning skulde ogsaa afgives saavel de befalede aarlige Beretninger, som hvad der ellers maatte være at foredrage Kongen om Revisionen og Decisionen, derunder indbefattet de under Generaldecisoratet ansatte kgl. Kontorbetjentes Udnævnelse og Afskedigelse, ligesom hver Minister for sig havde Afgjørelsen af de hans Ressort vedrørende Decisioner, over hvilke der førtes Klage. I hele denne Ordning skete der ikke senere nogen Forandring med Undtagelse af, at Generaldecisor selv i Medfør af kgl. Resol. af 20. Febr. 1866 kom til at underskrive Kvittancerne paa Ministerens Vegne.

Generaldecisoratets Forretninger varetoges fra 1848 for de danske Toldregnskabers (til 1852 tillige for Konsumtions-

regnskabernes) Vedkommende af 2, fra 1. April 1870 af 3 Revisionskontorer, for de slesvigske Toldregnskaber bestod der fra 3. Dcbr. 1848—64 et Kontor, og for de holsteen-lauenborgske fra 16. April 1852—64 ligeledes et Kontor. Revisionen af Koloniernes Regnskabsvæsen (med Undtagelse af Overformynderiernes) besørgedes indtil 1. Juli 1871 gjennem et særligt Kontor, som da sammensmeltedes med Koloniernes Expeditionskontor, ligesom Decisionen samtidig overgik fra Generaldecisor til Chefen for Koloniernes Centralbestyrelse. Derimod overtog Generaldecisoratet efter Oprettelsen af »Revisionsdepartementet for Kongeriget« Domænerevisionskontoret, der 24. Aug. 1860 organiseredes som »Finantsministeriets almindelige Revisionskontor«. Ved Generaldecisoratets Ophævelse i Henhold til kgl. Resol. af 4. Novbr. 1881 overgik dette Kontor fra 1. Jan. 1882 til 1. Revisionsdepartement, medens de 3 Toldkontorer henlagdes under 2. Revisionsdepartement.

Generaldecisor havde desuden Decisionen af forskjellige Regnskaber, der revideredes af særlige Revisorer, ligesom Forretningerne med Hensyn til Berigtigelsen af Toldetatens Kassebetjentes Kautioner paahvilede ham, medens derimod de tilsvarende Forretninger for Skovkasserernes Vedkommende skete gjennem Domæneexpeditionskontoret.

Chef.

1848—81. **Severin Henrik August Wedel** (Generaldecisor under Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet) 3. Dcbr. 1848— † 8. Novbr. 1881.

Generaldecisoratet for Postvæsenets Regnskabsvæsen 1852—76, 2. Revisionsdepartement 1876—93.

Decisionen af Postvæsenets Regnskabsvæsen paahvilede oprindelig Generalpostdirektøren. Først ved kgl. Resol. af

7. Mai 1852 besluttedes det under Finantsministeriet at oprette et eget Generaldecisorat for disse Sager; ved kgl. Resol. af 11. Juni s. A. blev det derefter fastsat, at Generaldecisoratet skulde træde i Virksomhed den paafølgende 1. Juli, og at dets Forretninger skulde besørges gjennem et under Generaldecisor sorterende Kontor. Ved kgl. Resol. af 15. Oktbr. 1855 udvidedes Generaldecisoratets og dets Kontors Omraade til ogsaa at omfatte Telegrafvæsenets Regnskabssager med Undtagelse af Regnskaberne for Depechegebyrerne, der skulde revideres i Telegrafdirektoratet. 24. Juli 1876 fik Generaldecisoratet Benævnelsen »2. Revisionsdepartement«, og fra 1. Jan. 1882 henlagdes i Henhold til kgl. Resol. af 4. Novbr. 1881 den hele Toldrevision med de dertil hørende 3 Revisionskontorer under dette Departement samtidig med, at Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen ophævedes.

Ifølge den ovennævnte kgl. Resol. af 11. Juni 1852 skulde Generaldecisor forestaa Revisionen, affatte Decisionerne, føre Kontrol med Kassevæsenet og foranstalte det Fornødne til Berigtigelse af Kautioner og Deposita for Postvæsenets Kassebetjente; til Finantsministeren (fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 til Ministeren for Monarkiets fælles indre Anliggender, under hvem Generaldecisoratet da sorterede), som havde Afgjørelsen af Besværinger over Decisionen, skulde han til videre Foranstaltning afgive saavel de aarlige Beretninger om Decisionens og Revisionens Fremme, som hvad der ellers maatte være at foredrage Kongen, derunder Forslag og Indstilling om Udnævnelse og Afskedigelse af de under Generaldecisoratet ansatte Embedsmænd; ligeledes skulde han forelægge denne Minister Kvittancerne for de aflagte Regnskaber til Underskrift. Heri skete der dog senere den Forandring, at Generaldecisor ifølge kgl. Resol. af 20. Febr. 1866 fik Bemyndigelse til selv at kvittere for Regnskaberne paa Ministerens Vegne.

Efterat Post- og Telegrafvæsenets Bestyrelse 17. Novbr. 1873 var henlagt under Indenrigsministeriet, maatte selvfølgelig, uanset at Generaldecisoratet fremdeles betragtedes som sorterende under Finantsministeriet, Klager over Deci-

sionen afgjøres af Indenrigsministeren, og Forslag til Forandringer i Postrevisionens Ordning m. v. henvendes til denne; derimod vedblev Generaldecisor, fra 24. Juli 1876 Departementschefen, i Modsætning til, hvad der var fastslaaet med Hensyn til 1. Revisionsdepartement, at afgive de aarlige Beretninger om Post- og Telegrafvæsenets Revision til Kongen gjennem Finantsministeriet. Ligeledes vedblev Generaldecisor paa Finantsministerens Vegne at udfærdige Kvittancer for Regnskaberne, indtil det ved fm. Resol. af 1. Dcbr. 1892 bestemtes, at dette for Fremtiden skulde ske efter Bemyndigelse af Indenrigsministeren.

En kritisk Efterrevision af Post- og Telegrafadministrationens Aarsregnskaber skulde desuden ifølge fm. Resol. af 20. Mai 1862 foretages i Generaldecisoratet; men ifølge fm. Skrivelse af 11. Marts 1874 bortfaldt denne Revision for Postadministrationens Vedkommende. Oprindelig paahvilede Decisionen af disse Regnskaber Chefen for Finantsministeriets 1. Dept., efter Post- og Telegrafvæsenets Henlæggelse under Indenrigsministeriet Chefen for dettes 2. Dept. som Generaldirektør for Telegrafvæsenet ifølge den nævnte Skrivelse af 11. Marts 1874.

Chefer.

1852—76. **Georg Herman Monrad** (fhv. Medlem af Generalpostdirektionen) 7. Mai 1852 — † 3 Juli 1876.

1876— **Just Peter le Sage de Fontenay** (Chef for 1. Toldrevisionskontor) fra 24. Juli 1876.

Generaldecisoratet for Armeens Revisionsvæsen 1868—71, de militære Ministeriers Revision og Decision 1871—88, 3. Revisionsdepartement 1888—93.

Ifølge kgl. Resol. af 14. Febr. 1868 blev Hærens Regnskabs-Revision og Decision fra 1. April s. A. som en særlig Afdeling sammendraget med det øvrige under Finantsmini-

steriet hørende Revisionsvæsen, saaledes at navnlig Ansættelse og Afskedigelse af dets Personale skulde høre under Finantsministeriet, medens der iøvrigt ikke skulde ske nogen Forandring i de bestaaende Regler om Forretningernes Fordeling imellem de forskjellige Ministerier, undtagen at Sager om Berigtigelse af Regnskabsbetjentenes Sikkerhedsstillelse skulde overgaa fra Armeens Intendantur til Revisionsafdelingen. Generaldecisor, der ligesom hidtil paa egne Vegne kunde underskrive Kvittancerne for Regnskaberne, skulde altsaa vedblivende henvende sig til Krigsministeriet, naar der opstod Spørgsmaal om Forandringer i de gjældende Bestemmelser for Regnskabsvæsenet m. v., ligesom Klager over afgivne Decisioner selvfølgelig skulde afgjøres af Krigsministeren. Derimod blev det ved kgl. Resol. af 8. Oktbr. 1869 bestemt, at de aarlige Beretninger til Kongen om Revisionsarbeidets Fremme skulde indgives igjennem Finantsministeriet. — Generaldecisoratets Forretninger besørgedes oprindelig gjennem ét Kontor, der var delt i 2 Afdelinger, ifølge Lov af 2. Juli 1870 gjennem 2 Kontorer. Ifølge kgl. Resol. af 9. Marts 1871 henlagdes ogsaa Marinens Revisionsvæsen med det dertil hørende Kontor fra 1. April s. A. under Generaldecisoratet, som herefter fik Benævnelsen »De militære Ministeriers Revision og Decision«, der ifølge kgl. Resol. af 19. Juni 1888 fra 1. Juli s. A. ombyttedes med Navnet »3. Revisionsdepartement«.

Chefer.

1868—88. **Jens Jetsmark** (Generaldecisor under Krigsministeriet) 1. April 1868—1. Juli (Res. 19. Juni) 1888 (afskediget).

1888— **Andreas Christian Schmidt** (Kontorchef i Krigsministeriets 2. Kontor) fra 1. Juli 1888.

Generaldecisoratet for Marinens Revisionsvæsen 1868—71.

Ifølge kgl. Resol. af 14. Febr. 1868 blev Marinens Regnskabs-Revision og Decision fra 1. April s. A. som en særlig Afdeling sammendraget med den øvrige under Finantsministeriet hørende Revision under Benævnelsen »Generaldecisoratet for Marinens Revisionsvæsen« og kom til at staa i samme Ressortforhold til Finants- og Marineministeriet som det, hvori Generaldecisoratet for Armeens Revisionsvæsen (se S. 66) samtidig og ved kgl. Resol .af 8. Oktbr. 1869 stilledes til Finants- og Krigsministeriet. Ifølge kgl. Resol. af 9. Marts 1871 nedlagdes Generaldecisoratet fra 1. April s. A., og dets Forretninger samt det Kontor, hvorigjennem disse besørgedes, overgik til Generaldecisoratet for Armeens Revisionsvæsen, som derefter fik Navnet »De militære Ministeriers Revision og Decision«.

Chef.

1868—71. **Niels Ruhe Petersen** (fungerende Generaldecisor under Marineministeriet) fremdeles fungerende 1. April 1868—1. April 1871 (afskediget paa Grund af Generaldecisoratets Nedlæggelse).

Statistisk Bureau 1853—93.

I Henhold til den under 31. Juli 1853 stadfæstede Finantslov henlagdes Statistisk Bureau, der ifølge kgl. Resol. af 1. Dcbr. 1849 fra 1. Jan. 1850 var oprettet under Indenrigsministeriet (se S. 140), fra dette Ministerium til Finantsministeriet, som en udenfor Departementerne staaende Afdeling (jfr. S. 70.). Indtil 1873 var der i denne kun ansat én Kontorchef, nemlig Johan Henrik Theodor Henke fra 29. April 1855—16. Marts 1859. Da han var bleven Amtsforvalter i Thisted, blev det ved kgl. Resol. af 30. April 1859 besluttet, at Kontorchefsposten ikke paany skulde besættes. Ifølge Lov af 2. Juli 1870 var

det en Forudsætning, at Bureauet ved indtrædende Vakance skulde betragtes som et almindeligt Kontor og altsaa skulde underlægges et Departement; men dette sidste skete ikke; Bureauet vedblev at indtage en Særstilling, og ved kgl. Resol. af 10. Septbr. 1875 bestemtes det udtrykkelig, at det skulde sortere umiddelbart under Finantsministeren, og at Kontorchefen — dengang V. A. Falbe Hansen — tillige skulde være Bureauets Leder.

Bureauchefer.

(ɔ: de, der have havt Ledelsen af Bureauet).

1853—54. **Adolph Frederik Bergsøe** (Chef for Bureauet, medens det sorterede under Indenrigsministeriet) 31. Juli 1853— † 15. Jan. 1854.

1854. **Mathias Hans Rosenørn** (fhv. Indenrigsminister) 22. Jan. 1854—19. Mai s. A. (Amtmand over Randers Amt).

1854—73. **Christian Georg Nathan David** (tillige Overinspektør for Fængselsvæsenet, Dr. phil.) 31. Mai 1854—31. Marts 1873 (afskediget).

1873—74. **Frederik Emanuel Ramus** (tillige Generaldirektør for Skattevæsenet) 1. April 1873— † 11. Septbr. 1874.

1874—77. **Vigand Andreas Falbe Hansen** (Kontorchef i Bureauet fra 1. April 1873) fungerende fra 11. Septbr. 1874, definitivt udnævnt 10. Septbr. 1875—22. Septbr. 1877 (Professor ved Kjøbenhavns Universitet).

1878— **Jacob Marius Elieser Christian Gad** (Premierlieutenant) fra 5. Jan. 1878.

Kontorerne.

Sekretariatet 1849—93.

Det organiseredes 23. Januar 1849 som et Expeditionssekretariat under Departementet for Finantssager i Almindelighed, der fra 10. Januar 1859 fik Navnet 1. Departement. Da dette nedlagdes 13. Dcbr. 1864, omorganiseredes Sekretariatet under Benævnelsen »Finantsministeriets Sekretariat« som en egen, umiddelbart under Finantsministeren staaende Afdeling, hvis Chef bemyndigedes til at afgjøre de under Afdelingen henhørende Sager og at underskrive de samme vedkommende Expeditioner, forsaavidt Sagerne ikke ifølge deres Beskaffenhed umiddelbart skulde afgjøres og underskrives af Ministeren. Ved kgl. Resol. af 22. Oktbr. 1870 henlagdes Sekretariatet — paany som et Expeditionssekretariat — under Departementet for Statsgjælden og Pensionsvæsenet, der samtidig tillagdes Navnet 1. Departement. Her forblev det, uanset de Forandringer, der senere skete i Departementets Sammensætning.

Sekretariatet fik ved sin Oprettelse Fordelingen af de indkomne Sager, Registreringen af Forestillingerne til Kongen og af dennes Resolutioner, Udfærdigelsen af Bestallinger og Bevillinger, Sager om Ministeriets Organisation, Indstillinger og Expeditioner angaaende Naadesbevisninger og andre Personalia, navnlig Ansættelser og Afskedigelser af alle i og under Ministeriet sorterende Embedsmænd (undtagen dem paa de vestindiske Øer), Bestyrelsen af Ministeriets Understøttelseskasse samt af Budgetsummerne til almindelige Ministeriet vedrørende Udgifter, almindelige Finantssager, den endelige Bearbeidelse af Love og disses Udfærdigelse, samt Sager vedrørende Budgettet og Statsregnskabet. De »Kongerigets« særlige Budget og Statsregnskabsvæsen vedrørende Sager overgik dog 1. Novbr. 1855 til Indenrigsministeriets Sekretariat; men Budgetsagerne vendte 4. Oktbr. 1861 tilbage til Kontoret, der 14. Dcbr. 1856 havde afgivet den Behand-

ling af Statsregnskaberne, som endnu paahvilede det, til Statsbogholderiet.

Efterat Kontorets Omraade ifølge kgl. Kundgj. af 28. Jan. 1852 var udvidet til hele Monarkiet, føiedes til de ovennævnte Sager: 1) 15. Oktbr. 1854 de Rigsraadet vedrørende almindelige Anliggender, som ifølge kgl. Resol. af 16. Oktbr. 1855 overgik til Sekretariatet under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, vendte tilbage 1. Aug. 1858, men atter udsondredes 1. April 1865, denne Gang til Konseilspræsidiet; 2) 1. Novbr. 1855 Gradmaalingen fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, hvortil den paany henlagdes 1. April 1865; 3) 1. Aug. 1858 fra Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender Sager om Indfødsret og Løsning af undersaatligt Forhold, samt om Civillistens Mellemværende med Statskassen, hvilke Sager 1. April 1865 overgik henholdsvis til Indenrigsministeriets Kommunekontor og til dets Kontor for offentlige Arbeider, samt 4) 1. Juli 1862 Rangskatssagerne fra Skattekontoret, som fik dem tilbage 1. April 1865, fra hvilken Tid Sekretariatet overtog Møntsagerne fra Assignationskontoret.

Desuden fik Sekretariatet fra sin Oprettelse Behandlingen af de Postvæsenet og de Livrente- og Forsørgelsesanstalten samt Livsforsikkringsanstalten i Kjøbenhavn vedrørende Sager, der vare af den Beskaffenhed, at de skulde afgjøres af Finantsministeren eller indstilles til Kongen. I samme Forhold til Sekretariatet stilledes fra 9. April 1851 Bestyrelsen for de militære Underklassers Pensionering og for Invalideforsørgelsen, fra 31. Juli 1853 Statistisk Bureau, fra 1. Jan. 1855 Generaltolddirektoratet, fra 1. April 1865 Generaldirektoratet for Skattevæsenet, samt fra 13. Dcbr. 1856 Direktionen for den topografiske Tjeneste. De nævnte Post- og Toldvæsenssager vare dog henholdsvis fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 og fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 henlagte til Sekretariatet under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender; Forretningerne for den topografiske Tjeneste bortfaldt 19. Dcbr. 1864, da Direktoratets Forretninger overgik til Krigsministeriet; Sekretariatssagerne angaaende de militære Under-

klassers Pensionering og Invalideforsørgelsen udgik i det Væsentlige 1. April 1865 til Pensionskontoret, og endelig overgik Postsagerne 17. Novbr. 1873 til Kontoret for offentlige Arbeider under Indenrigsministeriet. — Ogsaa overfor de, dels oprindelig, dels senere, Finantsministeriet underlagte Generaldecisorater (Revisionsdepartementer) indtog Sekretariatet en lignende Stilling som ovenfor nævnt med Hensyn til de Sager, der skulde afgjøres af Ministeren eller forelægges Kongen.

Chefer.

1849—57. **Carl Emil Møhl** (Bogholder og Fuldmægtig i Karantænedirektionen) 23. Jan. 1849—8. Jan. 1857 (Herredsfoged og Skriver i Øster- og Vester-Hanherrederne).

1857—63. **Frederik Emanuel Ramus** (Fuldmægtig i Sekretariatet og Sekretær hos Ministeren) 28. Febr. 1857—1. Aug. (Resol. 14. Juli) 1863 (Generaltolddirektør).

1863—70. **Martin Levy** (Fuldmægtig i Sekretariatet og Sekretær hos Ministeren) 1. Aug. (Resol. 17. Juli) 1863—22. Oktbr. 1870 (Chef for 1. Departement).

1870—75. **Carl Vilhelm Lange** (Fuldmægtig i Ministeriets Sekretariat) 22. Oktbr. 1870—17. Juli 1875 (Generaldirektør for Skatteværsenet).

1875—88. **Christian Eskild Theodor Hansen** (Fuldmægtig i Pensionskontoret) 28. Juli 1875—4. Jan. 1888 (Chef for 1. Revisionsdepartement).

1888— **Andreas Christian Schlichtkrull** (Fuldmægtig i Sekretariatet) fra 9. Jan. 1888.

Kontoret for Pensionssager 1848—93.

Dette Kontor hørte fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 til Departementet for Finantssager i Almindelighed, der fra 10. Jan. 1859 kaldtes 1. Departement. Ved dettes Nedlæggelse 13. Dcbr. 1864 henlagdes Kontoret under Departementet for Statsgjælden og Pensionsvæsenet, og fra 22.

Oktbr. 1870, da dette Departement forenedes med Ministeriets Sekretariat, under det deraf oprettede 1. Departement. Det havde oprindelig kun Sagerne (derunder ogsaa Anvisningerne) vedrørende det almindelige Pensionsvæsen og den pligtige Enkeforsørgelse. . 1. Jan. 1850 overtog det desuden Sagerne fra det ifølge kgl. Resol. af 28. Dcbr. 1849 samtidig ophævede Statssekretariat for Naadessager; ifølge Kgj. af 28. Jan. 1852 udvidedes dets Omraade til hele Monarkiet; fra 1. Juli (Resol. 21. Juni) 1856—1. Aug. 1858 sorterede det dog for Kongerigets særlige Pensionsvæsens Vedkommende under Indenrigsministeriet; fra 1. Aug. 1858—4. Oktbr. 1861 vare disse Sager endog fuldstændig unddragne dets Forsorg og henlagte under Indenrigsministeriets Sekretariat; fra 1. April 1859 fik Kontoret Sagerne angaaende de fra Tiden før 1. Jan. 1842 hidrørende Pensioner, som hidtil havde været henlagte under Generalpostdirektoratet; 1. April 1865 overgik hovedsagelig Behandlingen af de Bestyrelsen for de militære Underklassers Pensionering og for Invalideforsørgelsen vedrørende Sager, der vare af den Beskaffenhed, at de skulde tilstilles Finantsministeren, til Kontoret fra Sekretariatet, ligesom det ogsaa overtog Sagerne vedrørende den først i Henhold til forkjellige Love af 2. Juli 1870 indførte Forsørgelse for Statens afgaaede Bestillingsmænd og deres Enker.

Chefer.

1848—55. **Ernst Christian Clausen** (Chef for det tilsvarende Kontor under Finantsdeputationen) 3. Dcbr. 1848—22. Marts 1855 (afskediget).

1855—58. **Carl Theodor Alberg** (Fuldmægtig i Kontoret) 22. Marts 1855 – 24. Juni 1858 (Amtsforvalter i Vordingborg).

1858—73. **Christian Alexander Caroc** (Fuldmægtig i Sekretariatet) 18. Juli 1858—1. April (Resol. 21. Marts) 1873 (Chef for 1. Departement).

1873—76. **Peter Nicolai With** (Fuldmægtig i Kontoret) 1. April (Resol. 25. Marts) 1873— † 14. Febr. 1876.

1876— **Carl Vilhelm Bojesen** (Fuldmægtig i Sekretariatet) fra 24. Febr. 1876.

Kontoret for Statsaktiverne 1848—93.

Dette Kontor, der oprindelig kaldtes Kontoret for de aktive Fordringer, hørte fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under dettes Departement for Statsaktiverne, der 10. Jan. 1859 fik Navnet 3. Departement og 13. Dcbr. 1864 Benævnelsen Departementet for Statsaktiverne og Domænevæsenet. Da Departementet ophævedes 1. Aug. 1872, henlagdes Kontoret under Departementet for »Anvisningsvæsenet og Statsbogholderiet«, der samtidig kom til at hedde 2. Departement; men 1. April (Resol. 21. Marts) 1873 overgik det til Ministeriets 1. Departement.

Kontoret fik strax ved sin Oprettelse Bestyrelsen af og Bogføringen over de til Statsgjældens Forrentning og Afbetaling henlagte Aktiver samt Udfærdigelsen af de herhen hørende Expeditioner og Anvisninger, og ifølge Kgj. af 28. Jan. 1852 udvidedes dets Omraade til hele Monarkiet. Efterat der fra 1. Oktbr. 1849 var oprettet et Direktorat for Domænevæsenet, overtog Kontoret tillige den definitive Behandling af de Statsdomænerne vedrørende Sager, der vare af den Beskaffenhed, at de skulde expederes direkte gjennem Finantsministeriet; men disse Sager udgik allerede 8. Novbr. 1855 til Sekretariatet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Fra 1. Aug. 1872 overtog Kontoret Behandlingen af de i Henhold til kgl. Resol. af 6. Juli 1870 fra Krigs- til Finantsministeriet henlagte Sager angaaende Indløsning af Byggefrihed paa Grundene indenfor Demarkationslinien om Kjøbenhavn paa Sjællands Side, samt den øvrige endnu ikke tilendebragte Gjennemførelse af Bestemmelserne i Lov af 6. Juli 1867, hvilke Sager 18. Juli 1870 vare henlagte under Domæneexpeditionskontoret, der ligeledes 1. Aug. 1872 afgav Sagerne om Salget af Nyboder til Aktivkontoret.

Chefer.

1848—64. **Frederik Vilhelm Thiele** (Chef for det tilsvarende Kontor under Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond) 3. Dcbr. 1848—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

1864—73. **Otto Georg Vilhelm Müller** (Underbogholder i Kontoret) 19. Dcbr. 1864—1. Juli (Resol. 7. Mai) 1873 (Assistentshusforvalter).

1873—74. **Erik Daniel Georg Blechingberg** (Fuldmægtig i Expeditionskontoret for Skattesager) 1. Juli (Resol. 27. Mai) 1873—31. Jan. 1874 (Chef for Skatteexpeditionskontoret).

1874—75. **Johannes Sylvester Lütken** (Fuldmægtig i Domæneexpeditionskontoret) 31. Jan. 1874—15. Oktbr. 1875 (Amtsforvalter paa Bornholm).

1875—78. **Christian Lund** (Fuldmægtig i Pensionskontoret) 29. Oktbr. 1875—1. April (Resol. 20. Marts) 1878 (Chef for Expeditionskontoret for Domænesager).

1878— **Axel Otto Georg Tuxværd** (Fuldmægtig i Pensionskontoret) fra 1. April (Resol. 20. Marts) 1878.

Expeditionskontoret for Domænesager 1849—93.

Dette Kontor, der oprindelig kaldtes »Domænekontoret«, sorterede indtil 1. Oktbr. 1849 under Indenrigsministeriet. (Se S. 150—1.) Derefter hørte det til det samtidig under Finantsministeriet oprettede Domænedirektorat, overgik 8. Novbr. 1855 sammen med dette til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, henlagdes 1. Aug. 1858 under Departementet for Statsaktiverne, der 10. Jan. 1859 fik Navnet 3. Departement og fra 13. Dcbr. 1864 kaldtes Departementet for Statsaktiverne og Domænevæsenet. Da dette Departement nedlagdes 1. Aug. 1872, kom Kontoret til at sortere under Ministeriets 1. Departement.

Kontoret beholdt efter sin Henlæggelse under Finantsministeriet alle Sager vedrørende Domænerne samt de paa disse beliggende kgl. Slotte og andre Bygninger, af hvilke dog flere i de følgende Aar udgik fra dets Forsorg paa Grund af Afhændelse, saaledes Frederiksværks Etablissement ifølge Lov af 4. Mai 1856. I Henhold til kgl. Resol. af 19. Dcbr. 1855 henlagdes fra 4. Jan. 1856 de det slesvigske Domænevæsen

vedrørende Sager til Kontoret, som desuden 1. April 1856 ifølge kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 fra Indenrigsministeriets Kontor for offentlige Arbeider overtog alle Bygninger, der vedligeholdtes for hele Monarkiets Regning, og fra 7. April 1856 tillige de Bygninger, der anvendtes i fælles Øiemed; men Sagerne vedrørende alle disse Bygninger samt forskjellige af dem, der allerede 1. Oktbr. 1849 vare henlagte under Domænekontoret, overgik paany 1. April 1865 til nævnte Kontor under Indenrigsministeriet. Fra 1. April 1856 overtog Kontoret fra Indenrigsministeriets Kommunekontor den kgl. Porcellænsfabriks Sager og beholdt dem indtil Fabrikens Salg 28. Jan. 1868. Kontoret havde desuden Bestyrelsen af de inddragne Bispetiender og andre biskoppelige Indtægter; men disse Sager henlagdes ifølge kgl. Resol. af 26. Septbr. 1854 fra 1. April 1855 til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenets 1. Departements Expeditionskontor.

Da Forst- og Jagtkontoret nedlagdes ved kgl. Resol. af 17. Aug. 1866, overgik dets Forretninger til Domænekontoret. Dette overtog ogsaa ifølge Resol. af 18. Juli 1870 Behandlingen af de i Henhold til kgl. Resol. af 6. Juli s. A. fra Krigs- til Finantsministeriet henlagte Sager angaaende Indløsning af Byggefriheden paa Grundene indenfor Demarkationslinien om Kjøbenhavn paa Sjællands Side, samt den øvrige endnu ikke tilendebragte Gjennemførelse af Bestemmelserne i Lov af 6. Juli 1867, men afgav allerede 1. Aug. 1872 disse Sager til Aktivkontoret tilligemed Behandlingen af Sager om selve Salgene af Nyboder, som ifølge Overenskomst med Marineministeriet (jfr. mm. Skr. af 23. Jan. 1861) var overtaget af Domænekontoret. De Kontoret fra 17. Aug. 1866 paahvilende Forretninger med Hensyn til Berigtigelsen af Skovkasserernes Kautionsforpligtelser overgik 11. April 1882 til 1. Revisionsdepartement.

Chefer.

1849—72. **Christian Gottlieb Korn** (Chef for det tilsvarende Kontor under Indenrigsministeriet) 1. Oktbr. 1849—1. Oktbr. (Resol. 26. Aug.) 1872 (afskediget).

1872—78. **Michael Johannes Vilhelm Funch** (Fuldmægtig i Kontoret) 1. Oktbr. (Resol. 2. Septbr.) 1872—1. April (Resol. 9. Marts) 1878 (Amtsforvalter i Slagelse).

1878— **Christian Lund** (Chef for Statsaktivkontoret) fra 1. April (Resol. 20. Marts) 1878.

Forst- og Jagtkontoret 1849—66.

Dette Kontor sorterede indtil 1. Oktbr. 1849 under Indenrigsministeriet. (Se S. 151.) Derefter hørte det til det samtidig under Finantsministeriet oprettede Domænedirektorat, overgik 8. Novbr. 1855 sammen med dette til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender og henlagdes 1. Aug. 1858 under Departementet for Statsaktiverne, der 10. Jan. 1859 fik Navnet 3. Departement og fra 13. Dcbr. 1864 kaldtes Departementet for Statsaktiverne og Domænevæsenet. Kontoret beholdt efter sin Henlæggelse under Finantsministeriet alle Sager vedrørende det kgl. Forst- og Jagtvæsen, derunder indbefattet Sager om Berigtigelse af Skovkasserernes Kautionsforpligtelser; hertil føiedes fra 4. Jan. 1856 de tilsvarende slesvigske Sager. Kontoret nedlagdes ved kgl. Resol. af 17. Aug. 1866 og Behandlingen af dets Sager overgik samtidig til Expeditionskontoret for Domænevæsenet.

Chef.

1849—66. **Frederik Ferdinand Frands Wimpfen** (Chef for det tilsvarende Kontor under Indenrigsministeriet) 1. Oktbr. 1849—31. Juli 1866 (Overfører for 3. Inspektorat).

Assignationskontoret 1848—93.

Dette Kontor, der fra 13. Dcbr. 1864 fik Navnet »Kontoret for Anvisningsvæsenet«, hørte fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 til Departementet for »Assigna-

tionsvæsenet, Mønten og Skattesager«, der 10. Jan. 1859 fik Navnet 2. Departement; fra 13. Dcbr. 1864 sorterede det under Departementet for Anvisningsvæsenet og Statsbogholderiet, fra 1. Aug. 1872 under det da oprettede 2. Departement. — Kontoret havde fra sin Oprettelse Udfærdigelsen af Udgift- og Indtægtsordrer paa Zahlkassen, fra 1. Oktbr. 1849 paa Finantshovedkassen, og efterat dets Omraade i Henhold til kgl. Kundgjørelse af 28. Jan. 1852 var udvidet til hele Monarkiet, tillige paa de øvrige Centralkasser, saavel for de civile som for de militære Ministeriers Vedkommende, dog med Undtagelse af de Pensions-. Domæne-, Statsaktiv- og Statsgjældsvæsenet samt de udenlandske Betalinger m. v. vedrørende Anliggender.

Endvidere fik Kontoret strax Rigtigholdelsen med de af Statskassen bevilgede Lønningsforskud og de til Sikkerhed for ældre Gjæld stillede Værdipapirer, samt Kontrabogholderiet over Lønninger, Kontorhold, Pensioner og Understøttelser af Statskassen. Fremdeles havde Kontoret Behandlingen af arvingsløse Kapitaler og af Møntvæsenet; men dette sidste afgaves 1. April 1865 til Ministeriets Sekretariat. Ifølge kgl. Resol. af 15. Juni 1862 overtog Kontoret desuden 1. Juli s. A. fra Stempelkontoret Klasselotterisagerne, men afgav dem atter 1. April 1865 til samme Kontor. Fra 1. Novbr. 1855—4. Oktbr. 1861 sorterede Kontoret for de særlige kongerigske Assignationers Vedkommende under Indenrigsministeriet; ved Generalpostkassens Ophævelse 1. Oktbr. 1859 fik det Udfærdigelsen af Assignationer paa Tilskud til Postkasserne m. v. Medens der oprindelig kun assigneredes runde Summer til Krigs- og Marineministeriet, tilvejebragtes der ifølge kgl. Resol. af 14. Febr. 1868 fra 1. April s. A. en mere formel Kontrol end hidtil med disse Ministeriers Økonomi derved, at deres Assignationsvæsen henlagdes under Kontoret.

Chefer.

1848—60. **Anton Henrik Dorph** (Chef for Assignations-, Expeditions- og Bogholderkontoret under Finantsdeputationen) 3. Dcbr. 1848— † 29. Marts 1860.

1860—76. **Hans Christian Erichsen** (Bogholder i Statsbogholderiet) 9. April 1860— † 9. Oktbr. 1876.

1876—90. **Thomas Julius Svanekjær** (Underbogholder i Statsbogholderiet) 23. Oktbr. 1876—18. Jan. 1890 (afskediget).

1890—92. **Frederik Christian Lebel** (Fuldmægtig i Kontoret) 23. Jan. 1890— † 28. Mai 1892.

1892— **Henrik Christian Halkier** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 7. Juni 1892.

Statsbogholderikontoret 1848—93.

Da Statsbogholderiet organiseredes ved kgl. Resol. af 15. Dcbr. 1848, besluttedes det, at der under Overfinantsbogholderen skulde ansættes en Bogholder, hvis Stilling nærmest svarede til en Kontorchefs. Paa Grund af Forretningernes sukcessive Forøgelse, efterat Statsbogholderiets Omraade 28. Jan. 1852 var bleven udvidet til hele Monarkiet, og navnlig efterat man i Bogføringen havde gjennemført en fuldstændig Sondring mellem fælles og særlige Statsindtægter og Udgifter, ansattes der fra 19. Juni 1856 endnu en Bogholder; men 30. Septbr. 1863 samledes Bogholderiforretningerne atter paa en Haand. Først efterat der 13. Dcbr. 1864 var oprettet et Departement for »Statsbogholderiet og Anvisningsvæsenet«, organiseredes der 27. Dcbr. s. A. under dette et til Ministeriets øvrige Kontorer fuldstændig svarende Statsbogholderikontor med en Kontorchef som Leder. Fra 1. Aug. 1872 kom Kontoret til at sortere under det da oprettede 2. Departement.

Om Kontorets Forretninger henvises i det Hele til Bemærkningerne ved det Side 46 omtalte »Statsbogholderi«. Her skal det kun tilføies, at den formelle Kontrol med Krigs- og Marineministeriets Økonomi forøgedes ved den i kgl. Resol. af 14. Febr. 1868 indeholdte Bestemmelse, at de nævnte Ministeriers Hovedbogføring fra 1. April s. A. skulde henlægges under Kontoret.

Bogholdere 1849—64, Kontorchefer 1864—93.

1849—53. **Einar Theodor Immanuel Schiern** (Fuldmægtig i Kontoret for de udenlandske Betalinger) 1. Jan. 1849—2. Marts 1853 (Overfinantsbogholder).

1853—63. **Nicolai Peter Georg Andersen** (Fuldmægtig i Kontoret) 12. April 1853—21. Septbr. 1863 (afskediget).

1856—60. **Hans Christian Erichsen** (Fuldmægtig i Kontoret) 19. Juni 1856—9. April 1860 (Chef for Assignationskontoret).

1860 — **Peter Alto Olesen** (Fuldmægtig i Kontoret) 27. April 1860, Enebogholder 30. Septbr. 1863, Kontorchef fra 27. Dcbr. 1864.

Statsgjældskontoret 1848—93.

Dette Kontor hørte fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 til Departementet for Statsgjælden, der 10. Jan. 1859 fik Navnet 4. Departement, fra 13. Dcbr. 1864 under Departementet for Statsgjælden og Pensionsvæsenet, fra 22. Oktbr. 1870 under Ministeriets 1. Departement og fra 1. April 1873 under dets 2. Departement. Fra 28. Jan. 1852 var dets Omraade blevet udvidet til hele Monarkiet og fra 1. Novbr. 1855—4. Oktbr. 1861 sorterede det for Kongerigets særlige Statsgjælds Vedkommende under Indenrigsministeriet.

Kontoret havde fra sin Oprettelse Bestyrelsen af og Bogføringen over Statsgjælden tilligemed Udfærdigelsen af de samme vedkommende Expeditioner og Anvisninger, Udstedelsen af Obligationer for nye Laan eller for ældre Statsforskrivninger, der indleveredes til Ombytning, Notering af Obligationstransporter, og hvad der vedkom Indskrivningsbøgerne. Desuden havde det Varetagelsen af Forretningerne ved Statens Tilsyn med Kreditkassen for Huseiere i Kjøbenhavn indtil 2. April 1886, da dette Tilsyn henlagdes under Indenrigsministeriets Landvæsenskontor.

Chefer.

1848—59. **Andreas Anthon Westergaard** (Chef for det tilsvarende Kontor under Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond) 3. Dcbr. 1848—12. Septbr. 1859 (afskediget).

1859—86. **Johan Andreas Hasselberg** (Underbogholder i Kontoret) 12. Septbr. 1859—13. Novbr. 1886 (afskediget).

1886— **Peter Matthias Stolpe** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 15. Novbr. 1886.

Kontoret for de udenlandske Betalinger 1848—93.

Dette Kontor hørte fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 til Departementet for de udenlandske Betalinger. Da dette Departement ophævedes 10. Jan. 1859, henlagdes det under Statsgjældsdepartementet, der samtidig fik Navnet 4. Departement. Fra 13. Dcbr. 1864 sorterede det under Departementet for Statsgjælden og Pensionsvæsenet, fra 22. Oktbr. 1870 under Ministeriets 1. Departement, og fra 1. April 1873 under dets 2. Departement.

Det havde Varetagelsen af Forretningerne ved samtlige Staten vedkommende udenlandske Betalinger og Omsætninger i fremmed Valuta, Bestyrelsen af Reservefonden samt Opbevaring af Deposita for Embedskautioner vedrørende de civile Ministerier. Ifølge Kundgj. af 28. Jan. 1852 udvidedes dets Omraade til hele Monarkiet; for det i Henhold til Lov af 4. Marts 1857 oprettede »Kongerigets Reservefonds« Vedkommende sorterede det under Indenrigsministeriet fra 1. April 1857—4. Oktbr. 1861. Da Øresundsfonden oprettedes i Henhold til Lov af 6. Mai 1857, henlagdes den under Kontoret, og da Fonden atter ifølge Lov af 17. Novbr. 1865 hævedes fra 31. Marts 1866, overførtes dens Aktiver, forsaavidt de ikke i Henhold til Loven af 1857 vare tillagte Fonden fra den almindelige Aktivmasse eller bestod i Vexler og i udestaaende Kapitaler hos Banker og Bankierhuse, til den af Kontoret bestyrede Reservefond.

Chefer.

1848—67. **Gerhard Jacob Martensen** (Chef for det tilsvarende Kontor under Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond) 3. Dcbr. 1848— † 15. Febr. 1867.

1867—76. **Rasmus Frederik Andersen** (Underbogholder og fungerende Chef under Formandens Sygdom) fremdeles fungerende fra 15. Febr. 1867, definitivt udnævnt 8. Juli s. A.—25. Septbr. 1876 (Chef for Ministeriets 2. Departement og Statsgjældsdirektør).

1876— **Frederik Vilhelm Lange** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 29. Septbr. 1876.

Expeditionskontoret for Skattesager 1849—66, for Skatte- og Stempelsager 1866—93.

Kontoret hørte fra sin Oprettelse under Finantsministeriet 23. Jan. 1849 til Departementet for »Assignationsvæsenet, Mønten og Skattesager». 1. Novbr. 1855 henlagdes det til den samtidig under Indenrigsministeriet oprettede Administration for Kongerigets særlige Skattevæsen, og da denne Administration ophævedes 19. Novbr. 1856, kom det til at sortere under Indenrigsministeriets 2. Departement, hvorfra det 1. April 1865 overgik til det da under Finantsministeriet oprettede Generaldirektorat for Skattevæsenet.

Kontoret fik strax ved sin Oprettelse alle Skatteligningsog Skatteopkrævningssager (undtagen de islandske og færøiske) samt Korn- og Furagesager, hvilke dog allerede bortfaldt i Henhold til Lov af 20. Juni 1850 fra 1. Jan. 1851. Rangskatssagerne, der ogsaa, efterat Kontoret var henlagt under Indenrigsministeriet, fremdeles refereredes for Finantsministeren, overgik fra 1. Juli (Resol. 15. Juni) 1862 til Finantsministeriets Sekretariat, men henlagdes paany 1. April 1865 under Kontoret, der 1. Juli 1866 tillige overtog Stempel- og Klasselotterisagerne fra det samtidig ophævede Expeditionskontor for disse Sager. 20. Juni 1867

henlagdes Sager om Eftergivelse af den Rekognition, der erlægges af den længstlevende Ægtefælle, som hensidder i uskiftet Bo, fra Justitsministeriets 1. Departements Expeditionskontor til Skattekontoret.

Chefer.

1849—66. **Frederik Gottlieb Lausen** (Fuldmægtig og konst. Chef for Rentekammerets Expeditionskontor for Skattesager m. v.) 23. Jan. 1849—1. April (Resol. 27. Febr.) 1866 (afskediget).

1866—74. **Carl Emil Amdrup** (Chef for Expeditionskontoret for Stempelsager) 1. April 1866—27. Jan. 1874 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1874—77. **Erik Daniel Georg Blechingberg** (Chef for Statsaktivkontoret) 31. Jan. 1874—24. Marts 1877 (Chef for 1. Revisionsdepartement).

1877—91. **Carl Christian Drebolt** (Fuldmægtig i Kontoret) 31. Marts 1877—25. Mai 1891 (afskediget).

1891— **Janus Lauritz Andreas Rothe** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 25. Mai 1891.

Expeditionskontoret for Stempel- og Lottosager 1849—66.

Kontoret sorterede fra sin Oprettelse 23. Jan. 1849 under Departementet for »Assignationsvæsenet, Mønten og Skattesager«. 1. Novbr. 1855 henlagdes det til den samtidig under Indenrigsministeriet oprettede Administration for Kongerigets særlige Stempelvæsen, og da denne Administration i Henhold til kgl. Resol. af 22. Juni 1862 hævedes fra 1. Juli s. A., kom det til at sortere under Indenrigsministeriets 2. Departement, hvorfra det 1. April 1865 overgik til det da under Finantsministeriet oprettede Generaldirektorat for Skattevæsenet.

Kontoret fik strax ved sin Oprettelse Varetagelsen af Stempelpapirsvæsenet og af alle Lotterisager. Af disse udgik dog fra 1. April 1852 Tallotteriets i Henhold til Lov af 22.

Dcbr. 1850 om dette Lotteries Ophævelse med Udgangen af Aaret 1851. Ved ministeriel Resol. af 22 Marts 1851 blev det afgjort, at Ansøgninger om Tilladelse til at bortspille faste eller rørlige Eiendele for Fremtiden skulde behandles gjennem Justitsministeriets 1. Departements Expeditionskontor. Klasselotteriets Sager, der ogsaa, efterat Kontoret var henlagt under Indenrigsministeriet, fremdeles bleve refererede for Finantsministeren, henlagdes ifølge kgl. Resol. af 15. Juni 1862 fra 1. Juli s. A. til Assignationskontoret, der dog atter 1. April 1865 afgav dem til Stempelkontoret. Dette ophævedes 1. April (Resol. 27. Febr.) 1866, og dets Sager henlagdes under Expeditionskontoret for Skattesager.

Chefer.

1849—60. **Anton Ludvig Arnesen** (Fuldmægtig i Rentekammerets Expeditionskontor for Skattesager m. v.) 23. Jan. 1849— † 29. Juni 1860. — Han havde i de to sidste Aar paa Grund af Sygdom ikke kunnet fungere.

1860—64. **Ove Malling** (Fuldmægtig i Kontoret og fungerende Chef for dette 22. Juli 1858) 20. Juli 1860—1 Jan. 1864 (i Henhold til kgl. Resol. af 26. Novbr. 1863 Amtsforvalter i Roskilde).

1864—66. **Carl Emil Amdrup** (Fuldmægtig i Kontoret for Kommune- og Næringssager) 1. Jan. 1864 (Resol. 15. Dcbr. 1863)—1 April 1866 (blev ved Kontorets Nedlæggelse Chef for Expeditionskontoret for Skattesager).

I. danske Told- og Konsumtionskontor 1848—52,
I. danske Toldexpeditionskontor 1852—60,
danske Toldexpeditionskontor 1860—65,
I. Toldexpeditionskontor 1865—69,
Expeditionskontoret for Toldsager 1869—93.

Kontoret, der indtil 1. April 1852, da Konsumtionsvæsenet fuldstændig hævedes, tillige havde Varetagelsen af

de dette vedrørende Sager, henlagdes fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under den Kommitterede for det danske Told- og Konsumtionsvæsen; fra 1. Jan. 1855—1. April 1865 sorterede det under Generaltolddirektoratets tilsvarende Afdeling, derefter under Generaldirektoratet for Skattevæsenet. Sammen med Generaltolddirektoratet var det fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Indtil kgl. Resol. af 29. Septbr. 1860 havde det foruden almindelige Sager Varetagelsen af de særlige Sager fra Kjøbenhavn, Sjælland, Samsø, Møen og Bornholm samt hovedsagelig hele Monarkiets østlige Krydstoldvæsen. Da 2. danske Toldexpeditionskontor nedlagdes ifølge ovennævnte Resolution, overtog det tillige Sagerne fra Laaland, Falster, Fyen og Jylland, men afgav ifølge Generaltolddirektørens Resol. af 26. Novbr. 1860 fra 1. Jan. 1861 i det Væsentlige sine Krydstoldsager til slesvigske Kontor. Fra 1. April 1865 oprettedes der paany et 2. Toldexpeditionskontor, hvortil foruden Sagerne vedrørende Grændse- og Krydstoldvæsenet, tillige Budgettet, Pengebevillingerne og Personalia henlagdes; men efterat 2. Kontor ifølge kgl. Resol. af 27. Marts 1869 atter var nedlagt, overførtes alle dets Sager til 1. Kontor, som derefter fik Navnet Expeditionskontoret for Toldsager.

Chefer.

1848—60. **Søren Jacobsen Eigaard** (Chef for det tilsvarende Kontor under Generaltoldkammeret) 3. Dcbr. 1848—2. Aug. 1860 (afskediget).

1860—69. **John Vilhelm Egternach Winther** (Fuldmægtig i Kontoret) som Chef for alle danske Toldsager 29. Septbr. 1860—1. April (Resol. 22. Marts) 1865, derefter for 1. Kontor til 27. Marts 1869 (Toldinspektør i Kjøbenhavn).

1869—77. **Johan Peter Rosendahl** (Fuldmægtig i 2. Toldexpeditionskontor) 27. Marts 1869— † 18. Febr. 1877.

1877—88. **Andreas Michael Heiberg Ipsen** (Fuldmægtig i Kontoret) 2. Marts 1877—1. Novbr. (Resol. 22. Oktbr.) 1888 (afskediget).

1888—90. **Christian Otto Vilhelm Ring** (Assistent i Kontoret) 1. Novbr. 1888—31. Dcbr. 1890 (Overtoldinspektør i Kjøbenhavn fra 1. Jan. 1891).

1891— **Francois Louis d'Auchamp** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 1. Jan. 1891.

---

2. danske Told- og Konsumtionskontor 1848—51, 2. danske Toldexpeditionskontor 1851—60, 2. Toldexpeditionskontor 1865—69.

Kontoret, der indtil Konsumtionsvæsenet udenfor Kjøbenhavn definitivt hævedes 15. Febr. 1851, tillige varetog de dette vedrørende Anliggender, henlagdes fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under den Kommitterede for det danske Told- og Konsumtionsvæsen, fra 1. Jan. 1855 under Generaltolddirektoratets tilsvarende Afdeling og fra 1. April 1865 under Generaldirektoratet for Skattevæsenet. Sammen med Generaltolddirektoratet sorterede det fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Fra 3. Dcbr. 1848—29. Septbr. 1860, da det første Gang nedlagdes, havde det de særlige Sager fra Laaland, Falster, Fyen og Jylland, hvilke Sager ved dets Ophævelse overførtes til 1. Toldexpeditionskontor. Da Kontoret paany oprettedes i Henhold til kgl. Resol. af 22. Marts 1865 fra 1. April s. A., overtog det Grændse- og Krydstoldsagerne fra slesvigske Kontor, samt Sagerne vedrørende Budgettet, Pengebevillinger og Personalia fra 1. danske Kontor. Ved Kontorets Ophævelse paany 27. Marts 1869 henlagdes Behandlingen af alle dets Sager til 1. Toldexpeditionskontor.

Chefer.

1848—60. **Christian Martin Lange** (Chef for det tilsvarende Kontor i Generaltoldkammeret) 3. Dcbr. 1848—29. Septbr. 1860 (afskediget).

1865—69. **Michael Kjær Raffenberg** (tillige Kommitteret) 1. April 1865—27. Marts 1869 (afskediget som Kontorchef).

Slesvigske Toldexpeditionskontor 1852—65.

Uagtet Hertugdømmet Slesvig næsten ganske var unddraget den danske Regjerings Myndighed, da Organisationen af Finantsministeriet fandt Sted, lod man dog det hidtil under Generaltoldkammeret sorterende slesvigske Toldexpeditionskontor fremdeles bestaa. Det bortfaldt end ikke fuldstændigt, efterat den blandede Bestyrelseskommission for Hertugdømmet Slesvig var bleven oprettet i 1849, og der under denne for de slesvigske Toldsagers Behandling var oprettet et Bureau, hvis Chefspost Linius Boolsen, der hidtil havde forestaaet det ovennævnte Kontor, strax overtog og beholdt under de senere Forandringer af Hertugdømmets Bestyrelsesforhold, indtil det slesvigske Toldvæsen i Henhold til kgl. Kundgjørelse af 28. Jan. 1852 fra 15. Febr. s. A. overtoges af Finantsministeriet, og »Slesvigske Toldexpeditionskontor« reorganiseredes derunder fra den paafølgende 16. April. — Dette Kontor sorterede først direkte under den Kommitterede for Øresunds- og Strømtoldvæsenet samt det slesvigske Toldvæsen, fra 1. Jan. 1855 under den slesvigske Afdeling af Generaltolddirektoratet og var tilligemed dette fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. — Kontoret havde oprindelig foruden de specielle Toldsager for Slesvig tillige Krydstoldvæsenet for Monarkiets vestlige Del samt ifølge Generaltolddirektørens Resol. af 26. Nov. 1860 fra 1. Jan. 1861 desuden hovedsagelig Administrationen af det østlige Krydstoldvæsen. Efter Tabet af Hertugdømmerne ophævedes Kontoret fuldstændig fra 1. April 1865, og Krydssagerne overgik til 2. danske Kontor.

Chef.

1852—64. **Gerhard Colbjørnsen** (Fuldmægtig i 1. danske Toldexpeditionskontor) 16. April 1852—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Holsteen-Lauenborgske Toldexpeditionskontor 1852—65.

Kontoret organiseredes fra 16. April 1852 og kom først til at sortere direkte under den Kommitterede for det Holsteen-Lauenborgske Toldvæsen, fra 1. Jan. 1855 under den tilsvarende Afdeling af Generaltolddirektoratet og var tillige-med dette fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Foruden Varetagelsen af Hertugdømmerne Holsteens og Lauenborgs specielle Toldexpeditionssager havde det tillige Grændsegendarmeriet under sig. Dette overgik ved Kontorets Ophævelse 1. April 1865 til 2. danske Kontor.

Chefer.

1852—58. **Carl Anton Lützau** (Fuldmægtig i Finantsbureauet under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig) 16. April 1852—1. April 1858 (Toldkasserer i Altona).

1858—64. **Guido Christian Friedrich Kirchhoff** (Kancellist i Kontoret) 1. April 1858—18. Jan. 1864 (afskediget, fordi han havde taget Ansættelse hos de tyske Forbundskommissærer).

Øresunds- og Strømtoldkontor 1848—58.

Kontoret sorterede fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 direkte under den Kommitterede for »Karantænevæsenet, Øresunds- og Strømtoldvæsenet samt det slesvigske Toldvæsen«, fra 19. Mai 1854 direkte under Finantsministeren, fra 1. Jan. 1855 til dets Ophævelse 1. Oktbr. (Resol. 14. Sept.) 1858 under Generaltolddirektøren og var fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Det varetog saavel Expeditions- som Revisionsforretningerne vedrørende Øresunds- og Strømtoldvæsenet.

Chef.

1848—58. **Johan Henrik Bolten Rosing** (konst. Chef for det tilsvarende Kontor under Generaltoldkammeret) 3. Dcbr. 1848—1. Oktbr. 1858 (afskediget).

Karantænekontoret 1848—52.

Karantænevæsenet, der ved Finantsministeriets Oprettelse 24. Novbr. 1848 henlagdes til Ministeriet fra det samtidig ophævede Handelsministerium, kom ved kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 til at sortere direkte under den Kommitterede for »Karantænevæsenet, Øresunds- og Strømtoldvæsenet samt det slesvigske Toldvæsen«. Sin definitive Organisation som et Kontor med en Karantænesekretær som Chef fik det først 23. Jan. 1849. Ifølge kgl. Resol. af 20. Aug. 1852 nedlagdes Kontoret, der havde varetaget de Kongerigets Karantænevæsen vedrørende Forretninger, fra 1. Oktbr. s. A., og Karantænevæsenets Administration overgik samtidig til Justitsministeriets 1. Departements Expeditionskontor, medens Regnskabssagerne, for hvilke Generaldecisor for det indirekte Skattevæsen havde været og fremdeles indtil 1861 vedblev at være Decisor, henlagdes under 1. Toldrevisionskontor.

Chef.

1849—52. **Carl Edvard Monrad** (Fuldmægtig i Pensionskontoret) 23. Jan. 1849—1. Oktbr. 1852 (overgik til Justitsministeriets 1. Expeditionskontor som Sekretær for Karantænesagerne, en Stilling, han beholdt til sin Død 26. Juli 1869).

I. Postsekretariat 1848—73.

(Fra 1866 tillige Bogholderkontor.)

Kontoret sorterede fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under Generalpostdirektoratet, med hvilket det fra

8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 var henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender og fra 17. Novbr. 1873 overgik til Indenrigsministeriet. (Se S. 154—5.) Det havde oprindelig Varetagelsen af de Befordrings- og Færgevæsenet vedrørende Sekretariatsforretninger og af alle Postvæsenet vedrørende Sager, forsaavidt de ikke sorterede under 2. Sekretariat eller Bogholderkontoret (altsaa hovedsagelig den indre Postlovgivning, personelle Sager, Bygninger og Materiel), samt desuden Bestyrelsen af Telegrafvæsenet og Postarkivet. 30. Mai 1851, da det slesvigske Postvæsen, som senest havde sorteret under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig, henlagdes under Finantsministeriet, fik Kontoret Postvæsenets Sekretariatsforretninger, forsaavidt de ikke udtrykkelig vare henlagte under de andre Sekretariater, samt Arkivforretningerne og Telegrafvæsenets Sekretariatsforretninger for Kongeriget og Slesvig, hvortil i Henhold til Kundgjørelse af 28. Jan. 1852 fra 15. April s. A. føiedes de tilsvarende Forretninger for Holsteen og Lauenborg. Derimod udgik 30. Mai 1851 de kongerigske Befordrings- og Færgesager til det samtidig oprettede 3. Postsekretariat. Ved kgl. Resol. af 23. Mai 1866 henlagdes tillige Bogholderiet under det, dog som en særlig Afdeling, og fra 15. Juli 1868 fik det Varetagelsen af ubesørgede Postsager fra Revisionskontoret under Generaldecisoratet for Postvæsenets Regnskabsvæsen. Fra Kontoret udgik ifølge kgl. Resol. af 18. Marts 1853 fra 1. April s. A. Forretningerne angaaende de saakaldte Postfyr til den under Marineministeriet sorterende Fyradministrations Bestyrelse, og fra 1. April 1870 indtil Kontorets Overgang til Indenrigsministeriet vare desuden Telegrafvæsenets Sekretariatsforretninger henlagte under Telegrafdirektoratet.

Chefer.

1848—50. **Jens Obdrup** (Chef for Generalpostdirektionens danske Sekretariat) 3. Dcbr. 1848— † 7. Septbr. 1850.

1850—54. **Theodor Christian Castenschiold** (Fuldmægtig i Kontoret) 6. Oktbr. 1850—14. Juni 1854 (Overpostmester

og Chef for det forenede Brev-, Pakke- og Fodpostkontor i Kjøbenhavn).

1854—57. **Julius Emil Brock** (Chef for 3. Postsekretariat) 24. Juli 1854— † 13. Jan. 1857.

1857. **Christian Marcussen** (Fuldmægtig i Kontoret) 29. Jan. — † 14. Septbr. 1857.

1857—66. **Gerhard Christian Ploug** (Fuldmægtig i Kontoret) 6. Novbr. 1857— † 26. Jan. 1866.

1866—68. **Bernhard Christopher Henrik Carl Dorn** (Chef for Bogholderikontoret*), 23. Mai 1866—1. April 1868 (ifølge Resol. 24. Dcbr. 1867 Postmester i Odense).

1868—73. **Pierre August Arlaud** (Fuldmægtig i Kontoret) 1. April 1868—17. Novbr. 1873 (overgik i den tilsvarende Stilling under Indenrigsministeriet).

---

2. Postsekretariat 1848—73.

Kontoret sorterede fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under Generalpostdirektoratet, med hvilket det 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 var henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender og fra 17. Novbr. 1873 overgik til Indenrigsministeriet. (Se S. 154—5.) Det fik strax Reguleringen af Postgangen og Posternes Befordring til Lands og til Vands, samt Forholdet til Udlandets Postvæsen, og det beholdt disse Forretningsbrancher, efterat det slesvigske Postvæsen 30. Mai 1851 og det holsteen-lauenborgske i Henhold til Kundgj. af 28. Jan. 1852 fra 15. April s. A. fuldstændig vare inddragne under Generaldirektoratets Forsorg. Efter Tabet af Hertugdømmerne overtog det ved 3. Postsekretariats Nedlæggelse de hidtil af dette besørgede Forretninger vedrørende Kongerigets Befordrings- og Færgevæsen. I Henhold

---

*) Bogholderforretningerne varetoges herefter af Fuldmægtig Christian Vilhelm Anton Winge til hans Død 6. Juli 1866, derefter af Fritz Nicolai Johannes Thorsen, der overgik i den tilsvarende Stilling under Indenrigsministeriet (se S. 155) 17. Novbr. 1873.

til kgl. Resol. af 30. Juni 1871 udgik fra 1. April 1872 Færgevæsenet, undtagen hvad der angik de Staten tilhørende Færgerier, til Indenrigsministeriets Kontor for offentlige Arbeider.

Chefer.

1848—53. **Vilhelm Billeskov Hjort** (Chef for Generalpostdirektionens Kurssekretariat) 3. Dcbr. 1848—28. April 1853 (Postinspektør for Østifterne og Slesvig, i hvilken Stilling han var bleven konstitueret 24. April 1852).

1853—73. **Niels Holm Hostrup Lund** (Fuldmægtig i Kontoret og konst. Chef sammesteds fra 29. April 1852) 12. Juni 1853—17. Novbr. 1873 (overgik i den tilsvarende Stilling under Indenrigsministeriet).

---

3. Postsekretariat 1851—64.

Kontoret oprettedes 30. Mai 1851 i Anledning af, at det senest under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig sorterende Postvæsen fuldstændig indordnedes under Generalpostdirektoratet. Med dette var Sekretariatet fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Det fik ved sin Oprettelse Befordrings- og Færgevæsenets Anliggender for Kongeriget og Slesvig, i Henhold til kgl. Kundgj. af 28. Jan. 1852 fra 15. April s. A. tillige for Holsteen og Lauenborg. Efter Hertugdømmernes Tab nedlagdes det fra 1. Jan. 1865, og dets kongerigske Sager overførtes til 2. Sekretariat.

Chefer.

1851—54. **Julius Emil Brock** (Fuldmægtig i 1. Postsekretariat) 30. Mai 1851—24. Juli 1854 (Chef for 1. Postsekretariat).

1854—63. **Theodor Schultz** (Fuldmægtig i Sekretariatet) 24. Juli 1854—25. Juli 1863 (Postinspektør for Jylland).

1863—64. **Marcus David Nicolai Kall** (Fuldmægtig i 1. Sekretariat) 11. Oktbr. 1863—28. Oktbr. 1864 (afskediget; vedblev dog at fungere til Aarets Udgang).

Postvæsenets Bogholderkontor 1848—66.

(Fra 1859—65 tillige Kassererkontor.)

Kontoret sorterede fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under Generalpostdirektoratet, med hvilket det fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 var henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Ved kgl. Resol. af 23. Mai 1866 nedlagdes det som selvstændigt Kontor, og dets Forretninger overførtes til 1. Sekretariat, dog som en særlig Afdeling af dette. — Kontoret besørgede fra sin Overgang til Finantsministeriet foruden Bogholderiet tillige bl. A. Budgetsager, Aflæggelsen af Postvæsenets Administrationsregnskab samt alle Anvisninger paa Generalpostkassen, saalænge denne bestod; men fra 1. April 1859 henlagdes dog Anvisninger af de for Tiden før 1. Jan. 1842 hidrørende Pensioner, der hidtil havde været udredede af Generalpostkassen, til Finantsministeriets Pensionskontor. Endvidere havde Kontoret Revisionen af Avisregnskaberne indtil 1. April 1855, da denne Revision overgik til Revisionskontoret under Generaldecisoratet for Postvæsenets Regnskabssager. Ifølge kgl. Resol. af 7. Juli 1859 overtog Kontoret fra 1. Oktbr. s. A., da »Generalpostkassen« nedlagdes, delvis dennes Kassevæsen; men ogsaa dette afgaves hovedsagelig i Henhold til kgl. Resol. af 6. Mai 1865 fra 1. Juli s. A., dels til Overpostmesterembedet i Kjøbenhavn, dels til Finantshovedkassen.

Chefer.

1848—53. **Hans Christian Andersen** (Chef for det tilsvarende Kontor under Generalpostdirektionen) 3. Dcbr 1848—

31. Dcbr. 1853 (afskediget i Henhold til kgl. Resol. af 19. Dcbr. s. A.).

1854—66. **Bernhard Christopher Henrik Carl Dorn** (Underbogholder i Kontoret) 1. Jan. 1854—23. Mai 1866 (blev ved Kontorets Henlæggelse under 1. Postsekretariat Chef for dette).

Postvæsenets Kassererkontor 1848—59.

Kontoret, der varetog den saakaldte Generalpostkasses Forretninger, sorterede fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under Generalpostdirektoratet, med hvilket det fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 var henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Fra 1. April 1859 overførtes dets Udbetalinger af de fra Tiden før 1. Jan. 1842 bevilgede Pensioner til Finantshovedkassen, og ifølge kgl. Resol. af 7. Juli 1859 hævedes Generalpostkassen fra 1. Oktbr. s. A. De lokale Post- og Telegrafkasser sattes i samme Forhold til Finantshovedkassen og Centralkasserne som hidtil til den ophævede Kasse; de øvrige Kassererforretninger henlagdes til en under Bogholderkontoret sorterende Kasserer.

Chef.

1848—59. **Bent Christian Grønberg** (Chef for det tilsvarende Kontor under Generalpostdirektionen) 3. Dcbr. 1848—1. Oktbr. 1859 (afskediget).

Kolonialkontoret 1848—93.

Kontoret henlagdes fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under Direktoratet for Koloniernes Central-

bestyrelse, med hvilket det fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 var henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender og fra 1. April 1865—3. Juni 1870 under Indenrigsministeriet. Det varetog oprindelig kun Direktoratets Expeditionsforretninger, men fik i Henhold til kgl. Resol. af 31. Marts 1871 tillige fra 1. Juli s. A., da Kolonialrevisionskontoret hævedes, Revisionen henlagt under sig. Kontorets territoriale Omraade omfattede indtil 17. Aug. 1850, da vore guineiske Besiddelser afstodes til England, saavel disse som dansk Vestindien; men derefter var det — bortset fra de Forretninger, som baade de guineiske og de tidligere solgte ostindiske Besiddelser fremdeles medførte — indskrænket til vore vestindiske Besiddelser. Til Gjengjæld havde det den definitive Behandling ikke alene af disses finantsielle Anliggender, men i Henhold til kgl. Resol. af 18. Aug. 1848, tillige af alle andre, der ifølge deres Beskaffenhed i og for sig egentlig skulde have sorteret under de andre Ministerier, selvfølgelig dog eventuelt efter Korrespondance med disse. Kontoret affattede saaledes Indstillingerne om Udnævnelser og Afskedigelser af samtlige i det danske Vestindien ansatte saavel civile som militære Embeds- og Bestillingsmænd. For Skolelærernes Vedkommende sloges dette dog først fast ved m. Resol. af 24. April 1850 (jfr. dog nu Anord. af 11. Febr. 1876 § 36 og 7. Mai 1884 § 31), for Geistlighedens endog først ved m. Resol. af 10. Mai 1856. Endvidere havde Kontoret, i Modsætning til de andre ikke departementale Kontorer under Finantsministeriet, uden Sekretariatets Mellemkomst den definitive Behandling af de Sager, hvis Afgjørelse var forbeholdt Ministeren, eller til hvilke der behøvedes kgl. Resolution. Ligesom imidlertid Ansættelser og Afskedigelser af selve Direktoratets Personale ordentligvis dannede en Undtagelse herfra, saaledes fandt en saadan ogsaa Sted med Hensyn til Kontorets Revisionsomraade, idet Overformynderiregnskabernes Revision efter 1. Juli 1871 ligesom hidtil skete ved en særlig Revisor, og deres Decision sorterede under Chefen for 1. Revisionsdepartement.

Chefer.

1849—55. **Johan Frederik Schlegel** (Fuldmægtig i Generaltoldkammerets Handels- og Kolonialkontor) 1. Jan. 1849 (Resol. 29. Dcbr. 1848)—11. Oktbr. 1854 (Guvernør i Vestindien). Vedblev dog at fungere til 3. Marts 1855.

1855—88. **Poul Emil Rosenørn** (Assistent i Kontoret) 3. Marts 1855— † 23. Marts 1888.

1888—92. **Carl Johannes Peter Vilhelm Bang** (Assistent i Kontoret) 21. April 1888—7. Juli 1892 (Byfoged og Byskriver i Slagelse).

1892— **John Martin Christen Birger Ellermann** (Fuldmægtig i Domænekontoret) fra 27. Juli 1892.

Kontoret under Bestyrelsen for de militære Underklassers Pensionering og for Invalideforsørgelsen 1851—93.

Til Bestridelse af de under ovennævnte Bestyrelse sorterende Forretninger (jfr. S. 55—56) oprettedes der ved kgl. Resol. af 13. Juli 1851 et Kontor, hvis Expeditions- og Bogholderforretninger lededes af en Kontorchef, medens dets Kasseforretninger varetoges af en Kasserer.

Chefer.

1851—89. **Carl Joseph Julius Bonfils** (Assistent i Livrente- og Forsørgelsesanstalten) 13. Juli 1851—2. Dcbr. 1889 (definitivt udnævnt til administrerende Direktør for Bestyrelsen).

1889— **Peter Colbjørn Feddersen** (Fuldmægtig i Finantsministeriets Sekretariat) fra 18. Dcbr. 1889.

---

1. Revisionskontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1848—60.

Kontoret sorterede fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under dette Ministerium, indtil det 1. Novbr. 1855 henlagdes under Indenrigsministeriet, hvor det 1. Juli 1860 omdannedes, samtidig med at Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen afløstes af Revisionsdepartementet for Kongerigets Ministerier. — Kontoret havde i hele dette Tidsrum Revisionen af Kontributions- og Amtsrepartitionsfonds-Regnskaberne fra de sjællandske Amtsstuer undtagen de saakaldte Domæneamtsstuer (se Domænerevisionskontoret) samt fra de fyenske Amtsstuer; fremdeles Regnskaberne over de direkte Skatter fra Kjøbenhavn og Kjøbstæderne i Sjælland, Fyen og Bornholm, Regnskaberne fra Retsbetjentene og Skifteforvalterne i Fyen og Sjælland, dog med Undtagelse af Landjurisdiktionerne i Kjøbenhavns og Frederiksborg Amter; endvidere Finantshovedkassens, Stempelpapirkommissærernes, Stempelpapirforvalterens og Klasselotteriets Regnskaber, samt Regnskaberne over forskjellige ved Ministerierne og Retterne faldende Sportler og Gebyrer. Hertil føiedes efter Statistisk Bureaus Overgang fra Indenrigs- til Finantsministeriet 31. Juli 1853 dette Bureaus Regnskaber.

Chefer.

1848—53. **Knud Korfits Korfitsen** (Chef for det tilsvarende Kontor under Rentekammeret) 3. Dcbr. 1848— † 31. Marts 1853.

1853—60. **Edvard Christian Moller** (Fuldmægtig i Kontoret) 30. Mai 1853—1. Juli 1860 (afskediget).

---

2. Revisionskontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1848—60.

Kontoret sorterede fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under dette Ministerium, indtil det 1. Novbr.

1855 henlagdes under Indenrigsministeriet, hvor det 1. Juli 1860 omdannedes, samtidig med at Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen afløstes af Revisionsdepartementet for Kongerigets Ministerier. — Kontoret havde Revisionen af samtlige jydske, laalandske og falsterske Amtsstuers Kontributions- og Amtsrepartitionsfonds-Regnskaber, de tilsvarende Kjøbstæders Regnskaber over de direkte Skatter, Skifteforvalternes og Retsbetjentenes Regnskaber over Afgifter ved Skifte- og Retsforhandlinger samt Regnskabet over Sportlerne ved Landsoverretten i Viborg.

Chefer.

1848—52. **Mogens Peter Grooss** (Chef for det tilsvarende Kontor i Rentekammeret) 3. Dcbr. 1848— † 16. Febr. 1852.

1852—60. **Frederik Berg** (Fuldmægtig i 1. Kontor) 29. Marts 1852—1. Juli 1860 (Chef for 1. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongerigets Ministerier).

Domænerevisionskontoret 1848—60.

Dette Kontor, der efter Kollegiernes Omdannelse sorterede under Indenrigsministeriet, indtil det ved Domænedirektoratets Oprettelse fra 1. Oktbr. 1849 definitivt henlagdes under Finantsministeriet, vedblev at høre til Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen indtil dettes Omdannelse til Revisionsdepartementet for Kongerigets Ministerier 1. Juli 1860, hvorefter Kontoret ifølge kgl. Resol. af 24. Aug. s. A. afløstes af det Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen underlagte »Finantsministeriets almindelige Revisionskontor« (se S. 103—4). Fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 hørte det til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. — Kontoret havde Revisionen af Kjøbenhavns, Frederiksborg, Kronborg, Odsherreds og Bornholms Amts-

stuers Kontributions- og Amtsrepartionsfonds-Regnskaber, Domæneforvalternes, Skovkasserernes og Skovridernes Regnskaber (Jordebogs-, Skovkasse-, Skov- og Vedregnskaber), forskjellige Tienderegnskaber samt Regnskaberne over Indtægterne af de kgl. Forstrande og over Afgifter til Statskassen ved Skifte- og Retsforhandlinger paa Landet i Kjøbenhavns, Frederiksborg og Bornholms Amter. Allerede medens Kontoret sorterede under Indenrigsministeriet, havde det desuden overtaget Revisionen af Frederiksværks Gods- og Forstregnskaber 12. Jan. 1849; ved dets Overgang til Finantsministeriet 1. Oktbr. s. A., fik det tillige Revisionen af Frederiksværks Hovedkontors Regnskab. Derimod udgik ifølge kgl. Resol. af 19. Novbr. 1849 forskjellige Have-, Material- og Stutteriregnskaber til Indenrigsministeriets Revisionskontor fra 1. Jan. 1850.

Chefer.

1848—54. **Ernst Diderich Bruun** (Chef for det tilsvarende Kontor under Rentekammeret) 3. Dcbr. 1848— † 27. Dcbr. 1854.

1855—60. **Holger Christian Vilhelm Piper** (Fuldmægtig i Kontoret) 30. Jan. 1855—24. Aug. 1860 (Chef for Finantsministeriets almindelige Revisionskontor).

I. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—72, under I. Revisionsdepartement 1872—93.

Kontoret, der fra 1. Juli 1860—1. April 1865 sorterede under Indenrigsministeriet, fik strax ved sin Oprettelse fra det ophævede Generaldecisorats 1. og 2. Kontor samt Domænerevisionskontoret og beholdt senere Revisionen af alle Amtsstuernes, Kjøbenhavns Magistrats og Kjøbstadøvrighedernes Regnskaber over Skatter og Afgifter til Statskassen.

Chefer.

1860—67. **Frederik Berg** (Chef for 2. Kontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen) 1. Juli 1860 — † 18. Septbr. 1867.

1867—82. **Valdemar Jacob Emil Schoubye** (Fuldmægtig i Departementets 3. Kontor) 5. Dcbr. 1867—1. Jan. 1882 (Assistentshusforvalter).

1882— **Frederik Severin Gyldendal** (Fuldmægtig i Departementets 2. Kontor) fra 1. Jan. 1882.

---

2. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—72, under I. Revisionsdepartement 1872—76.

Dette Kontor, der fra 1. Juli 1860—1. April 1865 sorterede under Indenrigsministeriet, overtog ved sin Oprettelse Revisionen af de hidtil under Justitsministeriet sorterende Skiftedesignationer, Regnskaberne for Straffeanstalterne og Sindssygeanstalterne, for de egentlige Familiestiftelser og Legater, for Kontorudgifter ved Retterne, Justitsministeriets (fra 1874 tillige det islandske Ministeriums) Kassererregnskaber samt de islandske, færøiske og grønlandske Regnskaber, hvilke dog indtil 23. Oktbr. 1860 udgjorde en særegen Afdeling; desuden modtoges i Kontoret de aarlige Beretninger om Forligsvæsenets Tilstand. — I Henhold til Finantsloven for Island af 15. Oktbr. 1875 udgik de islandske Regnskaber, som det udtaltes i Skrivelse fra islandske Ministerium af 22. Febr. 1876, for Aaret 1874 og følgende Aar fra Kontoret til det nævnte Ministerium. Ifølge kgl. Resol. af 25. Novbr. 1876 nedlagdes Kontoret fra 1. Jan. 1877. Af dets tilbageværende Regnskaber henlagdes de egentlige Familiestiftelser og Legater til Departementets 3. Kontor, Resten til dets 4. Kontor, som nu fik Navnet 2. Kontor.

Chefer.

1860. **Peter Henrik Boye** (Chef for Justitsministeriets Revisionskontor for Skifterne og de offentlige Stiftelsers Mid-

ler) 1. Juli—23. Oktbr. 1860 (Chef for 4. Revisionskontor).

1860—74. **Hans Peter Kofoed** (Chef for Kontorets islandske, færøiske og grønlandske Afdeling) 23. Oktbr. 1860— † 21. Dcbr. 1874.

Derefter var Posten ubesat; dens Forretninger varetoges af Fuldmægtigene C. C. F. W. Wesenberg og F. S. Gyldendal.

---

3. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—70.

Kontoret, der fra 1. Juli 1860—1. April 1865 sorterede under Indenrigsministeriet, fik ved sin Oprettelse Revisionen af samtlige Regnskaber for Umyndiges Midler med Undtagelse af dem, der sorterede under Kjøbenhavns Overformynderi. Dets Forretninger bortfaldt i Henhold til Lov af 26. Mai 1868 § 2 fra 1. Oktbr. 1870 ifølge kgl. Resol. af 30. Septbr. sidstnævnte A.

Chefer.

1860—67. **Carl Vilhelm Lautrup** (Chef for Justitsministeriets 1. Kontor for Umyndiges Midler) 1. Juli 1860—1. April 1867 (afskediget).

1867—70. **Peter Henrik Boye** (Chef for Departementets 4. Kontor) 1. April 1867—1. Oktbr. 1870 (afskediget ved Kontorets Nedlæggelse).

---

3. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1870—72, under I. Revisionsdepartement 1872—93.

Ifølge kgl. Resol. af 17. Aug. 1870 skulde den hidtil under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet sorterende Revision henlægges til Finantsministeriets Revisions-

departement for Kongeriget, og den indordnedes derefter ogsaa ved kgl. Resol. af 30. Septbr. s. A. hovedsagelig under dettes 3. Kontor. Dette fik saaledes Revisionen af Regnskaberne for Universitetet, den polytekniske Læreanstalt, Sorø Akademi, de lærde Skoler med Undtagelse af Herlufsholms, Seminariefonden, Blindeinstitutet, Døvstummeinstitutet, Geheimearkivet (Rigsarkivet), det store kgl. Bibliothek, det kgl. Theater og Kapel, Kunstsamlingerne m. m., de geistlige Stiftelsers Midler m. m. samt Kultusministeriets Kassererregnskaber. Ved Nedlæggelsen af 2. Revisionskontor ifølge kgl. Resol. af 25. Novbr. 1876 overtog det tillige fra 1. Jan. 1877 Regnskaberne for de egentlige Familiestiftelser og Legater.

Chefer.

1870—83. **Andreas Kreutzfeldt Bang** (Chef for det tilsvarende Kontor under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet) 1. Oktbr. 1870—23. Jan. 1883 (afskediget).
1883— **Niels Lorentz Carstensen** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 20. Febr. 1883.

---

4. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—72, 4., (fra 1877) 2. Kontor under I. Revisionsdepartement 1872—93.

Dette Kontor, der fra 1. Juli 1860—1. April 1865 sorterede under Indenrigsministeriet, deltes allerede fra 1. Aug. 1862 i to Afdelinger, af hvilke 2den lededes af en Fuldmægtig. Her vil der dog ikke blive opstillet nogen skarp Sondring mellem de to Afdelinger; kun skal det i Almindelighed bemærkes, at med enkelte mindre betydende Undtagelser alle Regnskaber, som fra 1861 overførtes til Kontoret, og desuden enkelte ældre efterhaanden bleve henlagte under 2. Afdeling.

Kontoret, der fra 1. Jan. 1877 fik Navnet 2. Kontor,

overtog ved sin Oprettelse 1. Juli 1860 fra 3. Kontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen Behandlingen af Regnskaberne for Stiftelser og Legater til Fattige, Veiregnskaberne (bortfaldt 1868), Stutteriregnskaberne (bortfaldt 1871) Veterinær- (Landbohøiskole-), Klit- og Sandflugtsregnskaberne, Amtsfattigkassernes Regnskaber (bortfaldt 1868), Regnskaberne for forskjellige offentlige Haver (hvilke fra 18. Juni 1883 overgik til 4. Kontor), for Mosaisk Trossamfund (bortfaldt 15. Aug. 1887, dog saaledes at Decisionen fremdeles skete ved Departementschefen), endvidere indenrigsministerielle Regnskaber fra Kassererkontoret for Kongerigets Ministerier til dettes Nedlæggelse 1. April 1865, samt de aarlige Indberetninger til Indenrigsministeriet om forskjellige offentlige Stiftelser og Legater og disses Midler m. v. Fra 1. Kontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen fik Kontoret 1. Juli 1860 Regnskaberne for det stemplede Papir; fra dette samt Generaldecisoratets 2. Kontor og Domænerevisionskontoret tillige Regnskaberne for Afgifter til Statskassen af Skiftevæsenet og Retspleien m. v., samt desuden for Amtsrepartitionsfondene (bortfaldt 1868).

Ifølge kgl. Resol. af 24. Aug. 1860 modtog Kontoret 1. April 1861 fra Toldrevisionskontorerne Regnskaberne for Karantæne- og Redningsvæsenet, for Odense Kanal og Pramfarten paa Gudenaa samt Havneregnskaberne med Undtagelse af Regnskaberne for de af Toldvæsenet oppebaarne Havnepenge. Ifølge kgl. Resol. af 25. Novbr. 1876 henlagdes 1. Jan. 1877 fra det samtidig ophævede 2. Revisionskontor Skiftedesignationerne, Regnskaberne for Straffeanstalterne og Sindssygeanstalterne og for Kontorudgifter ved Retterne, Justitsministeriets og islandske Ministeriums Kassererregnskaber, færøiske og grønlandske Regnskaber samt de aarlige Beretninger om Forligsvæsenets Tilstand til Kontoret. Desuden fik dette Revisionen af de Regnskaber, som aflagdes af Kontoret for Indregistrering af Varemærker, af Fiskerikontrollen, af Fabrikinspektoraterne, af Kokoppeindpodningsanstalten, af Biologisk Station og af Frøkontrollen, efterhaanden som disse Institutioner traadte i Virksomhed.

Chefer.

1860. **Jens Andreas Aagaard** (Chef for 3. Revisionskontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen) 1. Juli— † 3. Oktbr. 1860.

1860—67. **Peter Henrik Boye** (Chef for Departementets 2. Kontor) 23. Oktbr. 1860—1. April 1867 (Chef for 3. Kontor).

1867— **Oluf Carl Sigismund Schmidt** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 1. April 1867.

Finantsministeriets almindelige Revisionskontor under Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen 1860—81, 4. Kontor under 1. Revisionsdepartement 1882—93.

Kontoret, der oprettedes ifølge kgl. Resol. af 24. Aug. 1860 og henlagdes under Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen, overgik ved dette Generaldecisorats Ophævelse i Henhold til kgl. Resol. af 4. Novbr. 1881 fra 1. Jan. 1882 til 1. Revisionsdepartement som dettes 4. Kontor.

Fra det ophævede Domænerevisionskontor (se S. 97—8) overtog det ved sin Oprettelse Revisionen af Jordebogsregnskaberne, Skovkasseregnskaberne, Skov- og Vedregnskaberne, forskjellige Tienderegnskaber samt Forstrandsregnskaberne, fra 1. Kontor under det ophævede Generaldecisorat for det direkte Skattevæsen Finantshovedkassens og Klasselotteriets Regnskaber, forskjellige Material- og Inventarieregnskaber samt Regnskaberne for Statistisk Bureau, for Finantsministeriets Bestallings- og Bevillingsgebyrer (bortfaldt som særligt Regnskab i Henhold til fim. Skr. af 30. Marts 1867) og Regnskaberne over almindelige Udgifter ved Finantsernes Centralbestyrelse. Hertil føiedes fra 12. Oktbr. 1868 Talrevisionen af de jydsk-fynske Statsbaners Regnskaber, som dog udgik fra 22. Novbr. 1882; endvidere overtog Kontoret i Medfør af Lov af 2. Juli 1870 fra 17. Mai

1873 Revisionen af det almindelige Invalidefonds Regnskab, fra 13. Septbr. 1878 af Assistentshusets og Søkvæsthusfondens Regnskab og fra 23. Novbr. 1882 af den overordentlige Invalidefonds Regnskab, hvilke tre Regnskaber hidtil vare blevne reviderede af særlige Revisorer. 18. Juni 1883 henlagdes Revisionen af forskjellige hidtil i Departementets 2. Kontor behandlede offentlige Lysthavers Regnskaber til Kontoret, som ligeledes i Henhold til Forudsætningen i ovennævnte Lov af 2. Juli 1870 fik Møntregnskaberne efter vedkommende særlige Revisors Afgang 15. Mai 1888.

Chefer.

1860—61. **Holger Christian Vilhelm Piper** (Chef for Domænerevisionskontoret) 24. Aug. 1860— † 6. Febr. 1861.

1861—67. **Johannes Vilhelm Wilstrup** (Fuldmægtig i Kontoret) 21. Marts 1861—17. Mai 1867 (Amtsforvalter i Thisted).

1867—82. **Jens Peter Boygelund** (Fuldmægtig i Kontoret) 1. Juli (Resol. 18. Juni) 1867—13. Juli 1882 (afskediget).

1882—87. **Hans Otto Hinrichsen** (Fuldmægtig i Kontoret) 26. Juli 1882— † 29. Dcbr. 1887.

1888— **Matthias Peter Richter Spliid** (Fuldmægtig i Departementets 2. Kontor) fra 5. Jan. 1888.

I. danske Toldrevisionskontor 1848—93.

(Fra 1848—52 tillige 1. Konsumtionsrevisionskontor.)

Dette Kontor sorterede fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen og var sammen med dette fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Da Generaldecisoratet hævedes fra 1. Jan. 1882, overgik Kontoret til 2. Revisionsdepartement.

Kontoret havde fra 1848—93 Revisionen af Toldregnskaberne (indtil resp. 15. Febr. 1851 og 1. April 1852 tillige

af Konsumtionsregnskaberne) fra Sjælland, Møen og Bornholm; fra 1. April 1870 udgik de kjøbenhavnske Toldregnskaber til det da oprettede særlige Kontor for disse Sager; derimod tilkom samtidig Regnskaberne fra Resten af Øerne undtagen Langeland og Ærø. Revisionen af disse to Øers Toldregnskaber henlagdes først 1. April 1884 til Kontoret, der samtidig afgav Kyststrækningen fra Kjøbenhavn indtil Humlebæk til det kjøbenhavnske Toldrevisionskontor.

I 1. Kontor revideredes desuden de tilsvarende Landsdeles Rednings- og Havneregnskaber indtil 1. April 1861, da de overførtes til 4. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget med Undtagelse af Regnskaberne for de af Toldvæsenet oppebaarne Havnepenge, hvis Revision forblev ved Toldkontoret. Dette afgav desuden samtidig til det nævnte 4. Kontor Karantæneregnskaberne, som det havde revideret siden 1. Oktbr. 1852, da det overtog dem fra Karantænesekretariatet. Foruden de omtalte Regnskaber havde Kontoret Revisionen af Porcellænsfabrikens Regnskab indtil Fabrikens Salg 28. Jan. 1868.

Chefer.

1848—76. **Just Peter le Sage de Fontenay** (Chef for det tilsvarende Kontor under Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet) 3. Dcbr. 1848—24. Juli 1876 (Chef for 2. Revisionsdepartement).

1876—89. **Jens Carl Dahl** (Fuldmægtig i kjøbenhavnske Toldrevisionskontor) 7. Aug. 1876— † 5. Novbr. 1889.

1889— **Peter Høgh** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 22. Novbr. 1889.

---

2. danske Toldrevisionskontor 1848—93.

(Fra 1848—51 tillige 2. Konsumtionsrevisionskontor.)

Dette Kontor sorterede fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen og var med dette fra 1. Novbr. 1856—1. Aug.

1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Da Generaldecisoratet hævedes fra 1. Jan. 1882, overgik Kontoret til 2. Revisionsdepartement.

Det havde Revisionen af Toldregnskaberne (indtil 15. Febr. 1851 tillige af Konsumtionsregnskaberne) fra Falster, Laaland, Fyen, Langeland og Nørrejylland samt efter 1864 tillige Ærø. Fra 1. April 1870 udgik Falster, Laaland og Fyen, fra 1. April 1884 tillige Langeland og Ærø, alle til 1. Kontor. Redningsregnskaberne og Havneregnskaberne (herunder Odense Kanal og Pramfarten paa Gudenaa) for Nørrejylland samt Laaland, Falster, Fyen og Langeland revideredes ligeledes i Kontoret indtil 1. April 1861, da de overgik til 4. Kontor under 1. Revisionsdepartement med Undtagelse af Regnskaberne for de af Toldvæsenet oppebaarne Havnepenge, der fremdeles forbleve ved Toldkontoret.

Chefer.

1848—53. **Peter Kofod Bohn** (Chef for det tilsvarende Kontor under Generaltoldkammeret) 3. Dcbr. 1848— † 12. Aug. 1853.

1853—63. **Frederik Christian Grove** (Fuldmægtig i 1. Toldrevisionskontor) 1. Septbr. 1853—13. Septbr. 1863 (Toldkasserer i Aarhus).

1863— **Herman Jørgen Bohn** (Fuldmægtig i 1. Kontor) fra 28. Oktbr. 1863.

Det kjøbenhavnske Toldrevisionskontor 1870—93.

Kontoret oprettedes 1. April 1870 under Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen og overgik ved dettes Ophævelse 1. Jan. 1882 til 2. Revisionsdepartement. Det fik ved sin Oprettelse de hidtil under 1. Toldrevisionskontor sorterende Sager vedrørende Kjøbenhavn med Amager og overtog fra 1. April 1884 fra samme Kontor Sagerne for Kyststrækningen fra Kjøbenhavn indtil Humlebæk.

Chef.

1870— **Anders Martin Madsen** (Fuldmægtig i 1. Toldrevisionskontor) konst. 1. April 1870, definitivt udnævnt 6. Aug. 1870.

Slesvigske Toldrevisionskontor 1848—64.

Dette Kontor, der tiltrods for de særlige Forhold, hvorunder Slesvig befandt sig ved Finantsministeriets Organisation, betragtedes som overgaaet til dette Ministerium fra Generaltoldkammeret 24. Novbr. 1848, organiseredes dog først fuldstændig paany 16. April 1852, efterat Hertugdømmets Toldvæsen i Henhold til Bekj. af 28. Jan. 1852 var overgaaet til Finantsministeriet fra Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig. Det sorterede under Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen og var sammen med dette fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. — Kontoret, der havde Toldrevisionen for Slesvigs Vedkommende, derunder indbefattet Ærø, nedlagdes efter Fredslutningen 1864. Regnskaberne fra Ærø henlagdes derefter under 2. Toldrevisionskontor.

Chefer.

1848—60. **Peter Thomsen** (Chef for det tilsvarende Kontor under Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet) 3. Dcbr. 1848—25. Novbr. 1860 (afskediget).

1861—64. **Johann Kyhl** (Fuldmægtig i Kontoret) 15. Jan. 1861— † 10. April 1864. Posten besattes ikke paany.

Holsteen-Lauenborgske Toldrevisionskontor 1852—64.

Kontoret organiseredes 16. April 1852 under Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen og var sammen

med dette fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Det besørgede Revisionen af Toldregnskaberne for Holsteen og Lauenborg og nedlagdes efter Fredslutningen 1864.

Chefer.

1852—54. **Christoph August Glien** (Chef for Revisionskontoret for det indirekte Skattevæsen under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig) 16. April 1852—20. Novbr. 1854 (Toldkasserer i Husum).

1855—64. **Jacob Peters** (Fuldmægtig i holsteen-lauenborgske Toldexpeditionskontor) 2. April 1855—14. Juli 1864 (afskediget, fordi han uden Tilladelse havde forladt Landet).

Kolonialrevisionskontoret 1848—71.

Dette Kontor sorterede fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen og var sammen med dette fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Efterat Kolonialdirektoratet 1. April 1865 var overgaaet til Indenrigsministeriet, fastsattes det ved kgl. Resol. af 16. Juni s. A., at Revisionskontoret med Hensyn til Personalets Ansættelse og Afskedigelse skulde betragtes som hørende under Indenrigsministeriet, og dette Forhold bestod indtil 3. Juni 1870, da Kontoret tilligemed Kolonialdirektoratet paany kom til at sortere under Finantsministeriet. I Henhold til kgl. Resol. af 31. Marts 1871 nedlagdes Kontoret fra 1. Juli s. A., og dets Forretninger, der dog ikke havde omfattet Koloniernes Overformynderiregnskaber, overgik til Kolonialexpeditionskontoret. Samtidig med Kontorets Nedlæggelse afløste Kolonialdirektøren Generaldecisor for det indirekte Skattevæsen som Decisor for Regnskaberne.

Chefer.

1848—69. **Lauritz Frederik Fischer** (fungerende Chef for det tilsvarende Kontor under Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet) fremdeles fungerende fra 3. Dcbr. 1848, definitivt ansat 28. Juli 1850— † 18. Aug. 1869.

1869—71. Carsten Henrik Mossin (Fuldmægtig i Kontoret) varetog Forretningerne fra 19. Aug. 1869—1. Juli 1871 (afskediget i Henhold til kgl. Resol. af 16. Juni s. A. paa Grund af Kontorets Nedlæggelse).

Postvæsenets Revisionskontor 1848—93.

Dette Kontor sorterede fra Finantsministeriets Organisation 3. Dcbr. 1848 under Generalpostdirektoratet indtil 1. Juli 1852, da det underlagdes det i Henhold til kgl. Resol. af 7. Mai s. A. samtidig oprettede Generaldecisorat for Postvæsenets Regnskabsvæsen, der ved kgl. Resol. af 24. Juli 1876 fik Benævnelsen »2. Revisionsdepartement«. Med Generaldecisoratet var det fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 henlagt under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender.

Medens flere af Posthusenes Specialregnskaber oprindelig revideredes i forskjellige under Generalpostdirektoratet sorterende Kontorer, varetog Revisionskontoret fra sin Henlæggelse under Generaldecisoratet Revisionen af samtlige Post-, Befordrings- og Færgevæsenet vedrørende Regnskaber undtagen Avisregnskabet, hvis Revision det først overtog fra Bogholderkontoret 1. April 1855; endvidere havde det Behandlingen af ubesørgede Postsager, der dog fra 15. Juli 1868 udgik til 1. Postsekretariat; desuden varetog det Forretningerne med Hensyn til Kassekontrollen, Berigtigelsen af Kautioner for Postvæsenets Regnskabsbetjente og Affattelsen af Afregningerne med fremmede Postbestyrelser. Fra 15. Oktbr. 1855 overtog det tillige Revisionen af Telegrafvæsenets Regnskaber med Undtagelse af Depecheregnskaberne, der revideredes af Telegrafdirektoratet.

Chefer.

1848—64. **Frederik Alexander Gottlieb Klee** (Chef for det tilsvarende Kontor under Generalpostdirektionen) 3. Dcbr. 1848— † 13. Marts 1864. Han var dispenseret fra 1. Juli 1862.

1864— **Carl Theodor Bruun** (Fuldmægtig i Kontoret og fungerende Chef fra 1. Juli 1862) fra 2. April 1864.

Armeens Revisionsvæsens Kontorer 1868—93.

Disse Kontorer henlagdes fra 1. April 1868 under Finantsministeriet tilligemed Generaldecisoratet for Armeens Revisionsvæsen, der 9. Marts 1871 fik Navnet »De militære Ministeriers Revision og Decision« og 1. Juli 1888 »3. Revisionsdepartement«. Oprindelig var der kun eet Kontor, hvis Forretninger lededes af to Overrevisorer. Fra 31. Juli 1870 deltes Forretningerne i Henhold til Lov af 2. Juli s. A. imellem to Kontorer, hvis Forretninger dog ikke vare konstant fordelte. Kontorerne varetog Revisionen af alle Hæren vedkommende Regnskaber samt Forretningerne med Hensyn til Berigtigelsen af Kautioner for Armeens Regnskabsbetjente.

Overrevisorer 1868—70.

1868—70. **Hans Henrik Thomsen** (Overrevisor i Krigsministeriet) 1. April 1868—31. Juli 1870 (Chef for 1. Kontor).

1868—69. **Poul Andreas Ferdinand Jensen** (Overrevisor i Krigsministeriet) 1. April 1868— † 18. Mai 1869.

1869—70. **Lauritz Christian Bentzen** (Revisor) 28. Mai 1869—31. Juli 1870 (Chef for 1. Kontor).

Chefer for 1. Kontor 1870—93.

1870—88. **Hans Henrik Thomsen** (Overrevisor) 31. Juli 1870—31. Juli 1888 (afskediget).

1888— **Christian Frederik Koefoed** (Fuldmægtig i 2. Kontor) fra 1. Aug. 1888.

Chef for 2. Kontor 1870—93.

1870—93. **Lauritz Christian Bentzen** (Overrevisor) 31. Juli 1870—31. Dcbr. (Resol. 20. s. M.) 1893 (afskediget).

Flaadens Revisionskontor 1868—93.

(»3. Revisionskontor«.)

Dette Kontor overgik fra 1. April 1868 fra Marine- til Finantsministeriet tilligemed Generaldecisoratet for Marinens Revisionsvæsen. Ved Generaldecisoratets Nedlæggelse 1. April 1871 henlagdes Kontoret som 3. Revisionskontor under »De militære Ministeriers Revision og Decision«, der fra 1. Juli 1888 fik Navnet 3. Revisionsdepartement. Kontoret havde Revisionen af samtlige Søværnet vedrørende Regnskaber, desuden Kontraberegning og Notering af alle Pengerekvisitioner fra Marineministeriets Kommissariatsdepartement, den anordnede Kassekontrol, Bogføringen over alle Inventariesager ved Flaaden, Orlogsværftet, Søofficersskolen og de øvrige Skoler og Indretninger. Heraf udgik dog i Henhold til Lov af 28. Mai 1880 fra 1. Febr. 1881 Bogføringen af de under Flaaden og Orlogsværftet hørende Inventariesager til Bestyrelsen af Værftets Regnskabsvæsen.

Chefer.

1868—78. **Christian Frederik Krabbe** (Chef for det tilsvarende Kontor under Marineministeriet) 1. April 1868— † 24. Juni 1878.

1878—88. **Christian Frederik Gede** (Fuldmægtig i Kontoret) 8. Juli 1878— † 24. Juni 1888.

1888— **Thorolf Valdemar Boesen** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 29. Juni 1888.

Kassevæsenet.

Statens Kassevæsen berørtes ikke strax af Kollegiernes Omdannelse til Ministerier. Zahlkassen og Statsgjældskassen vedbleve saaledes, uagtet den hidtil existerende Adskillelse i selve Finantsbestyrelsen var hævet, at bestaa jævnsides indtil 1. Oktbr. 1849, da de i Henhold til kgl. Resol. af 21. Septbr. s. A. forenedes under Navnet »Finantshovedkassen«. Efterat Hertugdømmernes Pacificering var fuldbyrdet, henlagdes desuden i Henhold til kgl. Kundgj. af 28. Jan. 1852 den senest under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig sorterende Centralkasse i Flensborg 15. Febr. s. A. under Ministeriet; kort efter (jfr. Bekj. af 30. Marts s. A.) traadte desuden i Rendsborg en særlig Centralkasse for Holsteen i Virksomhed, og samtidig begyndte Centralkassen i Ratzeburg sin Virksomhed for Hertugdømmet Lauenborg under Ministeriets Tilsyn. Disse tre Kassers Funktioner bortfaldt selvfølgelig ved Hertugdømmernes Okkupation 1864. De vigtigste af de øvrige særlige Kasser ville blive omtalte nedenfor under Finantshovedkassen.

a. Zahlkassen 1848—49, Finantshovedkassen 1849—93.

Zahlkassen havde fra 3. Dcbr. 1848 ligesom hidtil Udbetalingerne for Civil-, Militær- og Hofetaten og modtog Oppebørslerne af de direkte Skatter og adskillige andre Statsindtægter, navnlig Indtraderne gjennem Hertugdømmernes Centralkasse og Bilandenes Jordebogskasse. Da Finantshovedkassen 1. Oktbr. 1849 oprettedes ved Sammensmeltningen af Zahl- og Statsgjældskassen, føiedes hertil Udbetalingerne i Anledning af Statsgjældens Afbetaling og Forrentning, og Modtagelsen af de dertil henlagte Statsindtægter for de indirekte Skatter — Øresundstolden og de vestindiske Intrader derunder indbefattede — samt Afbetalingerne og Forrentningen af Aktiver for udestaaende Laan til Statskassens Debitorer. Allerede 1. Januar 1850 overtog Finantshovedkassen tillige Udbetalingerne af de igjennem det ifølge kgl. Resol. af 28.

Dcbr. 1849 ophævede Statssekretariat for Naadessager bevilgede Understøttelser; fra 1. April 1859 føiedes hertil de hidtil direkte af Generalpostkassen udbetalte Pensioner; fra 1. Oktbr. (Resol. 7. Juli) s. A., da den sidstnævnte Kasse hævedes, sattes de lokale Post- og Telegrafkasser i samme Forhold til Finantshovedkassen og Centralkasserne som hidtil til Generalpostkassen, og 1. Juli (Resol. 6. Mai) 1865, da de til Generalpostdirektoratets Bogholderkontor knyttede Kassererforretninger bortfaldt, fordeltes disse imellem Finantshovedkassen og Overpostmesterembedet. Fra 1. April 1865, da Kassererkontoret for Kongerigets Ministerier nedlagdes, overdroges dets Forretninger til Finantshovedkassen; men for de forskjellige Ministerier indrettedes der dog Filialer til delvis Varetagelse af Kassererforretningerne. Noget lignende fandt bl. A. Sted ved den samtidige Nedlæggelse af det selvstændige Kassererkontor for Krigsministeriet.

Zahlkasserere og Finantshovedkasserere.

1848—75. **Rasmus Carl Stæger** (Zahlkasserer under Finantsdeputationen) 3. Dcbr. 1848— † 9. Febr. 1875.

1875—76. **Carl Sechmann Stage** (Kontrollør ved Finantshovedkassen) 19. Febr. 1875— † 26. Aug. 1876.

1876— **Godske Paulus Theodor Glad** (Kontrollør ved Finantshovedkassen) fra 20. Septbr. 1876.

b. Statsgjældskassen 1848—49.

Om Forretningerne er der i det Væsentlige talt ovenfor ved Finantshovedkassen. Her skal det kun tilføies, at de Statsgjældskassererposten paahvilende Forretninger for Livrente- og Forsørgelsesanstalten samt Livsforsikkringsanstalten i Kjøbenhavn ikke overgik til Finantshovedkassen, da Zahl- og Statsgjældskassen sammensmeltedes 1. Oktbr. 1849, men underlagdes en særlig Kasserer.

Statsgjældskasserer.

1848—49. **Peter Klein** (Kasserer under Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond) 3. Dcbr. 1848—1. Oktbr. 1849 (Kasserer for Livrente- og Forsørgelsesanstalten samt Livsforsikkringsanstalten i Kjøbenhavn).

c. Centralkassen for Hertugdømmet Slesvig 1852—64
(i Flensborg).

Kasserere.

1852—62. **Nicolaus Boldt** (Kasserer under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig) 15. Febr. 1852— † 26. Juni 1862.
1862—64. **Christian Hansen** (Kontrollør ved Kassen) fungerende 27. Juni 1862—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

d. Centralkassen for Hertugdømmet Holsteen 1852—64
(i Rendsborg).

Kasserere.

1852—57. **Wilhelm Friederich Fischer** (fhv. Kasserer for den slesvig-holsteenske Hovedkasse under Finantsdeputationen) definitivt udnævnt 23. Juli 1852— † 4. April 1857.
1857—64. **Friederich Krüger** (Kontrollør ved Kassen) 24. Aug. 1857—1864.

e. Centralkassen for Hertugdømmet Lauenborg 1852—64
(i Ratzeburg).

Kasserere.

1852—64. **Johan Friedrich Kuntze** (Regjerings- og Hofretsprokurator, fhv. Kasserer ved Centralkassen for Lauenborg under Finantsdeputationen) *ad interim* 1852—64.

Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender 1855—58.

Under dette Ministerium, der oprettedes ved kgl. Kundgj. af 16. Oktbr. 1855, henlagdes strax 1) de Rigsraadet vedkommende Anliggender, navnlig Alt, hvad der vedrørte Valgene til samme; 2) Affattelsen af de organiske Love, som Monarkiets Forfatningslov krævede, og som ikke henhørte under Konseilspræsidenten eller et af de andre Fællesministerier; 3) de hidtil under Indenrigsministeriet sorterende Indfødsretssager og 4) Alt, hvad der vedkom Statskassens Mellemværende med Civillisten, hvilket ligeledes hidtil var behandlet gjennem Indenrigsministeriet. Samtidig fastsattes det, at Ministeriet skulde overtage fra Finantsministeriet Postvæsenet, Kongerigets Domænevæsen og Koloniernes Centralbestyrelse, saasnart de dertil fornødne Forberedelser vare trufne, og dette skete allerede 8. Novbr. 1855 i Henhold til kgl. Resol. af 28. Oktbr. s. A. Hertil føiedes endvidere: 4. Jan. 1856 ifølge kgl. Resol. af 19. Dcbr. 1855 Bestyrelsen af det slesvigske Domænevæsen, derunder indbefattet det kgl. Forst- og Jagtvæsen, som hidtil havde sorteret under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig, 1. April 1856 (Resol. af 28. Oktbr. 1855) de indtil da under Indenrigsministeriet hørende kgl. Bygninger, som vedligeholdtes for hele Monarkiets Regning, 7. April (kgl. Resol. af 1. April) 1856 de Bygninger, der anvendtes i fælles Øiemed, samt 1. Novbr. (kgl.

Statsgjældskasserer.

1848—49. **Peter Klein** (Kasserer under Direktionen for Statsgjælden og den synkende Fond) 3. Dcbr. 1848—1. Oktbr. 1849 (Kasserer for Livrente- og Forsørgelsesanstalten samt Livsforsikkringsanstalten i Kjøbenhavn).

c. Centralkassen for Hertugdømmet Slesvig 1852—64

(i Flensborg).

Kasserere.

1852—62. **Nicolaus Boldt** (Kasserer under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig) 15. Febr. 1852— † 26. Juni 1862.

1862—64. **Christian Hansen** (Kontrollør ved Kassen) fungerende 27. Juni 1862—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

d. Centralkassen for Hertugdømmet Holsteen 1852—64

(i Rendsborg).

Kasserere.

1852—57. **Wilhelm Friederich Fischer** (fhv. Kasserer for den slesvig-holsteenske Hovedkasse under Finantsdeputationen) definitivt udnævnt 23. Juli 1852— † 4. April 1857.

1857—64. **Friederich Krüger** (Kontrollør ved Kassen) 24. Aug. 1857—1864.

e. Centralkassen for Hertugdømmet Lauenborg 1852—64

(i Ratzeburg).

Kasserere.

1852—64. **Johan Friedrich Kuntze** (Regjerings- og Hofretsprokurator, fhv. Kasserer ved Centralkassen for Lauenborg under Finantsdeputationen) *ad interim* 1852—64.

Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender 1855—58.

Under dette Ministerium, der oprettedes ved kgl. Kundgj. af 16. Oktbr. 1855, henlagdes strax 1) de Rigsraadet vedkommende Anliggender, navnlig Alt, hvad der vedrørte Valgene til samme; 2) Affattelsen af de organiske Love, som Monarkiets Forfatningslov krævede, og som ikke henhørte under Konseilspræsidenten eller et af de andre Fællesministerier; 3) de hidtil under Indenrigsministeriet sorterende Indfødsretssager og 4) Alt, hvad der vedkom Statskassens Mellemværende med Civillisten, hvilket ligeledes hidtil var behandlet gjennem Indenrigsministeriet. Samtidig fastsattes det, at Ministeriet skulde overtage fra Finantsministeriet Postvæsenet, Kongerigets Domænevæsen og Koloniernes Centralbestyrelse, saasnart de dertil fornødne Forberedelser vare trufne, og dette skete allerede 8. Novbr. 1855 i Henhold til kgl. Resol. af 28. Oktbr. s. A. Hertil føiedes endvidere: 4. Jan. 1856 ifølge kgl. Resol. af 19. Dcbr. 1855 Bestyrelsen af det slesvigske Domænevæsen, derunder indbefattet det kgl. Forst- og Jagtvæsen, som hidtil havde sorteret under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig, 1. April 1856 (Resol. af 28. Oktbr. 1855) de indtil da under Indenrigsministeriet hørende kgl. Bygninger, som vedligeholdtes for hele Monarkiets Regning, 7. April (kgl. Resol. af 1. April) 1856 de Bygninger, der anvendtes i fælles Øiemed, samt 1. Novbr. (kgl.

Resol. af 23. Oktbr.) 1856 Toldvæsenet, der afgaves af Finantsministeriet.

Ifølge kgl. Resol. af 11. Marts 1858 indtraadte Ministeren for Monarkiets fælles indre Anliggender fra 1. April s. A. i Bestyrelsen af den kronologiske Samling paa Rosenborg Slot, der var oprettet 14. Juni 1854, og som hidtil havde sorteret under Overhofmarskallen alene. Ministeriet ophævedes ved kgl. Kundgj. af 26. Juli 1858 fra 1. Aug. s. A., og alle de under det sorterende Sager henlagdes samtidig til Finantsministeriet.

Ministre.

1855—56. **Peter Georg Bang** 16. Oktbr. 1855—18. Oktbr. 1856.

Dispenseret 11. Juli—22. Aug. 1856; Justitsminister Simony vikarierede.

1856—58. **Iver Johan Unsgaard** 18. Oktbr. 1856—1. Aug. 1858.

Sekretariatet 1855—58.

Ved kgl. Resol. af 23. Oktbr. 1855 bestemtes det, at der skulde oprettes et Sekretariat for de ovenfor nævnte Sager, der ifølge kgl. Resol. af 16. Oktbr. s. A. strax skulde overgaa til Ministeriet, og at dette Sekretariat tillige successivt skulde overtage Behandlingen af de Postvæsenet, Domænevæsenet og Toldvæsenet vedrørende Sager, forsaavidt disse skulde afgjøres af Ministeren eller indstilles til Kongen. — Sekretariatet betragtedes som et Departement, og dets Chef skulde kunne underskrive paa Ministerens Vegne. Under Chefen skulde der ansættes en 1. og en 2. Expeditionssekretær, af hvilke den førstnævnte dog først beskikkedes, da Direktoratet for Toldsagerne henlagdes under Ministeriet. Nogen bestemt Sondring mellem de to Expeditionssekretærers Forretninger kan iøvrigt ikke paavises.

Chef.

1855—58. **Julius Theodor Vilhelm Bauditz** (Chef for Indenrigsministeriets Sekretariat) 29. Oktbr. 1855—1. Aug. 1858 (afskediget).

Dispenseret 1 Maaned fra 11. Juli 1856; Departementschef i Justitsministeriet C. P. G. Leuning fungerede.

Expeditionssekretærer.

1855—58. **Christian Theodor Sager** (Kancellist i Finantsministeriets Sekretariat) som 2. Expeditionssekretær 29. Oktbr. 1855—1. Aug. 1858 (stillet til Disposition for Finantsministeriet).

1856—58. **Adam Frederik Moltke** (Fuldmægtig i Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig) som 1. Expeditionssekretær 31. Oktbr. 1856—1. Aug. 1858 (stillet til Disposition for Finantsministeriet).

Generalpostdirektoratet 1855—58.

Med Hensyn til de Forretninger, der besørgedes af dette Generaldirektorat, som fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 sorterede under Ministeriet, henvises til den under Finantsministeriet S. 52—53 givne Fremstilling. Sammesteds findes nærmere Oplysninger om de nedenfor anførte Embedsmænd.

Generalpostdirektør.

1855—58. **Otto Sophus Danneskjold-Samsøe.**

Kommitterede.

1855—57. **Julius Christian Frederik Wedel-Heinen** til 5. Marts 1857.

1857—58. **Vilhelm Billeskov Hjort** fra 26. April 1857.

---

1. Postsekretariat.

(Se S. 88—90.)

Chefer.

1855—57. **Julius Emil Brock** († 13. Jan. 1857).
1857. **Christian Marcussen** († 14. Sept. 1857).
1857—58. **Gerhard Christian Ploug** fra 6. Novbr. 1857.

---

2. Postsekretariat.

(Se S. 90—91.)

Chef.

1855—58. **Niels Holm Hostrup Lund.**

---

3. Postsekretariat.

(Se S. 91—92.)

Chef.

1855—58. **Theodor Schultz.**

Bogholderkontoret.

(Se S. 92—93.)

Chef.

1855—58. **Bernhard Christoffer Henrik Carl Dorn.**

Kassererkontoret.

(Se S. 93.)

Chef.

1855—58. **Bent Christian Grønberg.**

Domænedirektoratet 1855—57, Departementet for Domænevæsenet 1857—58.

Direktoratet, der som ovenfor anført 8. Novbr. 1855 henlagdes under Ministeriet, hævedes ved kgl. Resol. af 23. Dcbr. 1857 og afløstes af et Departement for Domænevæsenet, som ved Ministeriets Nedlæggelse 1. Aug. 1858 sammensmeltedes med Finantsministeriets Departement for Statsaktiverne (3. Dept.). Ved sidstnævnte Ministerium findes der S. 47—48 en Fremstilling af, hvilke Forretninger der vare henlagte til Direktoratet, og hvorledes disse vare fordelte. Sammesteds gives der nærmere Oplysning om de nedenfor nævnte Embedsmænd.

Domænedirektør.

1855—57. **Carl Emil Bardenfleth** († 3. Sept 1857).

Departementschef.

1857—58. Julius Theodor Vilhelm Bauditz (tillige Chef for Sekretariatet) fung. 23. Dcbr. 1857—1. Aug. 1858.

Domæneexpeditionskontoret.

(Se S. 74—76.)

Chef.

1855—58. **Christian Gotlieb Korn.**

Forst- og Jagtkontoret.

(Se S. 76.)

Chef.

1855—58. **Frederik Ferdinand Frands Wimpfen.**

Direktoratet for Koloniernes Centralbestyrelse 1855—58.

Ved Finantsministeriet findes der S. 54 en Fremstilling af, hvilke Forretninger der paahvilede dette Direktorat, som fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 sorterede under Ministeriet, samt nærmere Oplysninger om de nedenfor nævnte Embedsmænd.

Kolonialdirektør.

1855—58. **Adolf Skrike.**

Kolonialexpeditionskontoret.

(Se S. 93—95.)

Chef.

1855—58. **Poul Emil Rosenørn.**

Generaltolddirektoratet 1856—58.

Om Forretningernes Omfang og Fordeling i dette Generaldirektorat, der fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 sorterede under Ministeriet, samt om de nedenfor nævnte Embedsmænd findes der nærmere Oplysninger ved Finantsministeriet S. 49—52.

Generaltolddirektør.

1856—58. **Vilhelm Carl Eppingen Sponneck.**

Kommitterede.

1856—58. **Michael Kjær Raffenberg** for Kongeriget.
1856—58. **Gerhard Colbjørnsen** for Slesvig.
1856—58. **Johan Joachim Heinrich Christen** for Holsteen-Lauenborg.

---

1. danske Toldexpeditionskontor.

(Se S. 83—85.)

Chef.

1856—58. **Søren Jacobsen Eigaard.**

---

2. danske Toldexpeditionskontor.

(Se S. 85—86.)

Chef.

1856—58. **Christian Martin Lange.**

Slesvigske Toldexpeditionskontor.

(Se S. 86.)

Chef.

1856—58. **Gerhard Colbjørnsen.**

Holsteen-Lauenborgske Toldexpeditionskontor.

(Se S. 87.)

Chefer.

1856—58. **Carl Anton Lützau** til 1. April 1858.
1858. **Guido Christian Friederich Kirchhoff** fra 1. April 1858.

Øresunds- og Strømtoldkontor.

(Se S. 87—88.)

Chef.

1856—58. **Johan Henrik Bolten Rosing.**

Generaldecisoratet for Postvæsenets Regnskabsvæsen 1855—58.

Generaldecisoratet sorterede fra 8. Novbr. 1855—1. Aug. 1858 under Ministeriet. Nærmere Oplysning om dets Forretninger og Personale findes under Finantsministeriet S. 52—54.

Generaldecisor.

1855—58. **Georg Hermann Monrad.**

Postvæsenets Revisionskontor.

(Se S. 109—10.)

Chef.

1855—58. **Frederik Alexander Gotlieb Klee.**

Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1855—58.

Ved kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 bestemtes det, at Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen fra 1. Novbr. s. A. skulde overgaa til Indenrigsministeriet med Undtagelse af de Revisioner, der angik Fællesanliggenderne. Disse og for deres Vedkommende Generaldecisor selv skulde derimod sortere under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, hvor de forblev til 1. Aug. 1858. Forretningernes Omfang og Fordeling samt Embedsmændene findes nærmere omtalte under Finantsministeriet S. 58—59.

Generaldecisor.

1855—58. **Ludvig Christian Brinck-Seidelin.**

Domænerevisionskontoret.

(Se S. 97—98.)

Chef.

1855—58. **Holger Christian Vilhelm Piper.**

Generaldecisoratet for det indirekte Skattevæsen 1856—58.

Forretningerne og Embedsmændene i dette Generaldecisorat, der fra 1. Novbr. 1856—1. Aug. 1858 sorterede under Ministeriet, findes nærmere omtalte ved Finantsministeriet S. 62—63.

Generaldecisor.

1856—58. **Peter August Frederik Stoud Vedel.**

I. danske Toldrevisionskontor.

(Se S. 104—5.)

Chef.

1856—58. **Just Peter le Sage de Fontenay.**

---

2. danske Toldrevisionskontor.

(Se S. 105—6.)

Chef.

1856—58. **Frederik Christian Grove.**

Slesvigske Toldrevisionskontor.

(Se. S. 107.)

Chef.

1856—58. **Peter Thomsen.**

Holsteen-Lauenborgske Toldrevisionskontor.

(Se S. 107—8.)

Chef.

1856—58. **Jacob Peters.**

Kolonialrevisionskontoret.

(Se S. 108—9.)

Chef.

1856—58. **Lauritz Frederik Fischer.**

Indenrigsministeriet 1848—93.

Efterat der ved kgl. Resol. af 21. Oktbr. 1848 under Finantsministerens Overbestyrelse med Amtmand P. G. Bang som Direktør var oprettet et eget »Departement for det Indre« af de under det kgl. Rentekammer sorterende Landvæsens-, Matrikul-, private Forst- og Jagt-, Kroholds-, Mølle- og Veisager, dannedes Indenrigsministeriet ved kgl. Resol. af 24. Novbr. 1848, men organiseredes dog først fuldstændig fra 1. Jan. 1849. Foruden de nysnævnte Sager overtog Ministeriet fra det samtidig ophævede Rentekammer og dermed i Forbindelse staaende Institutioner Sagerne vedrørende de kgl. Domæner, Slotte og Bygninger, Veterinær- og Stutteriväesenet, Kvægsygen og Jernbanevæsenet samt Digevæsenet; fra det ophævede Handelsministerium (Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet) de under det sorterende Sager vedrørende Handel (undtagen hvad der ifølge Sagens Natur kom til at sortere under Udenrigsministeriet), Industri-, Kanal-, Havne-, Vandbygnings- og Fabrikvæsenet; fra Justitsministeriet Sagerne angaaende Folkerepræsentationens almindelige Anliggender, Nærings (Handel)-, Kommunal- og Fattigvæsenet m. v.

Ifølge kgl. Resol. af 8. Dcbr. 1848 fordeltes Forretningerne for alle disse Sagers Vedkommende imellem tre Departementer, hvis Omraade dog allerede fra 1. Oktbr. 1849, da der for Domæne-, kgl. Forst- og Jagtsager oprettedes et særligt Direktorat under Finantsministeriet, undergik en

væsentlig Reduktion, men som først ifølge kgl. Resol. af 5. Oktbr. 1866 indskrænkedes til to Departementer. Ved kgl. Resol. af 24. Novbr. 1848 bestemtes det desuden, at det ved kgl. Resol. af 10. Novbr. s. A. oprettede »Islandske Departement«, omfattende ikke alene islandske, men ogsaa færøiske og grønlandske Sager, skulde sortere under Indenrigsministeriet; men dette Departement overgik 1. Novbr. 1855 til Justitsministeriet.

En særlig Stilling udenfor Departementerne indtog det ved kgl. Resol. af 8. Dcbr. 1848 oprettede og indtil 2. Juli 1870 bestaaende »Indenrigsministeriets Sekretariat«, og det samme var Tilfældet med Statistisk Tabelværk, der 1. Jan. 1850 som et Bureau overgik til Indenrigs- fra Finantsministeriet, hvortil det dog allerede 31. Juli 1853 vendte tilbage. — Ifølge kgl. Resol. af 29. Juli 1849 oprettedes »Indenrigsministeriets Revisionskontor for Regnskabssager under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen«, og 1. Novbr. 1855 overgik selve det nævnte Generaldecisorat undtagen for Fællesanliggendernes Vedkommende fra Finants- til Indenrigsministeriet. Under dette Ministerium betragtedes ogsaa Generaldecisoratets Afløser, det ved Resol. af 25. Juni 1860 oprettede »Revisionsdepartement for Kongerigets Ministerier«, som henhørende indtil 1. April 1865, da det henlagdes under Finantsministeriet. Det samme gjaldt med Hensyn til det i Henhold til Lov af 31. Marts 1860 oprettede »Kassererkontor for Kongerigets Ministerier«, der hævedes 1. April 1865. Ogsaa »Kongerigets Arkivvæsen« sorterede fra dets Oprettelse 1. April 1861 til 1. April 1869 under Indenrigsministeriet.

Ved Resolutionen af 28. Oktbr. 1855 bestemtes det endvidere, at Bestyrelsen af Kongerigets særlige Statsgjæld, dets Assignationsvæsen, Budgetvæsen og Statsregnskab 1. Novbr. s. A. skulde henlægges fra Finants- til Indenrigsministeriet, ligesom ogsaa det ifølge kgl. Resol. af 28. Marts 1857 fra 1. April s. A. dannede særlige Reservefond for Kongeriget henlagdes under

Indenrigsministeriet; men alle disse Sager, der forøvrigt med Undtagelse af Budget- og Statsregnskabssagerne besørgedes gjennem vedkommende Departementer og Kontorer i Finantsministeriet, overgik paany 4. Oktbr. 1861 til dette Ministerium, hvortil ligeledes Kongerigets Aktiver samtidig afgaves. Med Hensyn til Kongerigets særlige Pensionsvæsen, der fra 1. Juli 1856 til 4. Oktbr. 1861 ligeledes sorterede under Indenrigsministeriet, var Forholdet indtil 1. Aug. 1858 dette, at Sagerne fra først af refereredes af Pensionskontorets Chef direkte for Indenrigsministeren, men fra 5. Marts 1857 for Indenrigsministeriets 1. Departements Chef; fra 1. Aug. 1858 behandledes de derimod af Indenrigsministeriets Sekretariat under den nævnte Departementschefs Overtilsyn.

Fremdeles oprettedes der i Henhold til Resolutionen af 28. Oktbr. 1855 under Indenrigsministeriet en særlig Administration af Kongerigets direkte og indirekte Skatte- og Stempelvæsen. For Skattesagernes Vedkommende hævedes den særlige Administration allerede 19. Novbr. 1856, da disse Sager henlagdes under Ministeriets 2. Departement, som derimod først fra 1. Juli 1862 ogsaa overtog Stempelsagerne, saaledes at den særlige Administration altsaa nu fuldstændig inddroges. Saavel Skatte- som Stempelsagerne henlagdes atter ifølge kgl. Resol. af 26. Marts 1865 fra 1. April s. A. til Finantsministeriet. Fra dette Ministerium overgik til Gjengjæld samtidig til Indenrigsministeriet Direktoratet for Koloniernes Centralbestyrelse, der dog atter 3. Juni 1870 kom til at sortere under Finantsministeriet.

Ifølge kgl. Resol. af 8. Novbr. 1873 henlagdes Post- og Telegrafvæsenet fra Finants- til Indenrigsministeriet fra 17. Novbr. s. A., og ved kgl. Resol. af 15. Novbr. s. A. bestemtes det, at Generalpostdirektoratet indtil Aarets Udgang skulde opretholdes som en særlig Afdeling, men at Post- og Telegrafvæsenet samt Statsjernbanedriften fra 1. Jan. 1874 skulde henlægges direkte under Ministeriets 2. Departement, saaledes at dettes Chef fungerede som Generaldirektør for disse Anliggender. Postvæsenet udsondredes dog atter ved

kgl. Resol. af 15. Dcbr. 1883 som en selvstændig Afdeling under Benævnelsen »Overbestyrelsen for Postvæsenet«; men først fra 1. Oktbr. 1889 oprettedes der et særligt »Generaldirektorat for Post- og Befordringsvæsenet«. Ifølge kgl. Anordning af 17. April 1885 henlagdes desuden den egentlige Bestyrelse af Statsjernbanedriften fra 1. Oktbr. s. A. til en af Ministeren udnævnt og umiddelbart under ham staaende Generaldirektør. — I Henhold til Lov af 12. April 1892 organiseredes der fra 1. April 1893 i Indenrigsministeriet en Kontrolrevision af Statsbanernes Regnskabsvæsen.

Ifølge kgl. Resol. af 26. Marts 1865 indtraadte Indenrigsministeren fra 1. April s. A. istedetfor Finantsministeren i Bestyrelsen for de danske Kongers kronologiske Samling paa Rosenborg Slot, men afløstes allerede 29. Oktbr. 1866 i denne Stilling af Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Ministre.

1848—49. **Peter Georg Bang** 16. Novbr. 1848—21. Septbr. 1849.

1849—51. **Matthias Hans Rosenørn** 21. Septbr. 1849—13. Juli 1851.

1851—52. **Frederik Ferdinand Tillisch** 13. Juli 1851—27. Jan. 1852.

1852—53. **Peter Georg Bang** *ad interim* 27. Jan. 1852, definitivt udnævnt 17. April s. A.—21. April 1853.

1853—54. **Anders Sandoe Ørsted** 21. April 1853—29. April 1854.

1854. **Frederik Ferdinand Tillisch** 29. April—12. Dcbr. 1854.

1854—56. **Peter Georg Bang** 12. Dcbr. 1854—16. Oktbr. 1855, derefter *ad interim* til 18. Febr. 1856.

Dispenseret 24. Juni—4. Aug. 1855; Justitsminister Simony vikarierede.

1856 **Carl Frederik Simony** fungerende 18. Febr.—4. Juni 1856.

1856. **Iver Johan Unsgaard** 4. Juni—18. Oktbr. 1856.
Dispenseret 6. Juni 1856 i 14 Dage; Justitsminister Simony vikarierede.

1856—58. **Andreas Frederik Krieger** 18. Oktbr. 1856—1. Aug. (Resol. 26. Juli) 1858.

1858—59. **Iver Johan Unsgaard** 1. Aug. 1858—6. Mai 1859.

1859. **Andreas Frederik Krieger** 6. Mai—2. Dcbr. 1859.

1859—60. **Johan Christian Jessen** 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860.

1860—61. **Ditlev Gothard Monrad** *ad interim* 24. Febr. 1860—15. Septbr. 1861.
Dispenseret 4.—19. April 1860; Justitsminister Casse vikarierede.

1861—63. **Peter Martin Orla Lehmann** 15. Septbr. 1861—31. Dcbr. 1863.

1863—64. **Carl Ludvig Vilhelm Rømer Nutzhorn** 31. Dcbr. 1863—10. Mai 1864.

1864. **Hans Rasmussen Carlsen** 10 Mai—11. Juli 1864.

1864—65. **Frederik Ferdinand Tillisch** 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865.

1865—69. **Jacob Brønnum Scavenius Estrup** 6. Novbr. 1865—22. Septbr. 1869.
Dispenseret ifølge kgl. Resol. af 18. Juni 1868 fra 1. Juli i 6 Uger (Justitsminister Rosenørn-Teilmann vikarierede) og fra 24. Juni—22. Septbr. 1869 (Justitsminister Nutzhorn vikarierede.)

1869—70. **Wolfgang Haffner** 22. Septbr. 1869—28. Mai 1870.

1870—74. **Christen Andreas Fonnesbech** 28. Mai 1870—14. Juli 1874.
Dispenseret 17. Juni—29. Juni 1871 og 17. Juni—16. Juli 1873; Konseilspræsident Holstein vikarierede.

1874—75. **Frederik Christian Heinrich Emil Tobiesen** 14. Juli 1874—11. Juni 1875.

1875—84. **Erik Vilhelm Robert Skeel** 11. Juni 1875—29. Aug. 1884.
Dispenseret 24. Juli 1876 i en Maaned, 17. April 1877 i 14 Dage, 11. Juli 1877 i 5 Uger, 15. Juli 1878 i 5 Uger, 11. Juli 1879 i en Maaned, 20. Dcbr. 1879 i »Juletiden«, 10. Juli 1880 i en Maaned, 11. Juli 1881 i »nogle« Uger,

23. Dcbr. 1881 i »Juletiden«, 20. Mai 1882 i 2 Uger, 13. Juli 1882 i »nogle« Uger, 21. Marts 1883 i »Paasken«, 11. Juli 1883 i »nogle« Uger og fra 7. Mai til 29. Aug. 1884; Justitsminister Nellemann vikarierede hver Gang.

1884—85. **Søren Hilmar Steindor Finsen** 29. Aug. 1884—8. Aug. 1885.
Dispenseret 4. Mai—8. Aug. 1885; Justitsminister Nellemann vikarierede.

1885— **Hans Peter Ingerslev** fra 8. Aug. 1885.
Dispenseret 14. Mai 1887 i »nogle« Uger; Justitsminister Nellemann vikarierede.

Direktører for Ministeriet 1853—54 og 1855—56.

Kun to Gange er der midlertidig blevet udnævnt Direktører for hele Indenrigsministeriet, nemlig medens Anders Sandøe Ørsted samtidig var Premierminister, Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet samt Indenrigsminister, og da Peter Georg Bang foruden sine Stillinger som Konseilspræsident og Indenrigsminister tillige overtog Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Direktoratet fortsattes denne Gang, ogsaa medens Justitsminister Carl Frederik Simony tillige fungerede som Indenrigsminister, og hævedes først kort efter, at Iver Johan Unsgaard havde afløst ham. — Det var Direktørernes Pligt at hjælpe Ministrene med Ledelsen af det samlede Ministerium.

1853—54. **Carl Frederik Simony** (fhv. Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet) *ad interim* 26. Mai 1853—29. April 1854 (Chef for Ministeriets 1. Departement).

1855—56. **Carl Bodilius August Dahl** (Chef for Ministeriets 2. Departement) konst. 18. Oktbr. 1855—30. Juni 1856 (paany Chef for 2. Departement).

I. Departement 1848—93.

Under dette Departement sorterede oprindelig kun Kontoret for Kommune- og Næringssager m. v.; men det over-

tog ved det oprindelige 2. Departements Nedlæggelse ifølge kgl. Resol. af 5. Oktbr. 1866 tillige Landvæsenskontoret, hvortil der fra 1. Jan. 1874 yderligere føiedes Matrikulkontoret i Henhold til kgl. Resol. af 15. Novbr. 1873. Desuden fik Departementet fra 1. Mai 1868 faktisk Ledelsen af de under Sekretariatets Ressort hørende Sager, der definitivt underlagdes det efter Emanationen af Lov af 2. Juli 1870.

Chefer.

1848—52. **Carl Frederik Simony** (Departementschef i Justitsministeriet) 8. Dcbr. 1848 (1. Jan. 1849)—3. Juni 1852 (Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet).

1852—54. **Carl Marinus Møller** (Chef for Kommunekontoret) konst. 11. Juni 1852—29. April 1854 (paany Kontorchef).

1854. **Carl Frederik Simony** (Direktør *ad interim* for Ministeriet) 29. April—12. Dcbr. 1854 (Justitsminister *ad interim*).

1854—56. **Carl Marinus Møller** (Chef for Kommunekontoret) konst. 13. Dcbr. 1854, definitivt udnævnt 3. Febr. 1855—† 21. Juli 1856.

1856—58. **Carl Bodilius August Dahl** (Chef for 2. Departement) 24. Aug. 1856—1. Jan. 1858 ifølge Resol. 23. Novbr. 1857 (paany Chef for 2. Departement).

1858—62. **Julius Christian Blichfeldt** (Chef for Ministeriets Sekretariat) 1. Jan. 1858 (Resol. 23. Novbr. 1857)— † 23. Oktbr. 1862.

1863—69. **Stephan Linnemann** (Borgmester i Kjøbenhavn) 1. Jan. 1863 (Resol. 26. Novbr. 1862)—1. Mai 1869 (Direktør for Nationalbanken). Han varetog dog fremdeles Departementschefsforretningerne til 1. Juli s. A.

1869—89. **Christian Peter Matthias Bache** (konst. Chef for Kommunekontoret) fungerende 1. Juli 1869, definitivt udnævnt 12. Oktbr. s. A.—1. Oktbr. (Resol. 16. April) 1889 (Stiftamtmand over Sjællands Stift m. v.).

1889— **Hugo Egmont Horring** (Direktør for den grønlandske Handel) fra 1. Oktbr. (Resol. 23. Septbr.) 1889.

2. Departement 1848—66.

I Henhold til kgl. Resol. af 8. Dcbr. 1848 sorterede Landvæsenskontoret, Matrikulkontoret og Veikontoret under dette Departement. Sidstnævnte Kontor overgik dog allerede ifølge kgl. Resol. af 19. Novbr. 1849 fra 1. Jan. 1850 til 3. Departement. Ved kgl. Resol. af 19. Novbr. 1856 henlagdes det senest under den særlige Administration for Kongerigets Skatte- og Stempelsager sorterende Skattekontor under Departementet, og det samme skete ifølge kgl. Resol. af 22. Juni 1862 fra 1. Juli s. A. med Hensyn til Stempelkontoret. Begge disse Kontorer udgik fra 1. April 1865 til det under Finantsministeriet sorterende Generaldirektorat for Skattevæsenet. Departementet hævedes 5. Oktbr. 1866; Landvæsenskontoret henlagdes da til 1., Matrikulkontoret til 3. Departement, som nu fik Navnet »2. Departement«.

Chefer.

1848—50. **Frederik August Esbensen** (konst. Kommitteret i Rentekammeret) 8. Dcbr. 1848 (1. Jan. 1849)—15. Mai (Resol. 25. Marts) 1850 (Amtmand i Hjørring Amt). Han dispenseredes dog allerede 28. April s. A. fra sine Forretninger som Departementschef.

1850. **Eugenius Sophus Ernst Heltzen** (tillige Kommitteret for 3. Departement og Chef for Sekretariatet) delvis fungerende i Forening med Ministeren 28. April—29. Juli 1850 (konst. Amtmand i Aabenraa Amt).

1850. **Nicolai Edinger Krarup** (tillige Departementssekretær for 2. Dept.) delvis fungerende i Forening med Ministeren 28. April —6. Oktbr. 1850 (Amtsforvalter i Ringkjøbing).

1850—55. **Carl Bodilius August Dahl** (Chef for 1. Departements Kontor) konst. 15. Oktbr. 1850, definitivt udnævnt 29. Marts 1852 fra 1. April s. A.—18. Oktbr. 1855 (Direktør for Ministeriet).

1855—56. **Torkild Christian Dahl** (Overretsprokurator, Eier af Moesgaard) konst. 23. Oktbr. 1855—30. Juni 1856 (afskediget).

1856. **Carl Bodilius August Dahl** (Direktør *ad interim* for Ministeriet) 30. Juni—24. Aug. 1856 (Chef for 1. Departement).

1856—58. **Torkild Christian Dahl** (fhv. konst. Chef for Departementet) 24. Aug. 1856—1. Jan. 1858 (ifølge Resol. af 15. Novbr. 1857 Stiftamtmand i Aarhus Stift m. v.).

1858—62. **Carl Bodilius August Dahl** (Chef for 1. Departement) 1. Jan. 1858—1. April 1862 (ifølge Resol. af 21. Dcbr. 1861 Amtmand i Veile Amt).

1862—63. **Carl Ludvig Vilhelm Rømer Nutzhorn** (Chef for Landvæsenskontoret) 1. April (Resol. 10. Febr.) 1862—31. Dcbr. 1863 (Indenrigsminister).

1864. Stephan Linnemann (tillige Chef for 1. Departement) fungerende 1. Jan.—14. Mai 1864.

1864. Laurentius Peter Larsen (tillige Chef for 3. Departement) fungerende 1. Jan.—14. Mai 1864.

1864—66. **Carl Ludvig Vilhelm Rømer Nutzhorn** (afsk. Indenrigsminister) 14. Mai 1864—1. Aug. 1866 (Amtmand i Thisted Amt).

---

3. Departement 1848—66, 2. Departement 1866—93.

Under dette Departement sorterede ifølge kgl. Resol. af 8. Dcbr. 1848 Domænekontoret, Forst- og Jagtkontoret samt Indenrigsministeriets Arkivkontor. I Henhold til kgl. Resol. af 21. Septbr. 1849 udgik de to førstnævnte Kontorer fra 1. Oktbr. s. A. til det under Finantsministeriet oprettede Domænedirektorat, og ifølge kgl. Resol. af 19. Novbr. 1849 henlagdes Arkivkontoret fra 1. Jan. 1850 til Sekretariatet. Samtidig overgik Veikontoret, der udvidedes til at omfatte alle under Ministeriet hørende offentlige Arbeider, fra 2. til 3. Departement. Ifølge kgl. Resol. af 16. Febr. 1858 overtog dette endvidere fra det islandske Departement Bestyrelsen af grønlandske Sager og Decisionen af grønlandske Regnskaber. 1. Juli 1860 udgik dog Decisionen til Revisionsdepartementet

for Kongeriget, og de nævnte Expeditionssager henlagdes 26. Aug. 1863 til 1. Departement. Fra det ifølge kgl. Resol. af 5. Oktbr. 1866 nedlagte 2. Departement overtog 3. Departement foruden Navnet tillige Matrikulkontoret, som det ifølge kgl. Resol. af 15. Novbr. 1873 fra 1. Jan. 1874 afgav til 1. Departement, medens det samtidig fik Post- og Telegrafvæsenets Kontorer henlagte under sig. Postvæsenet udsondredes atter ifølge kgl. Resol. af 15. Dcbr. 1883 faktisk under en særlig Styrelse; men de Statstelegrafvæsenet vedrørende Sager behandledes fremdeles af Postexpeditionskontoret til 1. Oktbr. 1889, derefter af 1. Postexpeditionskontor med Referat for 2. Departements Chef. Departementet overtog desuden Sagerne vedrørende den i Henhold til kgl. Resol. af 24. Aug. 1893 oprettede og 6. Dcbr. s. A. aabnede Rigstelefonforbindelse mellem Danmark og Sverige. Ogsaa disse Sager behandledes i 1. Postexpeditionskontor.

Chefer.

Disse vare tillige fra 1. Jan. 1874 til 15. Dcbr. 1883 »Generaldirektører for Post- og Telegrafvæsenet samt Statsjernbanedriften«, fra 15. Dcbr. 1883—1. Oktbr. 1885 »Generaldirektører for Statsjernbanedriften samt Telegrafvæsenet«, fra sidstnævnte Tidspunkt »Generaldirektører for Telegrafvæsenet«.

1848—72. **Laurentius Peter Larsen** (Kommitteret i Rentekammeret) 8. Dcbr. 1848 (1. Jan. 1849)—1. Mai (Resol. 16. Marts) 1872 (afskediget).

1872—74. **Frederik Christian Heinrich Emil Tobiesen** (Borgmester, Byfoged og Byskriver i Præstø) 1. Mai (Resol. 16. Marts) 1872—14. Juli 1874 (Indenrigsminister).

1874—83. **Johan Lauritz Schou** (Chef for offentlige Arbeiders Kontor) konst. 14. Juli 1874, definitivt udnævnt 16. Juni 1875— † 2. Dcbr. 1883.

1884— **Peter Christopher Nørgaard** (Overretsassessor) fra 7. Jan. 1884.

Kommitterede.

1850—51. **Eugenius Sophus Ernst Heltzen** (tillige Chef for Ministeriets Sekretariat og Kommitteret sammesteds) 1. Jan. 1850—17. Jan. 1851 (definitivt udnævnt til Amtmand for Aabenraa, Nordborg og Sønderborg Amter). Hans Funktion i Ministeriet ophørte dog allerede 29. Juli 1850, da han blev konst. som Amtmand i Aabenraa.

1874—83. **Niels Holm Hostrup Lund** (Kontorchef og Kommitteret under Generalpostdirektoratet) 1. Jan. 1874—15. Dcbr. 1883 for Post- og Telegrafsagerne (fungerende Chef for »Overbestyrelsen for Postvæsenet«).

Islandske Departement 1848—55.

Ved kgl. Resol. af 10. Novbr. 1848 oprettedes der et eget Departement for samtlige islandske, færøiske og grønlandske Sager. Dets Chef skulde dels referere Departementets Sager for de respektive Ministre, under hvis Ressort de hørte, dels være Decisor for og føre Tilsyn med de nævnte Bilandes Regnskabsvæsen. I Henhold til kgl. Resol. af 24. Novbr. 1848 henlagdes Departementet under Indenrigsministeriet, dog saaledes at de Sager, der efter deres Natur hørte under et andet Ministerium, ligesom hidtil skulde foredrages for vedkommende Minister af Departementets Chef. Ifølge kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 overgik Departementet, hvis Forretninger vare fordelte imellem et Expeditionskontor og et Revisionskontor, fra 1. Novbr. s. A. til Justitsministeriet (se S. 170—1) for de islandske og færøiske Sagers Vedkommende, og det vedblev ligeledes indtil 16. Febr. 1858 (se 3. Dept. og S. 183) at have Ledelsen af de grønlandske Sager, uagtet disse forbleve under Indenrigsministerens Overbestyrelse.

Chefer.

1848—51. **Brynjolf Pjetursson** (Fuldmægtig i Rentekammerets danske Sekretariat) 10. Novbr. 1848 (1. Jan. 1849) — † 18. Oktbr. 1851.

1851—55. **Oddgeir Stephensen** (Chef for Departementets Expeditionskontor) konst. 26. Novbr. 1851, definitivt udnævnt 29. Marts 1852 fra 1. April s. A.—1. Novbr. 1855 (overgik i den tilsvarende Stilling under Justitsministeriet).

Administrationen af Kongerigets særlige Skattevæsen 1855—56, af Kongerigets Stempelvæsen 1855—62.

Under denne Administration, der oprettedes i Henhold til kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855, sorterede Expeditionskontoret for Skattesager fra 1. Novbr. 1855—19. Novbr. 1856 og Expeditionskontoret for Stempelsager fra 1. Novbr. 1855—1. Juli 1862, da Administrationen nedlagdes. (Se forøvrigt S. 43, 127, 132 og 152—3).

Chef.

1855—62. **Edvard Collin** (tillige Chef for Finantsministeriets 2. Departement) 1. Novbr. 1855— henholdsvis 19. Novbr. 1856 og 1. Juli 1862.

Direktoratet for Koloniernes Centralbestyrelse 1865—70.

Dette Direktorat henlagdes ifølge kgl. Resol. af 26. Marts 1865 fra 1. April s. A. under Indenrigsministeriet fra Finantsministeriet, hvortil det atter overgik ved kgl. Resol. af 3. Juni 1870. Forretningerne m. v. findes nærmere omtalt under det sidstnævnte Ministerium S. 54—55.

Chef.

1865—70. **Adolph Skrike.**

Generalpostdirektoratet 1873,

Overbestyrelsen for Postvæsenet 1883—89, Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet 1889—93.

Generalpostdirektoratet overgik 17. Novbr. 1873 fra Finants- til Indenrigsministeriet, men ophævedes allerede ved Udgangen af Aaret 1873, og de under Generaldirektoratet sorterende Kontorer henlagdes derefter under det sidstnævnte Ministeriums 2. Departement, hvis Chef for disse Sagers Vedkommende havde en Kommitteret til at bistaa sig. Ved kgl. Resol. af 15. Dcbr. 1883 besluttedes det, at Overbestyrelsen af Postvæsenet paany skulde udsondres fra Indenrigsministeriets 2. Departement som en selvstændig Afdeling under den Kommitteredes Ledelse; men først i Henhold til Lov af 12. April 1889 oprettedes der et Generaldirektorat for Post- og Befordringsvæsenet fra 1. Oktbr. s. A. Medens Forretningerne fra 1883—89 besørgedes gjennem et Expeditionskontor, hvortil der var knyttet en særlig »Bogholder- og Materialafdeling«, fik Generaldirektoratet fra 1. Oktbr. 1889 foruden et Bogholder- og Materialkontor to Expeditionskontorer under sig.

Chefer.

1873. **Otto Sophus Danneskjold-Samsøe** (Generalpostdirektør under Finantsministeriet) 15. Novbr.—31. Dcbr. 1873 (afskediget).

1883— **Niels Holm Hostrup Lund** (Kommitteret for Postsagerne under Ministeriets 2. Dept.) fungerende fra 15. Dcbr. 1883, udnævnt til Generaldirektør fra 1. Oktbr. (Resol. 23. Septbr.) 1889.

Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1855—60.

Ifølge kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 overgik det hidtil under Finantsministeriet sorterende Generaldecisorat for det direkte Skattevæsen fra 1. Novbr. s. A. til Indenrigsministeriet for alle de Revisioners Vedkommende, der angik Kongerigets særlige Anliggender, medens derimod den Del af de under Generaldecisoratet hørende Revisioner, som angik Fællesanliggender, ligesom Generaldecisor selv for disse Sagers Vedkommende skulde sortere under vedkommende Fællesministerium. Foruden det 29. Juli 1849 oprettede, Generaldecisoratet underlagte, »Indenrigsministeriets Revisionskontor« kom saaledes nu ogsaa 1. og 2. Revisionskontor under Generaldecisoratet til at sortere under Indenrigsministeriet, medens derimod Domænerevisionskontoret, hvis Forretninger hovedsagelig angik »Fællesanliggender«, fra 8. Novbr. 1855 overgik til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Generaldecisoratet hævedes ved kgl. Resol. af 25. Juni 1860 fra 1. Juli s. A., og dets under Indenrigsministeriet sorterende Kontorer henlagdes til det samtidig oprettede Revisionsdepartement for Kongeriget. (Se S. 58—59.)

Chef.

1855—60. **Ludvig Christian Brinck-Seidelin.**

Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—65.

Dette Departement oprettedes i Henhold til kgl. Resol. af 25. Juni 1860 fra 1. Juli s. A. og overtog alt det Revisionsarbeide, som hidtil havde sorteret under Indenrigsministeriets, til Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen hørende, tre Revisionskontorer (se ovenfor) samt de hidtil under Justitsministeriet sorterende to Revisionskontorer for Umyndiges Midler, Revisionskontoret for Skifterne og offentlige Stiftelsers

Midler og Revisionskontoret for islandske, færøiske og grønlandske Regnskaber. De syv Kontorer reduceredes samtidig til fire, af hvilke dog andet havde en selvstændig Afdeling for islandske, færøiske og grønlandske Regnskaber indtil 23. Oktbr. 1860. Departementet betragtedes som hørende under Indenrigsministeriet med Hensyn til Ansættelsen og Afskedigelsen af dets Personale. Ifølge kgl. Resol. af 26. Marts 1865 overgik Departementet fra 1. April s. A. til Finantsministeriet. (Se S. 60—2.)

Chefer.

1860—62. **Ludvig Christian Brinck-Seidelin** til 1. April 1862.
1862—65. **Julius Peter Tamm Benzon-Buchwald** fra 1. April 1862.

Regjeringens Kontrol med Statsbanernes Regnskabsvæsen 1893.

I Henhold til Lov af 12. April 1892 om Statsbanedriftens Ordning oprettedes der fra 1. April 1893 et, direkte under Indenrigsministeren sorterende, Embede som Kontrolrevisor for Statsbanernes Regnskabsvæsen i det Øiemed at tilveiebringe en fyldigere og mere omfattende Kontrol med og kritisk Revision af det nævnte Regnskabsvæsen end den, der hidtil havde kunnet finde Sted gjennem Ministeriets Kontor for offentlige Arbeider. Den anførte Lovs § 24 saavelsom § 1 i det 21. Marts 1893 af Ministeriet fastsatte Lønningsregulativ for Statsbanedriftens Embeds- og Bestillingsmænd pegede vel hen paa forskjellige Sider af Kontrolrevisors Virksomhed; men Omfanget af denne saavelsom Organisationen af den Medhjælp, der nødvendigvis maatte stilles til Kontrolrevisors Raadighed, var ved Udgangen af Aaret 1893 endnu ikke definitivt fastslaaet.

Kontrolrevisor.

1893— **Meyer Jacob Jacoby** (Chef for offentlige Arbeiders Kontor) fra 1. April (Resol. 31. Marts) 1893.

Statistisk Bureau 1849—53.

Efterat det ved kgl. Resol. af 19. Novbr. 1849 var bestemt, at det statistiske Tabelværk, der ifølge de kgl. Resol. af 24. Novbr. og 3. Dcbr. 1848 var blevet besørget igjennem Finantsministeriets Kontorer under Medvirkning af Departementscheferne for de forskjellige Bestyrelsesgrene og med Bistand af en af Universitetets Lærere i Statsøkonomi, fra 1. Jan. 1850 skulde overgaa til Indenrigsministeriet, oprettedes det statistiske Bureau ved kgl. Resol. af 1. Dcbr. 1849, ikke blot til Fortsættelse af det nævnte Tabelværk, men ogsaa til Behandling af Statens statistiske Forhold i det Hele saavel i videnskabeligt som i administrativt Øiemed. Bureauets Chef skulde uden nogen Departementschefs Mellemkomst sortere umiddelbart under Indenrigsministeren, dog saaledes at han i alle Sager, der nærmest vedrørte andre Ministerier, skulde have Referat for de paagjældende Ministre. Bureauet henlagdes i Henhold til Finantsloven for 1853—54, der stadfæstedes 31. Juli 1853 (jfr. Indrm. Sekr. Skr. 16. Aug. 1853), til Finantsministeriet. (Se S. 67—8.)

Chef.

1850—53. **Adolph Frederik Bergsøe** (tillige Professor i Statistik ved Kjøbenhavns Universitet) 1. Jan. 1850—31. Juli 1853 (overgik i den tilsvarende Stilling under Finantsministeriet).

Indenrigsministeriets Sekretariat 1848—70.

Ved kgl. Resol. af 8. Dcbr. 1848 oprettedes der et udenfor Ministeriets Departementer staaende Sekretariat. Det fik foruden hele Ministeriets Lovgivningsarbeide, der dog allerede fra 1. Jan. 1850 fordeltes mellem Departementerne, Fordelingen af de indkomne Sager, Registreringen af Forestillinger til Kongen og af dennes Resolutioner samt disses Meddelelse, Udfærdigelsen af Konfirmationer paa Bevillinger og Bestallinger, Sager vedrørende Ministeriets Organisation og dets Personale, Amtmandsposters Besættelse, Gagering og alle almindelige dem vedrørende Forhold, Ministeriets Budgetvæsen og Bogholderi, Indstillinger og Expeditioner angaaende Naadesbevisninger, Ansøgninger om Hjælp af Ministeriets Understøttelseskasse, Bestyrelsen af Budgetsummerne til Ministeriets almindelige Udgifter og til dets Kontorhold m. v.

Fra 1. Novbr. 1855—4. Oktbr. 1861 sorterede endvidere de med Kongerigets Budgetvæsen og Statsregnskab forbundne Forretninger under Sekretariatet; fra 1. Aug. 1858—4. Oktbr. 1861 tillige Kongerigets særlige Pensionssager. Desuden vare 1) Ministeriets Kassererkontor fra 8. Dcbr. 1848—1. April 1860 samt derefter »Kassererkontoret for Kongerigets Ministerier« til dettes Ophævelse 1. April 1865 og 2) Ministeriets Arkiv, der 8. Dcbr. 1848 var lagt under 3. Departement, fra 1. Jan. 1850—1. April 1861 samt dets Afløser »Kongerigets Arkivkontor« indtil dettes Henlæggelse under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet 1. April 1869 knyttede til Sekretariatet. Nominelt bevarede Sekretariatet sin Uafhængighed af Departementerne, indtil det ifølge Lov af 2. Juli 1870 nedlagdes, og de under det sorterende Sager overtoges af 1. Departements Kontor for Kommune- og Næringssager. Uafhængigheden led dog allerede et Skaar derved, at det fra 1. Jan. 1858 blev paalagt Departementschef J. C. Blichfeldt († 23. Oktbr. 1862) tillige at »føre Overtilsyn« med Sekretariatet, navnlig for finantsielle Sagers Vedkommende. Fra 1. Mai 1868 havde Chefen for 1. Departement i Virkeligheden Ledelsen af Sekretariatets Sager.

Sekretærer.

1848—50. **Eugenius Sophus Ernst Heltzen** (Auskultant i Rentekammeret) 8. Dcbr. 1848 (1. Jan. 1849)—28. April 1850 (konst. til som Kommitteret delvis at lede Forretningerne i Ministeriets 2. Dept.) 28. Septbr. 1849 var han bleven bemyndiget til som Kommitteret at underskrive Sekretariatets Expeditioner paa Ministerens Vegne.

1850—51. **Christian Peter Theodor Rosenørn [-Teilmann]** (fhv. Auskultant i Rentekammeret) konst. 28. April 1850—27. Marts 1851 (Borgmester og Byfoged i Fredericia).

1851—55. **Julius Theodor Vilhelm Bauditz** (Fuldmægtig i Kommunekontoret) konst. 1. April 1851, definitivt udnævnt 29. Marts 1852 fra 1. April s. A.—29. Oktbr. 1855 (Chef for Sekretariatet i Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender).

1855—58. **Julius Christian Blichfeldt** (Fuldmægtig i Kommunekontoret) 29. Oktbr. 1855—1. Jan. 1858 ifølge Resol. 23. Novbr. 1857 (Chef for Ministeriets 1. Departement). Han vedblev dog til sin Død 23. Oktbr. 1862 at føre Overtilsynet med Sekretariatet.

1858—60. **Matthias Peter Georg Repholtz** (Fuldmægtig i Kommunekontoret) 1. Jan. 1859 (Resol. 23. Novbr. 1857)—30. April 1860 (konst. Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1860—61. **Peter Conrad Müller** (Fuldmægtig i Kommunekontoret) konst. 1. Mai 1860—8. Dcbr. 1861 (Borgmester, Byfoged, By- og Raadstueskriver i Holbæk).

1861—68. **Iver Emil Herman Villiam Unsgaard** (Fuldmægtig i Landvæsenskontoret) konst. 13. Dcbr. 1861—1. Mai 1868 (konst. Amtmand over Veile Amt).

1868—70. **Johan Frederik Bardenfleth** (Assistent og fra 1. Mai 1868 tillige konst. Fuldmægtig i Kommunekontoret) varetog Forretningerne fra 1. Mai 1868—2. Juli 1870 (overgik med Sekretariatets Sager til Kontoret for Kommune- og Næringssager).

Kontorerne.

Kontoret for Kommune- og Næringssager m. v. 1848—93.

Dette Kontor, der bestandig sorterede under 1. Departement, og som indtil 5. Oktbr. 1866 kaldtes »1. Departements Kontor«, fik ved Ministeriets Oprettelse Sagerne vedrørende Rigsdagen, Indfødsret, Løsning af undersaatligt Forhold, Kommunalvæsen, derunder Indkvarteringsvæsen, Fattigvæsen (ogsaa Legater til Fattige), Næringsforhold (ogsaa Sønæring og Forhyring), Fiskeri, Handel (herunder Mæglere og Translatører), Redningsvæsen, Eneret paa Opfindelser, Fabriker (herunder Porcellænsfabriken, der 1. April 1856 henlagdes under Domæneexpeditionskontoret), Industri og Haandværk (herunder tekniske- og Haandværkerskoler), Bogtrykkeriers Anlæg, Udgivelse af privilegerede Tidender, Krohold, Beværtning, Møllevæsen, Kanal-, Dige-, Vandbygnings- og Havnevæsen, Udstykning og Sammenlægning af Kjøbstadjorder, Navneforandringer for Landeiendomme (jfr. dog indr. Skr. af 28. Dcbr. 1852) samt Sygdomme hos Heste.

Af disse Sager udgik fra 1. Jan. 1850, i Henhold til kgl. Resol. af 19. Novbr. 1849, Kanal-, Dige-, Vandbygnings- og Havnevæsenet til Kontoret for offentlige Arbeider og Sygdomme blandt Heste til Landvæsenskontoret, 23. Mai 1850 blandt Næringssagerne Bevillinger til Dandsebodhold af Politihensyn til Justitsministeriets 1. Departements Kontor, 3. Marts 1851 Kjøbstadjorders Udstykning og Sammenlægning til Landvæsenskontoret, der atter 2. Febr. 1867 afgav disse Sager til Matrikulkontoret, 6. Febr. 1853 Fiskerivæsen til Landvæsenskontoret, 16. Oktbr. 1855 Indfødsret og Løsning af undersaatligt Forhold til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, efter hvis Ophævelse 1. Aug. 1858 disse Sager henlagdes under Finantsministeriet, der atter 1. April 1865 afgav dem til Kommunekontoret, 1. Jan. 1858 (Resol. 1. Dcbr. 1857) Redningsvæsenet til Landvæsenskontoret, 28. Juli 1866 (Resol. 26. Marts 1865) Rigsdagens Anliggender til Konseilspræsidiet, der dog atter ifølge kgl. Resol. af 28. Febr. 1868

fra 1. April s. A. afgav Sager om Valgene til Kontoret, samt 8. Oktbr. 1889 Beskyttelse af literær og kunstnerisk Eiendomsret til 3. Expeditionskontor under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. — Om Rentebevillingers Udlevering se Cirk. af 10. Juli 1871.

Derimod henlagdes under Kontoret 1. Jan. 1850 Frikjørselssager fra Veikontoret, 10. Febr. 1851 Sager angaaende Anlæg og Drift af Brænderier paa Landet fra Finantsministeriets Konsumtionsexpeditionskontorer, 26. Aug. 1863 Overbestyrelsen af de grønlandske Kolonier fra Kontoret for offentlige Arbeider, og 2. Juli 1870 samtlige under det da ophævede Sekretariat hørende Forretninger, som det senere i det væsentlige beholdt.

Desuden udvidedes Kontorets Virksomhed til forskjellige Omraader, der ialtfald ikke ligefrem kunne siges at falde ind under de ovenfor nævnte, navnlig ved Lovgivningsmagtens stadig gjentagne og forøgede Bevilling til Skytteforeningerne, første Gang givet for Finantsaaret 1862—63, ved Sparekasseloven af 28. Mai 1880, ved Lov af 2. Juli 1880 om Beskyttelse for Varemærker, ved Lov af 9. April 1891 om Understøttelse til værdige Trængende udenfor Fattigvæsenet og ved Lov af 12. April 1892 om anerkjendte Sygekasser.

Chefer.

1848—52. **Carl Bodilius August Dahl** (Kontorchef i Justitsministeriet) 3. (Bestalling 8.) Dcbr. 1848 (1. Jan. 1849)—29. Marts 1852 (definitivt udnævnt til Chef for Ministeriets 2. Departement, i hvilken Stilling han var bleven konst. 15. Oktbr. 1850).

1852—55. **Carl Marinus Møller** (Fuldmægtig i Kontoret og konst. Chef fra 15. Oktbr. 1850) 29. Marts 1852 fra 1. April s. A.—3. Febr. 1855 (definitivt udnævnt til Chef for 1. Departement, i hvilken Stilling han havde været konst. fra 11. Juni 1852—29. April 1854 og fra 13. Dcbr. 1854—3. Febr. 1855).

1855—61. **Christian Fischer** (Fuldmægtig i Kontoret og konst. Chef fra 12. Juni 1852—29. April 1854 og fra 13.

Dcbr. 1854) 3. Febr. 1855—6. Juni 1861 (Borgmester og Auktionsdirektør i Randers).

Fra 29. Dcbr. 1856—21. Dcbr. 1859 var han konst. som Stiftamtmand m. v. i Fyns Stift, fra 1. Jan.—1. Oktbr. 1860 som Amtmand over Frederiksborg Amt; F. H. Lyngbye fungerede.

1861—67. **Frants Hvass Lyngbye** (Fuldmægtig og fra 1. Jan. 1857—1. Oktbr. 1860 konst. Chef) 16. Juni 1861— † 10. Juli 1867.

1867— **Peter Frederik Schou** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 30. Juli 1867.

Han var fra 22. Septbr. 1868—31. Mai 1870 konst. som Amtmand over Veile Amt, i hvilket Tidsrum Fuldmægtig Christian Peter Matthias Bache fra 22. Septbr. 1868—1. Juli 1869, Fuldmægtig Eduard Johan Wahl fra 1. Juli—1. Novbr. 1869 og Fuldmægtig Johan Lauritz Schou fra 1. Novbr. 1869—31. Mai 1870 vare konst. som Kontorchefer.

Landvæsenskontoret 1848—93.

Kontoret hørte fra 8. Dcbr. 1848 til 5. Oktbr. 1866 under Ministeriets oprindelige 2. Departement, ved hvis Nedlæggelse det henlagdes under 1. Departement. Bortset fra Matrikulvæsenet omfattede Kontorets Forretninger alle Landbruget vedrørende Forhold med Undtagelse af Stutteri- og Veterinærvæsenet samt Sager om Sygdomme blandt Kreaturer, der vare henlagte til Veikontoret, og Sager om Sygdomme blandt Heste, der sorterede under Kommunekontoret. Ifølge kgl. Resol. af 19. Novbr. 1849 overgik imidlertid alle disse Sager tilligemed private Skovsager, der hidtil vare blevne besørgede gjennem 3. Departements Forst- og Jagtkontor, men efter Referat for 2. Departements Chef, til Landvæsenskontoret, indtil 6. Oktbr. 1850 dog som en særlig Afdeling under Ledelse af Departementssekretær Nicolai Edinger Krarup, der samtidig tillige havde Landbolovgivningssagernes Behandling. Til Landvæsenskontoret henlagdes endvidere

alle Sager ifølge Lov af 20. Juni 1850 om Kreditforeninger (baade i Kjøbstæder og paa Landet), desuden 3. Marts 1851 fra Kommunekontoret Sager om Udstykning og Sammenlægning af Kjøbstadjorder, der dog 2. Febr. 1867 afgaves til Matrikulkontoret, fremdeles Fiskerisager*) ved kgl. Resol. af 6. Febr. 1853, og Redningsvæsenet ifølge kgl. Resol. af 1. Dcbr. 1857 fra 1. Jan. 1858, begge ligeledes fra Kommunekontoret, samt ifølge kgl. Resol. af 2. April 1886 Tilsynet med Kreditkassen for Huseiere i Kjøbenhavn fra Finantsministeriets Statsgjældskontor. — Derimod udgik ifølge kgl. Resol. af 30. Juli 1849 Sager vedrørende Afhændelse af geistligt og kirkeligt Beneficiargods fra Landvæsenskontoret til det geistlige Kontor under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Chefer.

1848—51. **Arnold de Fine Skibsted** (Chef for Rentekammerets Expeditionskontor for de danske Landvæsenssager) 8. Dcbr. 1848— † 15. Juni 1851.

1851—59. **Valdemar Jacobsen** (Fuldmægtig i Kontoret) konst. 25. Juni 1851, definitivt udnævnt 29. Marts 1852 fra 1. April s. A.—15. April 1859 (Amtsforvalter i Veile).

1859—62. **Carl Ludvig Vilhelm Rømer Nutzhorn** (Fuldmægtig i Kontoret) 28. Mai 1859—1. April 1862 (Chef for 2. Departement).

Han var fra 18. Septbr. 1861—31. Marts 1862 konst. som Amtmand over Veile Amt; Fuldmægtig C. D. F. Blechingberg fungerede.

1862—69. **Carl Daniel Friboe Blechingberg** (Fuldmægtig og fra 20. Septbr. 1861 fungerende Chef for Kontoret) 1. April 1862—4. Oktbr. 1869 (Borgmester i Roskilde).

1869—76. **Eduard Johan Wahl** (Fuldmægtig og fungerende Chef for Kommunekontoret) 1. Novbr. 1869—25. Febr. 1876 (Borgmester i Helsingør).

1876—79. **George Frederik Tillisch** (Fuldmægtig i Kommunekontoret) 29. Febr. 1876—19. Dcbr. 1879 (Stiftamtmand

*) Til disse henregnedes ogsaa Fiskerihavnene.

m. v. over Viborg Stift, i hvilket Embede han allerede var bleven konst. 1 Juni s. A.).

1880. **Erhard Florian Larsen** (Fuldmægtig i Kommunekontoret og fra 1. Juni 1879 fungerende Chef for Landvæsenskontoret) definitivt udnævnt 7. Jan. 1880—29. Novbr. s. A. (Chef i Kontoret for offentlige Arbeider).

1880—85. **Johan Christopher Hoppe** (Fuldmægtig i Kontoret) 29. Novbr. 1880—1. April 1885 (Amtmand over Randers Amt).

1885—91. **Henrik Michael Frederik Victor Sophus Haller Damkier** (Fuldmægtig i Kontoret for offentlige Arbeider) 1. April 1885—25. April 1891 (Byfoged og Byskriver i Faaborg samt Herredsfoged og Skriver i Salling Herred).

1891— **Louis Joseph Fleron** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 27. April 1891.

Matrikulkontoret 1848—93.

Dette Kontors Forretninger omfattede fra 8. Dcbr. 1848, ligesom hidtil, Sagerne angaaende Matrikuleringen af Land- og Kjøbstadeiendomme, hvortil der fra 2. Febr. 1867 føiedes Kjøbstadjorders Udstykning og Sammenlægning, som afgaves fra Landvæsenskontoret. Desuden udfærdigedes der fra det til Kontoret knyttede Matrikularkiv Kopier af Matrikulens Kort og Afskrifter af dens Dokumenter m. v. — Fra 8. Dcbr. 1848—5. Oktbr. 1866 sorterede Kontoret under Ministeriets oprindelige 2. Departement, henlagdes derefter under dets 3. Departement, der samtidig fik Benævnelsen 2. Departement, og overgik derfra 1. Jan. 1874 til 1. Departement.

Chefer.

1848—67. **Christian Vilhelm Balslov** (Chef for det tilsvarende Kontor under Rentekammeret) 8. Dcbr. 1848— † 1. Febr. 1867.

1867— **Peter Georg Toft Birk** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 9. Marts 1867.

Veikontoret 1848—49,
Kontoret for offentlige Arbeider 1850—93.

(Kaldtes indtil 1866 »3. Departements Expeditionskontor«.)

Veikontoret, som ifølge kgl. Resol. af 8. Dcbr. 1848 sorterede under Ministeriets 2. Departement, havde Besørgelsen af Sagerne vedrørende Vei-, Snekastning-, Jernbane-, Stutteri- og Veterinærvæsen, Sygdomme hos Kreaturer samt Frikjørsler. Ifølge kgl. Resol. af 19. Novbr. 1849 udgik Frikjørselssager til Kommunekontoret og Sager om Stutteri- og Veterinærvæsen samt Sygdomme hos Kreaturer til Landvæsenskontoret, medens der ifølge samme Resol. fra 1. Jan. 1850 under 3. Departement oprettedes et Expeditionskontor for alle under Ministeriet sorterende offentlige Arbeider.

Til dette Kontor henlagdes fra Veikontoret Jernbane-, Vei- og Snekastningssager, fra Kommunekontoret Kanal-, Dige-, Vandbygnings- og Havnesager *), fra det hidtil under Ministeriet sorterende, men 1. Oktbr. 1849 til Finantsministeriet overgaaede, Domæneexpeditionskontor alle Bygningssager m. v. (Statens paa Domænegodserne beliggende Slotte og andre Bygninger dog undtagne) samt endvidere de kgl. Haver (for hvilke der dog fra 5. Aug. 1849—10. Dcbr. 1859 var et Overdirektorat som Melleminstants) og Sager angaaende Civillistens Mellemværende med Statskassen (jfr. Kundgj. af 30. Mai 1849 og Bekjg. af 27. Juni s. A.). Ifølge kgl. Resol. af 16. Oktbr. 1855 fik dog Sekretariatet under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender fra dets Organisation 29. Oktbr. 1855 Behandlingen af dette Mellemværende, og ifølge kgl. Resol. af 28. Oktbr. s. A. henlagdes fra 1. April 1856 de Slotte og offentlige Bygninger, der vedligeholdtes for hele Monarkiets Regning, samt fra 7. April s. A. (Resol. 1. April)

---

*) Fiskerihavnene behandledes dog i Landvæsenskontoret.

de, der anvendtes i fælles Øiemed, til det da under det sidstnævnte Ministerium sorterende Domæneexpeditionskontor. Men efterat alle disse Bygninger fra 1. Aug. 1858 med Domænekontoret vare overgaaede til Finantsministeriet, henlagdes de paany, foruden flere andre Bygninger, der allerede 1. Oktbr. 1849 vare overgaaede til sidstnævnte Ministerium, ifølge kgl. Resol. af 26. Marts 1865 fra 1. April s. A. til Kontoret for offentlige Arbeider tilligemed det omtalte Mellemværende.

Til Kontoret overgik fremdeles 16. Febr. 1858 fra Islandske Departements Expeditionskontor Behandlingen af de grønlandske Koloniers Sager, der igjen 26. Aug. 1863 afgaves til Kommunekontoret; endvidere henlagdes til Kontoret 14. Sept. 1858 de Havnekaptainen i Kjøbenhavn vedrørende Sager fra Marineministeriet, 1. April 1872 (Resol. 30. Juni 1871) Færgevæsenet, dog med Undtagelse af de Staten tilhørende Færgerier, fra Generalpostdirektoratet, samt de af Lov af 23. Mai 1873 resulterende Sager om Tilsyn med Børns og unge Menneskers Arbeide i Fabriker. Fra 17. Novbr. 1873—1. Jan. 1874 varetog Kontoret hovedsagelig de Forretninger, som hidtil havde paahvilet Finantsministeriets Sekretariat med Hensyn til Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet. Den Kontoret paahvilende kritiske Revision af Statsbanernes Regnskabsvæsen bortfaldt 1. April 1893, da et særligt Kontrolrevisorat oprettedes.

Chefer.

1848—70. **Edvard Christian Peter Blechingberg** (Chef for Rentekammerets Expeditionskontor for Veisager) 8. Dcbr. 1848—1. April (Resol. 12. Marts) 1870 (afskediget).

1870—72. **Lars Christian Nyholm** (Fuldmægtig i Kontoret) 1. April 1870—25. Septbr. 1872 (Chef for den grønlandske Handels Bogholder- og Korrespondancekontor).

1872—75. **Johan Lauritz Schou** (Fuldmægtig i Kontoret for Kommune- og Næringssager) 25. Septbr. 1872—16. Juni 1875 (definitivt udnævnt til Chef for Ministeriets 2. Dept., i hvilken Stilling han havde været konst. fra 14. Juli 1874).

1875—78. **Ludvig Christen Borup** (Fuldmægtig og fra 14. Juli 1874 fungerende Chef for Kontoret) 28. Juni 1875—22. Dcbr. 1878 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1878—80. **Peter Christopher Nørgaard** (Fuldmægtig i Kontoret) 31. Dcbr. 1878—3. Novbr. 1880 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1880—84. **Erhard Florian Larsen** (Chef for Landvæsenskontoret) 29. Novbr. 1880—9. Juni 1884 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1884—93. **Meyer Jacob Jacoby** (Fuldmægtig i Kontoret for Kommune- og Næringssager) 16. Juni 1884—31. Marts 1893 (Kontrolrevisor for Statsbanedriften).

1893— **Knud Sehested** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 14. April 1893.

Domæneexpeditionskontoret 1848—49.

Dette Kontor, der ved kgl. Resol. af 8. Dcbr. 1848 henlagdes under Ministeriets 3. Departement, havde ikke alene de egentlige Domænesager, men ogsaa forskjellige Sager vedrørende de tidligere under Rentekammeret sorterende Slotte og andre offentlige Bygninger, selv om de ikke vare beliggende paa Domænerne *). 12. Jan. 1849 henlagdes tillige Frederiksværk og Gods under Kontoret. Ved kgl. Resol. af 29. Juli 1849 besluttedes det, at der for alle Bygningssager skulde oprettes et særligt Kontor under 3. Departement; men denne Plan blev ikke gjennemført. Efterat det nemlig

*) Foruden Domæneexpeditionskontoret besørgede ogsaa »Bygningsadministrationen« forskjellige Bygningssager. Men da alle af denne Administration behandlede væsentligere Sager, forinden deres endelige Afgjørelse, tillige maatte passere Domæneexpeditionskontoret, kunde den ikke betragtes som hørende til den egentlige Centraladministration, og den vil derfor ikke blive nærmere omtalt her. Den hævedes forøvrigt allerede ved kgl. Resol. af 29. Juli 1849, men vedblev dog at fungere til Aarets Udgang.

ved kgl. Resol. af 21. Septbr. 1849 var afgjort, at Bestyrelsen af det kgl. Domænevæsen, derunder indbefattet de paa Domænerne beliggende kgl. Slotte og andre Bygninger, fra 1. Oktbr. s. A. skulde overgaa til Finantsministeriet, fulgte Kontoret med disse Sager (se S. 74—6); derimod henlagdes de øvrige Bygningssager ifølge kgl. Resol. af 19. Novbr. 1849 til det fra 1. Jan. 1850 under Indenrigsministeriets 3. Departement sorterende Expeditionskontor for offentlige Arbeider.

Chef.

1848—49. **Christian Gottlieb Korn** (Chef for det tilsvarende Kontor i Rentekammeret) 8. Dcbr. 1848—1. Oktbr. 1849 (overgik i samme Stilling under Finantsministeriet).

Forst- og Jagtkontoret 1848—49.

Kontoret, der ifølge kgl. Resol. af 8. Dcbr. 1848 sorterede under 3. Departement, omfattede ikke alene de kgl. Forst- og Jagtsager, men ogsaa private Sager af samme Art. Disse sidste behandledes dog særskilt i Kontoret og refereredes for 2. Departements Chef. Efterat Kontoret sammen med det kgl. Forst- og Jagtvæsen fra 1. Oktbr. 1849 var overgaaet til Finantsministeriet (se S. 76), henlagdes de private Forst- og Jagtsager ved kgl. Resol. af 19. Novbr. 1849 til Landvæsenskontoret.

Chef.

1848—49. **Frederik Ferdinand Frands Wimpfen** (Chef for Rentekammerets tilsvarende Kontor) 8. Dcbr. 1848—1. Oktbr. (Resol. 22. Septbr.) 1849 (overgik med Kontoret til Finantsministeriet).

Islandske Departements Expeditionskontor 1848—55.

Kontoret, der ifølge kgl. Resol. af 8. Dcbr. 1848 omfattede ikke alene de islandske, men ogsaa de færøiske og grønlandske Sager, henlagdes ifølge kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 fra 1. Novbr. s. A. til Justitsministeriet for islandske og færøiske Sagers Vedkommende. (Se S. 183—4). Derimod forblev de grønlandske Sager under Indenrigsministerens Overbestyrelse, men behandledes dog fremdeles i Kontoret, indtil de 16. Febr. 1858 henlagdes under Kontoret for offentlige Arbeider.

Chefer.

1848—52. **Oddgeir Stephensen** (Volontør i Rentekammeret) 8. Dcbr. 1848 (1. Jan. 1849)—1. April 1852 (Chef for islandske Departement, i hvilken Stilling han havde været konst. fra 26. Novbr. 1851).

1852—55. **Carl Peter Gram Leuning** (Fuldmægtig og fra 26. Novbr. 1851 tillige med den konst. Departementschef fungerende Chef for Kontoret) varetog fremdeles som Fuldmægtig tildels Kontorchefsforretningerne 1. April 1852—1. Novbr. 1855 (overgik tilligemed Kontoret til Justitsministeriet).

Expeditionskontoret for Skattesager 1855—65.

Kontoret, der ifølge kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 overgik fra Finants- til Indenrigsministeriet, sorterede fra 1. Novbr. 1855—19. Novbr. 1856 under Administrationen af Kongerigets særlige Skattevæsen, henlagdes derefter under Ministeriets 2. Departement, men udgik atter 1. April 1865 derfra til det under Finantsministeriet samtidig oprettede Generaldirektorat for Skattevæsenet. (Se S. 81—2.) De under Kontoret behandlede Rangskatssager, der til Trods for Kontorets Overgang til Indenrigsministeriet vare blevne refererede for Finantsministeren, henlagdes allerede 1. Juli 1862 til Finantsministeriets Sekretariat.

Chef.

1855—65. **Frederik Gottlieb Lausen.**

Expeditionskontoret for Stempelsager 1855—65.

Kontoret, der ifølge kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 overgik fra Finants- til Indenrigsministeriet, sorterede fra 1. Novbr. 1855—1. Juli 1862 under Administrationen af Kongerigets særlige Stempelvæsen, henlagdes derefter under Ministeriets 2. Departement, men udgik atter 1. April 1865 derfra til det under Finantsministeriet samtidig oprettede Generaldirektorat for Skattevæsenet. (Se S. 82—3.) De under Kontoret behandlede Sager vedrørende Klasselotteriet, der, uagtet Kontorets Overgang til Indenrigsministeriet, vare blevne refererede for Finantsministeren, henlagdes allerede 1. Juli 1862 til Finantsministeriets Assignationskontor.

Chefer.

1855—60. **Anton Ludvig Arnesen** († 29. Juni 1860).
1860—63. **Ove Malling** til 31. Dcbr. 1863.
1864—65. **Carl Emil Amdrup** fra 1. Jan. 1864.

Kolonialexpeditionskontoret 1865—70.

Dette Kontor, der fra 1. April 1865 til 3. Juni 1870 sorterede under Indenrigsministeriet, findes nærmere omtalt ved Finantsministeriet. (Se S. 93—5.)

Chef.

1865—70. **Poul Emil Rosenørn.**

Post- og Telegrafvæsenets Expeditionskontor samt Bogholder- og Materialafdelingen 1874—89.

Ved Post- og Telegrafvæsenets Henlæggelse under Indenrigsministeriets 2. Departement 1. Jan. 1874 sammensmeltedes de to hidtil existerende Postsekretariater (se S. 88—92) i Virkeligheden til eet Kontor, dog ligesom hidtil med en særlig Bogholderafdeling, hvortil Materialforvaltningen ogsaa henlagdes, idet Chefen for 2. Sekretariat N. H. H. Lund, der tillige var Kommitteret, fra nu af kun fungerede i sidstnævnte Egenskab som Mellemled imellem Expeditionskontorets to Afdelinger og Generaldirektøren eller som dennes Stedfortræder.

Expeditionskontoret behandlede alle Sager om Postlovgivningen, Postvæsenets Organisation, Bygninger og Personel, Postforbindelsen, Posternes Benyttelse, Postforholdet til Udlandet, Poststatistiken, Befordringsvæsenet og de Postvæsenet tilhørende Færgesteder samt Statstelegrafvæsenet. Under den særlige Bogholder- og Materialafdeling sorterede Bogføringen over Postvæsenets Indtægter og Udgifter, Affattelsen af Administrationsregnskabet, Sager vedrørende Posthusenes Forsyning med Postfrimærker og Tryksager, Anskaffelsen af Postrekvisiter samt Postfunktionærernes pligtige Alderdoms- og Enkeforsørgelse. Fra 1. Febr. 1874 overgik Behandlingen af Besværinger fra Publikum dels til Overpostmesteren i Kjøbenhavn, dels til Postinspektørerne. Disse sidste fik desuden samtidig forskjellige andre Sekretariatssager, navnlig vedrørende Ordningen af den indenrigske Postgang, af Brevsamlings- og Landpostvæsenet samt Posthusenes Forsyning med Inventar og Rekvisiter hvilke Forretninger for det kjøbenhavnske Postdistrikts Vedkommende først fra 1. Marts 1876 tildeltes Overpostmesteren. Denne Ordning varede til 1. Oktbr. 1889, dog med visse Modifikationer, idet Postinspektørerne fra 1. Juli 1879 bl. A. mistede Afgjørelsen af Besværingssagerne, hvilke paa den anden Side bevaredes under den nye Ordning for Overpostmesteren. Behandlingen af ubesørgede Postsager var henlagt til en af 2 (fra 1. Mai

1887 af 3) sideordnede Postfunktionærer bestaaende Kommission (»Kontoret for Behandlingen af ubesørgede Postsager«). Kontoret, der indtil 15. Dcbr. 1883 sorterede under 2. Dept., derefter under Overbestyrelsen for Postvæsenet, deltes ved Henlæggelsen under Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet fra 1. Oktbr. 1889 i to Expeditionskontorer, og samtidig oprettedes der for Bogholder- og Materialafdelingen et Kontorchefsembede.

Expeditionskontorets Chefer.

1874—80. **Pierre August Arlaud** (Chef for Generalpostdirektoratets 1. Sekretariat m. v. under Indenrigsministeriet fra 17. Novbr. 1873) 1. Jan. 1874—31. Dcbr. 1880 (afskediget).

1881—86. **Christian Christopher Lund** (Fuldmægtig i Kontoret) 1. Jan. 1881—22. Mai 1886 (Postinspektør for Nørrejylland).

1886—89. **Jacob Vilhelm Just Gudenrath** (Fuldmægtig i Kontoret) 4. Juni 1886—1. Oktbr. 1889 (Chef for 1. Expeditionskontor under Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet).

Bogholder- og Materialafdelingens Chefer.

1874. Fritz Nicolai Johannes Thorsen (Fuldmægtig og fungerende Bestyrer af Afdelingen under 1. Postsekretariat under Indenrigsministeriet fra 17. Novbr. 1873) fremdeles fungerende 1. Jan.—27. Febr. 1874 (Postmester i Korsør).

1874—89. Christian Colbjørnsen Deegen Vermehren (Assistent i Kontoret) Fuldmægtig og fungerende Bestyrer 27. Febr. 1874—1. Oktbr. 1889 (Chef for Bogholder- og Materialkontoret).

Post- og Befordringsvæsenets 1. Expeditionskontor 1889—93.

Kontoret, der oprettedes 1. Oktbr. 1889 samtidig med Generaldirektoratet for Post- og Befordringsvæsenet, fik dettes

Sekretariatssager, den indenrigske Postlovgivning, Postforholdet til Udlandet, Postvæsenets Statistik og dets Personel med Undtagelse af Postbude, Postpakmestre og Postkonduktører, samt de til Indenrigsministeriets 2. Departement henhørende Sager vedrørende Statstelegrafvæsenet og den i Henhold til kgl. Resol. af 24. Aug. 1893 etablerede Rigstelefonforbindelse mellem Danmark og Sverige.

Chef.

1889— **Jacob Vilhelm Just Gudenrath** (Chef for Post- og Telegrafvæsenets Expeditionskontor) fra 1. Oktbr. 1889.

Post- og Befordringsvæsenets 2. Expeditionskontor 1889—93.

Dette Kontor overtog ved sin Oprettelse 1. Oktbr. 1889 Sagerne vedrørende Posternes Befordring med Jernbaner, Dampskibe, Diligencer m. v., Befordringsvæsenet, Landpostvæsenet, Postbygninger, de Staten tilhørende Færgesteder, samt af Personellet Postbude, Postpakmestre og Postkonduktører og desuden alle Understøttelsessager.

Chef.

1889— **Carl Ludvig Lage** (Fuldmægtig i det tidligere Expeditionskontor) fra 1. Oktbr. 1889.

Bogholder- og Materialkontoret 1889—93.

Kontoret, der oprettedes 1. Oktbr. 1889, fik foruden de under Bogholder- og Materialafdelingen sorterende, ovenfor anførte Sager tillige de forhen af Postinspektørerne og Overpostmesteren behandlede Sager angaaende Anskaffelse, Reparation og Kassation af Postrekvisiter og af Inventariegjenstande ved Posthusene.

Chef.

1889— **Christian Colbjørnsen Deegen Vermehren** (fung. Bestyrer af Bogholder- og Materialafdelingen) fra 1. Oktbr. 1889.

Islandske Departements Revisionskontor 1848—55.

Kontoret, der oprettedes 8. Dcbr. 1848, omfattede ikke alene islandske, men ogsaa færøiske og grønlandske Regnskaber. Det sorterede under Islandske Departement og overgik 1. Novbr. 1855 med dette til Justitsministeriet. (Se der.)

Chef.

1848—55. **Hans Peter Kofoed** (Chef for det islandske Expeditions- og Revisionskontor under Rentekammeret) 8 Dcbr. 1848—1. Novbr. 1855 (overgik i den tilsvarende Stilling under Justitsministeriet).

Domænerevisionskontoret 1849.

Dette Kontor, der kun sorterede under Indenrigsministeriet til 1. Oktbr. 1849, findes nærmere omtalt under Finantsministeriet S. 97—8.

Chef.

1849. **Emil Diderich Bruun.**

Indenrigsministeriets Revisionskontor for Regnskabssager under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1849—55, 3. Revisionskontor under samme Generaldecisorat 1855—60.

Kontoret oprettedes 29. Juli 1849 og overtog Revisionen af de fra Justitsministeriet overgaaede Amtsfattigkasseregn-

skaber samt Regnskaberne for Legater og Stiftelser, forsaavidt disse vare oprettede til Fordel for Fattige. Ved kgl. Resol. af 19. Novbr. 1849 fastsattes det, at Kontoret skulde være pligtigt til at overtage alle under Indenrigsministeriet sorterende Regnskaber, og at dette strax skulde ske med Hensyn til forskjellige af de hidtil af Domænerevisionskontoret behandlede Have-, Inventarie- og Stutteriregnskaber samt de hidtil i Expeditionskontoret for Veisager reviderede Veiregnskaber. Derimod bortfaldt paa Grund af Frederiksværks Henlæggelse under Domænedirektoratet samtidig Revisionen af det frederiksværkske Hovedkontors Regnskab, der ved den førstnævnte Resolution var henlagt til Kontoret. Foruden det mosaiske Trossamfunds Regnskab henlagdes i Henhold til Resolutionen af 19. Novbr. 1849 Regnskaberne for Indenrigsministeriets Deposita og dets forskjellige Udgifter, for Statistisk Bureau (dette overgik dog 1853 til 1. Kontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen), for Veterinær-, Klit- og Sandflugtvæsenet til Kontoret. Da 1. og 2. Revisionskontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen i Henhold til kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 fra 1. Novbr. s. A. henlagdes under Indenrigsministeriet, fik Kontoret Benævnelsen 3. Revisionskontor. Fra 1. Juli 1860 henlagdes Kontorets Forretninger hovedsagelig til 4. Kontor under det i Henhold til kgl. Resol. af 25. Juni s. A. oprettede Revisionsdepartement for Kongerigets Ministerier. Inventarieregnskaberne for Statsbygningerne overgik dog til Finantsministeriets almindelige Revisionskontor.

Chef.

1849—60. **Jens Andreas Aagaard** (Chef for Justitsministeriets Kontor for Revisionen af Skifterne og offentlige Stiftelsers Midler) 29. Juli 1849—1. Juli 1860 (Chef for 4. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongerigets Ministerier).

1. Revisionskontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1855—60.

Om Forretningerne m. v. i dette Kontor, der sorterede under Indenrigsministeriet fra 1. Novbr. 1855 til dets Ophævelse 1. Juli 1860, findes Oplysninger under Finantsministeriet S. 96.

Chef.

1855—60. **Edvard Christian Møller.**

---

2. Revisionskontor under Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen 1855—60.

Om Forretningerne m. v. i dette Kontor, der sorterede under Indenrigsministeriet fra 1. Novbr. 1855 til dets Ophævelse 1. Juli 1860, findes Oplysninger under Finantsministeriet S. 96—7.

Chef.

1855—60. **Frederik Berg.**

---

1. Revisionskontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—65.

Kontoret, hvis Forretningsmaade m. v. findes anført under Finantsministeriet S. 98—9, oprettedes ved kgl. Resol. af 25. Juni 1860 fra 1. Juli s. A. under Indenrigsministeriet, men henlagdes med Revisionsdepartementet 1. April 1865 til Finantsministeriet.

Chef.

1860—65. **Frederik Berg.**

---

2. Revisionskontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—65.

Kontoret oprettedes fra 1. Juli 1860 under Indenrigsministeriet og henlagdes 1. April 1865 til Finantsministeriet, hvor dets Forretningsomraade og Embedsmænd findes nærmere omtalte S. 99 – 100.

Chefer.

1860. **Peter Henrik Boye** til 23. Oktbr. 1860.
1860—65. **Hans Peter Kofoed** fra 23. Oktbr. 1860.

---

3. Revisionskontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—65.

Kontoret oprettedes 1. Juli 1860 og overgik 1. April 1865 til Finantsministeriet, hvor dets Forretninger findes anførte S. 100.

Chef.

1860—65. **Carl Vilhelm Lautrup.**

---

4. Revisionskontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget 1860—65.

De Forretninger, som Kontoret, der oprettedes 1. Juli 1860 og 1. April 1865 overgik til Finantsministeriet, havde at varetage, findes anførte under sidstnævnte Ministerium, hvor der ligeledes gives nærmere Oplysninger om Embedsmændene (se S. 101—3).

Chefer.

1860. **Jens Andreas Aagaard** († 3. Oktbr. 1860).
1860—65. **Peter Henrik Boye** fra 23. Oktbr. 1860.

Kolonialrevisionskontoret 1865—70.

Kontoret, der henlagdes fra Finants- til Indenrigsministeriet i Henhold til kgl. Resol. af 16. Juni 1865 og forblev der til 3. Juni 1870, dog saaledes, at Decisionen af dets Regnskaber ligesom hidtil skete af Generaldecisor for det indirekte Skattevæsen, findes nærmere omtalt under Finantsministeriet S. 108—9.

Chefer.

1865—69. **Lauritz Frederik Fischer** († 18. Aug. 1869).
1869—70. Carsten Henrik Mossin fungerende fra 19. Aug. 1869.

Indenrigsministeriets Kassererkontor 1848—60.

Kontoret knyttedes ved sin Oprettelse under Ministeriet 8. Dcbr. 1848 til dettes Sekretariat. I Henhold til Lov af 31. Marts 1860 forenedes det fra 1. Juni s. A. med Justitsministeriets Kassererkontor (se S. 186—7) til et Kassererkontor for Kongerigets Ministerier.

Chef.

1848—60. **Peter Vilhelm Raphael Wulff** (konst. Sportelkasserer under Rentekammeret) 8. Dcbr. 1848—1. Juni 1860 (Chef for Kassererkontoret for Kongerigets Ministerier).

Kassererkontoret for Kongerigets Ministerier 1860—65.

Kontoret oprettedes 1. Juni 1860 ved en Sammensmeltning af Justits- og Indenrigsministeriets Kassererkontorer og overtog tillige Kirke- og Undervisningsministeriets Kassererforretninger, der hidtil vare blevne besørgede af Universitetets Kvæstor. Det nedlagdes 1. April 1865, og dets Forret-

ninger overdroges samtidig til Finantshovedkassen. (Se S. 112—4.)

Chefer.

1860—61. **Peter Vilhelm Raphael Wulff** (Chef for Indenrigsministeriets Kassererkontor) 1. Juni 1860—4. Juli 1861 (afskediget).

1861—65. **Jens Peter Petersen** (Fuldmægtig i 4. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget) 27. Juli 1861—1. April 1865 (afskediget).

Indenrigsministeriets Arkivkontor 1848—61.

Kontoret, der ved kgl. Resol. af 8. Dcbr. 1848 henlagdes under Ministeriets 3. Departement, men ifølge kgl. Resol. af 19. Novbr. 1849 fra 1. Jan. 1850 knyttedes til Ministeriets Sekretariat, forenedes ifølge kgl. Resol. af 20. Marts 1861 fra 1. April s. A. med Justitsministeriets Arkivkontor (se S. 187) under en fælles Chef for Kongerigets Arkivvæsen. Dette omfattede, bortset fra de Brudstykker, der i Henhold til kultusm. Skrivelse af 11. April 1850 vare afleverede til Geheimearkivet, det tidligere »de forenede Kamres Arkiv« og de dertil svarende indenrigs- og finantsministerielle Sager, altsaa ikke Sagerne fra Kontoret for Kommune- og Næringsvæsenet.

Chefer.

1848—60. **Alfred Rosenstand-Goiske** (Chef for det under Rentekammeret sorterende Arkivkontor) 8. Dcbr. 1848—30. April 1860 (afskediget). Han var allerede bleven dispenseret fra sine Forretninger 11. Jan. 1859.

1859—60. Harald Eskild Lassen (tillige Chef for den tydske Afdeling af Arkivet) konst. 11. Jan. 1859—7. Juli 1860.

1860—61. Niels Secher (tillige Chef for Justitsministeriets Arkivkontor) konst. 7. Juli 1860—1. April 1861 (Chef for Kongerigets Arkivkontor).

Kongerigets Arkivkontor 1861—69.

Kontoret, der sorterede under Indenrigsministeriet fra 1 April 1861—1. April 1869, da det i Henhold til kgl. Resol. af 5. Febr. s. A. henlagdes under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, findes nærmere omtalt paa sidstnævnte Sted S. 204—5.

Chef.

1861—69. **Niels Secher.**

Justitsministeriet 1848—93.

I Henhold til kgl. Resol. af 24. Marts 1848 omorganiseredes det danske Kancelli ved kgl. Resol. af 3. April s. A. saaledes, at alle Kirkevæsenet og Geistligheden samt Borger- og Almueskolevæsenet vedkommende Sager, der hidtil havde hørt under Kancelliets 1. Departement, fra 5. April henlagdes under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, medens der samtidig af alle øvrige gjennem det danske Kancelli behandlede Sager — bortset fra hvad der fulgte af dettes Stilling som almindeligt Statssekretariat — oprettedes et Justitsministerium. Dette fik to (»første« og »andet«) Departementer for de Justits-, Politi-, Kommunal- og Næringsvæsenet m. v. vedrørende Anliggender, der hidtil havde været underlagte Kancelliets 2. og 3. Departement, hvis hovedsagelige Fordeling af Sagerne efter de Landsdele, hvorfra de hidrørte, foreløbig bibeholdtes; men efter den Justitsministeren ved Resolutionen af 3. April givne Bemyndigelse til i saa Henseende at træffe andre Bestemmelser gjennemførtes der fra den paafølgende 1. Juni en ny Ordning, ifølge hvilken det kom til at bero paa Sagernes Art, om de skulde sortere under det ene eller det andet af de to Departementer. Hvilke Forretninger ethvert af disse Departementer herefter fik, vil blive anført ved de Kontorer, der sorterede under dem.

Fra 5. April 1848 overgik endvidere saavel Kancelliets 5. Departement (Revisions- og Brandforsikkringsvæsenet) som dets 4. Departement (Lehns- og Udskrivningsvæsen m. v.) til

Justitsministeriet uden nogen anden Forandring end den, at Ledelsen af det sidstnævnte Departements Forretninger, der hidtil havde været fordelte imellem Cheferne for tre af Kancelliets andre Departementer, nu foreløbig overdroges til Chefen for 5. Departement. Benævnelserne 4. og 5. Departement bibeholdtes, og der var saaledes intet 3. Departement under denne midlertidige Ordning, som bestod, indtil Ministeriet i Henhold til kgl. Resol. af 24. Novbr. 1848 omorganiseredes ved kgl. Resol. af 3. Dcbr. s. A. Ved denne Leilighed overgik Ministeriets hidtilværende 2. Departement med dettes fleste Sager, navnlig alt hvad der vedkom Indfødsret, Folkerepræsentationen, Næringsforholdene, Bestyrelsen af Kommunalvæsenet og det almindelige Fattigvæsen, til Indenrigsministeriet, medens Resten af dets Forretninger henlagdes under Justitsministeriets 1. Departement. Samtidig ophævedes den fælles Bestyrelse af 4. og. 5. Departement; hint blev til Ministeriets 3., dette til dets 2. Departement.

Ved kgl. Resol. af 15. Oktbr. 1854 ophævedes det sidstnævnte Departement; dets Revisionsvæsen henlagdes under 1. Departement, men udgik allerede 1. Juli 1860 derfra til det under Indenrigsministeriet sorterende Revisionsdepartement for Kongerigets Ministerier; Brandforsikkringsvæsenet overtoges af 3. Departement, der nu fik Benævnelsen »2. Departement«. I Henhold til kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 overgik det islandske Departement 1. Novbr. s. A. til Ministeriet fra Indenrigsministeriet, men afgav ligeledes 1. Juli 1860 sit Revisionsvæsen til det ovennævnte Revisionsdepartement. Samtidig med at Brandforsikkringsvæsenet (som iøvrigt for Landbygningernes Vedkommende 1. April 1872, for Kjøbstædernes 1. April 1875 udgik fra Centraladministrationen) ved kgl. Resol. af 8. Jan. 1858 henlagdes under 1. Departement, fik 2. Departement fælles Chef med det islandske Departement. Dette Forhold vedblev ogsaa at bestaa, efterat det sidstnævnte Departement 1. Aug. (Resol. 14. Juli) 1874 var overgaaet til Ministeriet for Island, og bortfaldt først 5. Marts 1885. 2. Departement hævedes derefter ved kgl. Resol. af 11. Dcbr.

1885, og dets Forretninger underlagdes Ministeriets eneste tilbageværende Departement.

Ministre.

1848—51. **Carl Emil Bardenfleth** 22. Marts 1848—13. Juli 1851.

1851—55. **Anton Vilhelm Scheel** 13. Juli 1851—15. Jan. 1855.
Var dispenseret fra 10. Mai 1854; Premierminister A. S. Ørsted vikarierede til 12. Dcbr. s. A.; derefter fungerede C. F. Simony til 15. Jan. 1855.

1854—59. **Carl Frederik Simony** varetog fra 12. Dcbr. 1854 interimistisk Forretningerne, definitivt udnævnt 15. Jan. 1855—2. Dcbr. 1859.

1859—60. **Carl Edvard Rotwitt** 2. Dcbr. 1859— † 8. Febr. 1860.

1860. Johan Christian Jessen fungerende 9,—24. Febr. 1860.

1860—64. **Andreas Lorenz Casse** 24. Febr. 1860—11. Juli 1864.

1864—65. **Eugenius Sophus Ernst Heltzen** 11. Juli 1864—30. Marts 1865.

1865. Georg Joachim Quaade fungerende 30. Marts—7. April 1865.

1865. **Christian Jacob Cosmus Bræstrup** 7. April—6. Novbr. 1865.

1865—67. **Carl Peter Gram Leuning** 6. Novbr. 1865— † 21. Juli 1867.
Var dispenseret en Maaned fra 13. April 1866 samt fra 10. Dcbr. 1866—21. Juli 1867; Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet C. P. T. Rosenørn-Teilmann vikarierede.

1867—68. **Christian Peter Theodor Rosenørn-Teilmann** fungerende 21. Juli 1867, definitivt udnævnt 4. Septbr. 1867—17. Aug. 1868.

1868—70. **Carl Ludvig Vilhelm Rømer Nutzhorn** 17. Aug. 1868—28. Mai 1870.

1870—72. **Andreas Frederik Krieger** 28. Mai 1870—1. Juli 1872.
Var dispenseret 19. Juni—12. Juli 1871 og 6. Mai—24. Juni 1872; Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet C. C. Hall vikarierede.

1872—75. **Christian Sophus Klein** 1. Juli 1872 - 11. Juni 1875.

Var dispenseret 19. Aug. – 10. Septbr. 1873 (Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet C. C. Hall vikarierede) og 21. Juli—23. Aug. 1874 (Konseilspræsident C. A. Fonnesbech vikarierede).

1875— **Johannes Magnus Valdemar Nellemann** fra 11. Juni 1875.

Var dispenseret fra 16. Aug. 1875 i 18. Dage (Indenrigsminister E. V. R. Skeel vikarierede), fra 11. Juli 1876 i ca. 3 Uger (Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet J. C. H. Fischer vikarierede) og 1.—6. Mai 1883 (Konseilspræsident J. B. S. Estrup vikarierede).

I. Departement 1848 – 85, Ministeriets eneste Departement 1885—93.

Under dette Departement, der ifølge kgl. Resol. af 3. April 1848 oprettedes under Ministeriet fra 5. April s. A., sorterede fra først af kun et Expeditionskontor; desuden betragtedes dog Ministeriets Bogholderkontor, der nedlagdes 12. Jan. 1852, dets Kassererkontor, der udgik 1. Juni 1860 ved Oprettelsen af det, Indenrigsministeriet underlagte, Kassererkontor for Kongerigets Ministerier, og dets Arkivkontor, der bortfaldt 1. April 1861 ved Oprettelsen af det under Indenrigsministeriets Bestyrelse staaende Kongerigets Arkiv, som nærmest hørende under Departementet, uagtet deres Forretninger vare fælles for alle Ministeriets Afdelinger. Under 1. Departement henlagdes endvidere fra 15. Oktbr. 1854 Revisionskontoret for Skiftedesignationerne og de offentlige Stiftelsers Midler samt de to Revisionskontorer for Umyndiges Midler; men disse tre Kontorer udgik 1. Juli 1860 ved Oprettelsen af Revisionsdepartementet for Kongeriget. 8. Jan. 1858 overgik Brandforsikkringskontoret fra 2. til 1. Departement og deltes 15. Marts s. A. i to Afdelinger, af hvilke den for Landbygningerne fra 1. April 1872, den for Kjøbstadbygningerne fra 1. April 1875 udgik fra Centraladmini-

strationen. Efterat Overinspektoratet for Fængselsvæsenet var blevet nedlagt, oprettedes der 4. Mai 1861 under Departementet et Kontor for Fængselsvæsenet, der dog atter bortfaldt 18. Juli 1884, da der paany udnævntes en Overinspektør for Fængselsvæsenet. Ved 2. Departements Nedlæggelse 11. Dcbr. 1885 overgik dets Expeditionskontor samt Udskrivningsvæsenets Revisionskontor til 1. Departement, der saaledes fra nu af omfattede alle Sager, som afgjordes gjennem Ministeriet med Undtagelse af de færøiske, for hvis Vedkommende Departementschefen i Ministeriet for Island fungerede som Departementschef.

Chefer.

1848—56. **Frederik Christian Emil Dahlstrøm** (Fuldmægtig i Kancelliets 2. Departement) konst. 5. April 1848, definitivt udnævnt 3. Juli s. A.—1. Juli 1856 (Stiftamtmand over Aalborg Stift).

1856—65. **Carl Peter Gram Leuning** (Fuldmægtig i Expeditionskontoret under det islandske Departement) 1. Juli (Resol. 23. Juni) 1856—6. Novbr. 1865 (Justitsminister).

1865— **Christian Frederic Ricard** (Chef for Departementets Expeditionskontor) konst. 6. Novbr. 1865, definitivt udnævnt fra 29. Novbr. 1866.

---

2. Departement 1848.

Under dette Departement, der ifølge kgl. Resol. af 3. April 1848 oprettedes under Justitsministeriet fra den paafølgende 5. April, sorterede kun et Expeditionskontor. Allerede ifølge kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 overgik Departementet med de fleste af de hidtil under samme behandlede Sager til Indenrigsministeriet; men Departementets fuldstændige Opløsning fandt dog først Sted ved Aarets Udgang.

Chef.

1848. **Carl Frederik Simony** (Kontorchef i Kancelliets 3. Departement) konst. 5. April 1848, definitivt udnævnt 3. Juli—3. (31.) Dcbr. 1848 (overgik til Indenrigsministeriet som Chef for dettes 1. Departement).

---

4. Departement 1848, 3. Departement 1848—54, 2. Departement 1854—85.

Under dette Departement, der 5. April 1848 fik Navnet 4., men 3. Dcbr. s. A. blev 3. og fra 15. Oktbr. 1854 kaldtes 2. Departement, sorterede oprindelig kun et Expeditionskontor for Lehns- og Udskrivningssager m. v., men efterat Generalkommissariatet for Danmark var hævet 1. April 1851, oprettedes der til dets Afløsning et Revisionskontor for Udskrivningsvæsenet under Departementet. Til dette henlagdes endvidere 15. Oktbr. 1854, da det hidtilværende 2. Departement inddroges, Kontoret for Land- og Kjøbstadbygningernes Brandforsikkring, der dog afgaves til 1. Departement 8. Jan. 1858. Departementet, der fra 5. April—3. Dcbr. 1848 havde fælles Chef med 5. Departement og fra 8. Jan. 1858—5. Marts 1885 med Islandske Departement, nedlagdes ved kgl. Resol. af 11. Dcbr. 1885, og dets to Kontorer overgik da til 1. Departement. Ved denne Leilighed bortfaldt tillige Posten som Lehnssekretær, der siden 3. Dcbr. 1848 bestandig havde været forenet med Departementschefsstillingen.

Chefer.

1848. **Andreas Møller** (Chef for Kancelliets Brandforsikkrings-, Revisions- og Landmilicevæsen) 5. April—3. Dcbr. 1848 (se 5. Dept.).

1848—57. **Christian Ditlev Lunn** (tillige Chef for Departementets Expeditionskontor til 1. April 1851 og Lehnssekretær) 3. Dcbr. 1848—31. (Resol. 30.) Dcbr. 1857 (Overformynder i Kjøbenhavn fra 1. Jan. 1858).

1858—85. **Oddgeir Stephensen** (tillige Chef for Islandske Departement og fra 8. Jan. 1858 Lehnssekretær) 8. Jan. 1858— † 5. Marts 1885.

1885. **Otto Algreen-Ussing** (Chef for Departementets Expeditionskontor) varetog Forretningerne fra 6. Marts— † 2. Dcbr. 1885.

---

5. Departement 1848, 2. Departement 1848—54.

Under Departementet, der efter sin Oprettelse under Justitsministeriet fra 5. April—3. Dcbr. 1848 kaldtes for 5. Departement og havde fælles Chef med 4. Departement, sorterede Kontoret for de danske Kjøbstæders og Landbygningers Brandforsikkring, Revisionskontoret for Skiftedesignationerne og offentlige Stiftelsers Midler og de to Revisionskontorer for Umyndiges Midler. Da Departementet, som 3. Dcbr. 1848 fik Navnet 2. Departement, nedlagdes 15. Oktbr. 1854, overgik Brandforsikkringskontoret til det hidtilværende 3. Departement, der nu fik Navnet 2. Departement, Revisionskontorerne til 1. Departement.

Chef.

1848—54. **Andreas Møller** (Chef for Kancelliets Revisions-, Brandforsikkrings- og Landmilicevæsen) 5. April 1848— † 11. Septbr. 1854.

Det islandske Departement 1855—74.

Ifølge kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 henlagdes Islandske Departement 1. Novbr. s. A. fra Indenrigsministeriet (se S. 135—6) til Justitsministeriet, men udgik atter derfra i Henhold til kgl. Resol. af 14. Juli 1874 til Ministeriet for Island 1. Aug. s. A. Under Departementet, der fra 8. Jan. 1858 havde fælles Chef med 2. Departement, sorterede dels et Expedi-

tionskontor, dels et Revisionskontor. Dette sidste overgik dog allerede 1. Juli 1860 til det under Indenrigsministeriet hørende Revisionsdepartement for Kongeriget. Ved Departementets Overgang til Justitsministeriet henlagdes kun de Island og Færøerne vedkommende Anliggender under dette Ministerium, medens de grønlandske Sager vedblev at staa under Indenrigsministerens Overbestyrelse, dog saaledes at Chefen for islandske Departement ogsaa for disse Sagers Vedkommende fungerede som forhen indtil 16. Febr. 1858, da han i saa Henseende afløstes af Chefen for Indenrigsministeriets 3. Departement. Iøvrigt var indtil 1858 Departementets Forhold til de forskjellige Ministerier væsentlig det samme, som da det sorterede under Indenrigsministeriet; efter den Tid vedblev vel den Regel at gjælde, at alle Kirke- og Skolesager af Departementschefen skulde refereres for Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet og afgjøres af denne; derimod fik Justitsministeren fra nu af Afgjørelsen af Departementets øvrige Sager. Ved Departementets Overgang til Ministeriet for Island bortfaldt dets Forhold til Færøerne.

Chef.

1855—74. **Oddgeir Stephensen** (Chef for det tilsvarende Departement under Indenrigsministeriet) 1. Novbr. 1855—14. Juli 1874, da han blev Departementschef i Ministeriet for Island.

Kontorerne.

I. Departements Expeditionskontor 1848—85, Ministeriets I. Expeditionskontor 1885—93.

Ved Kontorets Oprettelse under Justitsministeriet 5. April 1848 overtog det fra Kancelliets 2. Departement dels alle Sager angaaende Ministeriets Organisation, Personale, Budget- og Regnskabsvæsen samt om Folkerepræsentationen og

om Indfødsrets Meddelelse m. v.*), dels Sagerne fra Kjøbenhavn, det øvrige Sjælland, Samsø og Møen vedrørende Justits- og Politivæsenet, derunder Fængselsvæsenet og de civile Straffeanstalter (jfr. Fængselskontoret), processuelle Bevillinger, Æresopreisninger, Myndighedsbevillinger, Navneforandringer (Navnerettelser skulde derimod expederes gjennem 1. Kontor under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet) samt Ægteskaber og de øvrige familieretlige Forhold, Arv, Bestyrelsen af Umyndiges Midler, Medicinal-, Jordemoder- og Strandingsvæsenet, Bevillinger til at opføre Skuespil, foranstalte Forlystelser, Præstationer og Forevisninger af forskjellig Art, Nærings- og Kommunalvæsenet samt det egentlige Fattigvæsen.

Fra 1. Juni 1848, da Fordelingen af Forretningerne imellem Justitsministeriets 1. og 2. Departement efter Landsdele afløstes af en Sondring efter Sagernes Art, fik Kontoret alle de nævnte Sager for hele Kongeriget med Bilandene og Kolonierne undtagen dels de Folkerepræsentationen vedrørende Anliggender og Indfødsretsbevillinger m. v., dels Sagerne angaaende Nærings-, Kommunal-, Fattig-, Strandings-, Medicinal- og Jordemodervæsen samt Skuespilbevillinger m. v., der overførtes til Justitsministeriets 2. Departements Expeditionskontor; men ved dette Kontors Overgang til Indenrigsministeriet ifølge kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 henlagdes paany saavel Skuespilbevillingers Meddelelse som de Strandings-, Medicinal- og Jordemodervæsenet vedrørende Sager til 1. Departements Expeditionskontor.

Dette Kontor overtog endvidere 24. Mai 1850 Expeditionen af Sager om Tilladelse til Dandsebodhold fra Indenrigsministeriets Kontor for Kommune- og Næringssager, 22. Marts 1851 Sager om Bortspillen af faste og rørlige Eiendele fra Finantsministeriets Kontor for Stempel- og Lottosager, 1. Oktbr. 1852 Karantænesager fra det sidstnævnte Ministeriums Karantænesekretariat, 1. Jan. 1871 Tilsynet med den da

*) Ligeledes udfærdigedes alle Udnævnelserne og Afskedigelserne af Ministre indtil 24. Novbr. 1848 gjennem dette Kontor (jfr. Side 32).

paabegyndte Udgivelse af Lov- og Ministerialtidenden, 1. Juni 1871 Brandpoliti- og Bygningssager fra Ministeriets Brandforsikkringskontor, 1. Juli 1889 de Ministeriet ved Lov af 1. Marts s. A. om Firmavæsenet paalagte Forretninger og 7. Juli 1891 de samme ved Lov af 1. April s. A. om Fæstevirksomhedens Ordning paabudte Pligter.

Fra Kontorets Expedition udgik bl. A. 21. Juni 1848 Sager om Anerkjendelse af fremmede Konsuler i de danske Stater til det daværende Handelsministeriums Konsulatskontor, 22. Juli 1848 Geheimearkivet til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenets 2. Departements 1. Sekretariat, 18. Aug. 1848 Sager fra de vestindiske Kolonier til Kolonialkontoret, 10. Novbr. s. A. Sager fra Island, Færøerne og Grønland til Islandske Departements Expeditionskontor, 1. April 1861 Tilladelse til Forlystelser og Præstationer samt Forevisninger af forskjellig Art til de lokale Politimyndigheder, 20. Juni 1867 Sager om Eftergivelse af den Rekognition, der skal erlægges af længstlevende Ægtefælle, der hensidder i uskiftet Bo, til Skattekontoret, 26. Juni 1891 alle Sager angaaende Farmaceuters Uddannelse udenfor Apothekerne samt angaaende de farmaceutiske Examiner til 3. Expeditionskontor under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. — Desuden overdroges i Tidens Løb Udstedelsen af forskjellige, til de ovenfor nævnte Sager hørende, Bevillinger m. v. del- og betingelsesvis til Overpræsidenten i Kjøbenhavn, Amtmændene m. Fl. (jfr. saaledes Cirk. af 1. Novbr. 1861, Bekjgj. af 4. Mai 1876 og Cirk. af 20. Juni 1889).

Chefer.

1848—50. **Michael Ditlev Krieger** (Chef for Kancelliets 2. Departements Expeditionskontor) 5. April 1848—18. Aug. 1850 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1850—56. **Frederik Christian Bech** (Fuldmægtig i Kontoret) 31. Aug. 1850—21. Novbr. 1856 (Birkedommer og Skriver i Antvortskov Birk).

1856—58. **Stephan Linnemann** (Fuldmægtig i Kontoret) 30.

Novbr. 1856—19. Febr. 1858 (Borgmester for Kjøbenhavns Magistrats 1. Afdeling).

Han var allerede ved kgl. Resol. af 9. Dcbr. 1856 bleven dispenseret fra 1. Jan. 1857 for at kunne modtage Konstitution som Borgmester, og i hans Sted var F. Hvass fra sidstnævnte Dag bleven konstitueret som Kontorchef.

1858—64. **Frants Hvass** (Fuldmægtig i Kontoret og fra 1. Jan. 1857 konst. som dets Chef) fremdeles konst. 19. Febr. 1858, definitivt udnævnt 25. Juni 1858—28. Mai 1864 (afskediget).

Varetog paa Grund af Svaghed ikke i det sidste Aar sine Forretninger, som besørgedes af C. F. Ricard, der dog først 10. Dcbr. 1863 fik Konstitution som Kontorchef.

1864—66. **Christian Frederic Ricard** (Fuldmægtig i og fra 10. Dcbr. 1863 konst. Chef for Kontoret) 31. Mai 1864—29. Novbr. 1866 (definitivt udnævnt til Chef for 1. Departement).

Han havde været konstitueret som Departementschef fra 6. Novbr. 1865. Th. Linde var da fra sidstnævnte Dag konstitueret som Kontorchef.

1866—75. **Theodor Linde** (Fuldmægtig i og fra 6. Novbr. 1865 konst. Chef for Kontoret) 29. Novbr. 1866—26. Juni 1875 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1875—78. **Jonas Nicolai Johannes Poulsen** (Fuldmægtig i Kontoret) 28. Juni 1875—12. April 1878 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1878. **Hans Øllgaard** (Fuldmægtig i Kontoret) 17. April—22. Dcbr. 1878 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1878—80. **Marius Nicolai Frederik Trolle** (Fuldmægtig i Kontoret) 31. Dcbr. 1878—8. Novbr. 1880 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1880—88. **Axel Peter Grüner** (Fuldmægtig i Kontoret) 15. Novbr. 1880—26. April 1888 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1888—90. **Carl Valdemar Kraft** (Fuldmægtig i 2. Kontor) 28. April 1888—18. Juni 1890 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1890—91. **Edvard Daniel Theodor Hvidt** (Fuldmægtig i Kontoret) 30. Juni 1890—9. Mai 1891 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1891. **Carl Gregers Schack** (Fuldmægtig i Kontoret) 16. Mai —7. Oktbr. 1891 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1891—93. **Cato Spang Hanssen** (Fuldmægtig i Kontoret) 16. Oktbr. 1891—9. Novbr. 1893 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1893— **Emil Ulrich Henrik Eckert** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 14. Novbr. 1893.

---

2. Departements Expeditionskontor 1848.

Dette Kontor fik ved sin Oprettelse under Justitsministeriet 5. April 1848 Behandlingen af de samme Anliggender, som hidtil havde sorteret under Kancelliets 3. Departement, altsaa for Bornholms, Laalands, Falsters, Langelands, Nørrejyllands, Bilandenes og Koloniernes Vedkommende de Sager, som ovenfor under 1. Departements Expeditionskontor ere opførte som hørende under dette, forsaavidt de hidrørte fra Kjøbenhavn, det øvrige Sjælland, Samsø og Møen. Fra 1. Juni 1848 afløstes denne Ordning af en ny, ifølge hvilken det her omhandlede Kontor fik for hele Kongeriget med Bilandene og Kolonierne*) alle under Ministeriet sorterende Sager vedrørende Folkerepræsentationen, Indfødsret, Nærings-, Kommunal-, Fattig-, Strandings-, Medicinal- og Jordemodervæsenet samt Tilladelser til at opføre Skuespil, foranstalte Forlystelser, Forevisninger og Præstationer af forskjellig Art m. v. Ifølge kgl. Resol. af 3. Dcbr. 1848 henlagdes Kontoret — dog først fuldstændig fra

---

*) Om de snart efter indførte Forandringer med Hensyn til disse Landsdele henvises til det ved 1. Expeditionskontor samt ved islandske Departements Expeditionskontor og Kolonialkontoret anførte.

Aarets Udgang — til Indenrigsministeriets 1. Departement, hvis Expeditionskontor navnlig overtog de Folkerepræsentationen, Indfødsret, Nærings-, Kommunal- og Fattigvæsenet (herunder egentlige Fattigstiftelser) vedrørende Anliggender (se S. 143—5), medens Resten af de ovennævnte Sager overgik til Behandling af Justitsministeriets 1. Departements Expeditionskontor.

Chef.

1848. **Carl Bodilius August Dahl** (Fuldmægtig i Kancelliets 3. Departements Expeditionskontor) konst. 5. April 1848, definitivt udnævnt 9. Mai s. A.—3. (31.) Dcbr. 1848 (Chef for Indenrigsministeriets 1. Dept.s Expeditionskontor).

Expeditionskontoret for 4. Dept. 1848, for 3. Dept. 1848—54, for 2. Dept. 1854—85, Ministeriets 2. Expeditionskontor 1885—93.

Kontoret sorterede fra 5. April—3. Dcbr. 1848 under 4. Departement, der fra 3. Dcbr. 1848—15. Oktbr. 1854 kaldtes 3. Departement og fra 15. Oktbr. 1854—11. Dcbr. 1885 2. Departement; da dette bortfaldt, henlagdes det under Ministeriets hidtilværende 1. Departement. Det fik ved sin Overgang til Justitsministeriet 5. April 1848 de indtil da af Kancelliets 4. Departements Expeditionskontor varetagne Forretninger vedrørende Bestyrelsen af de offentlige Stiftelser, der ikke henhørte under det almindelige Fattigvæsen eller Kirke- og Undervisningsvæsenet, af Vaisenhuset, Frederiks Hospital og den kgl. Fødselsstiftelse, endvidere Kontrollen med Lehn, Stamhuse og Fideikommisser, de borgerlige militære Korpser (bortfaldt i Henhold til Værnepligtslov af 6. Marts 1869 og Lov af 26. Mai 1870 hovedsagelig fra 1. Juli 1870) samt Bestyrelsen af Udskrivningsvæsenet for Hærens Vedkommende, navnlig Fortolkningen og Gjennemførelsen af Værnepligtslovgivningens

Bestemmelser, Udfærdigelsen af instruktoriske Bestemmelser til Udskrivningsmyndighederne, Afgjørelsen af Andragender om Reisetilladelser til de udskrevne Værnepligtige og om Ophævelse af den dem overgaaede Udskrivning m. v.

Fra 1. Jan. 1849 overtog Kontoret de tilsvarende Forretninger fra Marineministeriet med Hensyn til Udskrivningen til Flaaden og fra 1. April 1856 Revisionen af Marschpengeregnskaberne. Da Ministeriet for Island oprettedes, overtog Kontoret fra 1. Aug. 1874 de hidtil under det islandske Departements Expeditionskontor sorterende færøiske Sager med Undtagelse af det færøiske Kirke- og Skolevæsen. — Fra Kontoret udgik 6. Juli 1870 Vaisenhusets Sager til Kontoret for Borger- og Almueskolevæsenet m. v. under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, 1. Juli 1871 Frederiks Hospitals og Fødselsstiftelsens Sager til samme Ministeriums Kontor for det høiere Undervisningsvæsen m. v., samt i Medfør af kgl. Resol. af 11. Dcbr. 1885 de ovenfor nævnte færøiske Sager, der udgik til Behandling i islandske Ministeriums Expeditionskontor.

Chefer.

1848—51. **Christian Ditlev Lunn** (Chef for det tilsvarende Kontor i Kancelliet) 5. April 1848—1. April 1851 (fritoges nu for disse Forretninger, som han hidtil havde varetaget, uagtet han 3. Dcbr. 1848 var bleven udnævnt til Chef for Ministeriets 3. Departement).

1851—52. **Ludvig August Kramer** (Fuldmægtig i Kontoret) konst. 1. April 1851, definitivt udnævnt 29. Marts 1852—26. Juni s. A. (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1852—55. **Andreas Johan Skibsted** (Fuldmægtig i Kontoret) 30. Juli 1852—8. Dcbr. 1855 (Chef for 2. Udskrivningsdistrikt).

1855—58. **Ludvig Valdemar Severin** (Fuldmægtig i Kontoret 22. Dcbr. 1855—9. Septbr. 1858 (Byfoged i Holstebro og Herredsfoged i Hjerm-Ginding Herreder).

1858—63. **Frederik Brinck-Seidelin** (Fuldmægtig i Kontoret) 23. Septbr. 1858—20. Marts 1863 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten.

Han var dispenseret fra 29. Jan. 1862, da han blev konstitueret i det nævnte Embede; hans Forretninger som Kontorchef varetoges af Fuldmægtig R. T. Oppermann.

1863—65. **Rudolph Theodor Oppermann** (Fuldmægtig og fra 29. Jan. 1862 fungerende Chef i Kontoret) 28. Marts 1863— † 6. Marts 1865.

1865—70. **Johan Frederik Hansteen** (Fuldmægtig i Kontoret) 25. Marts 1865—20. Juli 1870 (afskediget).

1870—72. **Augustus Sebaldus Pilegaard** (Fuldmægtig i 1. Departements Expeditionskontor) 20. Juli 1870—18. Juli 1872 (Assessor i Landsoverretten i Viborg).

1872—85. **Otto Algreen-Ussing** (Fuldmægtig i Kontoret) 31. Juli 1872— † 2. Dcbr. 1885.

1885—91. **Finn Adolf Peter Frydensberg** (Fuldmægtig i Kontoret) 11. Dcbr. 1885—15. Juni 1891 (Assessor i Landsover- samt Hof- og Stadsretten).

1891— **Peter Nicolai Rentzmann** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 26. Juni 1891.

De danske Kjøbstæders og Landbygningers Brandforsikkringskontor 1848—72—75.

Kontoret sorterede oprindelig under 5. eller — som det fra 3. Dcbr. 1848 kaldtes — 2. Departement, indtil dette nedlagdes 15. Oktbr. 1854; derefter henlagdes det under det hidtilværende 3. Departement, der nu fik Navnet 2. Departement, hvorfra det 8. Jan. 1858 overgik til 1. Departement. Det overtog ved sin Oprettelse under Justitsministeriet 5. April 1848 det under Kancelliets 5. Departement sorterende Brandforsikkringskontors Expeditions- og Revisionsforretninger vedrørende saavel Kjøbstædernes som Landets Brandforsikkring, Brandpoliti og Bygningsvæsen, forsaavidt det havde Betydning for Brandsikkerheden. Ifølge kgl. Resol. af 15. Marts

1858 deltes Kontoret i to selvstændige Afdelinger, af hvilke 1. Afdeling fik de Brandpolitiet og Bygningsvæsenet vedrørende Anliggender saavel for Landets som for Kjøbstædernes Vedkommende samt tillige Brandforsikkringssagerne for Kjøbstæderne, 2. Afdeling derimod alene Sagerne angaaende Landbygningernes Brandforsikkring, derunder indbefattet Kjøbenhavns Forstæder. Ved kgl. Resol. af 18. Juni 1859 fik dog den sidstnævnte Afdeling tillige de Landet vedrørende Brandpoliti- og Bygningsvæsenssager, men afgav dem ifølge kgl. Resol. af 23. Oktbr. 1865 paany til 1. Afdeling fra 1. Jan. 1866. Brandpoliti- og Bygningssagerne saavel fra Kjøbstæderne som fra Landet udsondredes derefter ifølge kgl. Resol. af 12. Mai 1871 fra 1. Juni s. A. fra Brandforsikkringsvæsenet og henlagdes til Justitsministeriets 1. Departements Expeditionskontor, saaledes at de to Afdelinger af Brandforsikkringskontoret kun beholdt Brandforsikkringsvæsenet tilbage. Deraf udgik Landbygningernes 1. April 1872 og Kjøbstadbygningernes 1. April 1875 fra Centralbestyrelsens umiddelbare Forsorg.

Chef for det samlede Kontor 1848—58.

1848—58. **Joseph Carl Soldenfeldt** (Chef for danske Kancellis Brandforsikkringskontor) 5. April 1848—1. April 1858 (Chef for 1. Afdeling).

Chefer for 1. Afdeling.

1858—59. **Joseph Carl Soldenfeldt** (Chef for det samlede Kontor) 1. April 1858—1. Mai (Resol. 12. April) 1859 (afskediget).

1859—71. Carl Ferdinand **Høegh-Guldberg** (Kancellist i Kontoret, tillige fra 5. Marts 1862 fung. og fra 4. Jan. 1863 virkelig Kasserer sammesteds) varetog som Fuldmægtig og Expeditionssekretær Forretningerne under Departementschefens umiddelbare Tilsyn 18. Juni 1859—1. Juni 1871 (Fuldmægtig og Kasserer i Kontoret).

1871—75. **Julius Goldschmidt** (Kontorets Bogholder) konst. 1. Juni 1871—1. April 1875 (Administrerende Direktør for Kjøbstædernes almindelige Brandforsikkring).

Chef for 2. Afdeling.

1858—72. **Hans Peter Bärthelson** (Kontorets Bogholder) 1. April 1858—1. April 1872. (Administrerende Direktør for Landbygningernes almindelige Brandforsikkring).

I. Revisionskontor for Umyndiges Midler 1848—60.

Kontoret, der indtil 15. Oktbr. 1854 sorterede under 5. Departement eller — som det fra 3. Dcbr. 1848 kaldtes — 2. Departement, derefter under 1. Departement, overtog ved sin Oprettelse under Ministeriet 5. April 1848 Revisionen af de Regnskaber, der aflagdes for Umyndiges Midler i Sjællands og Fyens samt Laalands og Falsters Stifter. Desuden reviderede Kontoret Christianshavns Straffeanstalts Regnskaber indtil 1. April 1854, da disse Regnskaber overførtes til Revisionskontoret for Skifterne og offentlige Stiftelsers Midler. Kontoret nedlagdes 1. Juli 1860, og dets Forretninger overgik da til 3. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget. (Se S. 100.) — Den særegne Revision, der i Henhold til Resol. af 17. Aug. 1842 bestod for Kjøbenhavns Overformynderi, forblev dog fremdeles under Justitsministeriets Kontrol indtil 1. April 1869.

Chef.

1848—60. **Carl Vilhelm Lautrup** (Chef for det tilsvarende Kontor under Kancelliet) 5. April 1848—1. Juli 1860 (Chef for 3. Kontor i det ovennævnte Revisionsdepartement).

---

2. Revisionskontor for Umyndiges Midler 1848—60.

Kontoret, der indtil 15. Oktbr. 1854 sorterede under 5. Departement eller — som det fra 3. Dcbr. 1848 kaldtes — 2. Departement, derefter under 1. Departement, overtog ved sin Oprettelse under Ministeriet 5. April 1848 Revisionen af de Regnskaber, der aflagdes for Umyndiges Midler i Jylland. Kontoret nedlagdes 1. Juli 1860, og dets Forretninger overgik til 3. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget. (Se S. 100.)

Chefer.

1848—52. **Samuel Leopold Heise** (Chef for det tilsvarende Kontor under Kancelliet) 5. April 1848— † 23. Dcbr. 1852.

1853—59. **Peter Lauritz Peterson** (Fuldmægtig i 1. Departements Expeditionskontor) 14. Jan. 1853—10. Novbr. 1859 (Birkedommer og Skriver i Kronborg vestre Birk).

1859—60. Oluf Christian Adolf Winge (tillige Fuldmægtig i Kontoret) konst. 30. Novbr. 1859—1. Juli 1860. (Fuldmægtig i 3. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget).

Revisionskontoret for Skifterne og offentlige Stiftelsers Midler 1848—60.

Kontoret overtog ved sin Oprettelse under Justitsministeriet 5. April 1848 alle de Forretninger, der hidtil vare besørgede gjennem det tilsvarende Kontor i det danske Kancelli; men i Medfør af kgl. Kundgj. af 24. Novbr. 1848 henlagdes allerede fra 1. April det følgende Aar Regnskaberne for de Geistligheden, Kirker og Skoler vedrørende Stiftelser og Legater til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, medens de egentlige Fattigstiftelsers og Legaters Regnskaber samt Amtsfattigkasseregnskaberne overgik til Indenrigsministeriet, hvor der bl. A. for disse Sagers Revision 29. Juli 1849 oprettedes et særligt Kontor (se S. 157—8). Kontoret beholdt saa-

ledes hovedsagelig kun, foruden de resterende Stiftelser og Legater, samtlige Skiftedesignationer, Beretninger om Forligsvæsenet m. v., samt Regnskaberne for Viborg Straffeanstalt. Hertil føiedes endnu i 1849 Odense Tugthusregnskaber, der hidtil havde sorteret under vedkommende Stiftsøvrighed, og fra 1. April 1854 Christianshavns Straffeanstalts Regnskaber, hvis Revision hidtil var sket igjennem 1. Revisionskontor for Umyndiges Midler. Desuden overtog Kontoret successivt Regnskaberne for de Straffe- og Sindssygeanstalter, der opførtes for Statens Regning. Kontoret, der indtil 15. Oktbr. 1854 sorterede under Ministeriets 5. Departement eller — som det fra 3. Dcbr. 1848 kaldtes — 2. Dept. og derefter under dets 1. Dept., overgik 1. Juli 1860 til 2. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget. (Se S. 99—108.)

Chefer.

1848—49. **Jens Andreas Aagaard** (Chef for det tilsvarende Kontor i det danske Kancelli) 5. April 1848—29. Juli 1849 (Chef for Indenrigsministeriets Revisionskontor).

1849—52. Andreas Hjorth Grove (Kopist i 1. Revisionskontor for Umyndiges Midler) bestyrede som Fuldmægtig Forretningerne under Departementschefens mere umiddelbare Tilsyn fra 23. Septbr. 1849—20. Marts 1852 (Byfoged i Holstebro og Herredsfoged i Hjerm-Ginding Herreder).

1852. Carl Christian Heise (Kopist i Kontoret, Auditør) bestyrede som Fuldmægtig Forretningerne under Departementschefens mere umiddelbare Tilsyn 29. Marts—17. Dcbr. 1852 (Auditør for 4. Infanteribrigade).

1853. Oluf Christian Adolf Winge (Kopist i 2. Revisionskontor for Umyndiges Midler) udnævntes 14. Jan. 1853 til Heises Efterfølger, men byttede strax efter Stilling med Fuldmægtig P. H. Boye.

1853—60. **Peter Henrik Boye** (Fuldmægtig i 2. Revisionskontor for Umyndiges Midler) varetog Forretningerne paa forannævnte Maade fra 14. Jan. 1853, definitivt udnævnt til Kontorchef 7. April 1854—1. Juli 1860 (Chef for 2. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget.

Udskrivningsvæsenets Revisionskontor 1851—93.

Kontoret oprettedes i Henhold til Lov af 23. Marts 1851 fra 1. April s. A. samtidig med, at Generalkommissariatet for Kongeriget nedlagdes. Det kom ved sin Oprettelse til at sortere under det daværende 3. Departement, der fra 15. Oktbr. 1854 kaldtes 2. Departement. Ved dettes Nedlæggelse 11. Dcbr. 1885 overgik det til Ministeriets eneste tilbageværende Departement. Det havde Fordelingen af det paa Sessionerne udskrevne Mandskab og Indkaldelsen af dette, samt af det befarne Mandskab, endvidere Kontrollen med de rulleførende Myndigheders Behandling af de Værnepligtige, og Revisionen af forskjellige under Udskrivningscheferne sorterende Regnskaber m. v.

Chefer.

1851—57. **Mathias Oehlenschlæger** (Bureauchef under Generalkommissariatet) konst. 1. Mai 1851, definitivt udnævnt 29. Marts 1852—27. Mai 1857 (afskediget).

1857— **Vilhelm Emil Mathias Peterson** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 27. Mai 1857.

Islandske Departements Expeditionskontor 1855—74.

Kontoret overgik i Henhold til kgl. Resol. af 28. Oktbr. 1855 fra 1. Novbr. s. A. fra Indenrigs- til Justitsministeriet. Under denne Overgang var dog kun indbefattet de islandske og færøiske Anliggender; derimod omtaltes de grønlandske Sager ikke i den nævnte Resolution, fordi det — som det fremgaar af Sagens Akter — var under Overveielse, om disse Sager ikke helst burde forenes med Koloniernes. Foreløbig vedblev de grønlandske Anliggender altsaa at sortere under Indenrigsministeren; men de behandledes indtil 16. Febr. 1858, da de henlagdes til Indenrigsministeriets Kontor for offentlige Arbeider, af islandske Departements Expedi-

tionskontor. Da dette i Henhold til kgl. Resol. af 14. Juli 1874 fra 1. Aug. s. A. overgik til Ministeriet for Island, udsondredes ogsaa de færøiske Sager, som henlagdes til Justitsministeriets 2. Departements Expeditionskontor med Undtagelse af de Kirke- og Skolevæsenet vedrørende Anliggender, hvis Behandling overtoges af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Chefer.

1855—56. **Carl Peter Gram Leuning** (Fuldmægtig og delvis fung. Chef for det tilsvarende Kontor under Indenrigsministeriet) varetog fremdeles tilligemed Departementschefen Kontorchefsforretningerne fra 1. Novbr. 1855—1. Juli 1856 (Chef for Justitsministeriets 1. Dept.).

1856—63. **Reinhard Christian With** (Kancellist i Justitsministeriets 2. Dept.s Expeditionskontor) fungerende Kontorchef i Forbindelse med Departementschefen 23. Juli 1856, fungerende alene 8. Jan. 1856, definitivt udnævnt 10. Marts 1859—1. April 1863 (Assessor i Kriminal- og Politiretten).

1863—74. **Christian Emanuel Fritz Reinhardt** (Fuldmægtig i Justitsministeriets 2. Dept.s Expeditionskontor) 19. April 1863—1. Aug. 1874 (overgik i den tilsvarende Stilling under Ministeriet for Island).

Islandske Departements Revisionskontor 1855—60.

Kontoret, der fra 1. Novbr. 1855 overgik fra Indenrigs- til Justitsministeriet, havde Revisionen af islandske, færøiske og grønlandske Regnskaber. Kontoret hævedes, da dets Sager i Henhold til kgl. Resol. af 25. Juni 1860 fra 1. Juli s. A. henlagdes til 2. Kontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget. (Se S. 99—100.)

Chef.

1855—60. **Hans Peter Kofoed** (Chef for det tilsvarende Kontor under Indenrigsministeriet) 1. Novbr. 1855—1. Juli 1860 (overgik til det ovenfor nævnte Revisionsdepartement som Bestyrer af den tilsvarende Afdeling under dettes 2. Kontor).

Fængselskontoret 1861—84.

Ved kgl. Resol. af 27. Novbr. 1848 fastsattes det, at den umiddelbare Overbestyrelse af Fængselsvæsenet, navnlig de civile Straffeanstalter, 1. Jan. 1849 fra Justitsministeriets 1. Departement skulde henlægges til en udenfor Ministeriet staaende Overinspektør som Melleminstants mellem Ministeriet og Bestyrelserne for de enkelte Anstalter, med hvilke han skulde føre det personlige Tilsyn. De Ordrer, der udgik til Overinspektøren fra Ministeriet, udfærdigedes gjennem 1. Departements Expeditionskontor; sammesteds behandledes ogsaa Alt„ hvad der af ham indberettedes eller indstilledes til høiere Sanktion.

Efterat det ved Lov af 19. Febr. 1861 var bestemt, at Embedet som Overfængselsinspektør skulde nedlægges, oprettedes der ved kgl. Resol. af 4. Mai 1861, til Varetagelsen af de saaledes nu umiddelbart til Ministeriet henlagte Forretninger, under Tilsyn af Chefen for dettes 1. Departement et Fængselskontor, hvis Bestyrer vel under Ansvar for Ministeren kunde afgjøre visse Spørgsmaal, men som paa den anden Side skulde referere de Sager, der ifølge hans Instrux forbeholdtes Ministeriets Afgjørelse, enten for Ministeren eller for Departementschefen. Ved kgl. Resol. af 18. Juli 1884 bortfaldt denne Ordning, og den umiddelbare Overbestyrelse af Fængselsvæsenet henlagdes paany under en Overinspektør paa den ved kgl. Resol. af 27. Novbr. 1848 fastsatte Maade.

Chef.

1861—84. **Frederik Bruun** (tillige Inspektør ved Vridsløselille Forbedringshus, fra 1. April 1873 ved Christianshavns Straffeanstalt) konst. 15. Mai 1861 fra 1. April s. A. at regne —18. Juli 1884 (Stillingen som Kontorchef bortfaldt).

Bogholderkontoret 1848—52.

Dette Kontor overførtes uforandret fra det danske Kancelli til Justitsministeriet 5. April 1848, men nedlagdes i Henhold til Beslutning paa Finantsloven for 1851—52 ved den i Begyndelsen af det følgende Aar indtraadte Vakance. Kontoret betragtedes nærmest som sorterende under Ministeriets 1. Departement. Efter dets Nedlæggelse fordeltes Forretningerne foreløbig imellem Ministeriets Arkivar og en Funktionær i Brandforsikkringskontoret.

Bogholder.

1848—52. **Palle Nielsen** (Bestyrer af det tilsvarende Kontor under Kancelliet) 5. April 1848— † 12. Jan. 1852.

Kassererkontoret 1848—60.

Efterat dette Kontor 5. April 1848 var overgaaet fra det danske Kancelli til Justitsministeriet, indskrænkedes dets Forretningsomraade derved, at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, som havde overtaget de Kancelliets 1. Departement paahvilende Forretninger, overdrog alle sine Kassererforretninger til Universitetets Kvæstor. Justitsministeriets Kassererkontor, der nærmest betragtedes som hørende til 1. Dept., bortfaldt i Henhold til Lov af 31. Marts 1860 fra

1. Juni s. A., da der under Indenrigsministeriet oprettedes et for Justitsministeriet, Indenrigsministeriet og Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet fælles »Kassererkontor for Kongerigets Ministerier«. (Se S. 161—2.)

Kasserer.

1848—60. **Frederik Hjort** (Kasserer i danske Kancelli) 5. April 1848—1. Juni (Resol. 17. Mai) 1860 (afskediget).

Arkivkontoret 1848—61.

Det danske Kancellis Omdannelse 5. April 1848 fik ikke strax nogen Indflydelse paa dette Kontors Forretninger. Det vedblev foreløbig efter sin Henlæggelse under Justitsministeriet at have alle det danske Kancellis Arkivsager under sig. Men allerede i Henhold til de minist. Resol. af 8. Septbr. og 10. Oktbr. 1848 maatte det s. A. afgive Sagerne indtil 1660 til Geheimearkivet, og ifølge en imellem Justitsministeriet og Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet 11. Mai 1849 sluttet Overenskomst udsondredes Kancelliets 1. Departements Sager fra Aarhundredets Begyndelse og henlagdes under sidstnævnte Ministeriums Overbestyrelse. Endvidere afgaves i Medfør af Justitsministeriets Resol. af 9. April 1851 Kancelliets Arkivalier fra 1660—1750 til Geheimearkivet. — Kontoret, der nærmest betragtedes som hørende under Ministeriets 1. Dept., bortfaldt fra 1. April 1861, samtidig med, at der ifølge kgl. Resol. af 20 Marts s. A. under Indenrigsministeriets Overbestyrelse oprettedes et for Kongerigets Ministerier fælles Arkivkontor. (Se S. 162—3.)

Chefer.

1848—57. **Hans Peter Koefoed Møller** (Chef for Kancelliets Arkivkontor) 5. April 1848—5. Marts 1857 (Byfoged og

Skriver i Middelfart samt Herredsfoged og Skriver i Vends Herred).

1857—61. **Niels Secher** (Fuldmægtig i det islandske Departements Revisionskontor) konst. 31. Marts 1857, definitivt udnævnt 7. Febr. 1860—1. April 1861 (Chef for Kongerigets Arkivkontor).

Ministeriet for Kirke- og Undervisnings-væsenet 1848—93.

Samtidig med, at der den 22. Marts 1848 udnævntes en Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet, bestemtes det, at denne strax skulde forestaa »Den kgl. Direktion for Universitetet og de lærde Skoler«, hvorimod de Kirkevæsenet og Geistligheden samt Borger- og Almueskolevæsenet vedkommende Forretninger fremdeles skulde besørges gjennem det danske Kancelli, indtil Kollegiernes Omdannelse til Ministerier kunde foregaa. Efterat dette for Kancelliets Vedkommende var iværksat ved kgl. Resol. af 3. April 1848, henlagdes ogsaa de ovennævnte Sager den paafølgende 5. April under Ministeriet, hvis Forretninger derefter ifølge kgl. Resol. af 18. Mai s. A. fordeltes imellem to Departementer, som dog først ved kgl. Resol. af 5. Juni s. A. og for Revisionsvæsenets Vedkommende endog først 20. Febr. og 14. Marts 1849 fik sine Kontorforhold definitivt ordnede. Ministeriets 1. Departement overtog Kirkevæsenet samt fra 1. Juli 1859, da Missionskollegiet hævedes, de Sager, der hidtil vare afgjorte af dette Kollegium; 2. Departement fik samtlige med Undervisnings- og Skolevæsenet o. d. l. forbundne Anliggender samt i Henhold til de kgl. Resol. af 18. Mai og 10. Dcbr. 1859 Kunstanstalterne, der fra deres Henlæggelse under Ministeriet 25. Juni 1849 havde indtaget en Særstilling under dette (se herom nedenfor ved »Sekretariatet«).

31. Marts 1855 oprettedes der et særligt (3.) Departement

for det lavere Undervisningsvæsen, som altsaa udgik fra 2. Dept.; men allerede 1. April 1866 nedlagdes 3. Dept., og dets Kontor overgik nu til 1. Departement. 30. Jan. 1872 nedlagdes ogsaa dette Departement, men gjenoprettedes paany 1. April 1892 og overtog da alene Kirkevæsenets Anliggender. (Om Departementschefsforretningernes Varetagelse 1872—92 se »1. Departement«.) Fra Indenrigsministeriet overtog Ministeriet 1. April 1869 Bestyrelsen af Kongerigets Arkivvæsen, der fra 1. April 1889 indordnedes under det samtidig oprettede Rigsarkiv; derimod udsondredes det under Ministeriet sorterende Revisionsvæsen fra 1. Oktbr. 1870 til det Finantsministeriet underlagte Revisionsdepartement for Kongeriget.

29. Oktbr. 1866 afløste Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet Indenrigsministeren som Medlem af Bestyrelsen for de danske Kongers kronologiske Samling paa Rosenborg Slot.

Ministre.

1848. **Ditlev Gothard Monrad** 22. Marts—15. Novbr. 1848.

1848—51. **Johan Nicolai Madvig** 16. Novbr. 1848—7. Dcbr. 1851.

1851—52. **Peter Georg Bang** *ad interim* 7. Dcbr. 1851—3. Juni 1852.

1852—53. **Carl Frederik Simony** 3. Juni 1852—21. April 1853.

1853—54. **Anders Sandøe Ørsted** 21. April 1853—12. Dcbr. 1854.

1854—59. **Carl Christian Hall** 12. Dcbr. 1854—6. Mai 1859.

1859. **Ditlev Gothard Monrad** 6. Mai—2. Dcbr. 1859.

1859—60. **Vilhelm August Borgen** 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860.

1860—63. **Ditlev Gothard Monrad** 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863.

Var dispenseret 4.—19. April 1860; Konseilspræsident C. C. Hall vikarierede.

1863—64. **Christian Thorning Engelstoft** 31. Dcbr. 1863—11. Juli 1864.

Var dispenseret 24. Marts—11. Juli 1864; Konseilspræsident D. G. Monrad vikarierede.

1864—65. **Eugenius Sophus Ernst Heltzen** 11. Juli 1864—30. Marts 1865.

1865. Georg Joachim Quaade fungerede 30. Marts— 7. April 1865.

1865. **Christian Jacob Cosmus Bræstrup** 7. April—6. Novbr. 1865.

1865—67 (68). **Christian Peter Theodor Rosenørn-Teilmann** 6. Novbr. 1865—4. Septbr. 1867; han vedblev dog til 27. Marts 1868 at have Overbestyrelsen af det kgl. Theater og Kapel.

1867—68. **Peter Christian Kierkegaard** 4. Septbr. 1867—6. Marts 1868.

Havde dog ikke Overbestyrelsen af det kgl. Theater og Kapel, se C. P. T. Rosenørn-Teilmann.

1868. Christian Andreas Fonnesbech fungerede 6.—15. Marts 1868.

Se med Hensyn til det kgl. Theater og Kapel C. P. T. Rosenørn-Teilmann.

1868—69. **Aleth Sophus Hansen** 15. Marts 1868—22. Septbr. 1869.

Overtog først 27. Marts 1868 Anliggenderne for det kgl. Theater og Kapel.

1869—70. **Ernst Emil Rosenørn** 22. Septbr. 1869—28. Mai 1870.

1870—74. **Carl Christian Hall** 28. Mai 1870—14. Juli 1874.

Var dispenseret 3. Juli—5. Aug. 1872 (Konseilspræsident Holstein vikarierede) og 15. Juli—18. Aug. 1873 (Justitsminister Klein vikarierede).

1874—75. **Jens Jacob Asmussen Worsaae** 14. Juli 1874—11. Juni 1875.

1875—80. **Johan Christian Henrik Fischer** 11. Juni 1875—24. Aug. 1880.

1880—91. **Jacob Frederik Scavenius** 24. Aug. 1880—6. Juli 1891.

Blev dispenseret 10. Mai 1881 i en Uge, 6. Mai 1883 i 7 Uger, 2. Juli 1884 i »nogle« Uger, 16. Aug. 1886 i »nogle«

Uger, 25. Mai 1887 i »nogle« Uger, 17. Aug. 1888 i 2 Uger og 17. Juli 1890 i »nogle« Uger. Justitsminister Nellemann vikarierede hver Gang undtagen i 1884 og 1887, da Udenrigsminister Rosenørn-Lehn varetog Forretningerne.

1891. Johannes Magnus Valdemar Nellemann fungerede 6.—10. Juli 1891.

1891— **August Hermann Ferdinand Carl Goos** fra 10. Juli 1891.

Var dispenseret fra 24. Juni 1892 i »nogle« Uger; Justitsminister Nellemann vikarierede.

Direktør for Ministeriet 1858—59.

Kun een Gang har der midlertidig været udnævnt en Direktør for hele Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, nemlig kort efter at Carl Christian Hall tillige var bleven Udenrigsminister; Stillingen bortfaldt, da Direktøren selv blev Ministeriets Chef. Det var Direktørens Pligt at være Ministeren behjælpelig med Ledelsen af det samlede Ministerium.

1858—59. **Ditlev Gothard Monrad** (Chef for Ministeriets 3. Dept. og Overskoledirektør) 31. Aug. 1858—6. Mai 1859 (Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet).

I. Departement 1848—72(76) og 18(88)92—93.

Departementet oprettedes ved kgl. Resol. af 18. Mai 1848 for de Kirkevæsenet og Geistligheden vedrørende Sager, hvis Behandling ifølge kgl. Resol. af 5. Juni s. A. skulde ske gjennem eet Expeditionskontor. I Henhold til kgl. Resol. af 24. Novbr. 1848 og ministeriel Afgjørelse af 20. Febr. 1849 overtog Departementet fra 1. April 1849 tillige, med Fuldmægtig Niels Christian Bolbroe som Revisor, bl. A. Decisionen af de senest under Justitsministeriets 2. Dept. sorterende Regnskaber for geistlige Stiftelser og Legater, fra 1.

April 1855 tillige Decisionen af Bispetienderegnskaberne og fra 1. Juli 1859 desuden Decisionen af Missionsregnskaberne. Indtil 10. Febr. 1852 fungerede dog Chefen for Justitsministeriets 2. Dept. Andreas Møller som Decisor for de førstnævnte Regnskaber. Endvidere overtog Departementet ifølge ministeriel Overenskomst af 11. Mai 1849 (med Kopist Thomas Hansen Erslew som Arkivbestyrer) Tilsynet med den under Ministeriet oprettede særlige Afdeling af det danske Kancellis Arkiv, omfattende 1. Departements Sager fra 1800—48, en Ordning, der, uanset Oprettelsen af Kongerigets Arkiv ved kgl. Resol. af 20. Marts 1861, først bortfaldt efter Erslews Død 17. Marts 1870.

Ved Ophævelsen af 3. Departement fra 1. April 1866 henlagdes Expeditionskontoret for det lavere Undervisningsvæsen m. v. under Departementet, der samtidig afgav Decisionen af de ovennævnte Regnskaber til 2. Departement. Ved kgl. Resol. af 30. Jan. 1872 nedlagdes 1. Departement; men først fra 1. Juli (Resol. 26. Juni) 1876 henlagdes Departementets to Expeditionskontorer under Ministeriets tidligere 2. Departement; indtil da havde Cheferne for Kontorerne tillige hver paa sit Omraade varetaget Departementschefsforretningerne. Ved kgl. Resol. af 16. Marts 1888 blev det paany overdraget Chefen for 1. Expeditionskontor (geistlige Sager) tillige at varetage de dermed forbundne Departementschefsforretninger, og denne Ordning bestod, indtil der i Henhold til Lov af 11. Marts 1892 fra 1. April s. A. gjenoprettedes et særligt Departement for de Kirkevæsenet vedkommende Sager.

Chefer.

1848—72. **Carl Mettus Weis** (Chef for Kancelliets 1. Dept.s Expeditionskontor) 18. Mai 1848— † 18. Jan. 1872.

1872—76. **Frantz Christopher Bruun** (tillige Chef for Almueskolekontoret) varetog Departementschefsforretningerne for dette Kontors Vedkommende 30. Jan. 1872—1. Juli 1876.

1872—76 og 1888—90. **Jean André Frederic de Jonquières** (tillige Chef for det geistlige Kontor) varetog Departementschefs-

forretningerne for dette Kontors Vedkommende 30. Jan. 1872 —1. Juli 1876 og 16. Marts 1888— † 23. Dcbr. 1890.

1891—92. Gotfred Burman-Becker (Fuldmægtig i og fra 1. Jan. 1891 Chef for det geistlige Kontor) varetog faktisk Kontorets Departementschefsforretninger 1. Jan. 1891—1. April 1892.

1892— **Carl Christian Holm** (Chef for Almueskolekontoret) fra 1. April (Resol. 18. Marts) 1892.

---

2. Departement 1848—93.

(Var fra 1872(76)—(88)92 Ministeriets eneste Departement.)

Departementet oprettedes ved kgl. Resol. af 18. Mai 1848 for alle saavel det høiere som det lavere Undervisningsvæsen vedrørende Anliggender, hvis Behandling fordeltes imellem to Expeditionskontorer. Desuden overtog Departementet fra Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler et Revisionskontor, som dog først 14. Marts 1849 fuldstændig organiseredes. Ved Oprettelsen af Ministeriets 3. Departement 1. April 1855 udsondredes Expeditionskontoret for det lavere Undervisningsvæsen (2. Kontor), som senere ved 3. Departements Nedlæggelse 1. April 1866 overgik til 1. Departement, men paany 1. Juli 1876 tilligemed Expeditionskontoret for geistlige Sager (1. Kontor) henlagdes til det tidligere 2. Departement, som altsaa nu havde alle Ministeriets Kontorer under sig. Herfra udgik dog det geistlige Kontor atter ifølge kgl. Resol. af 16. Marts 1888. — Revisionskontoret saavelsom de under 1. og det hidtilværende 3. Departement sorterende Decisioner, der 1. April 1866 vare henlagte under 2. Departement, udgik 1. Oktbr. 1870 til Revisionsdepartementet for Kongeriget undtagen for ganske enkelte mindre Regnskabers Vedkommende, der behandledes af særlige Revisorer. Det 1. April 1869 til Ministeriet overgaaede Kongerigets Arkivkontor, der 1. April 1889 blev 2. Afdeling af Rigsarkivet, maatte nærmest betragtes som knyttet til 2. Departement.

Chefer.

1848—53. **Jens Olaus Hansen** (Medlem af Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler) 18. Mai 1848—25. April 1853 (afskediget).

Han var dispenseret fra 9. Dcbr. 1851, da han blev konstitueret som Domænedirektør. Hans Forretninger som Departementschef vare fra den nævnte Dag fordelte imellem Chefen for 1. Dept. C. M. Weis, der varetog det lavere Skolevæsens Anliggender, og nedenfor nævnte A. C. P. Linde, der var konstitueret for Sagerne vedrørende det høiere Undervisningsvæsen. (Se bl. A. kgl. Resol. af 30. Mai 1853.)

1853—88. **Andreas Conrad Putscher Linde** (Chef for Departementets Expeditionskontor for det høiere Undervisningsvæsen og fra 9. Dcbr. 1851 konst. Departementschef) 30. Mai 1853— † 3. Marts 1888. Fra 1. Juli 1876 var han Departementschef for hele Ministeriet.

1888— **Andreas Frederik Asmussen** (Chef for 3. Expeditionskontor) fra 16. Marts 1888.

---

3. Departement 1855—66.

Ved kgl. Resol. af 31. Marts 1855 oprettedes der fra 1. April s. A. midlertidig under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet et 3. Departement, hvorunder Behandlingen af de hidtil under Ministeriets 2. Departement sorterende Sager for Borger- og. Almueskolevæsenet saavelsom Skolelærerseminarierne og Døvstummeinstitutet henlagdes, dog med Undtagelse af Decisionen af Borger- og Almueskolevæsenets Regnskabssager. Endvidere henlagdes det i Henhold til Lov af 21. Jan. 1857 oprettede Blindeinstituts Sager under Departementet. Dette nedlagdes 1. April (Resol. 24. Marts) 1866, og det Expeditionskontor, der havde varetaget dets Forretninger, overgik nu til Ministeriets 1. Departement, medens derimod Decisoratet for de under det ophævede De-

partement sorterende Regnskaber overgik til 2. Departement. Ifølge den førstnævnte Resolution skulde Departementets Chef tillige fungere som Overdirektør for Borger- og Almueskolevæsenet.

Chefer.

1855—59. **Ditlev Gothard Monrad** (Biskop, Dr. phil.) konst. 1. April 1855, definitivt udnævnt 1. Dcbr. s. A.—6. Mai 1859 (Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet).

1859—65. **Karl Henrik With** (Stiftsprovst for Aalborg Stift m. v.) 6. Juni 1859— † 5. Juni 1865.

1865—66. **Frants Christopher Bruun** (Chef for Departementets Expeditionskontor) varetog tillige Departementschefsforretningerne 6. Juni 1865—31. Marts 1866.

Ministeriets Sekretariat 1849—59.

Indtil 29. Aug. 1849 besørgedes Forretningerne med Hensyn til de Sager, der sorterede umiddelbart under Ministeren, fordi de enten angik Ministeriet i dets Helhed eller efter deres Natur krævede en mere konfidentiel Behandling, af forskjellige i Ministeriet ansatte Funktionærer. Men ved kgl. Resolution af ovennævnte Dag gaves der Bemyndigelse til, at Behandlingen og Expeditionen saavel af disse Sager som af Alt, hvad der angik de ved kgl. Resol. af 25. Juni 1849 (jfr. 23. Juli og 5. Aug. s. A.) til Ministeriet henlagte Kunstanstalter: Kunstsamlingerne, det kgl. Akademi for de skjønne Kunster samt det kgl. Theater og Kapel, mod et Honorar maatte overdrages til en i Ministeriet ansat Mand, der som Sekretær for samtlige disse Anliggender — for hvilke der indrettedes særlige Journaler, Kopibøger, Forestillingsprotokoller m. v. — skulde staa umiddelbart under Ministeren. Allerede i Efteraaret 1852 blev det dog foreløbig overdraget Chefen for Ministeriets 1. Dept. C. M. Weis

tillige at udføre en Departementschefs Forretninger med Hensyn til de Kunstanstalterne vedkommende Sager, og en kgl. Resol. af 4. Marts 1853 stadfæstede denne Ordning, der bestod indtil 18. Mai 1859*), da Sagerne angaaende det kgl. Theater og Kapel ved en kgl. Resolution henlagdes under Ministeriets 2. Dept. og dets Expeditionskontor, som endvidere fra 30. Aug. 1859 ifølge ministeriel Bemyndigelse, stadfæstet ved kgl. Resol. af 10. Dcbr. s. A., overtog Behandlingen af de Kunstsamlingerne og det kgl. Akademi for de skjønne Kunster vedrørende Anliggender, samt de øvrige hidtil under Sekretariatet sorterende Forretninger.

Sekretærer.

1849—52. **Gotfred Christian de Jonquières** (Kancellist i 2. Dept.s Kontor for det lavere Undervisningsvæsen) fungerende 29. Aug. 1849—19. April 1852 (Kontorchef i Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig).

1852—59. **Harald Constantin Christensen** (Volontør, fra 2. Septbr. 1852 Kancellist i Ministeriets 2. Dept.s Kontor for det lavere Undervisningsvæsen) fungerende 1. Mai 1852, konst. ved kgl. Resol. af 12. Juni 1855—30. Aug. 1859 (Byfoged og Skriver i Hobro samt Herredsfoged og Skriver i Rinds og Gislum Herreder).

Kontorerne.

Expeditionskontoret for Kirkevæsenets Sager m. v. 1848—93.

Kontoret, hvis Navn oprindelig var »1. Departements Expeditionskontor«, fra 1. April 1866 »1. Departements 1. Expeditionskontor« og fra 30. Jan. 1872 »1. Expeditionskon-

---

*) I Realiteten var den dog fra Dcbr. 1854 hævet for Theatrets og Kapellets Vedkommende, se H. Christensen: Det kgl. Theater i Aarene 1852—59, Pag. 48 og Pag. 90 Noten.

tor«, sorterede fra først af under 1. Departement, henlagdes 1. Juli 1876 under det tidligere 2., da eneste, Departement, men udsondredes atter foreløbig derfra 16. Marts 1888, definitivt 1. April 1892, da 1. Departement gjenoprettedes. Det overtog ved sin Organisation under Ministeriet 5. Juni 1848 de hidtil under Kancelliets 1. Departements Expeditionskontor sorterende Sager angaaende den kirkelige Forfatning, de Geistliges Embeder, Pligter, Rettigheder og Indtægter, Kirkerne og disses Indtægter, Konfirmationer paa Foreninger angaaende Tiender, der tilhørte Kirken eller Geistligheden, Begravelsesvæsenet og Missionsvæsenet m. v.

Ifølge kgl. Resol. af 30. Juli 1849 fik Kontoret Behandlingen af de hidtil gjennem Indenrigsministeriets Landvæsenskontor expederede Sager ang. Afhændelse af geistligt og kirkeligt Beneficiargods; ifølge kgl. Resol. af 26. Septbr. 1854 overtog Kontoret fra 1. April 1855 de Domæneexpeditionskontoret hidtil paahvilende Forretninger med Hensyn til Bestyrelsen af de under det Offentliges Administration inddragne Bispetiender og andre biskoppelige Indtægter; fra 1. Juli 1859 henlagdes de Sager, som hidtil vare afgjorte af det ved kgl. Resol. af 17. Juni s. A. ophævede Missionskollegium til Kontoret, som endvidere fra 1. Aug. 1874 overtog de færøiske geistlige Anliggender, der indtil da vare behandlede i det islandske Departement og derfra — ligesom de tilsvarende islandske Sager — vare refererede direkte for Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Derimod udgik ifølge ministeriel Overenskomst af 10. Mai 1856 Besættelsen af geistlige Embeder i Vestindien til Kolonialkontoret *).

Chefer.

1848—90. **Jean André Frederic de Jonquières** (Fuldmægtig i Justitsministeriet) 5. Juni 1848— † 23. Dcbr. 1890.

---

*) Ved Resol. af 24. April 1850 var det under Henvisning til kgl. Resol. af 18. Aug. 1848 fastslaaet, at kun Skolelærere, der ikke tillige vare ordinerede Geistlige, skulde ansættes gjennem Kolonialdirektoratet.

1891— **Gotfred Burman-Becker** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 1. Jan. 1891.

Expeditionskontoret for det høiere Undervisningsvæsen m. v. 1848—93.

Kontorets Navn var oprindelig »2. Departements 1. Sekretariat«, fra 1. April 1855 »2. Departements Expeditionskontor«, fra 30. Jan. 1872 »3. Expeditionskontor«, og det var bestandig i det her omhandlede Tidsrum knyttet til det oprindelige 2. Departement. Det overtog ved sin Organisation under Ministeriet 5. Juni 1848 de hidtil under »den kgl. Direktion for Universitetet og de lærde Skoler« sorterende Sager angaaende Universitetet, den polytekniske Læreanstalt, Sorø Akademi, samtlige lærde Skoler (undtagen Herlufsholms Skole og Opdragelsesanstalt *)) og de høiere Realskoler, endvidere det store kgl. Bibliothek og Museet for Naturvidenskaberne, der ifølge kgl. Resol. af 18. Mai 1848 afgaves fra Overhofmarskallatet til Ministeriet, samt fra 22. Juli 1848 Geheimearkivet fra Justitsministeriets 1. Dept.s Expeditionskontor. Til Behandling i Kontoret overgik fremdeles fra 1. Jan. 1849 det aarlige Bidrag fra Finantserne til Videnskabernes og de skjønne Kunsters Fremme og til Reisestipendier, 18. Marts 1853 de samtidig paany organi-

---

*) Ifølge denne Stiftelses Fundats af 23. Mai 1565 og Tillæg til samme af 22. Marts 1567 skulde den sortere under Rigsraadet, i hvis Sted Enevoldskongerne traadte fra 1660. Udnævnelsen af Forstandere m. v. saavelsom andre Stiftelsen vedrørende Anliggender expederedes da gjennem det danske Kancelli, hvilket bl. A. fremgaar af 1. Departements Forestillinger til de kgl. Resol. af 5. Juni 1807 og 30. Jan. 1827. »Det egentlige Undervisningsfag« skulde dog efter kgl. Ordre af 5. April 1805 henhøre under Kommissionen for Universitetet og de lærde Skoler; men dette bortfaldt allerede 5. Juni 1807. Efter 1848 henstod Stiftelsens Forhold til Ministerierne uafgjort, indtil det ved kgl. Resol. af 25. Juli 1851 fastsattes, at Statsraadet skulde føre Overtilsynet med den. (Se S. 32.)

serede Gradmaalingssager, der dog 1. Novbr. 1855 henlagdes til Sekretariatet under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender og 1. Aug. 1858 kom til at sortere under Finantsministeriets Sekretariat, men atter 1. April 1865 vendte tilbage til Kontoret.

Dette overtog desuden 18. Mai 1859 Sagerne ang. det kgl. Theater og Kapel fra Ministeriets Sekretariat, 30. Aug. 1859 (stadfæstet ved kgl. Resol. af 10. Dcbr. s. A.) sammestedsfra Sagerne ang. det kgl. Akademi for de skjønne Kunster, Kunstsamlingerne*) og alle de egentlige Sekretariatssager, 1. April 1869 Sagerne vedrørende Kongerigets Arkivvæsen fra Indenrigsministeriets Sekretariat (se S. 205), 1. Juli 1871 Forretningerne ang. Frederiks Hospital samt Fødsels- og Pleiestiftelsen fra Justitsministeriets 2. Dept.s Expeditionskontor, 19. Jan. 1888 Sagerne ang. Embedsmændenes Forsyning med Papir og Blæk til Brug i Statstjenesten, 19. Juni 1888 Tandlægeskolens Anliggender, 1. April 1889 ved Geheimearkivets og Kongerigets Arkivs Ophævelse Sagerne ang. det samtidig oprettede Rigsarkiv, 3. Mai 1889 Sagerne angaaende Udførelsen af Trykkeriarbeide for Regjeringen, 5. Oktbr. 1889 Sagerne angaaende Beskyttelse af literær og kunstnerisk Eiendomsret fra Indenrigsministeriets Kontor for Kommune- og Næringssager, og 26. Juni 1891 Sagerne ang. Farmaceuters Uddannelse udenfor Apothekerne samt ang. de farmaceutiske Examiner fra Justitsministeriets 1. Expeditionskontor.

Chefer.

1848—53. **Andreas Conrad Putscher Linde** (Chef for 2. Expeditionskontor under Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler) 5. Juni 1848—30. Mai 1853 (Chef for Ministeriets 2. Departement).

Han fungerede allerede fra 9. Dcbr. 1851 som Departementschef, og hans Kontorchefsforretninger bleve derfor fra samme Tid varetagne af Fuldmægtig C. D. G. Brücker.

---

*) For Kunstsamlingerne var der ifølge kgl. Resol. af 5. Aug. 1849 oprettet et Overdirektorat som Melleminstants, der igjen hævedes ved kgl. Resol. 29. Jan. 1866.

1853—56. **Christian Daniel Gottlieb Brücker** (Fuldmægtig og fungerende Chef for Kontoret) 15. Juli 1853—18. Oktbr. 1856 (Borgmester i Nakskov).

1856—80. **Christian Frederik Schwartzkopf** (Fuldmægtig i 1. Depts. Expeditionskontor) 19. Novbr. 1856—14. Mai 1880 (afskediget).

1880—88. **Andreas Frederik Asmussen** (Fuldmægtig i Kontoret) 14. Mai 1880—16. Marts 1888 (Ministeriets Departementschef).

1888— **Frederik Julius Georg Vilhelm Stemann** (Fuldmægtig i Kontoret) fra 16. Marts 1888.

Expeditionskontoret for det lavere Undervisningsvæsen m. v. 1848—93.

Kontoret hørte oprindelig til Ministeriets 2. Departement som dettes »2 Sekretariat«, fra 1. April 1855 til 3. Departement som dettes »Expeditionskontor« og fra 1. April 1866 til 1. Departement som dettes »2 Expeditionskontor«; fra 30. Jan. 1872, da Ministeriets 1. Departement nedlagdes, og Kontorets Chef tillige besørgede dets Departementschefsforretninger, kaldtes det alene »2. Expeditionskontor«; det vedblev at have dette Navn, efterat det 1. Juli 1876 paany var henlagt til det da eneste, tidligere 2., Departement go beholdt det endog, efterat der fra 1. April 1892 var oprettet et nyt 1. Departement, hvorunder 1. Expeditionskontor henlagdes.

Det overtog ved sin Organisation under Ministeriet 5. Juni 1848 de tidligere under det danske Kancelli sorterende Sager angaaende Borger- og Almueskolevæsenet, Skolelærerseminarierne og Døvstummeinstitutet i Kjøbenhavn, hvortil senere føiedes de øvrige Statsinstituter af samme Art, efterhaanden som de oprettedes (Institutet i Fredericia ifølge Lov af 22. Marts 1880 og Institutet i Nyborg ifølge Lov af 11. April 1890), endvidere Institutet paa Bøggildgaard i Hen-

hold til Lov af 25. Febr. 1852, det kgl. Blindeinstitut fra dets Oprettelse i Henhold til Lov af 21. Jan. 1857, samt Tilsynet med Aandssvageanstalten paa Gamle Bakkehus (Idiotanstalten), der begyndte sin Virksomhed 15. Novbr. 1855, og de øvrige af Staten autoriserede private Abnormanstalter fra den Tid, da der bevilgedes dem Tilskud paa Finantslovene (fra 1. April 1876). Det samme gjaldt om de statsunderstøttede Folkehøiskoler fra 1. April 1886 samt det danske Skolemuseum fra 1. April 1888.

I Henhold til kgl. Resol. af 6. Juli 1870 overtog Kontoret Forretningerne ved den Overbestyrelse af de det kgl. Vaisenhus vedrørende Anliggender, der hidtil havde hørt under Justitsministeriets 2. Dept.s Expeditionskontor, og fra 1. Aug. 1874 fik det Behandlingen af de hidtil under det islandske Departement sorterende færøiske Skolesager, der — ligesom de islandske Sager af samme Art — vare blevne refererede direkte for Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet af det nævnte Departements Chef.

Chefer.

1848—82. **Frantz Christoffer Bruun** (Fuldmægtig i danske Kancellis 1. Dept.s Expeditionskontor) 5. Juni 1848— † 11. Jan. 1882. Kontorchefsembedet nedlagdes derefter indtil 31. Marts 1888.

1882—84. **Hans Christian Matthias Krarup Øllgaard** (tillige Fuldmægtig i Kontoret) fung. Chef 12. Jan. 1882—14. Juli 1884 (Birkedommer i Bregentved-Gisselfeld Birk).

1884—92. **Carl Christian Holm** (Assistent i Kontoret) Fuldmægtig og fung. Chef 22. Juli 1884, definitivt udnævnt ved Kontorchefsembedets Gjenoprettelse 31. Marts 1888 —1. April (Resol. 18. Marts) 1892 (Chef for Ministeriets 1. Departement).

1892— **Andreas Peter Weis** (Fuldmægtig i 3. Expeditionskontor) fra 1. April (Resol. 21. Marts) 1892.

Revisionskontoret 1848—70.

Kontoret, der tidligere sorterede under den kgl. Direktion for Universitetet og de lærde Skoler og sammen med denne Direktion 22. Marts 1848 henlagdes til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, organiseredes først 14. Marts 1849 fuldstændig dér som et til dettes 2. Departement hørende Revisionskontor. Det vedblev derefter at sortere under det nævnte Departement, indtil det tilligemed den nedenfor omtalte Revisionsafdeling ifølge de kgl. Resolutioner af 17. Aug. og 30. Septbr. 1870 fra 1. Oktbr. s. A. henlagdes til Revisionsdepartementet for Kongeriget som dettes 3. Kontor. (Se S. 100—1.) Enkelte Regnskaber, der revideredes af særlige Revisorer, bleve dog faktisk undtagne fra denne Ordning.

Kontoret besørgede oprindelig kun Revisionen af Regnskaberne vedrørende Universitetet, Kommunitetet, Polyteknisk Læreanstalt, Sorø Akademi, de lærde Skoler (undtagen Herlufsholm) og de videnskabelige Realskoler; fra 14. Marts 1848 overtog det tillige de hidtil i Justitsministeriets Kontor for Revisionen af offentlige Stiftelser og Legater behandlede Regnskaber for Døvstummeinstitutet, Seminariefonden, Skolelærerhjælpekasserne m. v., 19. Mai 1853 Theaterregnskaberne, der hidtil havde været undergivne en særlig Revision, 14. Marts 1854 det kgl. Bibliotheks, Geheimearkivets og det naturhistoriske Museums Regnskaber, i Henhold til Lov af 21. Jan. 1857 Blindeinstitutets og 31. Jan. 1867 Kunstsamlingernes Regnskaber (tidligere særlig Revision). Desuden knyttedes fra 1. April 1866 den under Ministeriets 1. Departement sorterende Revisionsafdeling til Kontoret, men kom til at udgjøre en særlig Afdeling. Af de ovennævnte Regnskaber bortfaldt atter Skolelærerhjælpekassernes i Henhold til Lov af 8. Marts 1856, som ophævede disse Kasser.

Chef.

1849—70. **Andreas Kreutzfeldt Bang** (Chef for Revisionskontoret under Direktionen for Universitetet og de lærde

Skoler) 14. Marts 1849—1. Oktbr. 1870 (Chef for 3. Revisionskontor under Revisionsdepartementet for Kongeriget).

Kongerigets Arkivkontor 18(61)69—89.

Ved kgl. Resol. af 20. Marts 1861 bestemtes det i Henhold til Lov af 19. Febr. s. A., at det Kongerigets Ministerier vedkommende Arkivvæsen fra den paafølgende 1. April samlet skulde henlægges under Indenrigsministeriets Bestyrelse, dog saaledes, at den daværende Arkivbestyrer under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Th. H. Erslew), saalænge han indtog denne Stilling, skulde vedblive at staa som selvstændig Embedsmand under bemeldte Ministerium *). Det var altsaa i Virkeligheden kun Justits- og Indenrigsministeriets to Arkivkontorer, som der for Øieblikket kunde være Tale om at samle til en Helhed; men ikke engang dette skete. Arkivets Personale fik intet fælles Lokale, og Forholdet udviklede sig derfor hurtig saaledes, at Kontorchefen kun beholdt Ledelsen af det fra Justitsministeriet overgaaede Arkivkontor (»1. Afdeling«), medens en Fuldmægtig bestyrede Indenrigsministeriets tidligere Arkivkontor (»2. Afdeling«). Denne faktiske Tilstand godkjendtes ved Instrux af 22. Mai 1863, der stillede den nævnte Fuldmægtig i et uafhængigt Forhold til Kontorchefen og gav ham Ret til direkte at korrespondere med Ministeriet. Vel bortfaldt disse Bestemmelser i Instruxen, da Fuldmægtigen 16. Juni 1874 selv blev Kontorchef; men de to Afdelinger vedbleve faktisk at bestaa som særskilte Expeditionskontorer indtil Begyndelsen af Aaret 1884.

Ved kgl. Resol. af 22. Dcbr. 1882 afgjordes det, at

---

*) Den samtidig paatænkte Udskillelse af Finantsministeriets Sager som vedrørende Monarkiet blev dog indtil videre stillet i Bero og aldrig senere bragt til Udførelse.

Kongerigets Arkiv — der ifølge kgl. Resol. af 5. Febr. 1869 fra 1. April s. A. var henlagt under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet — fra 1. Jan. 1883 skulde samles med Geheimearkivet under en fælles Bestyrer, Geheimearkivaren (hvortil Arkivfuldmægtig A. D. Jørgensen samtidig udnævntes), med det Formaal for Øie senere hertil at lægge de andre af Rigets Centraladministration fremgaaede Arkiver. Geheimearkivet og Kongerigets Arkiv, hvis Arkivalier ved denne Leilighed omfordeltes efter en rationel Plan, vedbleve dog fremdeles at være formelt adskilte som to selvstændige Helheder, indtil der ifølge Lov af 30. Marts 1889 fra 1. April s. A. oprettedes et Rigsarkiv, i hvis Hovedarkiv Kongerigets Arkiv kom til at danne 2. Afdeling.

Kontoret indtog forøvrigt bestandig en Særstilling i de Ministerier, det successivt sorterede under, idet Alt, hvad der krævede kgl. eller ministeriel Resolution, behandledes gjennem Indenrigsministeriets Sekretariat indtil 1869 og derefter gjennem 3. Expeditionskontor under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Chefer.

1861—74. **Niels Secher** (Chef for Justitsministeriets Arkivkontor) 1. April 1861— † 15. Mai 1874.

1874—84. **Johan Diderik Nikolai Blicher Grundtvig** (Fuldmægtig og fra 22. Mai 1863 selvstændig Bestyrer af Arkivets 2. Afdeling) 16. Juni 1874—31. Dcbr. (Resol. 20. Juni) 1884 (afskediget).

Han blev dispenseret 4. Jan. 1884, fra hvilken Tid Fuldmægtig G. N. Kringelbach varetog Kontorchefsforretningerne.

1885—89. **Georg Nicolai Kringelbach** (Fuldmægtig og fung. Chef for Kontoret) 1. Jan. 1885 (Resol. 20. Juni 1884) —1. April 1889 (Arkivar i Rigsarkivets 2. Afdeling).

Udenrigsministeriet 1848—93.

Ministeriet organiseredes ved kgl. Resol. af 8. Aug. 1848 som en Afløser af »Departementet for de udenlandske Sager«. Ministeriets Forretninger fordeltes mellem fire umiddelbart under Ministeren sorterende, hverandre sideordnede Sekretærer, nemlig tre Departementssekretærer, der ifølge kgl. Resol. af 30. Dcbr. 1853 indskrænkedes til to, og en Expeditionssekretær. Ifølge kgl. Resol. af 26. Aug. 1848 kunde Ministeren bemyndige disse Sekretærer til paa hans Vegne og paa hans An- og Tilsvar at underskrive de under deres Ressort henhørende Expeditioner. Ifølge kgl. Resol. af 24. Novbr. 1848 henlagdes Konsulatssagerne fra Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet (Handelsministeriet, se S. 36 Noten) under Ministeriet, og ved kgl. Resol. af 11. Dcbr. s. A. bestemtes det, at ogsaa al den Handelsadministration, der umiddelbart havde Hensyn til Handelens Forhold til Udlandet, og som tidligere behandledes, dels af Departementet for de udenlandske Sager, dels af Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet (Handelsministeriet), skulde sortere under Udenrigsministeriet. Som en Følge heraf oprettedes der fra 1. Jan. 1849 under dette et særligt Departement for Handels- og Konsulatssager, under hvis Chef der sorterede en Departementssekretær. Ved den ovenfor nævnte Resol. af 8. Aug. 1848 henlagdes Arkivsagerne og Journalføringen m. v. under et Bureau, der fra 1. Jan. 1849 fik en særlig Afdeling for Handels- og Konsulatssager, som styredes af en Fuldmægtig.

Ved kgl. Resol. af 18. Febr. 1856 fastsattes det, at der under Udenrigsministeriet foruden Handels- og Konsulatsdepartementet fra 1. April s. A. for alle øvrige Sager skulde oprettes to Departementer, hvert med sit Bureau, fra hvilke Bureauer Arkivforretningerne og Journalføringen ifølge kgl. Resol. af 29. Marts s. A. udsondredes. Forretningernes Fordeling mellem de to Departementer var iøvrigt forbeholdt Ministeren. Departementscheferne, der hver havde en Departementssekretær (Bureauchef) under sig, fik ved kgl. Resol. af 4. April s. A. den samme Ret til at underskrive paa Ministerens Vegne, som Expeditionssekretæren og Departementssekretærerne — for hvilke denne Ret nu bortfaldt — havde faaet ved kgl. Resol. af 26. Aug. 1848. Ifølge kgl. Resol. af 27. Dcbr. 1859 bortfaldt Departementschefsstillingen for Handels- og Konsulatssagerne fra 1. Jan. 1860; men samtidig bestemtes det, at disse Sager skulde forestaas af Departementssekretæren, der fik umiddelbart Referat til Ministeren og eventuel Ret til at underskrive paa dennes Vegne og Ansvar, en Ret, der dog bortfaldt 10. April 1864. I Henhold til kgl. Resol. af 24. Febr. 1862 sammensmeltedes fra 1. April s. A. de to i 1856 oprettede Departementer til et »Departement for de udenlandske politiske Sager«, hvis Chef havde to Departementssekretærer (af hvilke den ene tillige var Chef for det fælles Expeditionsbureau) og en Arkivsekretær under sig. Ved kgl. Resol. af 10. April 1864 oprettedes der en Post som »Direktør for det samlede Udenrigsministerium«, og ifølge kgl. Resol. af 28. Marts 1866 nedlagdes Departementet for Handels- og Konsulatssagerne fra 1. April s. A.; Stillingen som Arkivsekretær saavelsom en Departementssekretærpost bortfaldt samtidig. Af det ovenfor anførte Embedspersonale bibeholdtes saaledes fra nu af kun Direktøren og de to under ham sorterende Departementssekretærer. Den ene af disse vedblev indtil sin Død tillige at være Chef for Expeditionsbureauet; fra 1. Februar 1880 beklædtes denne Stilling derimod af en Fuldmægtig. Arkivet bestyredes fra 1. April 1866 i Forbindelse med anden Embedsgjerning af en Funktionær.

Om Udenrigsministerens Bestyrelse af forskjellige Hertugdømmet Slesvig vedrørende Anliggender fra 1848—49 henvises til Bemærkningerne S. 220.

Ministre.

1848. **Frederik Marcus Knuth** 22. Marts 1848 som Minister for de udenlandske Anliggender, fra 8. Aug. s. A. som Udenrigsminister —15. Novbr. 1848.

1848—50. **Adam Vilhelm Moltke** *ad interim* 16. Novbr. 1848 —6. Aug. 1850.

1850—51. **Holger Christian Reedtz** (Medbestyrer fra 14. Juli 1858) 6. Aug. 1850—18. Oktbr. 1851.

1851—54. **Christian Albrecht Bluhme** 18. Oktbr. 1851—12. Dcbr. 1854.

1854—55. **Wulff Heinrich Bernhard Scheel-Plessen** *ad interim* 12. Dcbr. 1854—15. Jan. 1855 uden dog nogensinde at fungere.

L. N. Scheele vikarierede.

1855—57. **Ludvig Nicolaus Scheele** *ad interim* 15. Jan. 1855 —13. April 1857, varetog derefter de løbende Forretninger til 17. April s. A.

1857—58. **Ove Vilhelm Michelsen** fungerende 17. April 1857, *ad interim* 13. Mai s. A.—10. Juli 1858.

1858—59. **Carl Christian Hall** *ad interim* 10. Juli 1858, definitivt udnævnt 6. Mai 1859—2. Dcbr. s. A.

1859—60. **Carl Frederik Axel Bror Blixen-Finecke** 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860.

1860—63. **Carl Christian Hall** 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863.

1863—64. Ditlev Gothard Monrad fungerende 31. Dcbr. 1863—8. Jan. 1864.

1864. **George Joachim Quaade** *ad interim* 8. Jan.—11. Juli 1864.

Fraværende i Anledning af Konferencen i London 3. April —6. Juli 1864; D. G. Monrad vikarierede.

1864—65. **Christian Albrecht Bluhme** 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865.

1865—70. **Christian Emil Krag-Juel-Vind-Frijs** 6. Novbr. 1865—28. Mai 1870.

Fraværende 22. Juli—2. Aug. 1869; C. A. Fonnesbech vikarierede.

1870—75. **Otto Ditlev Rosenørn-Lehn** 28. Mai 1870—11. Juni 1875.

1875. **Frederik Georg Julius Moltke** 11. Juni—1. Okt. 1875.

1875. Jacob Brønnum Scavenius Estrup fungerende 2.—11. Oktbr. 1875.

1875—92. **Otto Ditlev Rosenørn-Lehn** 11. Oktbr. 1875—21. Mai 1892.

Dispenseret fra 19. Juni 1882 i 2 Maaneder, ifølge Resol. 15. Septbr. 1885 i »nogle« Uger, samt fra 18.—21. Mai 1892; J. M. V. Nellemann vikarierede hver Gang.

1892. Johannes Magnus Valdemar Nellemann fungerende 21. Mai —3. Juni 1892.

1892— **Kjeld Thor Tage Otto Reedtz-Thott** fra 3. Juni 1892.

Ministeriets Direktorat 1864—93.

Ifølge kgl. Resol. af 8. Aug. 1848 inddroges Direktørstillingen, men ved kgl. Resol. af 23. Septbr. 1849 fik Gesandten i Stockholm Christian Høyer Bille Ordre til »indtil videre« at deltage i Bestyrelsen af de udenlandske Anliggender; han afløstes 14. Juli 1850 af fhv. Depechesekretær, Landsthingsmand Holger Christian Reedtz, der fungerede som Medbestyrer indtil sin Udnævnelse til Udenrigsminister 6. Aug. 1850. Disse to Mænd maa vel nærmest siges at have fungeret som Direktører; men det var dog først ved kgl. Resol. af 10. April 1864 at der definitivt blev udnævnt en Direktør for det samlede Udenrigsministerium, og siden den Tid har Posten bestaaet.

Direktør.

1864— **Peder August Frederik Stoud Vedel** (Departementschef for de udenlandske politiske Sager) fra 10. April 1864.

Departements- og Expeditionssekretærer med Ret til at underskrive paa Ministerens Vegne og Ansvar 1848—56.

Sagerne fra de udenlandske Magter, med hvilke Ministeriet forhandlede og korresponderede, vare fordelte mellem Departementssekretærerne saaledes, at hver havde sine bestemte Stater. Se iøvrigt S. 206.

1848—51. **Vilhelm Huth Krag** (Sekretær i det udenlandske Departement) som Departementssekretær 8. Aug. 1848—1. Juni (Resol. 27. Mai) 1851 (afskediget).

1848—56. **Adolf Skrike** (Sekretær i det udenlandske Departement) som Departementssekretær 8. Aug. 1848—1. April (Resol. 29. Marts) 1856 (Chef for Ministeriets 1. Departement).

1848—53. **Julius Frederik Sick** (Kancellist i Expeditionskontoret under det udenlandske Departement) som Departementssekretær 8. Aug. 1848—6. Dcbr. 1853 (Ministerresident i Holland og Belgien). — Posten bortfaldt.

1848—56. **George Joachim Quaade** (Kancellist i Expeditionskontoret under det udenlandske Departement) som Expeditionssekretær 8. Aug. 1848—1. April (Resol. 29. Marts) 1856 (Chef for Ministeriets 2. Departement).

1851—55. **Christian Andreas Larsen** (Kancellist i Ministeriets Bureau), som Departementssekretær 1 Juni (Resol. 27. Mai) 1851— † 11. April 1855. — Posten henstod derefter ubesat.

---

1. Departement 1856—62.

Departementet fik ved sin Oprettelse 1. April 1856 Sagerne vedrørende Sverig og Norge, Østerrig, Preussen, det tydske Forbund og de enkelte tydske Regjeringer, Nederlandene og Belgien, Handels- og Konsulatsvæsenet dog undtaget; desuden Ministeriets Budget og Regnskabsvæsen, dets indre Organisation, Embedsudnævnelser, Forflyttelser og Afgang. Departementet, der havde et Bureau og Arkivet under sig, sammensmeltedes 1. April 1862 med 2. Departement.

Chefer.

1856—58. **Adolf Skrike** (Departementssekretær) 1. April 1856—1. Oktbr. (Resol. 26. Juli) 1858 (Chef for Handels- og Konsulatsdepartementet).

1858—62. **Peder August Frederik Stoud Vedel** (Professor juris ved Kjøbenhavns Universitet) 1. Oktbr. (Resol. 26. Juli) 1858—1. April (Resol. 24. Febr.) 1862 (Chef for Departementet for de udenlandske politiske Sager).

---

2. Departement 1856—62.

Departementet fik ved sin Oprettelse 1. April 1856 Sagerne vedrørende Frankrig, England, Rusland, Portugal, Spanien, Grækenland, Tyrkiet, de italienske Stater og Amerika, Handels- og Konsulatsvæsenet dog undtaget. Departementet, der havde et Bureau under sig, sammensmeltedes 1. April 1862 med 1. Departement.

Chefer.

1856—60. **George Joachim Quaade** (Expeditionssekretær) 1. April 1856—31. Marts 1860 (Ministerresident i Holland og Belgien).

1860—62. Peder August Frederik Stoud Vedel (tillige Chef for 1. Dept.) fungerende 1. April 1860—1. April 1862 (Chef for Departementet for de udenlandske politiske Sager).

Departementet for de udenlandske politiske Sager 1862—66.

Departementet dannedes 1. April 1862 ved en Sammensmeltning af Ministeriets to foran nævnte Departementer, af hvis to Bureauer der nu fremgik et fælles Expeditionsbureau. Desuden sorterede Arkivsekretariatet under det. Departementschefsstillingen bortfaldt, da Direktoratet for det samlede Udenrigsministerium oprettedes 10. April 1864, men Departementet bestod dog formelt til 1. April 1866.

Chef.

1862—64. **Peder August Frederik Stoud Vedel** (Chef for 1. Departement og fungerende for 2.) 1. April (Resol. 24. Febr.) 1862—10. April 1864 (Direktør for det samlede Udenrigsministerium).

Departementet for Handels- og Konsulatssagerne 1849—66.

Departementet kaldtes fra 1. April 1856—1. April 1862 for 3. Departement. Departementschefsstillingen inddroges fra 1. Jan. 1860, og den Ret, som samtidig tildeltes Departementssekretæren til at staa direkte under Ministeren med Bemyndigelse til at underskrive paa dennes Vegne og Ansvar, bortfaldt senere ved Oprettelsen af Direktørposten for det samlede Udenrigsministerium 10. April 1864; men Departementet bestod dog formelt indtil 1. April 1866. Den særlige Afdeling for Handels- og Konsulatssager, som fra 1. Jan. 1849 var oprettet under Ministeriets Bureau, inddroges ved

Omorganisationen i 1856; fra den Tid udførtes de under denne Afdeling sorterende Forretninger af Fuldmægtigen under nærværende Departement. Om dettes Arkivvæsen henvises til Bemærkningerne S. 215.

Chefer.

1849—58. **Gotfred Garlieb** (tillige Kolonialdirektør, Dr. phil.) 1. Jan. 1849—1. Oktbr. 1858 (afskediget).

1858—60. **Adolf Skrike** (Chef for Ministeriets 1. Departement, tillige Kolonialdirektør) 1. Oktbr. 1858—1. Jan. 1860 (Stillingen som Departementschef inddroges).

1860—64. Grimur Thorgrimsson Thomsen (tillige Departementssekretær) fungerende 1. Jan. 1860—10. April 1864 (ved Oprettelsen af Direktoratet for det samlede Ministerium).

Bureauerne m. v.

Ministeriets Bureau 1848—56.

Under Bureauet sorterede Arkivsagerne, Journal- og Protokolføringen, Udstedelsen og Viseringen af Passer, Dokumenters Legitimation m. v.

Chef for Hovedafdelingen.

1848—56. **Tyge Rothe Stampe** (Chef for Arkivkontoret under det udenlandske Departement) 8. Aug. 1848—1. April 1856 (Chef for 1. Departements Bureau og Departementssekretær).

Chefer for den særlige Afdeling for Handels- og Konsulatssager.

1849—50. Peter Tetens Zahrtmann (konst. Fuldmægtig i Kolonial- og Handelskontoret under Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet) Fuldmægtig og som saadan fungerende 1.

Jan. 1849—4. Aug. 1850 (konst. Departementssekretær for Handels- og Konsulatssagerne).

1850—56. William Frederik de Coninck (Kancellist i Bureauafdelingen) konst. 4. Aug. 1850, Fuldmægtig og som saadan fungerende 12. Novbr. 1851—1. April 1856 (Chef for 2. Dept.s Bureau og Departementssekretær).

---

1. Departements Bureau 1856—62.

Chefer og Departementssekretærer.

1856—60. **Thyge Rothe Stampe** (Chef for Ministeriets Bureau) 1. April 1856—1. Aug. (Resol. 20. Juli) 1860 (afskediget).

1860—62. **Frederik Christian Lund** (Kancellist i Ministeriet) 1. Aug. 1860—1. April 1862 (Departementssekretær og Chef for Expeditionsbureauet i Departementet for de udenlandske politiske Sager).

---

2. Departements Bureau 1856—62.

Chef og Departementssekretær.

1856—62. **William Frederik de Coninck** (Fuldmægtig i og fungerende Chef for Bureauafdelingen for Handels- og Konsulatssager) 1. April 1856—1. April 1862 (Departementssekretær i Departementet for de udenlandske politiske Sager.

Departementssekretærerne og Chefen for Expeditionsbureauet under Departementet for de udenlandske politiske Sager 1862—66.

1862—66. **Frederik Christian Lund** (Chef for 1. Departements Bureau) 1. April 1862—1. April 1866 (overgik i

den tilsvarende Stilling under Ministeriets Direktorat). Var i samme Tidsrum tillige Chef for Departementets Expeditionsbureau.

1862—66. **William Frederik de Coninck** (Chef for 2. Departements Bureau) som Departementssekretær 1. April 1862—1. April 1866 (overgik i den tilsvarende Stilling under Ministeriets Direktorat).

Arkivet 1856—66.

Medens Arkivforretningerne, Journalføringen m. v. fra 1848—56 vare henlagte under Ministeriets Bureau (T. R. Stampe), der fra 1. Jan. 1849 havde en særlig Afdeling for Handels- og Konsulatssager, udsondredes disse Anliggender ved kgl. Resol. af 29. Marts 1856 fra Bureauvirksomheden og stilledes under en Arkivsekretærs mere selvstændige Bestyrelse. Denne omfattede vel ikke strax Handelsdepartementets Arkivsager, men disse afleveredes efterhaanden, og ved denne Periodes Slutning var alt Ministeriets Arkivvæsen samlet paa een Haand. Arkivsekretæren kom til at sortere under det samtidig oprettede 1. Departement; men først ved kgl. Resol. af 20. Juli 1860 fastsloges hans Ret til direkte Referat for det nævnte Departements Chef. Som ovenfor anført nedlagdes Embedet som Arkivsekretær, til hvilket der kun var knyttet Lønning som Fuldmægtig, ved kgl. Resol. af 28. Marts 1866 fra 1. April s. A.

Arkivsekretær.

1856—66. **Prosper Leon Serene d'Acqueria** (Fuldmægtig i Ministeriets Bureau) 1. April 1856—1. April 1866 (afskediget).

Departementssekretærer under Departementet for Handels- og Konsulatssagerne 1849—66.

1849—50. **Ernst Fredinand Schmidt-Phiseldeck** (Chef for Kolonial- og Handelskontoret under Generaltoldkammer- og Kommercekollegiet) 1. Jan. 1849—4. Aug. 1850 (afskediget).

1850—60. **Peter Tetens Zahrtmann** (Fuldmægtig i og fung. Chef for Bureauets Afdeling for Handels- og Konsulatssager) konst. 4. Aug. 1850, definitivt udnævnt 16. Marts 1851—1. Jan. 1860 ifølge Resol. af 27. Dcbr. 1859 (afskediget).

1860—66. **Grimur Thorgrimsson Thomsen** (Fuldmægtig i Handels- og Konsulatsdepartementet) 1. Jan. 1860—1. April (Resol. 28. Marts) 1866 (afskediget).

Departementssekretærer under Ministeriets Direktorat 1866—93.

1866—89. **Frederik Christian Lund** (Departementssekretær i Departementet for de udenlandske politiske Sager) 1. April 1866— † 1. Febr. 1889. Han havde de politiske Sager.

1866—89. **William Frederik de Coninck** (Departementssekretær i Departementet for de udenlandske politiske Sager) 1. April 1866—10. Jan. 1889 (afskediget). Han havde Handels- og Konsulatssagerne.

1889— **Sophus Immanuel Anton Bojesen** (Fuldmægtig i Ministeriet) fra 10. Jan. 1889 for Handels- og Konsulatssagerne.

1889— **Peter Rasmus Krag** (Fuldmægtig i Ministeriet) fra 15. Febr. 1889 for de politiske Sager.

Chefer for Expeditionsbureauet under Ministeriets Direktorat 1866—93.

1866—89. **Frederik Christian Lund** (tillige Departementssekretær) 1. April 1866— † 1. Febr. 1889.

1889— Christian Fritz Charles Peter Quaade (tillige Fuldmægtig) fungerende fra 1. Febr. 1889.

Arkivarer under Ministeriets Direktorat 1866—93.

1866—83. Jens Laasbye Rottbøll Koefoed (tillige Kancellist) fungerende 1. April 1866—30. Septbr. 1883. (Blev 5. Septbr. s. A. Statsraadssekretær.)

1883— Gerhard Christopher Zytphen-Adeler (tillige Assistent, fra 15. Febr. 1889 Fuldmægtig, Baron) fungerende fra 1. Oktbr. 1883.

Ministeriet for Island 1874—93.

Dette Ministerium oprettedes ved kgl. Resol. af 14. Juli 1874 fra 1. Aug. s. A. og overtog i Medfør af den islandske Forfatningslov af 5. Jan. 1874 Behandlingen af alle de i Lov af 2. Jan. 1871 anførte særlige islandske Anliggender: Den borgerlige Ret, Strafferetten og dertil hørende Retspleie (dog en Omordning af Høiesterets Stilling som øverste Instants i islandske Retssager undtaget), Politi-, Kirke-, Undervisnings-, Læge-, Sundheds-, Kommunal-, Fattig-, Vei-, stedligt Post- og Landvæsen, Fiskeri, Handel, Søfart og andet Næringsbrug, direkte og indirekte Skattevæsen, offentlige Eiendomme, Stiftelser og Fonds. Det fik saaledes Afgjørelsen af alle de Island vedrørende Sager, som hidtil vare behandlede af det under Justitsministeriet og — for Kirke- og Skolevæsenets Vedkommende — under Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet henhørende islandske Departement. Derimod skulde Revisionen af de islandske Regnskaber foreløbig vedblive at henhøre under Finantsministeriets 1. Revisionsdepartement; men efterat der paa den islandske Finantslov af 15. Oktbr. 1875 var bevilget Honorarer for Revisionen af de islandske Regnskaber, afgaves disse i Henhold til det islandske Ministeriums Skrivelse af 22. Febr. 1876 fra det nævnte Revisionsdepartement til Revision paa Island under Landshøvdingens Tilsyn. Ministeriets Forretninger varetoges af et Departement med tilhørende Expeditionskontor.

Ministre.

1874—75. **Christian Sophus Klein** 1. Aug. (Resol. 16. Juli) 1874—11. Juni 1875.

1875— **Johannes Magnus Valdemar Nellemann** fra 11. Juni 1875.

Departementschefer.

Disse fik ifølge kgl. Resol. af 11. Dcbr. 1885 tillige Varetagelsen af Departementschefsforretningerne for de under Justitsministeriet sorterende færøiske Sager.

1874—85. **Oddgeir Stephensen** (Chef for det tilsvarende Departement i Justitsministeriet m. v.) 1. Aug. 1874— † 5. Marts 1885.

1885—89. **John Hilmer Stephensen** (Kontorchef i det isl. Ministerium) 30. April 1885— † 11. Mai 1889.

1889— **Anders Dybdal** (Kontorchef i det isl. Ministerium) fra 20. Mai 1889.

Kontorchefer.

I Henhold til kgl. Resol. af 11. Dcbr. 1885 kom tillige Behandlingen af de Justitsministeriet underlagte færøiske Sager til at sortere under Chefen for det islandske Ministeriums Kontor.

1874—80. **Christian Emanuel Fritz Reinhardt** (Chef for det tilsvarende Kontor i Justitsministeriet) 1. Aug. 1874—30. Juni 1880 (afskediget).

1880—85. **John Hilmer Stephensen** (Overretssagfører) konst. 1. Juli 1880, definitivt udnævnt 19. Mai 1882—30. April 1885 (Departementschef i Ministeriet).

1885—89. **Anders Dybdal** (Assistent i Kontoret) 30. April 1885—20. Mai 1889 (Departementschef i Ministeriet).

1889— **Ólafur Halldórsson** (Assistent i Ministeriet) fra 20. Mai 1889.

Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig 1851—64.

Begivenhederne i Marts og April Maaned 1848 maatte selvfølgelig i høi Grad indvirke paa Centraladministrationens Omraade, som jo nu for Slesvigs Vedkommende faktisk var indskrænket til at varetage de ikke okkuperede Øer Als' og Ærøs Interesser. Forretningerne i saa Henseende besørgedes foreløbig dels gjennem det slesvig-holsteen-lauenborgske Kancelli, hvis Ledelse lige til dets Ophævelse 2. September 1849 midlertidig var betroet Udenrigsministrene, der som provisoriske Medarbeidere benyttede Prof. juris P. D. C. Paulsen og Auskultant ved Finantsdeputationen Carl Rosen, dels gjennem de Kollegier, der hidtil havde været fælles for Kongeriget og Hertugdømmerne, og efter disse Kollegiers Ophævelse 24. Novbr. 1848 gjennem de Ministerier, som blev Kollegiernes Arvetagere, dog med Undtagelse af de under det tidligere Rentekammer hørende tydske Sager. Ogsaa disse Anliggender underlagdes nemlig ved kgl. Resol. af 4. Jan. 1849 midlertidig Udenrigsministeren, der dog atter ved kgl. Resol. af 2. Marts s. A. fik Tilladelse til at afgive de derhen hørende direkte Skattesager til Finantsministeren.

I hele denne Ordning skete der en væsentlig Forandring, efterat den i Vaabenstilstandskonventionen af 10. Juli 1849 anordnede blandede Bestyrelseskommission for Hertugdømmet Slesvig, bestaaende af dansk Kabinetssekretær

Tillisch og preussisk Regjerings-Vicepræsident, Grev Eulenburg med storbritannisk Oberst og Chargé d'affaires Hodges som Opmand, den 25. August s. A. havde tiltraadt sin Virksomhed, under hvilken den dog ikke formaaede at hævde sin Myndighed i det af de preussiske Tropper besatte Sydslesvig. Til denne Kommission som øverste Autoritet henlagdes i Begyndelsen af Septbr. ogsaa Øerne Als og Ærø. Bestyrelseskommissionen, der havde sit Sæde i Flensborg, fordelte Forretningerne mellem tre Departementer. 1. Departement fik Overtilsynet med Justitsvæsenet, derunder Brandforsikkringsvæsenet, Kommunernes Forvaltning og den borgerlige Næring i Stæderne og paa Landet, Politi-, Medicinal- og Veivæsenet, Militærsagerne samt Kirke- og Undervisningsvæsenet. 2. Departement omfattede de direkte Skatters og Domænernes Forvaltning, Landvæsenssagerne, Forst- og Jagtvæsenet samt de kgl. Slottes og Havers Forvaltning. Under 3. Departement sorterede Finants-, Told-, Handels- og Konsulatssager, Havne- og Fyrvæsenet, Karantænesagerne og Postvæsenet. Chef for 1. Departement blev den tidligere Deputerede i det tydske Kancelli C. O. Dumreicher, som 17. Dcbr. 1849 fik Landfoged paa Ærø, Dr. juris C. L. E. Stemann til Kommitteret; som Chef for 2. og 3. Departement ansattes den tidligere Amtmand i Flensborg C. L. Warnstedt, der dog kort efter — da han paany overtog sit Amtmandsembede — 9. Septbr. 1849 afløstes af Baron Carl Plessen.

Regjeringen i Kjøbenhavn fik saaledes i administrativ Henseende fra nu af kun saare lidt at varetage for Slesvigs Vedkommende. Bortset fra de under Finantsministeriet anførte slesvigske Toldkontorer, der fremdeles opretholdtes, kunne de under Premierministerens Tilsyn staaende Arkiver — det slesvig-holsteen-lauenborgske Kancellis med F. V. K. Prangen til 28. Mai 1850 og derefter A. Momsen som Arkivarer, det tydske Rentekammerarkiv med Registrator H. E. Lassen som Bestyrer — og Decisionen af forskjellige slesvigske Regnskabssager ved Generaldecisor for Hertugdømmernes Regnskabsvæsen C. L. Kirstein med

Kontorchef E. A. Massmann som Medhjælper særlig fremhæves.

I Henhold til Freden i Berlin 2. Juli 1850 ophævedes den blandede Bestyrelseskommission den paafølgende 13. Juli, og samme Dag overtog Tillisch ifølge kgl. Udnævnelse af 11. Juli som overordentlig Regjeringskommissær i den danske Konges Navn den civile Styrelse af Slesvig, da det blev anset »for umuligt strax at ordne en ministeriel Regjering« for Hertugdømmet, hvis sydlige Del dengang og endnu nogen Tid var besat af Fjenden. Den Fuldmagt, Tillisch fik, var meget udstrakt; men Regjeringskommissæren maatte dog jævnlig indsende Beretninger om Tilstanden i Slesvig til Premierministeren som Statsraadets Præsident, og dennes Betænkninger indhentedes ogsaa om forskjellige paatænkte Foranstaltninger, ligesom Stødet til saadanne ialtfald undtagelsesvis blev givet ved ham.

Den ovenfor nævnte Departementsinddeling forblev uforandret; men de to Departementschefer afskedigedes. C. L. E. Stemann blev nu Chef for 1. Departement og fik 16. Juli Bureauchef i 1. Dept. P. G. M. Bagger til Kommitteret; for de to andre Departementer udnævntes der ingen Chefer; men Bureauchef for 2. Dept.s Expeditionsbureau R. H. C. C. Kranold fik Bemyndigelse til i Regjeringskommissærens Forfald at underskrive de under 2. Dept.s Ressort hørende Udfærdigelser, og en lignende Bemyndigelse fik Bureauchef L. Boolsen (i Toldbureauet) for 3. Dept., dog ikke for Finantssagernes Vedkommende. Fra den blandede Regjeringskommission overgik desuden Bureaucheferne H. L. Paulsen (i 1. Dept.), J. J. H. Christen (i Finantsbureauet) og W. A. Beuck (i 2. Dept.s Revisionsbureau) samt Chefen for Centralkassen i Flensborg N. Boldt i tilsvarende Stillinger under den nye Styrelse, ligesom Generaldecisor C. L. Kirstein af og til foretog Reiser til Flensborg for at fungere som Decisor for det derværende Regnskabsvæsen. De under 1. Dept. sorterende Sager vedrørende Kirke-, Skole- og Undervisningsvæsenet udskiltes 1. Septbr. 1850 som en særlig Afdeling af 1. Departement og fik hidtilværende Sekretær

hos Regjeringskommissæren T. A. J. Regenburg til fungerende Chef. Fra 1. Oktbr. s. A. blev Kommitteret og Bureauchef Bagger Medlem af Overjustitskommissionen for Hertugdømmet Slesvig, og Kancellist H. C. P. Wøldike konstitueredes til Bureauchef, i hvilken Stilling han fik fast Udnævnelse 1. Januar 1851.

Regjeringskommissionens Ophævelse og Oprettelsen af »Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig« 5. Marts 1851 gjorde til en Begyndelse ingen Forandring i den ovenfor skildrede Organisation eller de til denne knyttede Embedsmænds Stilling. Oprettelsen af et »Revisionsbureau for det indirekte Skattevæsen«, der først nu begyndte sin Virksomhed, var allerede tidligere besluttet. Til de alt bestaaende Afdelinger føiedes dog snart efter — 14. Mai 1851 — et Sekretariat, som fik Sæde i Kjøbenhavn, og 26. Novbr. s. A. i Henhold til Resolution af 31. Oktbr. et Generaldecisorat for det direkte Skattevæsen, ligeledes med Sæde i Kjøbenhavn. 3. Departements Postsager, der hidtil vare blevne besørgede gjennem et Bureau under en Fuldmægtigs Ledelse, overgik 30. Mai 1851 til det under Finantsministeriet sorterende Generalpostdirektorat.

I Henhold til Kundgjørelsen af 28. Januar 1852 overgik Konsulatssagerne til Udenrigsministeriet, Finants- og Toldsagerne fra 15. Februar til Finantsministeriet og Fyrsagerne fra 1. Marts hovedsagelig til Marineministeriet, som desuden 23. Oktbr. 1852 overtog det slesvigske Lodsvæsen med Undtagelse af Lodseriet paa Eideren og den slesvig-holsteenske Kanal. Ifølge den nævnte Kundgjørelse henlagdes endvidere de under den slesvig-holsteenske Provindsialregjering hørende Forretninger, forsaavidt de vedrørte Slesvig, under Ministeriet, og det fastsattes, at de for Slesvig og Holsteen fælles ikke politiske Institutioner, navnlig Universitetet i Kiel, Ridderskabet, den slesvig-holsteenske Kanal, Brandforsikkringsvæsenet, Straffeanstalten, Døvstummeinstitutet og Daareanstalten fremtidig skulde behandles kollegialt af Ministeren for Slesvig og Ministeren for Holsteen-Lauenborg. Samtidig med disse Forandringer bortfaldt Ministeriets oprindelige 3. Departement,

hvis resterende Sager henlagdes under dets 2. Departement, medens der af de fra 1. Departement særlig udsondrede Sager for Kirke-, Skole- og Undervisningsvæsenet kort efter oprettedes et nyt 3. Departement. Desuden udvidedes Generaldecisoratet for det direkte Skattevæsen til at omfatte Ministeriets hele Regnskabsvæsen, dog indtil 16. Marts 1860 Brandforsikkringsrevisionen undtaget. Alle Ministeriets Kontorer med Undtagelse af den slesvigske Centralkasse overflyttedes nu ogsaa til Kjøbenhavn.

I den her skildrede Ordning skete der indtil Ministeriets Ophævelse i 1864 kun den betydeligere Forandring, at Domæneväsenet og det kgl. Forst- og Jagtvæsen med Undtagelse af den dertil hørende Revision ved kgl. Resol. af 19. Dcbr. 1855 og Bekjendtgj. af 4. Jan. 1856 henlagdes under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender, efter hvis Ophævelse disse Sager 1. Aug. 1858 overgik til Finantsministeriet, samt at det ved kgl. Resol. af 27. April 1856 ophævede slesvigske Generalkommissariats Forretninger fra 1. Juni s. A. henlagdes under Ministeriet. Dettes sidste Chef afskedigedes 18. Novbr. 1864, dets øvrige Personale allerede 28. Oktbr. s. A.

Ministre.

1851. **Frederik Ferdinand Tillisch** 5. Marts—13. Juli 1851.
1851—52. **Carl Emil Bardenfleth** 13. Juli 1851—27. Jan. 1852.
1852—54. **Carl Moltke** 27. Jan. 1852—12. Dcbr. 1854.
1854. Peter Georg Bang som foreløbig Bestyrer 12.—13. Dcbr. 1854.
1854—56. **Harald Iver Andreas Raasløff** *ad interim* 13. Dcbr. 1854, definitivt udnævnt 15. Jan. 1855—18. Febr. 1856.
1856. **Carl Christian Hall** *ad interim* 18. Febr.—18. Juni 1856.
1856—59. **Frederik Herman Wolfhagen** 18. (Resol. 8.) Juni 1856—2. Dcbr. 1859.
1859—60. **Carl Frederik Axel Bror Blixen-Finecke** *ad interim* 2. Dcbr. 1859—24. Febr. 1860.

1860—63. **Frederik Herman Wolfhagen** 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863.

Han var dispenseret 24. Febr.—2. Marts 1860; Finantsminister Fenger vikarierede.

1863—64. **Carl Frederik Simony** *ad interim* 31. Dcbr. 1863—24. Jan. 1864.

1864. **Christian Gottfried Vilhelm Johannsen** *ad interim* 24. Jan. 1864 definitivt udnævnt 11. Juli—18. Novbr. 1864.

Ministeriets Direktorat 1859—60.

Direktoratet oprettedes samtidig med det Rotwittske Ministeriums Udnævnelse og hævedes kort efter dettes Afgang.

Direktør.

1859—60. **Theodor August Jes Regenburg** (Chef for Sekretariatet og for 3. Dept.) 2. Dcbr. 1859—31. Marts 1860 (Stillingen bortfaldt).

Ministeriets Sekretariat 1851—64.

Sekretariatet oprettedes 14. Mai 1851 for Expeditionen af de slesvigske Sager, der nødvendigvis maatte afgjøres i Kjøbenhavn, for Tilsynet med det sammesteds beroende slesvig-holsteen-lauenborgske Arkiv og for Bestyrelsen af de forskjellige Fonds, der henhørte under Ministeriet. Sekretariatets Personale bestod af en Chef, der lønnedes som Departementschef, af en Kontorchef og Arkivar samt af en Expedient, der tillige var Kasserer og Bogholder. Ved kgl. Resol. af 19. April 1852 bestemtes det definitivt, at ogsaa det tidligere Rentekammerarkiv for Hertugdømmernes Sager skulde

sortere under Sekretariatet, og at hvert af de to Arkiver skulde have sit Bureau. Ved kgl. Resol. af 21. Novbr. s. A. oprettedes der endvidere en særlig Bureauchefspost for Sekretariatets Expedition, men samtidig indførtes den Ordning, at Chefen for Sekretariatet tillige skulde være Chef for et af Ministeriets Departementer, og denne Ordning bibeholdtes indtil Ministeriets Ophævelse.

Chefer.

1851—54. **Sophus Anton Gottlieb Carl Rosen** (fhv. provisorisk Medarbeider ved Forretningerne i det slesvig-holsteen-lauenborgske Kancelli) 14. Mai 1851—20. Marts 1854 (Overpræsident i Flensborg).

1854. **Harald Iver Andreas Raasløff** (Medlem af Appellationsretten) 31. Marts—13. Dcbr. 1854 (Minister for Hertugdømmet Slesvig).

1855—56. **Andreas Frederik Krieger** (Professor juris ved Kjøbenhavns Universitet) 24. Jan. 1855—18. Oktbr. 1856 (Indenrigsminister).

1856—64. **Theodor August Jes Regenburg** (tillige Chef for Ministeriets 3. Dept.) fungerende 18. Oktbr. 1856, definitivt udnævnt 6. Aug. 1858—30. Oktbr. 1864 (afskediget).

Sekretariatets Expeditionsbureau 1852—64.

Bureauet oprettedes 21. Novbr. 1852 og besørgede Registreringen af Forestillingerne til Kongen og af dennes Resolutioner, disses Meddelelse, alle Udfærdigelser under det kgl. Segl, Sagerne vedkommende Provindsialstænderforsamlingen, Publikationen af Forordningerne samt Sagerne vedrørende Ministeriets Organisation, Personale, Understøttelseskasse og Budget, hvilke Forretninger forinden Bureauets Oprettelse umiddelbart havde paahvilet Ministeriets Sekretær.

Chefer.

1852—57. **Carl Christian August Fischer** (Fuldmægtig i Ministeriets 1. Dept.) 21. Novbr. 1852—7. Marts 1857 (Herredsfoged i Nybøl Herred).

1857—63. **Christian Julius Halfdan Juel** (Fuldmægtig i Ministeriets 1. Dept.s 2. Bureau) 29. Marts 1857—28. Juni 1863 (Appellationsretsraad).

1863—64. **Frederik Julius Larsen** (Fuldmægtig i Ministeriets 1. Dept.s 1. Bureau) 30. Juni 1863—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Det fhv. slesvig-holsteen-lauenborgske Kancellis Arkivbureau 1852—64.

Efter Ophævelsen af det slesvig-holsteen-lauenborgske Kancelli 2. Septbr. 1849 sorterede dets Arkiv, hvortil senere fra Gottorp overførtes den slesvig-holsteenske Regjerings Arkiv, udelt først under Premierministerens Ledelse, men fra 14. Mai 1851, da det slesvigske Ministeriums Sekretariat oprettedes, under dette. Bureauet oprettedes ved kgl. Resolution af 19. April 1852.

Chefer.

1852—57. **Alexander Momsen** (konst. Kontorchef og Arkivar 30. Mai 1850, definitivt udnævnt i disse Stillinger under Sekretariatet 14. Mai 1851) 19. April 1852— † 19. Jan. 1857.

1857—64. **Hans Frandsen Bech** (Chef for 2. Dept.s 2. Expeditionsbureau) 29. Jan. 1857—28. Okbr. 1864 (afskediget).

Bureauet for det tidligere Rentekammerarkivs tydske Afdeling 1852—64.

Arkivet, der siden den blandede Regjeringskommissions Indsættelse i Slesvig havde staaet under Premierministerens Ledelse, fik 19. April 1852 sit eget Bureau under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig. Hertugdømmernes Sager før 1848 forbleve udelt i dette Arkiv.

Chef.

1852—64. **Harald Eskild Lassen** (Fuldmægtig og Registrator i Arkivet) 19. April 1852—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

---

1. Departement 1851—64.

Departementet, der oprettedes under Ministeriet 5. Marts 1851, omfattede oprindelig de samme Sager, som 1849 vare henlagte under den blandede Bestyrelseskommissions 1. Departement. (Se S. 221.) Men 19. April 1852 udsondredes fuldstændig Departementets, allerede fra Septbr. 1850 delvis organiserede særlige Afdeling for Kirke- og Skolesagerne som et selvstændigt Departement (tredie). Før 19. April 1852 havde Departementet i Virkeligheden to Bureauer, uagtet de udadtil fremtraadte som en Enhed; efter den nævnte Dag sorterede der tre Bureauer under det.

Chefer.

1851—52. **Christian Ludvig Ernst Stemann** (konst. Chef for det tilsvarende Departement under den overordentlige Regjeringskommissær) fremdeles konst. 5. Marts 1851—6. Febr. 1852 (konst. til Direktør for og 1. Medlem af Overjustitskommissionen for Slesvig).

1851—52. **Theodor August Jes Regenburg** (fung. Chef for Afdelingen for Kirke- og Skolesager under den overordentlige Regjeringskommissær) fremdeles fungerende for den tilsvarende Afdeling 5. Marts 1851, definitivt udnævnt 7. Febr. 1852—19. April s. A. (Chef for det da selvstændigt organiserede 3. Departement).

1852. **Johannes Høpfner** (fhv. Regjeringsraad) for Justits- og Politivæsenet m. v. 16. Febr. 1852— † 9. Novbr. s. A. Paa Grund af sin Sygdom blev han allerede dispenseret 23. Juli 1852.

1852—54. **Sophus Anton Gottlieb Carl Rosen** (Chef for Sekretariatet) tillige fungerende 23. Juli 1852, definitivt udnævnt 26. Novbr. s. A.—20. Marts 1854 (Overpræsident i Flensborg).

1854. **Harald Iver Andreas Raasløff** (Medlem af Appellationsretten) 31. Marts—13. Dcbr. 1854 (Minister *ad interim* for Hertugdømmet Slesvig).

1855—56. **Andreas Frederik Krieger** (Professor juris ved Kjøbenhavns Universitet) 24. Jan. 1855—18. Oktbr. 1856 (Indenrigsminister).

1856. Theodor August Jes Regenburg (tillige Chef for Ministeriets 3. Dept.) fungerende 18. Oktbr.—5. Novbr. 1856.

1856—64. **Emil Vedel** (Medlem af Appellationsretten) fung. 5. Novbr. 1856, definitivt udnævnt 6. Aug. 1858—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Departementets I. Expeditionsbureau 1851—64.

Bureauet havde fra 5. Marts 1851—19. April 1852 under sig alle Departementets Sager undtagen Brandforsikkringsvæsenets, fra 19. April 1852 alt Justitsvæsen, alt Politivæsenet (derunder Gendarmeriet), Medicinalvæsenet (derunder af de Sager, der behandledes kollegialt af Ministeren for Slesvig og Ministeren for Holsteen-Lauenborg, Daareanstalten i Slesvig)

samt Land- og Søværnepligtssager. Da Generalkommissariatet for Hertugdømmet Slesvig hævedes ved kgl. Resol. af 27. April 1856 fra 1. Juni s. A., henlagdes dets Sager under Bureauet.

Chefer.

1851—52. **Heinrich Christian Pihl Wøldike** (Chef for det tilsvarende Bureau under den overordentlige Regjeringskommissær) 5. Marts 1851—7. Mai 1852 (Medlem af Appellationsretten).

1852—53. **Johannes Heinrich Holm** (Kancellist i Bureauet) 17. Mai 1852—28. April 1853 (Borgmester, Politimester og Stadssekretær i Tønder).

1853—54. **Emil Vedel** (Fuldmægtig i Bureauet) 5. Mai 1853—20. Novbr. 1854 (Medlem af Appellationsretten).

1854—64. **Carl Adolf Ludvig Benzon** (Fuldmægtig i Bureauet) 4. Dcbr. 1854—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Departementets 2. Expeditionsbureau 1852—64.

Bureauet oprettedes ved kgl. Resol. af 19. April 1852 og fik fra Departementets oprindelige Bureau alle Sager angaaende Kommunernes Forvaltning og den borgerlige Næring i Byerne og paa Landet, Jernbanesagerne, Veivæsenet og Fattigvæsenet.

Chefer.

1852—58. **Julius Kay Axel Mussmann** (fhv. Amtssekretær) 19. April 1852—11. April 1858 (Herredsfoged for Slies og Fysing Herreder).

1858—64. **Wilhelm Friederich Christian Toosbuy** (Fuldmægtig i 1. Expeditionsbureau) 29. April 1858—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Brandforsikkringsvæsenets Bureau 1851—64.

Bureauet havde ikke alene Expeditionen, men ogsaa Revisionen af Brandforsikkringsvæsenet indtil 16. Marts 1860, da Revisionen henlagdes under Ministeriets almindelige Regnskabsrevision. Decisionen i saa Henseende paahvilede i hele Tidsrummet Generaldecisor for Ministeriets Regnskabsvæsen.

Chef.

1851—64. **Henning Lorenz Paulsen** (Chef for det tilsvarende Bureau under den overordentlige Regjeringskommissær) 5. Marts 1851—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

---

2. Departement 1851—64.

Departementet, der oprettedes 5. Marts 1851 under Ministeriet, havde oprindelig alle de samme Sager, som 1849 bleve henlagte under den blandede Kommissions 2. Departement. (Se S. 221.) Allerede 26. Novbr. 1851 udsondredes dog Revisionsbureauet for det direkte Skattevæsen og henlagdes til det samtidig organiserede Generaldecisorat for Ministeriets Regnskabsvæsen. Under Departementet sorterede der fra 5. Marts 1851 til 19. April 1852 kun et Expeditionsbureau; fra den Tid — navnlig foranlediget ved, at alle de under det ophævede 3. Departement sorterende Sager (forsaavidt de ikke overgik til andre Ministerier) vare blevne henlagte under Departementet i Henhold til Kundgj. af 28. Jan. 1852 — fordeltes Forretningerne imellem to Bureauer, og denne Ordning forblev uforandet, selv efterat Stats-Domæne-, Forst- og Jagtsagerne 4. Jan. 1856 vare overgaaede til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender.

Chefer.

1851—62. **Rudolph Heinrich Carl Conrad Kranold** (fung. Chef for det tilsvarende Dept. under den overordentlige Regjeringskommissær) fungerende 5. Marts 1851, definitivt udnævnt 8. Febr. 1852—30. Novbr. 1862 (Generaldecisor for Ministeriets Regnskabsvæsen).

1863—64. **Edvard Adolph Emilius Lehmann** (Appellationsretsraad) 5. Jan. 1863—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Departementets 1. Expeditionsbureau 1851—64.

Bureauet havde fra 5. Marts 1851—19. April 1852 Expeditionen af alle Departementets Sager under sig. Fra sidstnævnte Dag havde det de direkte Skattesager, Handels-, Havne-, Dige- og Brosager, Karantænevæsenet samt af de for Hertugdømmerne fælles Sager den slesvig-holsteenske Kanal (derunder Fyrskibet ved Tønning).

Chefer.

1851—52. **Rudolph Heinrich Carl Kranold** (Chef for 2. Dept.s Bureau under den overordentlige Regjeringskommissær) 5. Marts 1851—8. Febr. 1852 (Chef for 2. Dept.).

1852—53. **Henry George Feddersen** (fhv. Fuldmægtig i Rentekammeret) 19. April 1852—10. Novbr. 1853 (afskediget).

1853—64. **Carl Frederik Vilhelm Børre** (Fuldmægtig i Bureauet) 10. Novbr. 1853—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Departementets 2. Expeditionsbureau 1852—64.

Bureauet oprettedes ved kgl. Resol. af 19. April 1852 og fik Landvæsens-, Kjørsels-, Bygnings-, Fabrik- og Industri-

sager samt Domæne-, Forst- og Jagtsagerne under sig. I Henhold til kgl. Resol. af 19. Dcbr. 1855 overgik dog 4. Jan. 1856 de Domænevæsenet samt det kgl. Forst- og Jagtvæsen vedrørende Sager til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender.

Chefer.

1852—57. **Hans Frandsen Bech** (Fuldmægtig i Departementets Bureau) 19. April 1852—29. Jan. 1857 (Chef for det slesvig-holsteen-lauenborgske Arkivbureau).

1857—64. **Hans Adolf Clod** (Fuldmægtig i Departementets 1. Bureau 29. Jan. 1857—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Revisionsbureauet for det direkte Skattevæsen 1851.

Forretningerne ved Bureauet, der havde existeret fra den Tid, da den blandede Regjeringskommission oprettedes 25. Aug. 1849, henlagdes 26. Novbr. (Resol. 31. Oktbr.) 1851 under Generaldecisoratet for Ministeriets Regnskabsvæsen.

Chef.

1851. **Wilhelm Albrecht Beuck** (fung. Chef for det tilsvarende Bureau under Regjeringskommissæren) 5. Marts—26. Novbr. 1851 (Chef for den extraordinære Revision under Generaldecisoratet for Ministeriets direkte Skattevæsen).

---

3. Departement 1851—52.

Departementet oprettedes under Ministeriet 5. Marts 1851 for de samme Sager, som 1849 bleve henlagte under den

blandede Kommissions 3. Departement. Det havde 4 Bureauer under sig: Toldbureauet, Finantsbureauet, Postbureauet og Revisionsbureauet for det indirekte Skattevæsen. Allerede 30. Mai 1851 udgik Postsagerne til Generaldirektoratet for Post-, Befordrings- og Færgevæsenet, og ved Departementets Ophævelse i Henhold til kgl. Kundgj. af 28. Januar 1852 fordeltes successivt fra 15. Febr. til 19. April s. A. dets tilbageblevne Sager for Finants-, Told-, Handels-, Konsulats-, Havne-, Fyr- og Karantænevæsenet, saaledes som det ovenfor er fremstillet.

Chef.

1851—52. Linius Boolsen (tillige konst. Overtoldinspektør for Slesvig, Kontorchef og fung. Departementschef under Regjeringskommissæren undtagen for Finantssagerne, der sorterede direkte under denne) fremdeles fungerende for det samme Omraade 5. Marts 1851—15. Febr. 1852 (var definitivt bleven udnævnt til Overtoldinspektør 15. Dcbr. 1851).

Departementets Toldbureau 1851—52.

Bureauet havde Besørgelsen af Told-, Handels-, Konsulats-, Havne-, Fyr- og Karantænesager m. v.

Chef.

1851—52. **Linius Boolsen** (midlertidig Chef for Bureauet m. v. under Regjeringskommissæren) fremdeles fungerende 5. Marts 1851—15. Febr. 1852 (tiltraadte sit Embede som Overtoldinspektør for Slesvig).

Departementets Finantsbureau 1851—52.

Chef.

1851—52. **Johan Joachim Heinrich Christen** (fung. i den tilsvarende Stilling under Regjeringskommissæren) fremdeles fungerende 5. Marts 1851, definitivt udnævnt 28. April 1851—15. Febr. 1852 (overgik med de egentlige Finantssager til Finantsministeriet).

Departementets Postbureau 1851.

Bestyrer.

1851. Christian Lauritz Evers (bestyrede som Fuldmægtig Bureauet under Regjeringskommissæren) fremdeles fungerende 5. Marts —30. Mai 1851 (Fuldmægtig under Generalpostdirektoratet, hvortil Sagerne henlagdes).

Revisionsbureauet for det indirekte Skattevæsen 1851—52.

Chef.

1851—52. **Christoph August Glien** (fhv. Chef for det holsteen-lauenborgske Toldrevisionskontor) 6. Marts 1851—15. Febr. 1852 (overgik med Sagerne til Finantsministeriet).

---

3. Departement 1852—64.

Departementet, der 19. April 1852 fuldstændig udsondredes fra 1. Departement og organiseredes som et selv-

stændigt Departement, overtog Hertugdømmets hele Kirke-, Skole- og Undervisningsvæsen, derunder af de for Hertugdømmerne fælles Sager Døvstummeinstitutet (jfr. 1. Dept.).

Chef.

1852—64. **Theodor August Jes Regenburg** (Departementschef for Ministeriets 1. Dept.s Afdeling for de tilsvarende Sager) 19. April 1852—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Departementets Expeditionsbureau 1852—64.

Chef.

1852—64. **Gotfred Christian de Jonquières** (Kancellist og fung. Sekretær i Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet) 19. April 1852—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Generaldecisoratet for Ministeriets Regnskabsvæsen 1851—64.

Generaldecisoratet organiseredes i Henhold til kgl. Resol. af 31. Oktbr. 1851 fra 26. Novbr. s. A. Det kom dog dengang kun til at omfatte det direkte Skattevæsen; men ifølge kgl. Resol. af 12. Marts 1852 udvidedes dets Omraade saaledes, at det fra nu af ikke alene behandlede det forhenværende Rentekammers, men ogsaa det forhenværende slesvig-holsteen-lauenborgske Kancellis og den forhenværende slesvig-holsteenske Regjerings Regnskabssager, forsaavidt de angik Hertugdømmet Slesvig. En særlig Stilling indtog Brandforsikkringsvæsenets Regnskaber i nogle Aar, idet disse indtil kgl. Resol. af 16. Marts 1860 revideredes i det Kontor, der

havde Brandforsikkringsvæsenets Expeditioner, medens Regnskabernes Decision var henlagt under Generaldecisor for de slesvigske Regnskabssager. Selv efter Domænesagernes og de kgl. Forst- og Jagtsagers Henlæggelse under Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender vedbleve de tilsvarende Regnskabssagers Revision og Decision at sortere under Generaldecisoratet. Forretningerne vare fra 26. Novbr. 1851—19. April 1852, da den egentlige Organisation af Generaldecisoratet i den udvidede Skikkelse definitivt blev fastslaaet, fordelte mellem to Hovedrevisorer (= Kontorchefer), derefter mellem fire, der fra 1. Oktbr. 1862 reduceredes til tre og fra 21. Febr. 1863 til to. Skarpt lade de enkelte Hovedrevisorers Forretninger sig ikke udsondre; men saa meget kan dog med Bestemthed siges, at nedenfor nævnte E. A. Massmann fortrinsvis havde det direkte Skattevæsens ordinære, og W. A. Beuck fortrinsvis den ved de særlige Forhold i Aarene 1848—50 nødvendiggjorte extraordinære Regnskabsrevision under sig.

Generaldecisorer.

1851—62. **Carl Ludvig Kirstein** (Generaldecisor for Hertugdømmernes Regnskabsvæsen, forsaavidt det sorterede under Rentekammeret, og senere fungerende Generaldecisor under de forskjellige Regjeringskommissioner samt under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig) 31. Oktbr. 1851— † 20. Novbr. 1862.

1862—64. **Rudolph Heinrich Carl Conrad Kranold** (Chef for Ministeriets 2. Dept.) 30. Novbr. 1862—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Hovedrevisorer.

1851—64. **Edvard Adolph Massmann** (fhv. Hovedrevisor i Rentekammerets slesvig-holsteen-lauenborgske Revisionskontor) 26. Novbr. 1851—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

1851—62. **Wilhelm Albrecht Beuck** (Chef for Ministeriets 2. Dept.s Revisionsbureau) 26. Novbr. 1851—1. Oktbr. 1862 (afskediget).

1852—55. **Claus Ditlef Huss** (Fuldmægtig under Ministeriets Generaldecisorat) fungerende 19. April 1852, definitivt udnævnt 23. Oktbr. s. A.—18. Juli 1855 (Amtsforvalter i Haderslev Amts østre Del).

1852—63. **Christian Frederik August Nommels** (tillige Assistent ved den extraordinære Revision) konst. som Hovedrevisor 19. April 1852, definitivt udnævnt 24. Febr. 1855 —† 21. Febr. 1863.

1855—64. **Carl Nicolaus Frederik Karpf** (Fuldmægtig under Generaldecisoratet) 4. Oktbr. 1855—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Den slesvigske Centralkasse 1851—2.

Denne Kasse, der var bleven oprettet strax efter den blandede Regjeringskommissions Indsættelse i 1849, fortsatte uforandret sin Virksomhed saavel under den overordentlige Regjeringskommissær som under Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig. Uagtet dette Ministeriums øvrige Kontorer i Henhold til Kundgjørelsen af 28. Jan. 1852 overflyttedes til Kjøbenhavn, vedblev Kassen at have sit Sæde i Flensborg, indtil den ophævedes efter Fredslutningen 1864; men fra 1852 sorterede den under Finantsministeriet. (Se S. 112—4.)

Kasserer.

1851—52. **Nicolaus Boldt** (fung. Kasserer under Regjeringskommissæren) fremdeles fungerende 5. Marts 1851, definitivt udnævnt 8. Juli s. A.—15. Febr. 1852 (overgik til den tilsvarende Stilling under Finantsministeriet).

Ministeriet for Hertugdømmerne Holsteen og Lauenborg 1852—64.

Ministeriet, der oprettedes 27. Jan. 1852, skulde ifølge kgl. aabent Brev af 28. Jan. s. A. overtage de holsteen-lauenborgske Sager, der tidligere havde hørt under det slesvig-holsteen-lauenborgske Kancelli og Rentekammeret, samt Generaltoldkammer- og Kommercekollegiets tilsvarende Sager vedrørende Handels-, Industri-, Fabrik-, Havne- og Karantænevæsenet; endvidere skulde de forhen den slesvig-holsteenske Provindsialregjering paahvilende holsteen-lauenborgske Forretninger henlægges til Ministeriet, som desuden i Forening med Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig kollegialt skulde behandle de Sager, der angik de for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen fælles ikke-politiske Institutioner, navnlig Universitetet i Kiel, Ridderskabet, den slesvig-holsteenske Kanal, Brandforsikkringsvæsenet, Straffeanstalterne i Glückstadt, Døvstummeinstitutet og Daareanstalten i Slesvig.

Forinden denne Ministeriet saaledes anviste Virksomhed kunde tage sin Begyndelse, maatte selvfølgelig først den preussisk-østerrigske Okkupation hæves; men selv efterat dette var sket i Løbet af Februar Maaned, var Styrelsen en rum Tid ordnet saaledes, at hovedsagelig kun de Sager, til hvis Afgjørelse der krævedes kgl. Resolution, behandledes under Ministerens umiddelbare Tilsyn af hans Sekretær, medens derimod de øvrige Forretninger besørgedes ligesom hidtil gjennem de Departementer for den civile Forvaltning, der 2. Febr. 1851

vare oprettede i Kiel af den daværende danske Regjeringskommissær, H. A. Reventlow-Criminil, og de to tydske Kommissærer. Først ved kgl. Resol. af 11. Juni 1852 bestemtes det, at de kielske Departementer skulde overføres til Kjøbenhavn og direkte underordnes Ministeriet, i hvilket der foruden et Sekretariat skulde være fire Departementer, hvis Chefer derefter udnævntes 23. Juli s. A.

Planen til Forretningernes Fordeling imellem Departementerne godkjendtes ved kgl. Resol. af 12. Oktbr. 1852. For Kontorforholdenes Vedkommende betragtedes den dog som foreløbig i Erkjendelsen af, at man endnu ikke kunde have noget klart Overblik over, hvormange Kontorer der i Længden vilde behøves til Forretningernes Bestridelse. Af samme Grund og desuden, fordi man endnu ikke havde tilstrækkeligt Kjendskab til Personalets Duelighed og Loyalitet, ansattes dette kun ved Konstitution. Mere definitivt organiseredes Ministeriet først ved kgl. Resol. af 6. Febr. 1854, der iøvrigt i alt væsentligt godkjendte den midlertidige Tilstand og tildelte Størstedelen af Personalet kgl. Ansættelse.

I den saaledes fastslaaede Ordning skete der ikke nogen gjennemgribende Forandring, forinden der ved Patent af 12. Novbr. 1862 (jfr. Instrux af 30. Novbr.) oprettedes en kgl. holsteensk Regjering, der fra 1. Dcbr. s. A. under Tilsyn og Ledelse af Ministeriet for Hertugdømmet Holsteen og Lauenborg som Melleminstants overtog samtlige af dette hidtil varetagne Forretninger for Holsteen med Undtagelse af 1) Forestillinger og Beretninger til Kongen, samt den muligvis dertil knyttede Korrespondance med andre Ministerier, 2) den kollegiale Forhandling med Ministeriet for Hertugdømmet Slesvig om de for begge Ministerier fælles, ikke politiske Indretninger og Anstalter, 3) de holsteenske Stænderanliggender, 4) Ansøgninger fra holsteenske Embedsmænd om Reisetilladelser til Kjøbenhavn og paa længere Tid end 6 Uger i Indlandet. De Hertugdømmet Lauenborg vedrørende Sager vedbleve derimod i samme Omfang som hidtil at expederes i Ministeriet undtagen for Revisionsvæsenets Vedkommende.

Som en Følge af den stedfundne Reduktion af Forretningerne bortfaldt de hidtil bestaaende Departementer, og de Anliggender, der forbleve ved Ministeriet, behandledes fra nu af alene gjennem Sekretariatet, der omdannedes til et Departement. Den kgl. holsteenske Regjering havde foreløbig sit Sæde i Kjøbenhavn, men overflyttedes i Foraaret 1863 til Pløen i Overenstemmelse med Patentet af 12. Novbr. 1862, der havde fastsat, at Regjeringen skulde have sit Sæde i Holsteen. — Ministeriets Personale afskedigedes 28. Oktbr. 1864, dets Chef 16. Novbr. s. A.

Ministre.

1852—54. **Heinrich Anna Reventlow-Criminil** 27. Jan. 1852—12. Dcbr. 1854.

1854—57. **Ludvig Nicolaus Scheele** *ad interim* 12. Dcbr. 1854—17. April 1857.

1857. Christian Carl Lundbye varetog de løbende Forretninger 17. April—13. Mai 1857.

1857—59. **Iver Johan Unsgaard** *ad interim* 13. Mai 1857—2. Dcbr. 1859.

1859—60. **Carl Edvard Rotwitt** *ad interim* 2. Dcbr. 1859 — † 8. Febr. 1860.

1860. Regnar Westenholz fungerende 9.—24. Febr. 1860.

1860—61. **Harald Iver Andreas Raasløff** *ad interim* 24. Febr. 1860—30. Marts 1861.

1861—63. **Carl Christian Hall** *ad interim* 30. Marts 1861—31. Dcbr. 1863.

1863—64. **Ditlev Gotthard Monrad** overtog *ad interim* Bestyrelsen 31. Dcbr. 1863—11. Juli 1864.

1864. **Christian Albrecht Bluhme** overtog *ad interim* Bestyrelsen 11. Juli—16. Novbr. 1864.

1. Departement 1852—62.

Departementet oprettedes 23. Juli 1852 og havde saavel ifølge den midlertidige Organisation, der godkjendtes 12. Oktbr. 1852, som ifølge Ordningen af 6. Febr. 1854 Behandlingen af Sagerne vedrørende Kirke-, Universitets-, Skole-, Kommunal-, Fabrik-, Laugs-, Nærings- og Brandforsikkringsvæsen og de tilsvarende Regnskabssager, af hvilke dog Kommunalregnskaberne fra 7. Juli 1856 henlagdes til Decision under Chefen for 4. Departement. Forretningerne vare delte mellem to Expeditionskontorer og et Revisionskontor, der tillige varetog Brandforsikkringens Administrationsanliggender. Departementet nedlagdes 1. Dcbr. 1862.

Chefer.

1852—56. **Ludvig Gustav Heinzelmann** (fhv. Regjeringsraad) 23. Juli 1852—12. Jan. 1856 (1. Borgmester i Altona).

1856—59. **Wilhelm Eduard Müllenhoff** (Chef for Departementets Kontor for Kirke-, Universitets- og Skolevæsenet) 12. Jan. 1856—1. Mai (Resol. 5. April) 1859 (Landfoged i Sydditmarsken og Overinspektør for Koegene der).

1859—62. **Alfred Rosen** (Chef for Ministeriets Sekretariat) 22. Juni 1859—1. Dcbr. (Resol. 12. Novbr.) 1862 (Raad i den kgl. holsteenske Regjering).

---

2. Departement 1852—62.

Departementet oprettedes 23. Juli 1852 og havde saavel ifølge den foreløbige Organisation, der godkjendtes som saadan 12. Oktbr. s. A., som ifølge Ordningen af 6. Febr. 1854 Behandlingen af Justits- og Benaadningssager, Straffeanstalternes og Fængselsvæsenets Anliggender, af Politi-, Fattig-, Medicinal- og Karantænevæsenet, af Land- og Sømilice- og Indkvarteringsvæsenet, samt indtil kgl. Resol. af 7. Juli 1856 af Sager angaaende offentlige Arbeider; men disse overgik

da til 3. Departement. Departementets Forretninger vare delte imellem fire Kontorer indtil 1856, derefter imellem tre. Departementet nedlagdes 1. Dcbr. 1862.

Chefer.

1852—56. **Friedrich Gottlieb Thaden** (Overretsraad) 23. Juli 1852—16. Juni 1856 (1. Borgmester i Altona).

1856—62. **Heinrich August Springer** (Chef for Ministeriets 3. Dept.) 12. Juli 1856—5. Novbr. 1862 (Amtmand i Segeberg Amt).

---

3. Departement 1852—62.

Departementet oprettedes 23. Juli 1852 og havde saavel ifølge den foreløbige Organisation, der godkjendtes 12. Oktbr. s. A., som ifølge Ordningen af 6. Febr. 1854 Behandlingen af Skatte-, Landvæsens-, Forst-, Domæne- og Jagtsager m. v. Ved kgl. Resol. af 4. Juli 1856 bestemtes det, at Domænevæsenet skulde overgaa til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender; men da politiske Grunde hindrede en saadan Overgang, kom Domæne-, Forst- og Jagtsagerne til at indtage en Særstilling udenfor Departementerne. Ifølge kgl. Resol. af 7. Juli 1856 henlagdes Sager angaaende offentlige Arbeider fra 2. til 3. Departement. Saavel før som efter 1856 varetoges Forretningerne i Departementet, der nedlagdes fra 1. Dcbr. 1862, af to Kontorer.

Chefer.

1852—54. **Thomas Prehn** (Landkommissær) konst. 23. Juli 1852— Dcbr. 1854 (overtog paany sit Embede som Landkommissær for Hertugdømmet Holsteen m. v.).

1855—56. **Heinrich August Springer** (Chef for 2. Dept.s Kontor for Justitssager m. v.) 29. Jan. 1855—12. Juli 1856 (Chef for 2. Dept.).

1856—59. **Theodor Schultze** (Chef for 2. Dept.s Kontor for Jernbane- og Veisager m. v.) 12. Juli 1856—6. Juni 1859 (Aktuar i Ahrensbøck Amt m. v.).

1859—62. **Willibald Paul Emil Rumohr** (Chef for 2. Dept.s Kontor for Justitssager m. v.) 22. Juni 1859—1. Dcbr. 1862 (Raad i den kgl. holsteenske Regjering).

---

4. Departement 1852—62.

Departementet oprettedes 23. Juli 1852 og havde saavel ifølge den foreløbige Organisation, der godkjendtes 12. Oktbr. s. A., som ifølge Ordningen af 6. Febr. 1854, Revisionen og Decisionen af Regnskaberne for de direkte Skatter og Afgifter, samt for Domæneindtægterne; endvidere Revisionen af de holsteenske og lauenborgske Kasseregnskaber og Kontrollen med disse Kasser og overhovedet med alle de Embedsmænd, hvis Regnskaber revideredes i Departementet; desuden behandlede dette alle Sager om de paagjældende Embedsmænds Kautionsforpligtelser. Departementets Forretninger vare oprindelig fordelte imellem to Kontorer, af hvilke det ene efter den foreløbige Plan af 1852 kun skulde oparbeide de ved de foregaaende Aars abnorme Forhold tilveiebragte Restancer; men endnu samme Aar ændredes dette saaledes, at hvert Kontor fik sine bestemte saavel ordinære som extraordinære Regnskaber, uden at man dog derfor opgav den oprindelige Tanke at lade det ene Kontor bortfalde, saasnart den extraordinære Revision var tilendebragt. Af denne Grund tildeltes der ingensinde Funktionærerne i dette Kontor kgl. Udnævnelse, uagtet det først fuldstændig hævedes 1858. — Ved kgl. Resol. af 7. Juli 1856 henlagdes det under 1. Departement sorterende Revisionskontor til 4. Departement for Kommunalregnskabernes Vedkommende Departementet hævedes 1. Dcbr. 1862.

Chefer.

1852—59. **Gerhard Grothusen** (fhv. Deputeret i Rentekammeret) 23. Juli 1852—7. Oktbr. 1859 (Amtmand i Traventhal, Reinfeld og Rethwisch Amter).

1859—62. **Theodor Schultze** (Aktuar i Ahrensbøck og Pløen Amter) 13. April 1860—1. Dcbr. 1862 (Raad i den kgl. holsteenske Regjering).

Sekretariatet.

a) 1852—62.

Ved kgl. Resol. af 12. Oktbr. 1852 godkjendtes den midlertidige Ordning, der allerede tidligere var truffen med Hensyn til Sekretariatet. Dette, der foreløbig lededes af to Sekretærer (een for Holsteen, een for Lauenborg), havde Registreringen og Fordelingen af alle indkommende Sager, Udfærdigelsen og Registreringen af Forestillingerne til Kongen og de derpaa afgivne Resolutioner saavelsom Meddelelsen af disse; Udfærdigelsen af Bestallinger, Koncessioner m. v.; Behandlingen af Forfatnings- og Stænderanliggender, af Sager angaaende Ministeriets Organisation, Personale, Budget-, Kasse- og Understøttelsesvæsen, samt iøvrigt Varetagelsen af Alt, hvad der ikke udtrykkelig var henlagt under de egentlige Departementer. Ved Ordningen af 6. Febr. 1854 sloges det fast, at der kun skulde være een Sekretær for samtlige Anliggender; men ellers skete der ikke før 1. Dcbr. 1862 nogen Forandring med Sekretariatet, til hvilket der strax blev knyttet en særlig Afdeling for Redaktionen af Ministerialbladet under Ledelse af Dr. juris Christian Friedrich Adolph Ostwald, som tillige skulde deltage i forberedende Lovarbeider m. v. Ligeledes betragtedes Ministeriets interimistiske Arkivkontor med Carl Grube som Chef i hele det her omhandlede Tidsrum som hørende til Sekretariatet.

Sekretærer.

1852—54. **Ferdinand Warnstedt** (1. Sekretær ved Amtshuset i Bordesholm og fra Marts 1852 Ministerens fung. Sekretær for de holsteenske Sager) konst. 12. Oktbr. 1852—6. Jan. 1854 (Amtsskriver og Husfoged i Tremsbüttel).

1852—55. **Gustav Ferdinand Linstow** (2. Embedsmand i Ratzeburg og fra Marts 1852 Ministerens fung. Sekretær for de lauenborgske Sager) konst. 12. Oktbr. 1852, definitivt udnævnt som eneste Sekretær 6. Febr. 1854—15. Septbr. 1855 (Landsdommer i Reinbeck, Trittau og Tremsbüttel Amter).

1855—59. **Alfred Rosen** (Fuldmægtig i Sekretariatet) 26. Septbr. 1855—22. Juni 1859 (Chef for 1. Dept.).

1859—61. **Christian Jürgen Adolph Meyer** (Fuldmægtig i Ministeriet) konst. 1. Aug. 1859, definitivt udnævnt 19. Dcbr. s. A.—27. Juli 1861 (2. Embedsmand for Lauenborg Amt).

1861—62. **Vilhelm Carl Immanuel Johannes Moltke** (Fuldmægtig i Domæne-, Forst- og Jagtkontoret, Greve) 20. Aug. 1861—1. Dcbr. 1862 (Chef for det til et Departement omdannede Sekretariat).

---

b) 1862—64.

Samtidig med, at det ved kgl. Resol. af 12. Novbr. 1862 besluttedes, at der som Melleminstants skulde oprettes en kgl. holsteensk Regjering fra 1. Dcbr. s. A., blev der truffet den Bestemmelse, at alle de Forretninger, som herefter direkte kom til at sortere under Ministeriet, skulde besørges gjennem et Sekretariat. Dette organiseredes derefter ved kgl. Resol. af 30. Novbr. s. A. som et Departement, bestaaende af to Afdelinger (Kontorer), hver med sin 1. Expeditionssekretær som Bestyrer (Kontorchef). Af de indledende

Bemærkninger til Ministeriet vil det fremgaa, hvilke Anliggender der nu fra Departementerne overførtes til Sekretariatet.

Chef.

1862—64. **Vilhelm Carl Immanuel Johannes Moltke** (Ministeriets Sekretær, Greve) 1. Dcbr. (Resol. 12. Novbr.) 1862—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

I. Afdeling.

Denne Afdeling fik næsten alle særlige holsteenske Sager samt de Forretninger, der vedrørte de for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen fælles, ikke politiske Institutioner.

1. Expeditionssekretær.

1862—64. **Frants Carl Hermann Hoë** (Fuldmægtig i 2. Dept.s Kontor for Justitssager m. v.) 1. Dcbr. (Resol. 30. Novbr.) 1862—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

---

2. Afdeling.

Denne Afdeling fik alle de lauenborgske og enkelte holsteenske Sager, samt alle Anliggender af mere almindelig Natur, saavelsom de Ministeriets Personale og indre Bestyrelse vedkommende Forretninger.

1. Expeditionssekretær.

1862—64. **Georg Carl Theodor Kuntze** (Fuldmægtig i Ministeriet) 1. Dcbr. (Resol. 30. Novbr.) 1862—28. Oktbr. 1864 (afskediget).

Kontorerne.

Kontoret for geistlige og Undervisningsanliggender 1852—62.

Kontoret, der stadig hørte under 1. Departement, varetog alle kirkelige Anliggender og saavel det høiere som det lavere Undervisningsvæsen, derunder Universitetet i Kiel, det astronomiske Observatorium i Altona og lignende Institutioner. Ved Oprettelsen af den holsteenske Regjering 1. Dcbr. 1862 henlagdes de lauenborgske Sager og Universitetet i Kiel under Sekretariatet.

Chefer.

1852. **Frantz Friedrich Koch** (fung. Kontorchef) konst. 12. Oktbr. 1852— † 14. Dcbr. s. A.

1853—56. **Wilhelm Eduard Müllenhoff** (Kancellist i Kontoret og fung. Chef fra Dcbr. 1852) konst. 1. Oktbr. 1853, definitivt udnævnt 6. Febr. 1854—12. Jan. 1856 (Chef for 1. Dept.).

1856—62. **Rudolph Rathjen** (Kancellist i Kontoret) 16. Juni 1856—1. Dcbr. 1862 (Bureauchef under den holsteenske Regjering).

Kontoret for den kommunale Administration samt for Handels-, Laugs- og Næringsvæsenet 1852—62.

Kontoret hørte stadig under 1. Departement og varetog foruden de i Overskriften nævnte Forretninger tillige Fabrikvæsenets Anliggender. Ved Oprettelsen af den kgl. holsteenske Regjering 1. Dcbr. 1862 henlagdes de lauenborgske Sager til Ministeriets Sekretariat.

Chefer.

1852—53. **Heinrich Jacob Johannes Krebs** (fung. Kontorchef) konst. 12. Oktbr. 1852—29. Aug. 1853 (Borgmester og Stadssekretær i Segeberg).

1853—55. **Christian Nissen Bachmann** (Fuldmægtig i Kontoret) konst. 1. Oktbr. 1853, definitivt udnævnt 6. Febr. 1854—24. Novbr. 1855 (2. lærd Raadmand i Kiel).

1855—59. **Heinrich Johann Georg Mølling** (Kancellist i Kontoret) 24. Novbr. 1855—13. Mai 1859 (2. lærd Raadmand i Altona).

1859—62. **Hans Heinrich Christian Brodersen** (Fuldmægtig i Kontoret) 2. Juni 1859—1. Dcbr. 1862 (stillet til Raadighed for Ministeriet).

Kontoret for I. Departements Revisionsvæsen og for Brandforsikkringsvæsenet 1852—62.

Kontoret havde Revisionen saavel af de kommunale Regnskaber for Byerne og Landet for Holsteens Vedkommende som af alle de Kirkerne, Skolerne, Seminarierne, Universitetet og de milde Stiftelser m. v. vedrørende Regnskaber. Fra 23. Mai 1853 henlagdes desuden Bestyrelsen af Brandforsikkringsvæsenet til Kontoret, men dannede en særlig Afdeling under dette. Ved kgl. Resol. af 7. Juli 1856 bestemtes det, at Kontoret, som forøvrigt i hele det her omhandlede Tidsrum var underlagt 1. Departement, for de kommunale Regnskabers Vedkommende skulde sortere under 4. Departement. Efter Oprettelsen af den kgl. holsteenske Regjering 1. Dcbr. 1862 henlagdes de Brandforsikkringsvæsenet vedrørende Anliggender under Ministeriets Sekretariat.

Chef.

1852—62. **Andreas Georg Theodor Paulsen** (fung. Overrevisor) konst. 12. Oktbr. 1852, definitivt udnævnt 6. Febr. 1854— † 13. Oktbr. 1862.

Kontoret for Justitssager m. v. 1852—62.

(»2. Departements 1. Kontor.«)

Kontoret hørte stadig under 2. Departement og havde alle Justitsvæsenet vedrørende Anliggender, derunder Benaadnings- og Straffeformildelsessager, samt Fængselsvæsenet og Straffeanstalterne. Ved Oprettelsen af den kgl. holsteenske Regjering 1. Dcbr. 1862 henlagdes de lauenborgske Sager og Straffeanstalterne i Glückstadt til Ministeriets Sekretariat.

Chefer.

1852—53. **Carl August Petersen** (fung. Kontorchef) konst. 12. Oktbr. 1852—24. Febr. 1853 (6. Raad i den holsteenske Overret).

Om Ledelsen fra 24. Febr.—1. Oktbr. 1853 har Intet kunnet findes.

1853—55. **Heinrich August Springer** (konst. Chef for Udskrivnings- og Indkvarteringssager m. v.) senest konst. fra 1. Oktbr. 1853, definitivt udnævnt 6. Febr. 1854—29. Jan. 1855 (Chef for Ministeriets 3. Dept.).

1855—59. **Willibald Paul Emil Rumohr** (Fuldmægtig i det geistlige Kontor) 19. Febr. 1855—22. Juni 1859 (Chef for 3. Dept.).

1859—62. **Friedrich Wilhelm Ferdinand Hager** (Fuldmægtig i det geistlige Kontor) 10. Aug. 1859—1. Dcbr. 1862 (stillet til Raadighed for Ministeriet).

Kontoret for Politi- og Fattigsager m. v. 1852—62.

(»2. Departements 2. Kontor.«)

Kontoret, der stadig hørte til 2. Departement, havde Varetagelsen af de Land- og Sikkerhedspolitiet vedrørende Anliggender, samt Presse-, Fattig-, Medicinal-, Veterinær- og Karantænesagerne. Ved den kgl. holsteenske Regjerings Oprettelse 1. Dcbr. 1862 henlagdes Kontorets lauenborgske Sager til Ministeriets Sekretariat.

Chefer.

1852—57. **Ernst Christian Harbou** (Inspektør- og Branddirektør i Wandsbeck) konst. 12. Oktbr. 1852, definitivt udnævnt 6. Febr. 1854—3. Febr. 1857 (Landsdommer i Steinburg Amt m. v.).

1857—59. **Julius Ludvig Wittrock** (Fuldmægtig i Kontoret) 12. Febr. 1857—8. Mai 1859 (Kirchspielskriver i Meldorf).

1859—62. **Carl August Jasper** (Fuldmægtig i Domæne-, Forst- og Jagtkontoret) 10. Aug. 1859—1. Dcbr. 1862 (Bureauchef under den kgl. holsteenske Regjering).

Kontoret for Udskrivningsvæsenet m. v. 1852—62.

(»2. Departements 4. Kontor« til 7. Juli 1856, derefter »2. Departements 3. Kontor«.)

Kontoret, der stadig sorterede under 2. Departement, varetog Forretningerne vedrørende Landmilitær- og Søindrulleringssagerne samt Indkvarteringsvæsenets Anliggender m. v. Ved Oprettelsen af den kgl. holsteenske Regjering 1. Dcbr. 1862 overgik Kontorets lauenborgske Sager til Ministeriets Sekretariat.

Chefer.

1852—53. **Heinrich August Springer** (fung. Kontorchef) konst. 12. Oktbr. 1852— senest 1. Oktbr. 1853 (konst. Chef for Kontoret for Justitssager m. v.).

1853—58. **Thomas Günther Friedrich Krichauff** (Assistent i Ministeriet) konst. 1. Oktbr. 1853, definitivt udnævnt 6. Febr. 1854— † 11. Febr. 1858.

1858—62. **Heinrich Christian Bähr** (Fuldmægtig i Kontoret) 27. Febr. 1858—1. Dcbr. 1862 (stillet til Raadighed for den kgl. holsteenske Regjering).

Kontoret for de offentlige Arbeider m. v. 1852—62.

(»2. Departements 3. Kontor« indtil 7. Juli 1856, derefter »3. Departements 2. Kontor«.)

Kontoret hørte oprindelig til Ministeriets 2. Departement; ifølge kgl. Resol. af 7. Juli 1856 overgik det til 3. Departement. Det havde i hele det her omhandlede Tidsrum Behandlingen af de Jernbane-, Vei-, Dige-, Vandafledningss-, Strøm-, Havne- og Strandingsvæsenet vedrørende Anliggender, samt Landshøiheds- og Landsgrændsesager m. v. Ved Oprettelsen af den kgl. holsteenske Regjering 1. Dcbr. 1862 overgik Kontorets lauenborgske Sager til Ministeriets Sekretariat.

Chefer.

1852—55. **Georg Ferdinand Lüders** (konst. Borgmester i Itzehoe) konst. 12. Oktbr. 1852, definitivt udnævnt 6. Febr. 1854—19. Febr. 1855 (2. lærd Raadmand i Altona).

1855—56. **Theodor Schultze** (Kancellist i Kontoret) 1. Marts 1855—12. Juli 1856 (Chef for 3. Dept.).

1856—62. **Wulff Carl Christian Griebel** (Kancellist i Kontoret) 12. Juli 1856—1. Dcbr. 1862 (Bureauchef under den kgl. holsteenske Regjering).

Domæne-, Forst- og Jagtkontoret 1852—62.

(»3. Departements 1. Kontor« indtil 4. Juli 1856.)

Kontoret hørte oprindelig under 3. Departement, men udgik derfra i Henhold til kgl. Resol. af 4. Juli 1856, der bestemte, at Domænevæsenet skulde henlægges til Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender. Da denne Plan imidlertid foreløbig viste sig ugjennemførlig, vedblev Kontoret fremdeles at sortere under det holsteen-lauenborgske Ministerium, men kom til at indtage en Særstilling udenfor

Departementerne. Ved den kgl. holsteenske Regjerings Oprettelse 1. Dcbr. 1862 henlagdes Kontorets lauenborgske Sager til Ministeriets Sekretariat.

Chef.

1852—62. **Georg Hermann Mackeprang** (fung. Kontorchef) konst. 12. Oktbr. 1852, definitivt udnævnt 6. Febr. 1854—1. Dcbr. 1862 (Chef for den kgl. holsteenske Regjerings Sekretariat).

Kontoret for Landvæsens- og Skattesager 1852—62.

(»3. Departements 2. Kontor« indtil 7. Juli 1856, derefter »3. Departements 1. Kontor«.)

Kontoret, der stadig hørte til 3. Departement, havde Behandlingen af de i Overskriften nævnte Anliggender. Ved Oprettelsen af den kgl. holsteenske Regjering 1. Dcbr. 1862 overgik dets lauenborgske Anliggender til Ministeriets Sekretariat.

Chefer.

1852—(57) 60. **Christian Conrad Sophus Stemann** (fung. Kontorchef) konst. 12. Oktbr. 1852, definitivt udnævnt 6. Febr. 1854—30. April 1860 (Amtmand i Neumünster).

Han var allerede bleven konstitueret som Amtmand 16. Jan. 1857, fra hvilken Tid nedenfor nævnte S. A. J. Vezin ledede Kontorets Forretninger.

1860. **Samuel August Johannes Vezin** (Fuldmægtig i Kontoret og konst. Chef sammesteds fra 16. Jan. 1857) 30. April—17. Juli 1860 (Hovedrevisor i Ministeriets 4. Dept.). Han havde allerede 2. Juni 1859 faaet kgl. Udnævnelse som Kontorchef i Ministeriet.

1860—62. **Carl Friedrich Würger** (Fuldmægtig i Ministeriets Kontor for offentlige Arbeider) 17. Juli 1860—1. Dcbr. 1862 (Bureauchef under den kgl. holsteenske Regjering).

I. og fra 1858 eneste Kontor for Revisionen af direkte Skatter og Domæneindtægter m. v. 1852—62.

Kontoret, der stadig sorterede under 4. Departement, havde indtil 1858 Behandlingen af almindelige Sager, Embedsmændenes Kautionssager, Kasseundersøgelserne, Revisionen af samtlige Oppebørselsextrakter og af de holsteenske Centralkasseregnskaber samt forskjellige holsteenske Amts- og Byregnskaber. Dets Virksomhed omfattede baade den ordinære og den ved Oprøret nødvendiggjorte extraordinære Revision; men efterat denne sidste var tilendebragt, overtog det ved Nedlæggelsen af 2. Kontor 1858 tillige de under dette sorterende ordinære Regnskaber. Kontoret udgik fra Ministeriet ved Oprettelsen af den kgl. holsteenske Regjering 1. Dcbr. 1862.

Hovedrevisorer.

1852—58. **Christian Johannes Maës** (Revisionsfuldmægtig) konst. 12. Oktbr. 1852, definitivt udnævnt 6. Febr. 1854—14. Septbr. 1858 (Kirchspielfoged i Hohenwestedt under Rendsborg Amt). — Derefter Vakance til 28. April 1859.

1859. **Christian Friedrich Insten** (Fuldmægtig i Kontoret) 28. April— † 24. Novbr. 1859. — Derefter Vakance til 17. Juli 1860.

1860—62. **Samuel August Johannes Vezin** (Chef for Kontoret for Landvæsens- og Skattesager) 17. Juli 1860—1. Dcbr. 1862 (Bureauchef under den kgl. holsteenske Regjering).

---

2. Kontor for Revisionen af direkte Skatter og Domæneindtægter m. v. 1852—58.

Kontoret havde Revisionen af de lauenborgske Centralkasseregnskaber, Stempelpapirforvalterens Regnskab, alle de lauenborgske Amtsregnskaber samt forskjellige holsteen-

ske Amters, Landskabers og Godsers Regnskaber. Efter Tilendebringelsen af den ved Oprøret nødvendiggjorte extraordinære Revision henlagdes Kontorets Forretninger 1858 direkte under 1. Kontor, hvis Chef allerede i flere Aar havde ført Tilsyn med Forretningerne, da der efter 18. Juli 1854 ikke var udnævnt nogen særlig Chef for 2. Kontor.

Hovedrevisorer.

1852—53. **Johan Peter Rudolph Rahe** (fhv. Amtsforvalter i Rendsborg Amt) konst. 18. Oktbr. 1852—10. Jan. 1853 (paany Amtsforvalter i Rendsborg Amt).

Om Ledelsen fra 10. Jan.—Oktbr. 1853 har Intet kunnet findes.

1853—54. **Johannes Georg Amandus Fahrenholtz** (fung. Amtsfoged i Uetersen) konst. fra Oktbr. 1853—18. Juli 1854 (Amtsskriver i Bordesholm).

Kontoret for Revisionen af de holsteenske Kommunalregnskaber 1856—62.

Disse Regnskaber henlagdes ifølge kgl. Resol. af 7. Juli 1856 fra Ministeriets 1. Departements Revisionskontor til dets 4. Departement, hvor der for dem dannedes en særegen Kontorafdeling, der dog havde samme Chef som det nævnte Revisionskontor under 1. Dept. Kontoret udgik fra Ministeriet ved Oprettelsen af den kgl. holsteenske Regjering 1. Dcbr. 1862.

Hovedrevisor.

1856—62. **Andreas Georg Theodor Paulsen** (tillige Chef for 1. Dept.s Revisionskontor) 7. Juli 1856— † 13. Oktbr. 1862.

Tillæg.

A. Krigsministre 1848—93.

1848. **Anton Frederik Tscherning** 22. Marts—15. Novbr. 1848.

1848—51. **Christian Frederik Hansen** 16. Novbr. 1848—13. Juli 1851.

1851. **Jacob Scavenius Fibiger** 13. Juli—18. Oktbr. 1851.

1851—52. **Carl Julius Flensborg** 18. Oktbr. 1851—27. Jan. 1852.

1852—54. **Christian Frederik Hansen** 27. Jan. 1852–12. Dcbr. 1854.

1854—56. **Matthias Lüttichau** 12. Dcbr. 1854—25. Mai 1856.

1856—59. **Christian Carl Lundbye** *ad interim* 25. Mai 1856 definitivt udnævnt 18. Oktbr. s. A. —2. Dcbr. 1859.

1859—63. **Hans Nicolai Thestrup** 2. Dcbr. 1859—13. Aug. 1863.

1863–64. **Christian Carl Lundbye** 13. Aug. 1863—18. Mai 1864.

1864. **Christian Emilius Reich** *ad interim* 18. Mai—11. Juli 1864.

1864—65. **Christian Frederik Hansen** 11. Juli 1864—6. Novbr. 1865.

1865—66. **Johan Valdemar Neergaard** 6. Novbr. 1865—1. Oktbr. 1866.

1866—70. **Valdemar Rudolph Raasløff** 1. Oktbr. 1866—19. April 1870.

Orlov 14. Juni 1868 i 6 Uger, 26. Novbr. 1868–19. April 1869 og 23. Septbr. 1869 i »nogle« Uger. Konseilspræsident

Frijs vikarierede hver Gang undtagen 26. Novbr. 1868—26. Febr. 1869, da Vikariatet besørgedes af Marineminister Suenson.

1870. Christen Emil Krag-Juel-Vind-Frijs varetog Forretningerne 19. April – 28. Mai 1870.

1870—72. **Wolfgang Haffner** 28. Mai 1870—23. Dcbr. 1872.
Orlov 1. Juli 1870 i 6 Uger, da Konseilspræsident Holstein vikarierede, og 3. Juni—22. Juli 1872, da Udenrigsminister Rosenørn-Lehn vikarierede.

1872—74. **Christian Albert Frederik Thomsen** 23. Dcbr. 1872 —14. Juli 1874.

1874. Niels Frederik Ravn varetog Bestyrelsen 14. Juli—26. Aug. 1874.

1874—75. **Peter Frederik Steinmann** 26. Aug. 1874—11. Juni 1875.
Orlov 26. Aug.—20. Septbr. 1874; Marineminister Ravn vikarierede.

1875—77. **Wolfgang Haffner** 11. Juni 1875—28. Juli 1877.
Orlov 27. Juni 1876 i 5 Uger; Udenrigsminister Rosenørn-Lehn vikarierede.

1877—79. **Johan Christopher Frederik Dreyer** 28. Juli 1877 —4. Jan. 1879.

1879—81. **Vilhelm Frederik Ludvig Kauffmann** 4. Jan. 1879 —1. April 1881.
Orlov 5. Aug. 1880 i 6 Uger; Marineminister Ravn vikarierede.

1881—84. **Niels Frederik Ravn** midlertidig Bestyrer 1. April 1881, definitivt udnævnt 20. Oktbr. 1881—12. Septbr. 1884.
Orlov 7. Juni 1883 i 14 Dage; Udenrigsminister Rosenørn-Lehn vikarierede.

1884— **Jesper Jespersen Bahnson** fra 12. Septbr. 1884.
Orlov 3. Mai 1889 og 2. Juni 1893 i »nogle« Uger; Marineminister Ravn vikarierede.

B. Marineministre 1848—93.

1848. **Adam Vilhelm Moltke** fungerende 22. Marts—6. April 1848.

1848—50. **Christian Christopher Zahrtmann** 6. April—15. Novbr. 1848, *ad interim* 16. Novbr. 1848—10. Aug. 1850.

1850. **Carl Ludvig Christian Irminger** *ad interim* 10. Aug. —25. Novbr. 1850.

1850—52. **Charles Edouard van Dockum** 25. Novbr. 1850—13. Juli 1851, *ad interim* 13. Juli 1851—27. Jan. 1852.

1852—54. **Steen Andersen Bille** 27. Jan. 1852—12. Dcbr. 1854.

1854—59. **Ove Vilhelm Michelsen** *ad interim* 12. Dcbr. 1854, definitivt udnævnt 15. Jan. 1855—2. Dcbr. 1859.

1859—60. **Hans Nicolai Thestrup** *ad interim* 2. Dcbr. 1859 —24. Febr. 1860.

1860—63. **Steen Andersen Bille** 24. Febr. 1860—31. Dcbr. 1863.

1863—65. **Otto Hans Lütken** 31. Dcbr. 1863—6. Novbr. 1865.

1865—66. **Hans Herman Steffen Grove** 6. Novbr. 1865— † 17. Aug. 1866.

Orlov 28. Juli—17. Aug. 1866; Indenrigsminister Estrup vikarierede.

1866. Jacob Brønnum Scavenius Estrup fungerende 17. Aug.—17. Septbr. 1866.

1866—67. **Charles Edouard van Dockum** 17. Septbr. 1866—1. Novbr. 1867.

1867—69. **Otto Frederik Suenson** 1. Novbr. 1867—22. Septbr. 1869.

1869—70. **Valdemar Rudolph Raasløff** *ad interim* 22. Septbr. 1869—19. April 1870.

Orlov 23. Septbr. 1869 i »nogle« Uger; Konseilspræsident Frijs vikarierede.

1870. Christian Emil Krag-Juel-Vind-Frijs varetog Forretningerne 19. April—28. Mai 1870.

1870—72. **Wolfgang Haffner** *ad interim* 28. Mai 1870—23. Dcbr. 1872.

Orlov 1. Juli 1870 i »nogle« Uger; Konseilspræsident Holstein vikarierede; og 3. Juni—22. Juli 1872; Udenrigsminister Rosenørn-Lehn vikarierede.

1872—73. **Christian Albert Frederik Thomsen** *ad interim* 23. Dcbr. 1872—21. Mai 1873.

1873—75. **Niels Frederik Ravn** 21. Mai 1873—11. Juni 1875.

1875—77. **Wolfgang Haffner** 11. Juni 1875—28. Juli 1877.

Orlov 27. Juni 1876 i 5 Uger; Udenrigsminister Rosenørn-Lehn vikarierede.

1877—79. **Johan Christopher Frederik Dreyer** 28. Juli 1877—4. Jan. 1879.

1879— **Niels Frederik Ravn** fra 4. Jan. 1879.

Orlov 7. Juni 1883 i 14 Dage; Udenrigsminister Rosenørn-Lehn vikarierede.

Tilføielser og Rettelser.

Side 5 Linie 8 f. o.: foran Landsthingsmand indsættes: midlertidig Medbestyrer af Udenrigsministeriet.
— 25 — 9 — : C. E. Zahrtmann læs: C. C. Zahrtmann.
— 26 — 3 — : F. L. Tillisch læs: F. F. Tillisch.
— 31 — 18 — : K. T. O. Reedtz Thott læs: K. T. T. O. Reedtz-Thott.

Navneregister.

Aagaard, J. A., 103, 158, 160, 182.
d'Acqueria, P. L. S., 215.
Adeler, se Zytphen-Adeler.
Alberg, C. T., 72.
Algreen-Ussing, O., 170, 178.
Amdrup, C. E., 82, 83, 153.
Andersen, H. C., 92.
— , N. P. G., 79.
— , R. F., 43, 81.
Andræ, C. C. G., 8, 21, 27, 28, 33, 40.
Arlaud, P. A., 90, 155.
Arnesen, A. L., 83, 153.
Asmussen, A. F., 195, 201.
d'Auchamp, F. L., 85.

Bache, C. P. M., 131, 145.
Bachmann, C. N., 249.
Bagger, P. G. M., 222, 223.
Bahnson, J. J., 19, 21, 31, 257.
Balsløv, C. V., 147.
Bang, A. K., 101, 203.
— , C. J. P. V., 95.
— , P. G., 4—7, 21, 25—27, 33, 40, 48, 116, 125, 128, 130, 190, 224.
Bardenfleth, C. E., 3, 21, 25, 26, 48, 119, 166, 224.
— , J. F., 142.
Bauditz, J. T. V., 34, 48, 117, 119, 142.
Bech, F. C., 173.
— , H. F., 227, 233.
Becker, se Burman-Becker.
Bentzen, L. C., 110, 111, 139.
Benzon, C. A. L., 230.
Benzon-Buchwald, J. P. T., 62.
Berg, F., 97, 99, 159.
Bergsøe, A. F., 68, 140.
Beuck, W. A., 222, 233, 237, 238.
Bille, C. H., 209.
— , S. A., 6, 11, 21, 26, 27, 29, 258.
Bille-Brahe, J. C., 48, 49.
Birk, P. G. T., 148.
Blechingberg, C. D. F., 146.
— , E. C. P., 149.
— , E. D. G., 51, 62, 74 82.
Blichfeldt, J. C., 34, 131, 141, 142.
Blixen-Finecke, C. F. A. B., 10, 21, 28, 34, 208, 224.
Bluhme, C. A., 3, 6, 13, 21, 25, 26, 29, 33, 34, 208, 209, 241.
Boesen, T. V., 111.
Bohn, H. J., 106.
— , P. K., 106.
Bojesen, C. V., 72.
— , S. I. A., 216.
Bolbroe, N. C., 192.
Boldt, N., 114, 222, 238.
Bonfils, C. J. J., 56, 95.
Boolsen, L., 86, 222, 234.
Borgen, V. A., 10, 21, 28, 190.
Borup, L. C., 150.
Boye, P. H., 99, 100, 103, 160, 182.
Boygelund, J. P., 104.

Braëm, J. F., 57.
Brahe, se Bille-Brahe.
Brinck-Seidelin, F., 178.
— , L. C., 59, 61, 122, 138, 139.
Brock, J. E., 90, 91, 118.
Brodersen, H. H. C., 249.
Bruun, C. T., 110.
— , E. D., 98, 157.
— , F., 186.
— , F. C., 193, 196, 202.
Brücker, C. D. G., 200, 201.
Bræstrup, C. J. C., 13, 21, 29, 166, 191.
Buchwald, se Benzon-Buchwald.
Burman-Becker, G., 194, 199.
Bähr, H. C., 251.
Bärthelson, H. P., 180.
Børre, C. F. V., 232.

Carlsen, H. R., 13, 21, 29, 129.
Caroc, C. A., 42, 55, 72.
— , F. V. C., 56, 58.
Carstensen, N. L., 101.
Casse, A. L., 11, 21, 29, 129, 166.
Castenschiold, T. C., 89.
Christen, J. J. H., 52, 120, 222, 235.
Christensen, H. C., 197.
— , K., 56.
Christian, Prinds til Danmark, 9, 21.
Clausen, E. C., 72.
— , H. N., 4, 21, 26.
Clod, H. A., 233.
Colbjørnsen, G., 51, 86, 120, 121.
Collin, E., 43, 136.
Coninck, W. F. de., 214—16.
Criminil, se Reventlow-Criminil.

Dahl, A. F., 51, 55.
— , C. B. A., 130—33, 144, 176.
— , J. C., 105.
— , T. C., 132, 133.
Dahlstrøm, F. C. E., 168.
Damkier, H. M. F. V. S. H., 147.
Danneskjold-Samsøe, O. S., 53, 117, 137.
David, C. G. N., 13, 21, 29, 40, 68.
Dirckinck-Holmfeld, F. R. E. M., 57.
Dockum, C. E. van, 5, 15, 21, 26, 30, 258.
Dorn, B. C. H. C., 90, 93, 118.
Dorph, A. H., 77.
Drebolt, C. C., 82.
Dreyer, J. C. F., 19, 21, 31, 56, 257, 259.
Dumreicher, C. O., 221.
Dybdal, A., 219.

Eckert, E. U. H., 175.
Eigaard, S. J., 84, 121.
Ellermann, J. M. C. B., 95.
Engelstoft, C. T., 12, 21, 29, 191.
Erichsen, H. C., 78, 79.
Erslew, T. H., 193, 204.
Esbensen, F. A., 132.
Estrup, J. B. S., 14, 17, 21, 30, 31, 34, 41, 129, 167, 209, 258.
Eulenburg, 221.
Evers, C. L., 235.

Fahrenholtz, J. G. A., 255.
Falbe Hansen, V. A., 68.
Feddersen, H. D. F., 55.
— , H. G., 232.
— , P. C., 35, 95.
Fenger, C. E., 10, 11, 16, 21, 28, 30, 40, 41, 225.
Ferdinand, Arveprinds, 6, 21.
Fibiger, J. S., 5, 21, 26, 256.
Finecke, se Blixen-Finecke.
Finsen, S. H. S., 19, 21, 31, 130.
Fischer, C., 144.
— , C. C. A., 227.
— , J. C. H., 18, 21, 31, 167, 191.
— , L. F., 109, 124, 161.
— , W. F., 114.
Flensborg, C. J., 6, 21, 26, 256.
Fleron, L. J., 147.
Fog, L. F., 45.
Fonnesbech, C. A., 14, 21, 30, 31, 34, 40, 41, 129, 167, 191, 209.
Fontenay, J. P. le Sage de, 65, 105, 123.
Frederik, Kronprinds, 12, 22.

Frijs, C. E. K. J. V., 13, 22, 30, 34, 40, 209, 257—59.
Frydensberg, F. A. P., 178.
Funch, A. W., 57.
— , M. J. V., 76.

Gad, J. M. E. C., 68.
Garlieb, G., 54, 213.
Gede, C. F., 111.
Glad, G. P. T., 113.
Glien, C. A., 108, 235.
Goiske, se Rosenstand-Goiske.
Goldschmidt, J., 180.
Goos, A. H. F. C., 19, 22, 31, 192.
Gottlieb, J. L., 57.
Griebel, W. C. C., 252.
Grooss, M. P., 97.
Grothusen, G., 245.
Grove, A. H., 182.
— , F. C., 106, 123.
— , H. H. S., 14, 22, 30, 258.
Grube, C., 245.
Grundtvig, J. D. N. B., 205.
Grüner, A. P., 174.
Grønberg, B. C., 93, 118.
Gudenrath, J. V. J., 155, 156.
Guldberg, se Høegh-Guldberg.
Gyldendal, F. S., 99, 100.

Haffner, W., 15, 17, 22, 30, 31, 129, 257, 259.
Hagen, H. J. A., 57.
Hager, F. W. F., 250.
Halkier, H. C., 78.
Hall, C. C., 8, 10, 16, 22, 27—30, 33, 34, 166, 167, 190—192, 208, 224, 241.
Halldórsson, Ó., 219.
Hansen, A. S., 15, 22, 30, 191.
— , C., 114.
— , C. E. T., 62, 71.
— , C. F., 4, 6, 13, 22, 25—27, 29, 256.
— , J. O., 48, 195.
— , se Falbe Hansen.
Hanson, A. C., 34.
Hanssen, C. S., 175.
Hansteen, J. F., 178.
Harbou, E. C., 251.
Hasselberg, J. A., 80.
Hauch, C. J., 46.
Heinen, se Wedel-Heinen.
Heinzelmann, L. G., 242.
Heise, C. C., 182.
— , S. L., 181.
Heltzen, E. S. E., 13, 22, 29, 132, 135, 142, 166, 191.
Henke, J. H. T., 67.
Hinrichsen, H. O., 104.
Hjort, F., 187.
— , V. B., 54, 91, 117.
Hodges, 221.
Hoë, F. C. H., 247.
Holm, C. C., 194, 202.
— , C. F., 42, 45.
— , J. H., 230.
Holmfeld, se Dirckinck-Holmfeld.
Holstein, L. H. C. H., 16, 22, 30, 34, 41, 129, 191, 257, 259.
Holten, J. J., 35.
Hoppe, J. C., 147.
Huss, C. D., 238.
Hvass, F., 174.
Hvidt, E. D. T., 175.
— , L. N., 3, 22, 25.
Høegh-Guldberg, C. F., 179.
Høgh, P., 105.
Høpfner, J., 229.
Hørring, H. E., 131.

Ingerslev, H. P., 19, 22, 31, 130.
Insten, C. F., 254.
Ipsen, A. M. H., 84.
Irminger, C. L. C., 5, 22, 25, 258.

Jacobsen, V., 146.
Jacoby, M. J., 140, 150.
Jasper, C. A., 251.
Jensen, P. A. F., 110.
Jessen, J. C., 10, 22, 28, 129, 166.
Jetsmark, J., 57, 66.
Johannsen, C. G. V., 12, 22, 29, 225.
Johnsen, V. F., 44.
Jonquières, G. C. de, 197, 236.

Jonquières, J. A. F. de, 193, 198.
Juel, C. J. H., 227.
— , se Frijs.
Jørgensen, A. D., 205.

Kall, M. D. N., 92.
Karpf, C. N. F., 238.
Kauffmann, H. A. T., 57.
— , V. F. L., 19, 22, 31, 257.
Kierkegaard, P. C., 15, 22, 30, 191.
Kirchhoff, G. C. F., 87, 121.
Kirstein, C. L., 221, 222, 237.
Klee, F. A. G., 110, 122.
Klein, C. S., 16, 22, 30, 31, 167, 191, 219.
— , P., 114.
Knuth, F. M., 3, 22, 25, 208.
Koch, F. F., 248.
Koefoed, C. F., 111.
— , J. L. R., 20, 35, 217.
Kofoed, H. P., 100, 157, 160, 185.
Korfitsen, K. K., 96.
Korn, C. G., 75, 119, 151.
Krabbe, C. F., 111.
Kraft, C. V., 174.
Krag, P. R., 216.
— , V. H., 210.
— , se Frijs.
Kramer, L. A., 177.
Kranold, R. H. C. C., 222, 232, 237.
Krarup, N. E., 132, 145.
Krebs, H. J. J., 248.
Krichauff, T. G. F., 251.
Krieger, A. F., 9, 16, 22, 27, 28, 30, 40, 41, 129, 166, 226, 229.
— , M. D., 173.
Kringelbach, G. N., 205.
Krüger, F., 114.
Kuntze, G. C. T., 247.
— , J. F., 114.
Kyhl, J., 107.

Lage, C. L., 156.
Lange, C. M., 85, 121.
— , C. V., 51, 71.
— , F. V., 81.
Larsen, C. A., 210.
Larsen, E. F., 147, 150.
— , F. J., 227.
— , L. P., 49, 133, 134.
Lassen, H. E., 162, 221, 228.
Lausen, F. G., 82, 153.
Lautrup, C. V., 100, 160, 180.
Lebel, F. C., 78.
Lehmann, E. A. E., 232.
— , P. M. O., 4, 12, 22, 25, 29, 129.
Lehn, se Rosenørn-Lehn.
Leuning, C. P. G., 14, 22, 30, 117, 152, 166, 168, 184.
Levy, M., 42, 55, 71.
Liebe, C. F. J. H., 20, 34.
Linde, A. C. P., 195, 200.
— , T., 174.
Linnemann, S., 131, 133, 173.
Linstow, G. F., 246.
Lund, C., 74, 76.
— , C. C., 155.
— , F. C., 214, 216, 217.
— , N. H. H., 54, 91, 118, 135, 137, 154.
Lundbye, C. C., 9, 12, 22, 27—29, 241, 256.
Lunding, H. M. V., 20.
Lunn, C. D., 169, 177.
Lüders, G. F., 252.
Lütken, J. S., 74.
— , O. H., 12, 22, 29, 258.
Lüttichau, M., 7, 22, 27, 256.
Lützau, C. A., 87, 121.
Lyngbye, F. H., 145.

Mackeprang, G. H., 253.
Madsen, A. M., 107.
Madvig, J. N., 4, 22, 25, 26, 190.
Maës, C. J., 254.
Malling, O., 83, 153.
Marcussen, C., 90, 118.
Martensen, G. J., 81.
Massmann, E. A., 222, 237.
Meyer, C. A., 57.
— , C. J. A., 246.
Michelsen, O. V., 8, 22, 27, 28, 208, 258.
Moltke, A. F., 117.

Moltke, A. V., 2, 22, 25, 26, 33, 40, 208, 258.
— , C., 5, 6, 13, 22, 26, 27, 30, 224.
— , F. G. J., 17, 23, 31, 209.
— , V. C. I. J., 246, 247.
Momsen, A., 221, 227.
Monrad, C. E., 88.
— , D. G., 3, 9, 11, 23, 25, 28, 29, 34, 40, 129, 190—192, 196, 208, 241.
— , G. H., 65, 122.
Mossin, C. H., 109, 161.
Mussmann, J. K. A., 230.
Müllenhoff, W. E., 242, 248.
Müller, O. G. V., 74.
— , P. C., 142.
Møhl, C. E., 71.
Møller, A., 169, 170, 193.
— , C. M., 131, 144.
— , E. C., 96, 159.
— , H. P. K., 187.
Mølling, H. J. G.. 249.

Neergaard, J. V., 14, 23, 30, 256.
Nellemann, J. M. V., 18, 23, 31, 130, 167. 192, 209, 219.
Nielsen, P., 186.
Nommels, C. F. A., 238.
Nutzhorn, C. L. V. R., 12, 15, 23, 29, 30, 129, 133, 146, 166.
Nyholm, L. C., 149.
Nørgaard, P. C., 134, 150.

Obdrup, J., 89.
Oehlenschlæger, M., 183.
Olesen, P. A., 79.
Olufsen, H. F. M., 57.
Oppermann, R. T., 178.
Ostwald, C. F. A., 245.

Paludan, C. C., 57.
Paulsen, A. G. T., 249, 255.
— , H. L., 222, 231.
— , P. D. C., 220.
Peters, J., 108, 124.
Petersen, C. A., 250.
Petersen, J. P., 162.
— , N. R., 67.
Peterson, P. L., 181.
— , V. E. M., 183.
Phiseldeck, se Schmidt-Phiseldeck.
Pilegaard, A. S., 178.
Piper, H. C. V., 98, 104, 123.
Pjetursson, B., 136.
Plessen, C. A. T., 4, 23, 25, 221.
— , se Scheel-Plessen.
Ploug, G. C., 90, 118.
Poulsen, C. M., 51.
— , J. N. J., 174.
Prangen, F. V. K., 221.
Prehn, T., 243.

Quaade, C. F. C. P., 217.
— , G. J., 12, 23, 29, 30, 166, 191, 208, 210, 211.

Raasløff, H. I. A., 8, 11, 23, 27, 29, 224, 226, 229, 241.
— , V. R., 15, 23, 30, 256, 258.
Raffenberg, M. K., 51, 86, 120.
Rahe, J. P. R., 255.
Ramm, P. G., 57.
Ramus, F. E., 51, 68, 71.
Rathjĕn, R., 248.
Ravn, N. F., 17, 19, 23, 31, 257, 259.
Reedtz, H. C., 5, 23, 25, 26, 208, 209.
Reedtz-Thott, K. T. T. O., 19, 23, 31, 209.
Regenburg, T. A. J., 223, 225, 226, 229, 236.
Reich, C. E., 13, 23, 29, 256.
Reinhardt, C. E. F., 184, 219.
Rentzmann, P. N., 178.
Repholtz, M. P. G., 142.
Reventlow-Criminil, H. A., 6, 23, 26, 27, 240, 241.
Ricard, C. F., 168, 174.
Ring, C. O. V., 85.
Rosen, A., 242, 246.
— , S. A. G. C., 220, 226, 229.
Rosendahl, J. P., 84.
Rosenstand-Goiske, A., 162.
Rosenørn, E. E., 16, 23, 30, 191.

Rosenørn, M. H., 5, 23, 25, 68, 128.
— , P. E., 95, 120, 153.
Rosenørn-Lehn, O. D., 16, 18, 23, 30, 31, 192, 209, 257, 259.
Rosenørn-Teilmann, C. P. T., 14, 23, 30, 129, 142, 166, 191.
Rosing, J. H. B., 88, 121.
Rothe, J. L. A., 82.
Rotwitt, C. E., 10, 23, 28, 33, 166, 241.
Rumohr, W. P. E., 244, 250.

Sager, C. T., 117.
Scavenius, J. F., 19, 23, 31, 191.
Schack, C. G., 175.
— , H. E., 34.
Scheel, A. V., 5, 23, 26, 27, 166.
Scheel-Plessen, W. H. B., 7, 23, 27, 208.
Scheele, L. N., 7, 23, 27, 28, 33, 208, 241.
Schiern, E. T. I., 43, 47, 55, 79.
— , N. F. B., 47.
Schlegel, J. F., 95.
Schlichtkrull, A. C., 71.
Schmidt, A. C., 66.
— , O. C. S., 103.
Schmidt-Phiseldeck, E. F., 216.
Schou, J. L., 134, 145, 149.
— , P. F., 145.
Schoubye, V. J. E., 99.
Schovelin, J. T., 45.
Schultz, T., 92, 118.
Schultze, T., 244, 245, 252.
Schwartzkopf, C. F., 201.
Schytz, A. B., 57.
Secher, N., 162, 163, 188, 205.
Sehested, K., 150.
Seidelin, se Brinck-Seidelin.
Severin, L. V., 177.
Sick, J. F., 210.
Simony, C. F., 6, 8, 12, 23, 26—29, 116, 128—131, 166, 169, 190, 225.
Skeel, E. V. R., 18, 23, 31, 129, 167.
Skibsted, A. de F., 146.
— , A. J., 177.
Skrike, A., 55, 120, 137, 210, 211, 213.
Soldenfeldt, J. C., 179.
Sommer, F. L. F., 57.
Spliid, M. P. R., 104.
Sponneck, V. C. E., 4, 23, 25, 26, 40, 51, 120.
Springer, H. A., 243, 250, 251.
Stage, C. S., 113.
Stampe, T. R., 213, 214.
Steinmann, P. F., 17, 23, 31, 257.
Stemann, C. C. S., 253.
— , C. L. E., 221, 222, 228.
— , F. J. G. V., 201.
Stephensen, J. H., 219.
— , O., 136, 152, 170, 171, 219.
Stolpe, P. M., 80.
Stæger, R. C., 113.
Suenson, O. F., 15, 23, 30, 258.
Svanekjær, T. J., 78.

Teilmann, se Rosenørn-Teilmann.
Thaden, F. G.' 243.
Thestrup, H. N., 10, 23, 28, 29, 256, 258.
Thiele, F. V., 73.
Thomsen, C. A. F., 17, 23, 30, 31, 257, 259.
— , G. T., 213, 216.
— , H. H., 110.
— , P., 107, 123.
Thorsen, F. N. J., 90, 155,
Thott, se, Reedtz-Thott.
Tillisch, F. F., 5, 7, 13, 24, 26, 27, 29, 40, 128, 129, 221, 222, 224.
— , G. F., 146.
Tobiesen, F. C. H. E., 17, 24, 31, 129, 134.
Toosbuy, W. F. C., 230.
Trolle, M. N. F., 174.
Tscherning, A. F., 3, 24, 25, 256.
Tuxværd, A. O. G., 74.

Ulrik, F. F., 57.
Unsgaard, I. E. H. V. 142.

Unsgaard, I. J., 9, 24, 27, 28, 116, 129, 130, 241.
Ussing, se Algreen-Ussing.

Vedel, E., 229, 230.
— , P. A. F. S., 123, 210—212.
Vermehren, C. C. D., 155, 157.
Vezin, S. A. J., 253, 254.
Vind, se Frijs.

Wahl, E. J., 145, 146.
Warnstedt, C. L., 221.
— , F., 246.
Wedel, S. H. A., 63.
Wedel-Heinen, J. C. F., 53, 117.
Weis, A. P., 202.
— , C. M., 193, 195, 196.
Wesenberg, C. C. F. W., 100.
Westenholz, R., 10, 24, 28, 40, 241.
Westergaard, A. A., 80.
Wilstrup, J. V., 104.
Wimpfen, F. F. F., 76, 119, 151.
Winge, C. V. A., 90.
Winge, O. C. A., 181, 182.
Winther, J. V. E., 84.
With, K. H., 196.
— , P. N., 72.
— , R. C., 184.
Wittrock, J. L., 251.
Wolfhagen, F. H., 9, 11, 24, 27—29, 224, 225.
Worsaae, J. J. A., 17, 24, 31, 191.
Wrisberg, G. F. V., 57.
Wulff, P. V. R., 161, 162.
Würger, C. F., 253.
Wøldike, H. C. P., 223, 230.

Zahrtmann, C. C., 4, 24, 25, 258.
— , P. T., 213, 216.
Zytphen-Adeler, G. C., 217.

Øllgaard, H., 174.
— , H. C. M. K., 202.
Ørsted, A. S., 7, 24, 26, 33, 128, 130, 166, 190.

Sagregister.

Abnormanstalter, 202.
Akademi for de skjønne Kunster, 196, 197, 200.
Aktiver, se Statsaktiver.
Alderdomsforsørgelse, 72, 154.
Almueskolevæsenet, se Borger- og Almueskolevæsenet.
Amtmændenes Anliggender, 141.
Amtsfattigkassergnsk., 102, 157, 181.
Amtsrepartitionsfonds Rgnsk., 96—98, 102.
Amtstuernes Rgnsk., 96—98, 103, 254, 255.
Anvisningsvæsenet, se Assignationsvæsenet.
Apanagelove, 33.
Arkivvæsenet, 89, 126, 141, 162, 163, 167, 173, 187, 190, 193, 194, 199, 200, 204—207, 213, 215, 221, 225, 227, 228, 245, Rgnsk., 101, 203.
Armeens Rgnsk., 39, 65, 110.
Arvesager, 172.
Arvingsløse Kapitaler, 77.
Assignationsvæsenet, 37, 38, 42, 43, 72, 73, 77, 126.
Assistentshuset, 56, Rgnsk. 104.
Astronomisk Observatorium i Altona, 248.
Avisrgnsk., 92, 109.

Befordringsvæsenet, 37, 52, 89—91, 128, 154, 156, Rgnsk., 109.
Begravelsesvæsenet, 198.
Belttold, 50.
Benaadningssager, 242, 250.
Beneficiargods, geistligt og kirkeligt, 146, 198.
Beværtning, 143.
Bibliothek, kgl., 199, Rgnsk., 101, 203.
Biologisk Stations Rgnsk., 102.
Bispetiender m. v., 75, 198, Rgnsk., 61, 193.
Blindeinstitutet, 195, 202, Rgnsk., 101, 203.
Blæk, Embedsmændenes Forsyning med, til Brug i Statstjenesten, 200.
Bogtrykkeriers Anlæg, 143.
Borger- og Almueskolevæsenet, 164, 189, 195, 196, 201.
Bortspillen af faste og rørlige Eiendele, se Lottovæsenet.
Brandforsikringsvæsenet, 164, 165, 178, 179, 221, 223, 231, 237, 239, 242, 249, Rgnsk., 164, 165, 178, 231, 236, 242, 249.
Brandpolitivæsenet, 173, 178, 179.
Brevsamlingsvæsenet, 154.
Brosager, 232.
Brænderiafgift, 50.
Brænderier paa Landet, Anlæg og Drift af, 144.
Budgetvæsenet, 38, 50, 52, 69, 84, 85, 92, 126, 127, 141, 171, 211, 226, 245.
Byrgnsk., se Kjøbstædernes Rgnsk.

Byggefrihed paa Grundene indenfor Demarkationslinien om Kjøbenhavn, Indløsning af, 73, 75.
Bygningsvæsenet, 74, 75, 89, 115, 125, 148—151, 154, 156, 173, 178, 179, 232.
Bøggildgaards Institut, 201.
Børns og unge Menneskers Arbeide i Fabriker, Tilsyn med, 149.

Centralkasser, 77, 112, 224, 238, 254.
Christianshavns Straffeanstalts Rgnsk., 180, 182.
Civiletaten, Udbetalinger for, 112.
Civillistens Mellemværende med Statskassen, 70, 115, 148.

Daareanstalten i Slesvig, 223, 229, 239.
Dandsebodhold, 143, 172.
Decision, se Navnene paa Regnskaberne.
Demarkationslinien om Kjøbenhavn, se Byggefrihed.
Deposita, 64, 80, Rgnsk., 158.
Digevæsenet, 125, 143, 148, 232, 252.
Domænevæsenet, 37—39, 44, 47, 48, 73, 74, 77, 115, 116, 119, 125, 150, 221, 224, 231, 233, 237, 243, 252, Rgnsk., 60, 98, 237, 244, 254, 255.
Døvstummeinstituter, 195, 201, 223, 236, 239, Rgnsk., 101, 203.

Eiendomsret, literær og kunstnerisk, Beskyttelse af, 144, 200.
Embedsmændenes Forsyning med Papir og Blæk til Brug i Statstjenesten, 200, — Kautioner, se Kautioner. — Udnævnelse og Afskedeigelse etc., se Personalia.
Eneret paa Opfindelser, 143.
Enkeforsørgelse, 72, 154.
Enkekasse, alm., 37.

Fabrikvæsenet, 36, 125, 143, 149, 232, 239, 242, 248, Rgnsk., 102, 242.
Familieretlige Forhold, 172.
Familiestiftelsers Rgnsk., 99, 101.
Farmaceuters Uddannelse udenfor Apothekerne og Examiner, 173, 200.
Fattigstiftelser, 176, Rgnsk., 181.
Fattigvæsenet, 125, 143, 165, 172, 175, 176, 218, 230, 242, 250.
Fideikommisser, Kontrol med, 176.
Finantsernes Centralbestyrelse, 37, 38, Rgnsk., 103.
Finantshovedkassen, 112, Rgnsk., 77, 96, 103.
Finantsministeriets Rgnsk., 37, 39, 103.
Finantsvæsenet, 37, 38, 41, 69, 221, 223, 234.
Firmavæsenet, 173.
Fiskeri, 143, 146, 218.
Fiskerihavne, 146, 148.
Fiskerikontrollens Rgnsk., 102.
Flaadens Regnsk., se Marinens Rgnsk.
Folkehøiskoler, 202.
Folkerepræsentationen, 125, 165, 171, 172, 175, 176. Jfr. Rigsdag og Rigsraad.
Forevisninger af forskjellig Art, 172, 173, 175.
Forfatningsanliggender, 32, 245.
Forhyring, 143.
Forligsvæsenets Tilstand, 99, 102, 182.
Forlystelser og Præstationer samt Forevisninger af forskjellig Art, 172, 173, 175.
Forordninger, se Love.
Forstrandsrgnsk., 98, 103.
Forstvæsenet, 44, 47, 48, 75, 76, 115, 125, 151, 221, 224, 231, 233, 237, 243, 252, Rgnsk., 98, 237.
Frederiks Hospital, 176, 177, 200.
Frederiksværks Etablissement, 74. — Forstrgnsk., 98. — Gods, 150, Rgnsk., 98. — Hovedkontors Rgnsk., 98, 158.
Fremmed Valuta, Omsætninger i, 80.

Frikjørsler, 144, 148.
Frimærker, 154.
Frøkontrollens Rgnsk., 102.
Furagesager, 81.
Fyrvæsenet, 36, 221, 223, 232, 234.
Fængselsvæsenet, 168, 172, 185, 242, 250.
Færgevæsenet, 37, 38, 52, 53, 89—91, 149, 154, 156, Rgnsk., 109.
Færøiske Sager, 126, 135, 152, 168, 171, 173, 177, 183, 184, 198, 202, 219, Rgnsk., 60, 99, 102, 135, 139, 157, 184.
Fæstevirksomhedens Ordning, 173.
Fødsels- og Plejestiftelsen, 176, 177, 200.

Geheimearkivet, se Arkivvæsenet.
Geistligheden, 94, 164, 189, 192, 198.
Gendarmeriet, 87, 229.
Generalpostkassen, 92, 93, 113.
Generalstabens topografiske Virksomhed, 57, 58.
Godsrgnsk., se Domænevæsenets Rgnsk.
Gradmaaling, 70, 200.
Grændsegendarmeriet, se Gendarmeriet.
Grændsetoldvæsenet, 84, 85.
Grønlandske Sager, 126, 133, 135, 144, 149, 152, 171, 173, 183, Rgnsk., 60, 99, 102, 133, 135, 139, 157, 184.
Gudenaaen, Pramfarten paa, Rgnsk., 102, 106.

Haandværk, 143.
Haandværkerskoler, 143.
Handel, 36, 125, 143, 206, 207, 212, 218, 221, 232, 234, 239, 248.
Haver, 148, 221, Rgnsk., 98, 102, 104, 158.
Havnekapteinen i Kjøbenhavn vedrørende Sager, 149.
Havnevæsenet, 36, 125, 143, 148, 221, 232, 234, 239, 252, Rgnsk., 60, 61, 102, 105, 106.
Herlufsholms Skole, 32, 199.
Heste, Sygdomme hos, 143, 145.
Hofetaten, Udbetalinger for, 112.
Hærens Rgnsk., se Armeens Rgnsk.

Idiotanstalten, 202.
Indenrigsministerielle Rgnsk., 102.
Indfødsret, 70, 115, 143, 165, 172, 175, 176.
Indkvarteringsvæsenet, 143, 242, 251.
Industrilotteri, se Varelotteri.
Industrivæsenet, 36, 125, 143, 232, 239.
Invalidefonds Rgnsk., 104.
Invalideforsørgelsen, 37, 55, 70—72.
Inventariergnsk., 103, 158.
Inventariesager ved Flaaden, Bogføring over, 111.
Islandske Sager, 126, 135, 152, 171, 173, 183, 202, 218, Rgnsk., 60, 99, 102, 135, 139, 157, 184, 218.

Jagtvæsenet, 44, 47, 48, 75, 76, 115, 125, 151, 221, 224, 231, 233, 237, 243, 252, Rgnsk., 98, 237.
Jernbanevæsenet, 125, 127, 128, 148, 230, 252, Rgnsk., 103, 128, 139, 149.
Jordebogskasse, Bilandenes, 112.
Jordebogsrgnsk., se Amtstuernes Rgnsk.
Jordemodervæsenet, 172, 175.
Justitsministeriets Kassererrgnsk., 99, 102.
Justitsvæsenet, 164, 172, 218, 221, 229, 242, 250.

Kanalvæsenet, 36, 125, 143, 148; slesvig-holstenske, 223, 232, 239.
Kapel, kgl., 196, 197, 200, Rgnsk., 101.
Karantænevæsenet, 36—38, 49, 50, 88, 172, 221, 232, 234, 239, 242, 250, Rgnsk., 60, 88, 102, 105.
Kassevæsenet, 37, 53, 109, 111, 113, 161, 186, 187, 244, 245, 254.
Kautioner, 59, 61, 63, 64, 66, 75, 76, 109, 110, 244, 254.

Kiels Universitet, 223, 239, 242, 248, Rgnsk., 242, 249.
Kirkevæsenet, 164, 171, 184, 189, 190, 192, 198, 218, 221, 222, 224, 228, 236, 242, 248, Rgnsk., 101, 181, 242, 249.
Kjøbenhavns Magistrats Rgnsk., 98. — Overformynderi Rgnsk., 180. — Universitet, 199, Rgnsk., 101, 203.
Kjøbstadjorders Udstykning og Sammenlægning, 143, 146, 147.
Kjøbstadøvrighedernes Rgnsk., 98.
Kjøbstædernes Rgnsk., 97, 254.
Kjørselssager, 232.
Klasselotteriet, 77, 81, 83, 153, Rgnsk., 96, 103, jfr. Lottovæsenet.
Klitvæsenets Rgnsk., 102, 158.
Kokoppeindpodningsanstaltens Rgnsk., 102.
Kolonierne, 36—38, 54, 112, 115, 120, 127, 173, 198, Rgnsk., 54, 61, 63, 94, 108.
Kommunalvæsenet, 125, 143, 164, 165, 172, 175, 176, 218, 221, 230, 242, 248, Rgnsk., 242, 244, 249, 255.
Kommunitetets Rgnsk., 203.
Kongerigets Arkiv, se Arkivvæsenet.
Konsulatssager, 36, 206, 207, 212, 221, 223, 234.
Konsulers Anerkjendelse, fremmede, 36, 173.
Konsumtionsvæsenet, 36, 37, 49, 83, 85, Rgnsk., 105, 106.
Kontorbetjente, se Personalia.
Kontributions Rgnsk., se Amtstuernes Rgnsk.
Korn- og Furagesager, 81.
Korpser, borgerlige militære, 176.
Kort, Matrikulens, 147.
Kreaturer, Sygdomme hos, 145, 148.
Kreditforeninger, 146.
Kreditkassen for Huseiere i Kjøbenhavn, 79, 146.
Krohold, 125, 143.
Kronologisk Samling paa Rosenborg Slot, 40, 116, 128, 190.
Krydstoldvæsenet, 84—86.
Kultusministeriets Kassererrgnsk., 101.
Kunstanstalterne, 189, 196, 197.
Kunstsamlingerne, 196, 197, 200, Rgnsk., 101, 203.
Kvittancer, 58, 61, 62, 64—66.
Kvægsygen, 125.

Landbohøiskolergnsk., 102.
Landbolovgivning, 145.
Landmilicevæsenet, 242, 251.
Landpoliti, 250.
Landpostvæsenet, 154, 156.
Landsgrændsesager, 252.
Landshøihedssager, 252.
Landskabers Rgnsk., 255.
Landværnepligtssager, 230.
Landvæsenet, 125, 145, 218, 221, 232, 243, 253.
Laugsvæsenet, 242, 248, Rgnsk., 242.
Legater, 143, Rgnsk., 99, 101, 102, 158, 181, 182, 192, 203.
Legitimation af Dokumenter, 213.
Lehnssager, 164, 169, 176.
Literær og kunstnerisk Eiendomsret, Beskyttelse af, 144, 200.
Livrente- og Forsørgelsesanstalten samt Livsforsikringsanstalten, 37, 70, 113.
Lodsvæsenet, 223.
Lottovæsenet, 43, 50, 82, 83, 172; jfr. Klasselotteriet.
Love, 33, 69, 89, 115, 141, 154, 156, 226, 245.
Lovtidende, Tilsyn med Udg. af, 173.
Lysthavers Rgnsk., se Haver.
Lægevæsenet, 218.
Lærde Skoler, se Skolevæsenet.
Lønningsforskud, 77.
Løsning af undersaatligt Forhold, 70, 143.

Marinens Rgnsk., 39, 66, 67, 111.
Marschpengergnsk., 177.
Matérialrgnsk., 98, 103.
Matrikulvæsenet, 125, 147.

Medicinalvæsenet, 172, 175, 221, 242, 250.
Militære Ministeriers Rgnsk., 40.
Militære Underklassers Pensionering, 37, 55, 70, 72.
Militæretaten, Udbetalinger for, 112.
Ministerialbladet, holsteen-lauenborgske, Redaktionen af, 245.
Ministerialtidende, Tilsyn med Udg. af, 173.
Ministerierne, Forretningers Fordeling imellem dem, 32; forsk. Rgnsk., 96, se iøvrigt de enkelte Ministerier.
Ministres Udnævnelse og Afskedigelse, 32, 172.
Missionsvæsenet, 189, 198, Rgnsk., 193.
Mosaisk Trossamfunds Rgnsk., 102, 158.
Museet for Naturvidenskaberne, se Naturhistorisk Museum.
Myndighedsbevillinger, 172.
Mæglere, 143.
Møllevæsenet, 125, 143.
Møntvæsenet, 37, 42, 43, 70, 77, Rgnsk., 104.

Naadessekretariatssager, 72, 113.
Naturhistorisk Museum, 199, Rgnsk.. 203.
Navneforandringer for Landeiendomme, 143. — for Personer, 172.
Navnerettelser, 172.
Nyboder, Salget af, 73, 75.
Næringsvæsenet, 125, 143, 164, 165, 172, 175, 176, 218, 221, 230, 242, 248, Rgnsk., 242.

Obligationstransporter, Notering af, 79.
Observatorium, det astronomiske, i Altona, 248.
Odense Kanals Rgnsk., 102, 106. — Tugthus Rgnsk., 182.
Opfindelser, Eneret paa, 143.
Oppebørsler, 112, 254.
Ordning af Forfatningsforholdene, 32.
Orlogsværftets Rgnsk., 111.
Overformynderirgnsk., 61, 63, 94, 108, 180. — Se Umyndige.

Papir, se Embedsmændenes Forsyning med.
Passer, Udstedelsen og Viseringen af, 213.
Pensionsvæsenet, 37, 38, 45, 55, 70, 72, 77, 92, 93, 113, 127, 141.
Personalia, 52, 59, 60, 62, 64, 66, 69, 84, 85, 94, 108, 139, 141, 154, 156, 211, 226, 240, 245, 247.
Politivæsen, 164, 172, 173, 178, 179, 218, 221, 229, 242, 250.
Polyteknisk Læreanstalt, 199, Rgnsk., 101, 203.
Porcellænsfabriken, 75, 143, Rgnsk., 105.
Postvæsenet, 37, 38, 52, 70, 71, 77, 89, 90, 93, 109, 113, 115, 116, 122, 127, 128, 134, 137, 154, 156, 218, 221, 223, 234, Rgnsk., 39, 53, 63, 65, 94, 109, 154.
Pressesager, 250.
Processuelle Bevillinger, 172.
Proklamationer, kgl., og Udtalelser af politisk Indhold, 32.
Provindsialstænder, se Stænderanliggender.
Præstationer og Forevisninger af forskjellig Art, 172.

Rangsager, 33.
Rangskatsager, 43, 50, 70, 81, 152.
Realskoler, 199, Rgnsk., 203.
Redningsvæsenet, 143, 146, Rgnsk., 60, 102, 105, 106.
Regjeringens Førelse (Foranstaltninger, naar Kongen af en eller anden Grund ikke selv kan føre Regjeringen), 32.
Reisestipendier, 199.
Rekognitions Eftergivelse for den længstlevende Ægtefælle, som hensidder i uskiftet Bo, 82, 173.

Rentebevillinger, 144.
Reservefond, 38, 45, 80, 126, Rgnsk., 61.
Retspleien, se Justitsvæsenet.
Retternes Rgnsk., 96—99, 102.
Revision, se Navnene paa Regnskaberne.
Ridderskabet, 223, 239.
Rigsarkivet, se Arkivvæsenet.
Rigsdagen, 32, 33, 143, 144, jfr. Folkerepræsentationen.
Rigsraadet, 32, 70, 115, jfr. Folkerepræsentationen.
Rigstelefonforbindelse mellem Danmark og Sverige, 134, 156.
Rosenborg Slot, se kronologisk Samling.

Sandflugts Rgnsk., 102, 158.
Seminarier, se Skolelærerseminarier.
Seminariefondens Rgnsk., 101, 203.
Sessionssager, se Værnepligt.
Sindssygeanstalters Rgnsk., 99, 102, 182.
Skattevæsenet, 36—38, 42, 43, 50, 58, 81, 127, 152, 218, 220, 221, 232, 236, 243, 253, Rgnsk., 39, 96, 122, 123, 138, 233, 237, 244.
Skiftedesignationers Rgnsk., 99, 102, 182.
Skiftergnsk., 60, 96—98, 102, 138.
Skolelærerhjælpekassernes Rgnsk. 203.
Skolelærerseminarierne, 195, 201, Rgnsk., 249.
Skolemuseum, 202.
Skolevæsenet, 94, 143, 164, 171, 184, 189, 195, 196, 199, 201, 202, 218, 222, 224, 228, 236, 242, Rgnsk., 101, 181, 203, 242, 249.
Skovregnskaber, o. d. l., 98, 103.
Skovsager (private) 145; jfr. Forst- og Jagtvæsenet.
Skuespilbevillinger, 172, 175.
Skytteforeninger, 144.
Slesvig-holsteenske Kanal, se Kanalvæsenet.
Slotte, 74, 125, 148, 150, 151, 221.
Snekastning, 148.
Sorø Akademi, 199, Rngsk., 101, 203.
Sparekasser, 144.
Stamhuse, Kontrol med, 176.
Statens Kassevæsen, 37, 112—114.
Statistisk Bureau (Tabelværk), 37, 67, 70, 140, Rgnsk., 96, 103, 158.
Statsaktiver, 37, 38, 43, 44, 47, 77, 112, 127.
Statsbaner, se Jernbanevæsenet.
Statsbogholderi, 43, 46, 78.
Statsgjælden, 37, 38, 44, 45, 73, 77, 79, 112, 126.
Statsgjældskassen, 112, 113.
Statsregnskabet, 41, 46, 69, 70, 126, 127, 141.
Statstelegrafvæsenet, se Telegrafvæsenet.
Stempelvæsenet, 38, 43, 50, 81, 82, 127, 153, Rgnsk., 96, 102, 254.
Stiftelser, 102, 176, 181, 218, Rgnsk., 60, 99, 101, 102, 138, 158, 181, 182, 192, 203, 249.
Straffeanstalter, 172, 185, 223, 239, 242, 250, Rgnsk., 99, 102, 180, 182.
Strandingsvæsenet, 172, 175, 252.
Strømtoldvæsenet, 37, 49, 50.
Stutterivæsenet, 125, 145, 148, Rgnsk., 98, 102, 158.
Stænderanliggender, 226, 240, 245.
Sundhedsvæsenet, 218.
Sundtold, jfr. Øresundstoldv.
Sygdomme hos Heste, 143, 145; — hos Kreaturer, 145, 148.
Sygekasser, 144.
Søfart, 218.
Søindrullering, se Udskrivningsvæsenet.
Søkvæsthus, 56; — fondens Rgnsk., 104.
Sømilicevæsenet, 242.
Sønæring, 143.
Søofficersskolens Rgnsk., 111.
Søværnepligtsvæsenet, 230.
Søværnets Rgnsk., 111.

Tallotteriet, 82; jfr. Lottovæsenet.
Talrevisionen af Statsbanernes Rgnsk., 103.
Tandlægeskolen, 200.
Tekniske Skoler, 143.
Telegrafvæsenet, 52, 53, 89, 93, 113, 127, 134, 154, 156, Rgnsk., 64, 65, 109.
Telefon, se Rigstelefon.
Theater, kgl., 196, 197, 200, Rgnsk., 101, 203.
Tidender, privilegerede, Udgivelse af, 143.
Tiendeforeninger, geistl., 198.
Tiendergnsk., 98, 103.
Toldvæsenet, 36—38, 49, 50, 70, 84—87, 112, 116, 221, 223, 234, Rgnsk., 62—64, 104—108.
Topografisk Tjeneste, 37, 57, 58, 70.
Translatører, 143.
Trykkeriarbeide for Regjeringen, 200.
Trængende udenfor Fattigvæsenet, Understøttelse til, 144.

Udenlandske Betalinger, 37, 43, 45, 77, 80, Rgnsk., 61.
Udenlandske polit. Sager, 207, 211, 212.
Udskrivningsvæsenet, 164, 169, 176, 177, 221, 251, Rgnsk., 183.
Udstykning og Sammenlægning af Kjøbstadjorder, 143.
Umyndiges Midler, Bestyrelse af, 172, Rgnsk., 60, 100, 138, 180, 181.
Undersaatligt Forhold, Løsning af, 70, 143.
Understøttelser, 69, 77, 113, 141, 144, 226, 245.
Undervisningsvæsenet, 189, 190, 193—195, 218, 221, 222, 224, 236, 248.
Universiteter, se Kiels og Kjøbenhavns.

Vagersager, 36.
Vaisenhuset, 176, 177, 202.
Valg til Rigsdag og Rigsraad, 32, 33, 70, 115, 143, 144.
Vandafledningsvæsenet, 252.
Vandbygningsvæsenet, 36, 125, 143, 148.
Varelotteri, 83, 172 jfr. Lottovæsenet.
Varemærkers Beskyttelse, 144; — Indregistrerings Rgnsk., 102.
Vedrgnsk., 98, 103.
Veivæsenet, 125, 148, 218, 221, 230, 252, Rgnsk., 102, 158.
Vestindien, se Kolonierne.
Veterinærvæsenet, 125, 145, 148, 250, 250, 252, Rgnsk., 102, 158.
Viborg Landsoverrets Rgnsk., 97; — Straffeanstalts Rgnsk., 182.
Videnskabernes og de skjønne Kunsters Fremme, 199.
Værnepligtssager, 176, 177, 183, jfr. Udskrivningsvæsenet.

Zahlkassen, 77, 112.

Ægteskabelige Forhold, 82, 172, 173.
Æresopreisninger, 172.

Øresundsfonden, 80.
Øresundstoldvæsenet, 37, 49, 50, 87, 112.

Ph. Hansen & Co.

